PROCESUL
MARII TRĂDĂRI NAŢIONALE

STENOGRAMA DESBATERILOR DELA TRIBUNALUL POPORULUI ASUPRA GUVERNULUI ANTONESCU

EDITURA „EMINESCU"
1946

PROCESUL
MAREI TRĂDĂRI NAȚIONALE

1946

CUVÂNT INAINTE

Intre 6 şi 15 Mai 1946 s'a judecat de către Tribunalul Poporului din Bucureşti procesul marei trădări naţionale, în urma căreia România a fost aservită imperialismului fascist german, iar poporului român i s'a rezervat rolul furnizorului de carne de tun pentru cauza criminală a lui Hitler, rolul producătorului de grâne, de armament şi petrol în folosul maşinii de război germane şi al clicii profitoare băştinaşe.

S'a judecat astfel însuşi procesul fascismului românesc, procesul formei sale organizate în regimul antonescian. In boxa acuzaţilor a apărut echipa de lachei în frunte cu Ion Antonescu, care timp de patru ani a pus la picioarele lui Hitler independenţa şi demnitatea naţională a României, teritoriul, armata şi bogăţiile ei.

Prin gravitatea fără precedent a actelor de slugărnicie şi de trădare săvârşite de acest regim, prin amploarea contribuţiei la purtarea unui război criminal, de jaf şi cotropire, prin torcarea sălbatecă la care a fost supus poporul român, prin cruzimea cu totul neobişnuită a actelor de barbarie săvârşite asupra populaţiei paşnice şi nevinovate în România ca şi în faimoasa „Transnistrie", dar mai cu seamă prin consecinţele dezastroase şi pagubele incalculabile pricinuite ţării, procesul guvernului Antonescu a fost aşteptat de opinia publică românească ca şi de cea internaţională cu un interes arzător.

Sancţionarea aspră a principalilor capi ai trădării şi nelegiuirilor a fost deaceea primită în ţară şi peste hotare cu o adâncă şi legitimă satisfacţie. Ea a fost expresia cea mai înaltă a conştiinţei unui popor cu sentimentul libertăţii şi mândriei naţionale, dar în acelaş timp a hotărîrii neclintite de a rupe

cu un trecut rușinos și de a condamna și stârpi fără șovăire vestigiile trădării fasciste.

Procesul acesta a avut însă darul de a scoate la iveală o seamă de documente și de fapte istorice, a căror însemnătate este covârșitoare pentru limpezirea și luminarea acestei pagini întunecate din istoria recentă a României. Prin documentele cari au fost produse în timpul desbaterilor ca și prin mărturisirile și declarațiunile pe cari le-au prilejuit ancheta preliminară și desbaterile procesului, se poate afirma că s'au stabilit în mod precis și definitiv răspunderile directe și indirecte — pe plan național și internațional — ale crimelor de război și ale dezastrului incalculabil cu care a fost împovărată România de regimul trădător antonescian.

Pentrucă atât venirea la putere a regimului antonescian cât și menținerea acestui regim profund anti-popular pe timpul celor patru ani de sălbatecă teroare, de asasinat în massă a floarei tineretului român și a populației pașnice de altă naționalitate, de înfometare a maselor largi populare apăreau inexplicabile opiniei publice românești și internaționale, am socotit necesar să dăm publicității in extenso piesele cele mai importante ale stenogramei desbaterilor, menite să risipească nedumeririle de mai sus și să ușureze poporului român cunoașterea adevărului.

Deasemeni, desbaterile redate în cuprinsul prezentului volum vor aduce o contribuție hotărâtoare atât la lămurirea motivelor cari au determinat Inaltul Comandament German să modifice rolul rezervat în planul Barbarossa armatelor românе (sortite să fie trupe de ocupație și să mențină liniștea și ordinea în țară, în perspectiva unor acte de rezistență a partidelor politice românești) în trupe operative de atac, cu siguranța spatelui nepericlitată, — ca și la explicarea tergiversării sistematice a tratativelor de armistițiu în cursul anilor 1943 și 1944.

In sfârșit, se poate spune că posibilitatea ivită în cursul desbaterilor de a se confrunta capii regimului antonescian cu o seamă de importanți martori ai apărării, a dus la stabilirea precisă a împrejurărilor în care a fost realizat marele act istoric de la 23 August 1944.

ACTUL DE ACUZARE

„Noi, acuzator public Vasile I. Stoian, acuzator public şef al Tribunalului Poporului, Constantin Dobrian, procuror general la Curtea de Apel Timişoara, delegat acuzator public, şi Dumitru Săracu, acuzator public al Cabinetelor 1 şi 7 pe lângă Tribunalul Poporului ;

Având în vedere dispoziţiunile art. 5 şi următorii şi 15 din legea Nr. 312/945, legea Nr. 61/946 şi art. 241 şi următorii din Codul de Procedură Penală ;

Văzând Jurnalele Consiliului de Miniştri Nr. 188 şi 189 publicate în Monitorul Oficial Nr. 38 din 16 Februarie 1945 şi adresele Nr. 7 şi 8 din 21 Februarie 1945 şi 13, 14 din 22 Februarie 1945 ale d-lui acuzator public şef, ca urmare adresei Nr. 865 din 20 Februarie 1945 a Consiliului de Miniştri, prin care sunt trimişi spre cercetare şi instrucţie :

1. ION ANTONESCU, fost mareşal, fost conducător al Statului şi fost preşedinte al Consiliului de Miniştri, în vârstă de 63 ani, cu ultim domiciliu în comuna Băneasa, judeţul Ilfov, în prezent arestat pe baza Jurnalelor Consiliului de Miniştri Nr. 188 şi 189/1945 ;

2. MIHAI ANTONESCU, fost vice-preşedinte al Consiliului de Miniştri, fost ministru ad interim al Departamentului Externelor, fost ministru al Justiţiei şi Propagandei şi fost profesor universitar, de ani major, ultim domiciliu în str. Batiştei Nr. 43, în prezent arestat pe baza Jurnalelor Consiliului de Miniştri Nr. 188 şi 189/1945 ;

3. HORIA SIMA, fost profesor secundar şi vice preşedinte al Consiliului de Miniştri, de 39 ani, în prezent dispărut ;

4. CONSTANTIN PANTAZI, fost general de Corp de Armată, fost ministru al Apărării Naţionale, de ani major, cu ultim domiciliu în Bucureşti, în prezent arestat pe baza Jurnalelor Consiliului de Miniştri Nr. 188 şi 189/1945 ;

5. CONSTANTIN Z. VASILIU, fost general de Corp de Armată, fost subsecretar de Stat la Ministerul Afacerilor Interne, de ani major, cu ultim domiciliu în București, în prezent arestat pe baza Jurnalului Consiliului de Miniștri Nr. 188/1945 ;

6. TITUS DRAGOȘ, licențiat în drept, fost avocat public și subsecretar de Stat al Românizării, Colonizării și Inventariului de pe lângă Președinția Consiliului de Miniștri, de 41 ani, cu ultim domiciliu în str. Gogu Cantacuzino Nr. 59, în prezent arestat pe baza Jurnalului Consiliului de Miniștri Nr. 189/1945 ;

7. GHEORGHE DOBRE, fost general de Corp de Armată, fost ministru al Economiei Naționale și subsecretar de Stat al departamentului Inzestrării și Inarmării, de 59 ani, cu ultim domiciliu în București, str. Horei Nr. 7 bis, în prezent arestat pe baza Jurnalului Consiliului de Miniștri Nr. 189 1945 ;

8. ION MARINESCU, fost avocat, mare industriaș, fost ministru al Economiei Naționale și al Justiției, de 58 ani, cu ultim domiciliu în București, str. Nicolae Filipescu nr. 16, în prezent arestat pe baza Jurnalului Consiliului de Miniștri Nr. 189/1945 ;

9. TRAIAN BRĂILEANU, pensionar, fost profesor universitar și fost ministru al Educației Naționale, Cultelor și Artelor, de 63 ani, cu ultim domiciliu în București, str. Porumbaru nr. 39 bis, în prezent arestat pe baza Jurnalului Consiliului de Miniștri nr. 189/1945 ;

10. DUMITRU POPESCU, fost General de Corp de Armată și fost ministru de Interne, de ani 62, cu ultim domiciliu în București, str. Brezoianu nr. 57, în prezent arestat ;

11. CONSTANTIN PETROVICESCU, fost ministru de Interne, general penisonar, de ani 64, cu ultim domiciliu în Sibiu str. Ciprian Porumbescu nr. 3, în prezent arestat ;

12. CONSTANTIN DĂNULESCU, medic radiolog, fost subsecretar de Stat la Ministerul Muncii, de ani major, cu ultim domiciliu în str. Jules Michelet nr. 117—19, în prezent dispărut ;

13. CONSTANTIN BUSILĂ, fost profesor universitar și fost ministru al Lucrărilor Publice și Comunicațiilor, de ani 68, cu ultim domiciliu în București, B-dul Take Ionescu nr. 26, în prezent arestat ;

14. NICOLAE MAREȘ, inginer, fost ministru al Agriculturii și Domeniilor, de 68 ani, cu ultim domiciliu în str. Grigore Mora, nr. 19, în prezent arestat ;

15. PETRE TOMESCU, medic, fost profesor universitar și fost ministru al Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale, în prezent arestat, de 54 ani, cu ultimul domiciliu în strada Geneva nr. 4 ;

16. VASILE DIMITRIUC, fost subsecretar de Stat la Ministerul Economiei Naționale, de ani major, în prezent dispărut ;

17. MIHAIL STURDZA, licențiat în drept, fost ministru al Afacerilor Străine, de ani 60, în prezent dispărut ;

18. ION PROTOPOPESCU, inginer, fost ministru al Lucrărilor Publice și Comunicațiilor, cu ultimul domiciliu în București Parcul Jianu str. 3 nr. 44, în prezent arestat ;

19. CORNELIU GEORGESCU, doctor în drept, fost subsecretar de Stat la Ministerul Economiei Naționale, de ani 45. cu ultim domiciliu în București, str. Locot. Victor Manu nr. 6, în prezent dispărut ;

20. CONSTANTIN PAPANACE, licențiat al Academiei Comerciale, fost subsecretar de Stat al Ministerului Finanțelor de ani 41, în prezent dispărut ;

21. VASILE IAȘINSCHI, farmacist, fost ministru al Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale, de ani 50 ;

22. GHEORGHE ALEXIANU, profesor universitar, fost guvernator al Transnistriei, de ani major, cu ultim domiciliu în București, în prezent arestat ;

23. RADU LECCA, fost comisar al Guvernului pentru chestiunile evreești, de ani major, cu ultim domiciliu în București, în prezent arestat ;

24. EUGEN CRISTESCU, fost director general al serviciului antonescian de poliție secretă, de ani major, cu ultimul domiciliu în București, în prezent arestat ;

Având în vedere că în privința acuzaților general Dumitru Popescu, inginer C. Bușilă, inginer N. Mareș, și doctor Petru Tomescu, susmenționați, ne-am sezisat din oficiu în conformitate cu dispozițiunile art. 5. alin. 2 din Legea Nr. 312 945 ;

Având în vedere actele de cercetare și instrucția urmată în cauză ;

Văzând și dispozițiunile celor vinovați de dezastrul țării sau crime de război ;

EXPUNEM URMĂTOARELE :

Ion Antonescu și cei care l-au sprijinit în politica sa s'au făcut vinovați de dezastrul țării și crime de război, prin aceia

că au trădat interesele poporului român, punând ţara în slujba duşmanului fascist şi hitlerist. Naţiunea română, reprezentată prin judecătorii poporului, va avea să cerceteze faptele lor şi să hotărască osânda ce li se cuvine.

In cercetarea crimelor regimului care a subjugat poporul român timp de patru ani, instrucţia s'a străduit să nu alunece pe panta legitimei indignări.

Ne-am desbrăcat de toată amintirea umilinţelor şi suferinţelor îndurate de acest popor eri, totuşi am meditat adânc asupra consecinţelor pe care le suportă azi o naţie întreagă, pentru a examina şi a expune faptele în toată obiectivitatea.

Am deschis arhiva, am cercetat documentele, am examinat date, am întrebat experţi acolo unde am avut îndoială. Nu am făcut nici o afirmaţie care să nu fie sprijinită pe documente sau pe fapte cunoscute şi nu am tras nici o concluzie, înainte de a pleca dela date verificate.

Arătând numai ce am socotit caracteristic, am urmărit însă cu sârguinţă ca ceeace desvăluim să corespundă riguros realităţii. In metoda noastră de cercetări am fost călăuziţi de o supremă dorinţă şi anume : atunci când mai târziu, în timpuri de răgaz şi linişte, se va scrie istoria dureroasă a regimului Antonescu, această istorie să fie o adâncire şi o complectare a cercetărilor noastre şi nicidecum o desminţire.

Poporul român, care a suferit şi care a fost umilit, îşi cunoaşte suferinţa şi umilinţa lui, dar el nu a putut cunoaşte încă în toată întinderea ei opera de trădare, de umilinţă, de crime şi de jaf ce caracterizează guvernarea lui Ion Antonescu. Această dictatură a îmbrăcat toate caracterele guvernării fasciste, unde cruzimea se împletea cu ipocrizia, lăşitatea cu insolenţa şi cinismul cu reclama cea mai nerusinată. Dictatura lui Ion Antonescu, ca toate dictaturile fasciste, a mintit poporul, a suprimat libertăţile, căutând printr'o propagandă diversionistă să-l antreneze pe linia unei politici de trădare naţională.

Rolul nostru este să ridicăm vălul de minciună cu care aceşti oameni au căutat să se acopere şi să-i arătăm ţării şi să-i supunem judecăţii în toată realitatea josniciei lor, pentruca atunci când ei vor fi osândiţi, osânda lor să fie aspră şi să exprime unanimitatea conştiinţelor poporului român.

Astăzi, când graţie aliaţilor noştri fireşti şi redeşteptării prin luptă a poporului român, am văzut ziua victoriei, bucuria eliberării noastre nu trebue să întunece dorinţa de a face lumină.

Poporul român nu merită numele de popor liber, dacă nu

va şti să facă dreptate, dacă nu va arăta că este hotărît să condamne cu asprime pe principalii vinovaţi de dezastrul său naţional; trebue să avem curajul de a privi înainte, ca un popor cu sentimentul mândriei naţionale şi care vrea să trăiască în comunitatea popoarelor democrate şi libere ce aspiră către o soartă mai bună.

TRĂDAREA A FOST PREGĂTITĂ

Guvernul Ion Antonescu îşi are origina în acţiunea de trădare a intereselor naţionale ale poporului român în folosul Germaniei.

El a fost pregătit cu mult înainte, de cercurile reacţionare româneşti, cari încă din 1930 au militat pentru o politică de fascizare internă şi de duşmănie şi agresiune faţă de Uniunea Sovietică. Aceste cercuri şi-au accentuat caracterul antinaţional şi antipopular al politicii lor, pe măsură ce hitlerismul s'a instaurat la putere şi a început să-şi pună în aplicare planurile agresive imperialiste.

In România nucleul coloanei 5-a a fost gruparea legionară, care urmărea cu perseverenţă opera de destrămare a ţării şi care era în strânsă legătură de colaborare cu Ion Antonescu şi cu cercurile reacţionare.

Mijloacele întrebuinţate erau, în politica internă : raliera forţelor reacţionare prin xenofobie, şovinism, antisemitism cu toate consecinţele lor, iar în politica externă : sabotarea politicii de pace, despărţirea României de aliaţii ei fireşti, întreţinerea şi aţâţarea adversităţii contra tuturor popoarelor iubitoare de pace şi libertate, în frunte cu U.R.S.S., şi apropierea treptată de Axă.

Printr'o serie de manevre de politică internă întrebuinţate de fascismul şi de reacţiunea din România cu ajutorul Legaţiei germane, graţie unei lovituri de forţă, în ziua de 6 Septembrie 1940, echipa pe care nemţii o socoteau drept cea mai servilă lor ajunge la conducerea Statului Român. In fruntea acestei echipe nemţii au pus pe Antonescu.

Dela 6 Septembrie 1940, până la 23 August 1944, echipa dictaturii Antonescu a fost succesiv remaniată. Toate remanierile au fost determinate în mod exclusiv de interesele Germaniei şi ale clicii trădătoare din ţară.

ROLUL LEGIONARILOR

Componenţa dictaturii a avut la început un caracter mixt: legionari şi reacţionari fascişti, înfeudaţi politicii hitleriste.

Misiunea pe care nemții au atribuit-o organizației teroriste a legionarilor, era aceea de a suprima prin mijloace teroriste orice rezistență împotriva politicii de aservire față de germani.

Acest lucru mai reese și din scrisoarea lui Himmler adresată lui Horia Sima.

„Reichsfuehrerul SS".

5 Decembrie 1940

„Mult stimate camarad Horia Sima"

„Am primit astăzi pentru o întrevedere pe colaboratorul Dvs. Doctor Biriș, care cu ocazia șederii sale în Berlin s'a prezentat la Gruppenfuehrer-ul Heydrich, șeful Poliției de Siguranță, pentru a discuta împreună problemele polițienești, în special pregătirea și completarea cadrelor.

„In această primă epocă a preluării puterii, au fost trași la răspundere și împușcați de către mișcare, în afară de justiția de Stat, oamenii și adversarii noștri similar cazului legionarilor care au răzbunat moartea stimatului și iubitului lor căpitan, cum și a nenumăraților camarazi.

O asemenea măsură este justă pentru că ea nu poate fi adusă la îndeplinire niciodată de justitia ordinară, care este legată de paragrafe și va depinde totdeauna de un formalism al paragrafelor".

„Cele mai sincere urări pentru Dvs. și pentru mișcarea legionară, care a adus sacrificii atât de mari Patriei, deasemenea cu aceleași urări și pentru Statul și poporul român împreună cu Șeful Statului. General Ion Antonescu vă transmit salutările mele camaradерești.

„ss. H. Himmler"

(Traducere din limba germană)

Dar grupul legionar al echipei, îndeplinindu-și această misiune dată, prin caracterul său anarhic, amenință din ce în ce mai mult Statul cu dezorganizarea totală, ceeace nu mai corespundea scopurilor finale ale lui Hitler, care urmărea ca România să-i servească drept bază militară și economică, bine organizată, pentru realizarea planurilor de agresiune în Balcani și contra U.R.S.S.

Acest lucru mai reese și din scrisoarea trimisă Curții Marțiale de Casare și Justiție, de către Generalul Hansen, șeful Misiunii Militare Germane din România, ca răspuns la citația ce i s'a emis, scrisoare pe care această instanță o consideră „un act doveditor al faptelor comise de rebeli și de conducătorii lor în zilele de 20-24 Ianuarie 1941 și din care cităm următoarele:

„Generalul Mehedinți m'a vizitat la 22 Ianuarie 1941, la Hotel Ambasador nu din îndemnul său propriu, ci eu l-am rugat pentru această vizită în mod expres.

„Am făcut aceasta, pentru faptul că legionarii au procedat la rebeliune, în mod evident în complectă neștiință sau chiar greșită interpretare a atitudinei armatei germane, care, în conformitate cu politica oficială a Marelui Reich și directivele acestuia, era hotărîtă să păstreze, bine înțeles, o atitudine loială față de conducătorul Statului General Ion Antonescu.

„Am crezut cu atât mai necesar a aduce la cunoștința legionarilor această atitudine bine stabilită, pentrucă Horia Sima m'a vizitat în ziua de 21 Ianuarie, după amiază, și eu în neștiința acțiunii sale, care urma să se producă. am răspuns, potrivit asigurărilor pe care le-a dat, cu prilejul asasinării maiorului Doring, în spiritul unui sentiment sincer și camaraderesc al legiunii față de armata germană".

„Hotărât ar fi următoarele: lui Horia Sima și legiunii le este cunoscut că pentru Germania și România sunt în curs fapte importante militare. Deci trebue să fie clar că aceste pregătiri nu trebue să fie turburate în nici un caz.

„Rebeliunea începută fără știința misiunii militare germane, ar putea periclita prin situația ei hotărîtă și cu urmările ei posibile, aceste înfăptuiri.

...De aceea trebue să fie clar că armata germană, contra voinții sale bine accentuată, s'ar vedea pur și simplu forțată să intervie și că aceasta s'ar produce bine înțeles fără prejudiciul sentimentului de amiciție față de legiune și numai în favoarea conducerii legale a Statului, care a oferit Fuehrerului Adolf Hitler încrederea neconditionată.,

Înțelegând că ramura militaristo-fascistă a lui Antonescu îi era mai utilă realizării acestor scopuri. Hitler admite înlăturarea grupului legionar și aprobă dinainte măsurile pe care Antonescu le va lua în acest scop.

Neînțelegerile dintre cele două grupuri din guvern culminează în rebeliunea dela 21 Ianuarie 1941. Ion Antonescu înlăturând dela conducere grupul legionar, conducătorii acestuia se refugiază în Germania, unde sunt ținuți ca echipă de rezervă. Conducerea nazistă dela Berlin avea grijă ca din când în când să reamintească slugilor dela București de existența acestei piese de schimb.

Prin plecarea legionarilor nu s'a schimbat nimic din direc-

tivele politice ale guvernului de aservire a ţării faţă de Germania, aceasta având grija ca scopurile ei să predomine în toate sectoarele de activitate. Confirmarea o avem în apelul lui Ion Antonescu din seara de 22 Ianuarie 1941, prin care se asigură continuitatea de aservire şi numeroasele asigurări de fidelitate faţă de Germania, date atât de Ion Antonescu cât şi de ceilalţi autori ai dezastrului ţării.

CUM A FOST CONDUSĂ ŢARA LA DEZASTRU

Din primul moment al instaurării dictaturii Ion Antonescu se evidenţiază caracterul hitlerist al guvernării. In primul consiliu de miniştri dela 18 Septembrie 1940, Ion Antonescu face declaraţia: „Noi ne-am aşezat pe axa Roma-Berlin. Mergem sută la sută şi cu cea mai mare cinste în această direcţie. Am pornit aşa, nu ne mai uităm la dreapta sau la stânga...

Deci punctul nostru de reazim: în afară este Axa, iar înăuntru regimul naţional-legionar.

Germania a urmărit prin intermediul guvernării Ion Antonescu să transforme România în colonie germană. Această idee a fost urmărită în toate sectoarele de activitate ale ţării şi întreaga politică a dictaturii Antonescu se rezumă la realizarea acestui scop al imperialismului german, odată cu satisfacerea poftelor imperialiştilor români. Intreg dezastrul ţării, cu toate consecinţele pe care ţara le suportă azi, izvorăşte din această politică de subjugare.

Primul act concret de trădare naţională, pe care îl face dictatura Antonescu, este invitarea armatelor hileriste să intre pe teritoriul ţării. Pătrunderea începe la 12 Octombrie 1940, şi se face în baza convenţiunii din 15 Septembrie 1940, intervenită între guvernul român şi generalul von Tippelskierch, ca reprezentant al comandamentului suprem german.

Această încălcare a suveranităţii Statului, care produce consternare în massa poporului român, este înfăţişată sub formula ipocrită de „Misiune Militară Germană" menită să dea concursul pentru dotarea şi instruirea armatei române. Din chiar documentul Tippelskierch reese în mod evident, că ceeace se urmărea în primul rând era ocuparea militară a României de trupele germane şi că aşa zisa instruire a armatei române nu era decât un pretext, întrucât efectivele arătate în chiar acest act depăşeau cu multe efectivele necesare pentru instruire. Dealtminteri, chiar dela început, pe poarta deschisă de ac[illegible]

aport, nemţii aduc în ţară contingente din ce în ce mai masive, lucru care reese şi din documentele Statului Major.

De fapt aveam o ocupaţie germană a ţării.

Opinia românească a primit cu indignare armatele germane.

Citäm din nota dictată de Ion Antonescu directorului de cabinet militar col. Radu Davidescu, asupra conversaţiei avută cu Ribbentrop.

12 Februarie 1942

. . . . . .

„Am subliniat, fără ezitare, că la 6 Sept. când am luat conducerea Statului, singur şi numai cu sprijinul d-lui Mihai Antonescu, am declarat fără a întreba poporul că politica ce trebue s'o duc este alături de Axă; că este exemplu unic în istoria popoarelor ca doi oameni îndrăzneţi să declare deschis şi să cheme poporul şi să lucreze într'o politică care era natural să pară odioasă pentrucă într'un an suferise cele mai grele şi catastrofale lovituri — prăbuşirea frontierelor — şi aceasta datorită poporului cu care decisesem să fac o politică de colaborare şi amiciţie, pe când imensa massă a poporului nutrea acum, natural, sentimente contrarii şi purta ură asupra acelui popor".

„Am accentuat că nimeni nu poate pretinde ca a doua zi după catastrofă să iubească şi să se ralieze la popoarele care loviseră".

. . . . . .

In urma unor acte de sabotaj, se iau măsuri severe de pază, iar guvernul Antonescu este nevoit să ia măsuri de militarizarea întreprinderilor şi a muncitorilor.

Cât de mult a crescut ura împotriva nemţilor în rândurile ostaşilor români s'a dovedit la 23 August 1944, când toată armata, în mod spontan şi entuziast, a întors armele şi a pornit la luptă contra lor. Pentrucă teroarea şi legea marţială nu mai erau în mâna lui Antonescu, care îi silea să meargă la război contra voinţei lor.

Intrarea trupelor germane în ţară, ascunsă poporului de Ion Antonescu sub formula unei „misiuni militare de instrucţie", este una dintre primele acţiuni criminale care au avut drept consecinţă aservirea României în toate domeniile, politic, militar şi economic.

Pe plan militar, rostul acestei infiltraţiuni a trupelor germane în ţara noastră a fost:

1. — Formarea unei baze militare de operaţiuni în Balcani.

2. — Concentrarea de forţe masive germane în Moldova, în vederea unui atac împotriva U.R.S.S.

Dovada evidentă a intenţiunilor germane în legătură cu acest act, reiese din convorbirile ce au avut loc între ministrul de externe Mihail Sturza şi Fabricius, ministrul Germaniei la Bucureşti, la 18 Septembrie 1940, a doua zi după acceptarea intrării în ţară a misiunii militare germane.

Trupele germane din Muntenia şi Dobrogea au trecut în Bulgaria şi au executat atacuri asupra Greciei în primăvara anului 1941. Unităţile din Banat au atacat pe aliata noastră Iugoslavia în Aprilie 1941, iar cele concentrate în Moldova, au atacat U.R.S.S.

Intenţia lor agresivă în Balcani şi faţă de U.R.S.S. rezultă dintr'o serie de documente dintre care citãm numai conversaţiile cu generalul Hansen şi propunerile misiunii militare germane, pentru acoperirea Moldovei, din 16 Noembrie 1940, precum şi cele două hărţi ale Marelui Stat Major anexate acestor documente. Din acest document rezultă, evident, că exista cu mult înainte de începutul războiului, un plan de colaborare a armatei române cu trupele germane din aşa zisa „misiune militară", cu scop de agresiune contra U.R.S.S. şi pentru sprijinirea agresiunii în Balcani.

Ion Antonescu confirmă acestă intenţiune agresivă faţă de vecina noastră dela Răsărit în expunerile făcute Consiliului de Miniştri la 18 şi 26 Noembrie 1940, când lasă să se vadă destul de transparent, că hotărîrea de agresiune este luată şi va fi pusă în lucrare la momentul oportun.

In acest sens citãm dintre declaraţiile făcute de Ion Antonescu în Consiliul de Miniştri dela 8 Noembrie 1940 :

„Cu privire la chestiunea în legătură cu Rusia, aceasta este o problemă mai vastă, mai complicată, care nu se poate tranşa imediat, pentrucă acei care sunt infinit mai mari şi infinit mai puternici decât noi nu o pot tranşa imediat. Sunt chestiuni care reclamă soluţionarea problemei în etape succesive şi la momentul oportun.

. . . . . .

„Ştiţi că deocamdată nu este nici un pericol de război din acea parte pentrucă frontierele noastre sunt garantate de puterile Axei şi această garanţie va juca cu atât mai mult, când vom căpăta săptămâna viitoare un act pentru siguranţa şi poziţia noastră europeană, act de o importanţă capitală. Astfel, în această privinţă nu avem nici o temere.

„Deci problema rusească o vom rezolva pe plan internaţional când se vor rezolva problemele Europei Centrale şi europene dintre Rusia şi celelalte state ale Europei".

Iar în Consiliul de Miniştri dela 26 Noembrie declară :

„In ceeace priveşte frontiera de Est, este o problemă care se va rezolva pe plan european, în care România va interveni atunci când situaţia va fi favorabilă şi când va putea să acţioneze odată cu cei interesaţi deopotrivă în chestiunea slavă şi bolşevică".

Pe linia acestei politici de dezastru naţional, pe care guvernul se angajase, Ion Antonescu anunţă, tot în Consiliul de Miniştri dela 18 Noembrie 1940, că România urmează să-şi dea adeziunea ei la pactul tripartit.

Guvernul Antonescu semnează la 23 Noembrie 1940, aderarea la pactul tripartit, aderare care pentru ţara noastră însemna recunoaşterea aşa zisului „spaţiu vital" şi „ordinei noui în Europa", formulă sub care se ascundea politica imperialistă a hitlerismului şi a fascismului, a cărei primă victimă urma să fie România.

In această epocă, cu toată tendinţa de ostilitate din partea guvernului român, totuşi guvernul U.R.S.S. ne întinde prietenește mâna şi ne oferă strângerea relaţiilor economice şi politice, după cum reiese şi din raportul din 4 Decembrie 1940 al ministrului român la Moscova, Gr. Gafencu.

„Primirea făcută de autorităţile sovietice delegaţiei economice române la Moscova şi o serie de atenţiuni speciale, precum şi atitudinea d-lui Mikoyan, Comisarul Poporului pentru Comertul exterior, în primele două sedinte, denotă o particulară bunăvoinţă a guvernului sovietic faţă de România".

Iar ministrul României la Berlin, Bossie, raportează, la 3 Aprilie 1941, cele discutate cu d. Dekanosov, ambasadorul Uniunii Sovietice la Berlin :

„D-sa mi-a spus că nu poate exista război în Europa fără ca acesta să nu se întindă şi asupra Balcanilor. Odată aprins această regiune, diferitele tări care o compun sunt silite prin forţa lucrurilor, a lua poziţiune.

„După ce a trecut în revistă diferitele state balcanice s'a oprit asupra României. exprimându-şi părerea că locul ei depinde de interesele ei actuale.

„D-sa s'a mărginit a-şi manifesta compătimirea faţă de exodul populaţiei româneşti din Ardealul ocupat, manifestându-şi surprinderea că puterile Axei nu reuşesc a impune guvernului dela Budapesta o purtare diferită faţă de România. dat fiind că atât România cât şi Ungaria sunt aderente ale Pactului Tripartit".

. . . . . .

„La plecare, d. Dekanosov mi-a mulţumit pentru prilejul de a avea o conversaţiune cu mine, pe care a binevoit s'o clasifice de „interesantă", adăugând că nu depinde decât de mine ca să avem din când în când ocaziunea unor asemenea schimburi de vederi, dacă e posibil şi mai „interesante". Fără a-i răspunde cu acelaş ton, m'am mărginit să-i mulţumesc pentru vizita ce-mi făcuse.

Nu am crezut lipsit de interes de a vă raporta această întrevedere destul de caracteristică, ţinând seamă de jocul politic actual al Moscovei".

Ion Antonescu şi guvernul său răspund agenţilor noştri diplomatci din străinătate să respingă orice încercare de apropiere de U.R.S.S., şi să evite discuţiuni care ar putea fi îndreptate în sensul că România s'ar îndepărta dela politica sa alături de Axă.

In adevăr, declaraţia de război a lui Hitler împotriva U. R.S.S. găseşte România cu totul aservită politicii germane, prin fapta lui Antonescu şi a acoliţilor săi, astfel că guvernul dictaturii fasciste, împotriva intereselor ţării, comite cea mai mare crimă petrecută în istoria poporului român, alăturându-se Germaniei hitleriste la agresiunea contra popoarelor din Rusia Sovietică, cu concursul tuturor cercurilor reacţionare, în numele cărora vorbeau atunci Iuliu Maniu şi C. I. C. Brătianu

Sunt caracteristice în acest sens nenumăratele memorii adresate lui Ion Antonescu de către Iuliu Maniu şi C. I. C. Brătianu, dintre care cităm următoarele pasagii :

„Partidul naţional-ţărănesc, împreună cu întreaga opinie publică aprobă acţiunea militară întreprinsă pentru desrobirea Basarabiei şi Bucovinei şi eliberarea elementului românesc de peste Nistru, de sub regimul comunist şi reclamă cu însufleţire rezultatele obţinute în această privinţă", scrie Iuliu Maniu la 8 Noembrie 1940.

Aceştia îl asigură după cum urmează:

„V'am comunicat că, departe de a crea vreo dificultate guvernării, a cărei răspundere aţi luat, nu vom refuza concursul nostru tehnic ca să reuşească opera de dreptate, de asanare morală şi reconstrucţie pe care o anunţaţi".

Ion Antonescu nu ar fi putut începe războiul antisovietic şi nici realiza regimul de dictatură dacă nu ar fi avut concursul — când deschis şi oficial, când tacit şi ascuns — al conducătorilor vechilor partide naţional-ţărănesc şi naţional-liberal.

Pentrucă memoriile celor doi conducători ai partidelor istorice, ca cel citat mai sus, nu erau decât o verigă din lanţul colaborărilor cu dictatura.

Acest război nu s'ar fi putut realiza dacă echipa scelerată a lui Ion Antonescu, sprijinită de conducătorii reacţionari din România, nu ar fi deschis frontierele ţării, pentru a da poporul şi armata pe mâna şi la discreţia hitlerismului cotropitor şi dacă nu ar fi deslănţuit împotriva poporului cea mai neagră teroare cunoscută în trecutul său.

DEZASTRUL E INCALCULABIL

Dezastrul cauzat de acest război nebunesc este incalculabil.

Crima de agresiune contra U.R.S.S.. nu constă numai în realizarea planului imperialist de jaf şi cotropire. Ea se angrenează prin modul cum războiul a fost premeditat şi condus.

Aşa dar, crima clicilor fasciste-reacţionare, în frunte cu Ion Antonescu, îmbracă un dublu aspect : jefuirea, cotropirea şi exterminarea populaţiei din teritoriile ocupate şi trimiterea cu cruzime la moarte sigură într'un război de jaf a sute de mii de tineri români. Exemplul îngrozitorului măcel dela Odessa, unde au murit 71.585 ofiţeri şi soldaţi, este edificator.

Planurile trădătoare şi criminale ale acestor conducători duşmani ai poporului au îndoliat întreg poporul românesc pentru ambiţiile lor imperialiste şi au aservit bogăţiile ţării nemţilor, trădând astfel poporul care nu a dorit niciodată acest război.

Ion Antonescu şi guvernul său sunt responsabili de crima de a fi pornit războiul prin surprindere contra U.R.S.S., fără declararea de război, numai prin acea poruncă : „Vă ordon treceţi Prutul", călcând prin aceasta una din regulile de bază ale dreptului internaţional.

Ei sunt responsabili că au pornit această criminală tovărăşie cu nemţii, împotriva marei vecine U.R.S.S., care dorea o colaborare paşnică cu poporul român. Această crimă fără precedent în istorie a avut urmări dezastruoase şi prin aceia

că nemții au folosit armata noastră în cursul luptelor, în situațiunile cele mai primejdioase, deasupra puterilor omenești.

Mihai Antonescu declară textual în Consiliul de Miniștri dela 25 Iunie 1942:

„In fața acestei situații, am avut onoarea ca încă din ziua de 9 Ianuarie 1941, să discut la Legațiunea Germană cu trimișii speciali germani ipoteza unui atac al Rusiei și intrarea în acțiune a Germaniei pentru apărarea noastră, cum și ipoteza deschiderii războiului germano-rus".

Trimiterea armatei române în război se face în urma unei serii de convorbiri secrete și pe baza unor documente scrise, dintre care și scrisoarea lui Hitler din 18 Iunie 1941, în care nu se arată decât faptul că armata română este înglobată sub comanda germană, că Hitler va avea grijă de prestigiul personal al lui Ion Antonescu și prin care se precizează misiunea primă a armatei noastre.

Aceasta se traduce în plan militar în transformarea României în colonie germană — Germania era țara suverană, iar România vasala ei, cu toate atributele medievale ale vasalității. Acest caracter de vasalitate față de Hitler îl păstrează armata română până la 23 August 1944 și se manifestă în toate raporturile dintre cele două armate.

Dacă intrarea în război este o crimă, continuarea lui este o agravantă și mai mare.

Ion Antonescu în două scrisori consecutive, de o josnicie pe care nici un vasal n'a arătat-o vreodată suzeranului său, îl asigură pe Hitler că, *„va merge până la capăt în acțiunea ce am pornit în Răsărit"*, adăogând *„nu pun nici o condițiune și nu discut cu nimic această cooperare militară pe un nou teritoriu"* iar mai departe *„voi îndeplini misiunea militară prevăzută în scriscarea Excelenței Voastre și voi asigura condițiunile în regiunea indicată".*

Soldatul român a trăit iernile grele ale Rusiei, fără echipament, fără aprovizionare, a fost ținut pe front printr'o disciplină bazată pe teroare, a făcut războiul fără ideal și fără glorie. A început să cunoască și să stimeze pe camaradul rus din față în măsura în care ura pe soldatul neamț de alături. Mult trâmbițata „camaraderie româno-germană" a fost cea mai nerușinată minciună din toate minciunile propagandei româno-germane. Soldații români sunt împușcați de SS nemți; ei fac sute de kilometri pe jos, prin frig sau noroi, câtă vreme soldații nemți merg cu trenuri sau camioane, iar când ai noștri cer să

fie luați și ei, primesc drept răspuns lovituri cu patul armei sau gloanțe. Pentruca unitățile nemțești să se poată odihni sau să poată pleca în concediu soldații români sunt ținuți în linia de front câte 10 luni neîntrerupt .Divizii întregi, fără comandanții lor, sunt înglobate sub comandamente germane, se dau ordine unităților românești să nu execute decât ordinele ofițerilor nemți. Ostașul român ajunge sluga soldatului neamț, după cum comandantul suprem al armatei române se angajase sluga lui Hitler. Iar Ion Antonescu, în ordinul său către marile unități din 5 Februarie 1943, poruncește:

„Dorința de a veni în țară pentru cei ce au avut concediu și așa zisa preocupare de împlinire a altor idealuri naționale, vor fi socotite manifestări periculoase pentru disciplina militară și sancționate ca atare.

„Cer tuturor, dela general la soldat, să-și ascută voința și hotărîrea pentru ca la momentul hotărît să poată da inamicului lovitura de moarte. „Aceasta trebue să fie crezul tuturora și toți comandanții vor trebui să-l desvolte și insufle astfel subalternilor lor, încât orice propagandă inamică să fie cu hotărîre și dispreț respinsă, oricesovăială sau rezervă din rândurile proprii să fie denunțată și sancționată fără îngăduință."

Ion Antonescu nu este singur responsabil de această crimă săvârșită împotriva poporului român. Ceeace știa soldatul român, știa țara întreagă, știa și aveau datoria să știe membrii guvernului.

Din interese josnice, din slugărnicie față de nemți, din obediență față de Ion Antonescu niciunul din acuzați nu a găsit în sufletul lui o tresărire de conștiință națională, care să-l facă să schițeze măcar un gest de protest sau de desolidarizare, față de continuarea războiului criminal. Dintre toți colaboratorii lui Ion Antonescu, acuzații din acest proces sunt aceia cari se întreceau în a se arăta cât mai fideli lui Hitler și Antonescu, de frică să nu-și piardă avantagiile situațiilor lor și se remarcau în aportul ce fiecare aducea pentru adâncirea dezastrului țării.

Poporul românesc, în fața căruia se poartă acest proces, cunoaște toată suferința cauzată de război. Ar trebui să facem să defileze ca martori în fața Tribunalului Poporului sutele de mii de țărani români luați dela brazdele lor, pentru a fi duși să îndure foamea, gerul, oboseala și umilința în locuri unde nu aveau nici un rost; ar trebui să aducem mii și mii de schilodiți de război, de văduve, de orfani, să chemăm toată suferința țării să-i acuze.

In afară de acele aspecte ale dezastrului țării, ce nu se pot exprima în cifre, războiul contra U. R. S. S., pornit și susținut de fascismul guvernului Antonescu, s'a soldat pentru noi cu următoarele pierderi de oameni și materiale:

Până și după datele vădit falsificate și considerabil diminuate ale Marelui Stat Major al lui Antonescu, cifra totală a pierderilor în oameni se ridică la 624.740 ostași, ofițeri și subofițeri.

Totalul pierderilor de materiale de război, exprimate în lei după datele Marelui Stat Major sunt:

Armament	15.974.172.543	Lei
Harnașament	8.626.156.634	„
Mijloace de transport hipo	2.234.895.900	„
Material de transmisiuni	2.264.428.700	„
Material de geniu	1.857.014.950	„
Material intendență	98.648.467.500	„
Materiale apărare contra gazelor	19.792.500.000	„
Material sanitar	1.900.000.000	„
Autovehicule	12.001.250.000	„
Total	145.638.673.214	Lei

Valoarea pierderilor suferite de C. F. R. din cauza bombardamentelor aeriene:

		Valoarea la data bombardamentului	Valoarea actuală de refacere
Clădiri	Lei	12.795.530.000	49.669.625.000
Linii	„	1.228.175.000	3.684.525.000
Locomotive	„	551.600.000	2.206.400.000
Vagoane	„	9.267.460.000	32.223.400.000
Poduri	„	108.300.000	596.900.000
Instalații	„	305.000.000	1.528.800.000
Conducte	„	271.455.000	446.500.000
Diverse materiale inv., inst.	„	2.009.000.000	10.222.000.000
Total	„	27.626.520.000	100.578.150.000

(în valute 1938)

Cât a costat bănește în realitate acest război nenorocit și pierderile ce am suferit depe urma lui, este prea de vreme ca să ne putem pronunța pe bază de cifre controlate. În declarația făcută de Mihai Antonescu în ședința Consiliului de Miniștri din 8 Iunie 1944 acesta afirmă că războiul ne-ar fi costat până la acea dată 400.000.000.000 lei, valută 1938, ceeace la valoarea actuală ar însemna peste 40 mii miliarde lei la valoare aproximativă, cifră care — fără îndoială — este mult sub realitate.

In privința pierderilor de materiale, am dat mai sus cu titlu de exemplu cifra pierderilor suferite numai într'un sector al avuției naționale — la C. F. R. — și numai depe urma bombardamentelor.

Aceeași instituție a mai suferit pagube cu ocazia retragerii armatei germane — (sustrageri de materiale, dinamitări, deteriorări etc.) 37.480.000.000 lei valuta 1938 — cifră în care sunt cuprinse și pagubele din zona de operații.

Valoarea pierderilor suferite de industriile de petrol — după cifrele date de guvernul Antonescu — numai depe urma bombardamentelor:

1. In bombardamentele dela 18 Iulie 1941 la 1 August 1943 lei	4.604.500.000	
2. In bombardamentele dela 5 Aprilie 1944-19 August 1944	24.480.700.000	
3. In bombardamentele germane din luna August 1944	281.800.000	
Total	29.367.000.000	

(în valuta anului 1944).

„Este cu neputință de evaluat, în momentul de față, valoarea de înlocuire a acestor instalațiuni la prețurile actuale", menționează adresa Asociației Industriașilor de Petrol din România.

In politica externă și cea internă guvernul dictaturii Antonescu, indiferent de miniștrii cari s'au perindat dela 6 Septembrie până la 23 August 1944, a avut o linie de perfectă continuitate, care se poate numi politica de fascizare și aservire a României Germaniei hitleriste.

Drept rezultat al acestei politici România a ajuns la marginea prăpastiei și suportă și va suporta urmările acestei situații.

Inainte de a se declara război Rusiei Sovietice, diplomația guvernului Antonescu, cunoscând sentimentele stăpânului german față de U. R. S. S. din servilism, caută să întreacă chiar pe nemți în adversitate față de marele nostru vecin. Citățm cu titlu de exemplificare scrisorile lui Mihai Antonescu din 16 Aprilie 1941 și 14 Mai 1941, adresate drept răspuns la rapoartele

legaților române dela Moscova și Berlin. Intr'una din aceste scrisori, ministrul de Externe al dictaturii Antonescu are grijă să recomande ministrului nostru depe lângă guvernul sovietic, că trebuește să evite orice gest care ar putea fi interpretat ca un act de prietenie față de Rusia Sovietică.

In urma agresiunii contra Rusiei Sovietice, Anglia, după ce a încercat să aducă la realitate zelul hitlerist al guvernului Antonescu, în ziua de 30 Noembrie 1941 transmite prin ministrul Statelor Unite ultimatumul, în care se arată că „dacă până la 5 Decembrie 1941 guvernul român nu va fi oprit operațiunile militare și nu va fi încetat orice participare activă la ostilități, guvernul M. S. Britanice nu va avea altă alegere decât aceea de a declara existența unei stări de război între cele două țări".

Neprimind nici un răspuns până la termenul fixat, în ziua de 6 Decembrie 1941, Legațiunea Statelor Unite notifică starea de război între Marea Britanie și România.

Starea de dependență față de germani a politicei externe a guvernului Antonescu reese însă și mai evident din declarația de război făcută de România Statelor Unite ale Americii, în ziua de 12 Decembrie 1941. In arhivele secrete ale lui Mihai Antonescu găsim o notă, în care se arată că chiar în dimineața aceleiași zile, s'au prezentat baronul Killinger, împreună cu Bova Scoppa, ministrul Italiei, și au stabilit de comun acord ca România să declare război Statelor Unite.

Și în fața acestei măsuri a guvernului Antonescu, solidaritatea miniștrilor fascismului român este totală în jurul lui Antonescu și Mihai Antonescu.

DIVERSIUNEA IN JURUL „ARDEALULUI DE NORD"

Una din cele mai infame atitudini ale guvernului Antonescu a fost poziția luată în chestiunea Ardealului de Nord. S'a agitat această chestiune, făcându-se din ea o diversiune care rivalizează cu diversiunea evreească. S'a întreținut în țară ideia Ardealului numai cu scopul ca să se uite crima războiului contra U. R. S. S. S'a întreținut ură față de populația maghiară.

Guvernul Antonescu întreține prin propagandă ideia războiului româno-maghiar și că nemții ar fi putut permite un conflict între sateliți, în timpul cât ei monopolizează tot sângele și toată sforțarea sateliților în interesul lor exclusiv. Pe de altă parte, Antoneștii au avut tot timpul cinismul de a stimula credința că nemții ne vor restitui Ardealul de Nord. Antoneștii

încercau să dea poporului speranța absurdă că vom putea obține Ardealul de Nord, făcând cât mai multe sacrificii de sânge în războiul antisovietic.

Scrisul a fost pus de Antonescu în slujba dictaturii sale și a lui Hitler. Timp de 4 ani de zile nu s'a publicat la lumină în Țara Românească, decât ceiace convenea clicii antonesciene și nemților.

Prin aservirea presei române se semnează în urma pactului tripartit, un protocol la 17 Noembrie 1941 prin care România se angajează să se integreze în propaganda puterilor Axei.

Procesul „ziariștilor" a arătat toată rușinea presei românești din timpul dictaturii, când gândirea ce nu era aservită și tot ce era simțire, trebuia să fie tipărit prin beciuri și răspândit clandestin.

Tot ce au făcut Ion Antonescu și miniștrii săi în timpul celor patru ani este o întrecere în hotărîrea fermă de hitlerizare a țării românești. Conduși de interese de clică, de servilism, membrii guvernului dela București căutau să se arate după chipul și asemănarea stăpânilor lor dela Berlin.

Plebiscitele: Ca și stăpânul său Hitler, pe care vrea să-l imite, Ion Antonescu și guvernul său fac cele două plebiscite dela 2 Martie 1941 și 9—15 Noembrie 1941. Modul cum ele au fost concepute, întrebările puse și modul cum au fost realizate, constitue o batjocorire a voinței poporului român. Rezultatele acestor plebiscite, hotărîte mai dinainte, trebuiau să arate lumii că poporul român dă aprobarea sa politicii guvernului Antonescu.

Aceasta constitue cea mai grosolană dintre minciunile guvernului Antonescu, în timp de 4 ani.

Ca toate guvernele hitleriste ale statelor satelite, guvernul Antonescu a practicat o politică de un antisemitism sălbatic, lucru care a constituit un element determinant în dezastrul țării. Substratul acestui antisemitism a fost totdeauna tendința de îmbogățire pe cale parazitară, fie a membrilor guvernului, fie a acelora care trebuiau să dea sprijinul lor acestui guvern. Imbogățirea s'a făcut prin jaf direct în prima perioadă când guvernul Antonescu avea coloratură legionară și s'a făcut prin jaf organizat în perioada următoare, când guvernul avea înfățișarea fascisto-militaristă.

„ROMANIZAREA"

Jefuirea populației evreești, organizată de guvernul Antonescu în perioada fascistă-militaristă, a fost denumită „românizare". Ea s'a efectuat după un plan determinat de o serie de legiuiri cu caracter rasial, al căror scop era exploatarea evreilor până la sărăcire completă. Pe baza acestor legi s'au expropriat dela evrei în perioada dela 6 Septembrie până la 6 Decembrie 1942, după cifrele furnizate de Oficiul de Studii al Subsecretariatului de Stat al Românizării în acel timp, următoarele:

Bunuri agricole:

In Vechiul Regat și Transilvania	55.447	ha.
In Basarabia	325.772	„
In Bucovina	25.185	„
Total	486.185	ha.

Bunuri urbane:

In Vechiul Regat și Transilvania	30.701	imob..
In Basarabia	37.769	„
In Bucovina	22.155	„
Total	90.625	imob.

Bunuri industriale (mori, teascuri de ulei, fabrici de spirt)

In Vechiul Regat și Transilvania	353
In Basarabia	626
In Bucovina	492
Total	1471

In afara acestor categorii de bunuri industriale, expropriate în folosul Statului, s'a permis și s'a încurajat o expropriere treptată și continuă, de către particulari favoriți și profitori ai regimului, a bunurilor comerciale și industriale evreești, pe cale de represiuni, de ordin administrativ, de natură a face pe titularul evreu fie să abandoneze în orice condițiuni, fie să „asocieze" pe primul venit la întreprinderea sa comercială sau industrială. Finanțarea acestor operațiuni s'a făcut cu ajutorul Statului, care prin legile dela 20 Noembrie 1940, 30 Aprilie 1941 și 12 Septembrie 1941, înființează Creditul Național Agricol și Institutul de Credit Românesc, cu menirea de a acorda credite achizitorilor români de bunuri evreiești.

Datorită românizării, nemții au reușit ușor să acapareze o

mare parte din întreprinderile comerciale și industriale românești.

„Românizarea" patronată de guvernul Antonescu, constitue una din marile rușini ale regimului dictatorial, atât prin latura sa inumană, cât și prin scandaloasele afaceri pe care le-au făcut cu această ocazie oamenii regimului.

Antisemitismul lui Antonescu și al guvernului său a constituit cea mai fructuoasă industrie a regimului.

TEROAREA

Ca orice regim fascist, guvernul a practicat o politică de cea mai severă sugrumare a libertăților, cenzura riguroasă a presei, care se reducea la normative — afară de cazul în care josnicia gazetarilor nu întrecea în fascism normativul însuși — a practicat suprimarea oricărei libertăți de adunare și sugrumarea oricărei posibilități de asociații muncitorești.

Instrumentele de represiune a oricărei veleități, idei libere, a oricărei încercări de rezistență sunt: Curtea Marțială și lagărele de concentrare.

Ce-au fost aceste lagăre, poporul românesc a văzut-o în procesul celor care au organizat și păzit aceste lagăre. Guvernul Antonescu este inspiratorul direct al crimelor săvârșite de Zlătescu, Murgescu, Isopescu și ceilalți, la Tg.-Jiu, Vapniarka și Odessa.

Organul cel mai diabolic instaurat pentru realizarea scopurilor hitlerismului criminal, a fost serviciul de poliție condus de cea mai odioasă creatură a regimului Antonescu, Eugen Cristescu.

Acesta lucra în strânsă colaborare și după directivele Gestapoului dela Berlin, contribuind în largă măsură la toate ororile și masacrele din perioada antonesciană.

În această chestiune ca și în toate cele expuse mai jos, inițiatorul este Ion Antonescu, împreună cu unul sau doi din colaboratorii săi, după sectorul în care se opera, iar grozăvia faptelor era cunoscută de întregul guvern, care își dădea consimțământul la tot ce se făcea.

PRIGOANA CONTRA MASELOR MUNCITOREȘTI

Prigoana se exercită de către guvernul Antonescu împotriva muncitorimii, elementul cel mai activ în opera de luptă împotriva regimului fascist. Impotriva fruntașilor și a elemen-

telor active ale muncitorimii, împotriva întregii clase muncitoare, se exercită o prigoană sălbatecă. Numeroşi muncitori-patrioţi, autori ai unor acte de rezistenţă antihitleristă, au fost executaţi. Mii de muncitori au fost torturaţi, condamnaţi şi reţinuţi ani de zile în închisori şi lagăre. Cele mai elementare drepturi muncitoreşti au fost călcate în picioare. Muncitorimii i s'a răpit cu desăvârşire dreptul de organizare profesională. Guvernul dictatorial al lui Antonescu a introdus militarizarea întreprinderilor, carcerele şi bătaia pentru lucrători, toate acestea în scop de a sugruma orice încercare de acţiune revendicatoare sau patriotică şi de a stoarce dela muncitori, prin muncă excesivă, un cât mai mare randament în favoarea războiului hitlerist.

Un mai criminal aspect al politicei muncitoreşti al guvernului Antonescu, este trimiterea în Germania a muncitorilor români.

Scopul acestei odioase operaţiuni era dublu: pe de o parte se urmăreau fascizarea muncitorimii româneşti şi pe de altă parte, se trimiteau în dar braţe româneşti pentru mărirea potenţialului de război, după cum coloniile trimit în metropolă, la nevoe, braţe de muncă aproape gratuit.

Pentru a fi pe placul nemţilor, guvernul Antonescu le-a trimis tot ca braţe de muncă pe românii din Transnistria ce au fost luaţi ca sclavi. Mihai Antonescu are inconştienţa să anunţe acest lucru la 8 Iunie 1944, adică atunci când şi situaţia Germaniei se angajase definitiv pe povârnişul dezastrului.

POLITICA ANTI-ŢĂRĂNEASCĂ

In politica agrară guvernul fascist al dictaturii Antonescu nu putea decât să exprime tendinţele moşierimii româneşti, al cărei exponenţi au fost, în mare măsură, susţinătorii lui statornici.

Prin toate măsurile luate împotriva ţărănimii, se urmărea subjugarea ei şi exploatarea ei la maximum pentru a aproviziona maşina de război germană cu grâne româneşti.

Moşierimea, care participa direct şi indirect la opera guvernului, era ferită de toate măsurile luate, printr'o serie de legi speciale, aşa numite pentru „încurajarea producţiei agricole". Ţăranii muncitori cu ziua pe latifundiile ciocoilor, erau plătiţi cu salarii de mizerie — între 600—1500 lei pe lună, fiind puşi în imposibilitatea — din cauza mobilizării pe o anumită moşie — de a părăsi serviciul, fapt considerat ca act de sabotaj

şi dezerţiune din câmpul producţiei. Cei cari nu mai puteau îndura mizeria şi teroarea şi fugeau depe moşiile unde erau ţinuţi ca nişte vite, erau înaintaţi Curţilor Marţiale, schingiuiţi şi condamnaţi la ani grei de temniţă. Antonescu intronase astfel şerbia pe întreg teritoriul ţării.

Deasemeni, rechiziţiile forţate, făcute cu teroare jandarmerească, se aplicau numai ţărănimii, moşierii fiind scutiţi de asemenea angarale.

Insămânţările se făceau cu forţa, asistând la ele organele administrative şi militare. Ţăranii cari încercau să micşoreze întinderea terenurilor însămânţate, erau taraţi in faţa Justiţiei şi băgaţi în temniţe sau amendaţi.

ASERVIREA BOGĂŢIILOR ROMÂNEŞTI

Otrava nazistă a fost infiltrată de dictatura Antonescu în întregul aparat de Stat şi în toate sectoarele vieţii naţionale dela Poliţie la Finanţe, dela Justiţie la Arte, dela armată la biserică, şi întinderea dezastrului suferit de ţară se datoreşte în mare parte acestei infiltraţiuni.

Acolo unde dezastrul ţării este cel mai evident şi unde consecinţele le suferim cel mai crunt şi azi, este în domeniul economic.

Hitler când a urmărit — aşa cum o mărturiseşte în „Mein Kampf" — să obţină vasalitatea estului european, deci şi a României, pentru a o transforma în colonie germană, a fost împins la aceasta de ideia imperialismului german, cu substrat esenţial economic. Ceeace au urmărit nemţii aici a fost tot atât antrenarea României în război contra Rusiei Sovietice cât şi subjugarea economică a ţării româneşti. După trupele germane care intrau în ţară la 13 Octombrie 1940, veneau economiştii, financiarii, capitaliştii, marii potentaţi ai industriei şi comerţului nemţesc.

Hitler a avut nevoie de întreţinere pentru trupele lui destinate să atace Balcanii şi apoi Rusia Sovietică şi slugile lui antonesciene le-au dat-o cu prisosinţă, a avut nevoie de petrolul românesc şi l-a avut până la secătuirea izvoarelor noastre de bogăţie, a vrut cerealele noastre şi le-a avut până la flămânzirea populaţiei, a vrut munca de sclavi a braţelor româneşti, a vrut stăpânirea totală a industriei şi comerţului românesc, a vrut controlul asupra întregului sector economic şi toate i-au fost puse la dispoziţie de guvernul lui Antonescu.

Jaful pe care l-au făcut armatele nemţeşti corupitoare în

regiunile ocupate vremelnic în Rusia Sovietică, se deosebește numai ca metodă de cel pe care Germania l-a făcut în România. Acolo au prădat, au jefuit, au pustiit, au distrus și au dat foc. Aici au exploatat, aici au înfăptuit, cu ajutorul Guvernului lui Antonescu, opera de colonizare a României de către Reichul German.

In 1940, Germania înoadă firul poftelor ei imperialiste rupt în 1918 după pacea dela București, când în afară de ciuntirea granițelor noastre nemții hotărîseră:

suprimarea totală a industriei românești, pentru ca noi, rămânând un Stat exclusiv agrar, să fim complectamente tributarii industriei germane;

controlul asupra întregei activități economice românești; în ce privește petrolul, se hotărîse ca terenurile petrolifere să fie cedate integral unei societăți germane, cu dreptul exclusiv de a le exploata cum va voi iar consumul intern să fie controlat de nemți. Ei preluau toate porturile noastre dunărene, instituiau un tarif vamal special în favoarea lor și un monopol al exportului.

PREGĂTIREA DEZASTRULUI ECONOMIEI ROMÂNEȘTI

Antonescu, sprijinit de clica reacționară, a pregătit în mod deliberat dezastrul economic al țării.

In adevăr, prin finanțarea așa zisei misiuni militare germane, cu circa 67 miliarde lei, valuta 1938, prin crearea unei datorii flotante de aproape 300.000.000.000 lei (peste 30 mii miliarde lei în valoare actuală) și prin urcarea cursului mărcii dela 40—60 lei, s'a sdruncinat întreg edificiul financiar al României și s'a dezorganizat în mod foarte grav viața economică a țării. In decurs de 4 ani, costul vieții s'a înzecit și s'au deschis zăgazurile inflației.

Astăzi poporul român suportă consecințele acestei politici: scumpetea vieții de azi și devalorizarea monedei noastre sunt consecințele directe ale finanțării criminale, oferită de guvernul Antonescu armatelor germane.

Vinovăția guvernului Antonescu pentru acest dezastru rezultă atât din acordurile încheiate cu Germania hitleristă: din discuțiile din Consiliul de Miniștri, din consiliile economice și recunoașterile din rapoartele ministerelor, privitoare la contribuțiile făcute de Statul Român, ca urmare alăturării de Axă și participării la războiul contra U. R. S. S.-ului.

La 29 Aprilie 1944, se discută într'un Consiliu de Miniștri,

cererea nemților de lei 11.000.000.000 lunar, pentru aprovizionarea trupelor germane.

Grație sprijinului dat de Antonescu, Marinescu, Dimitriuc și întreaga clică guvernamentală, Germania hitleristă a pus stăpânire pe întreaga noastră industrie petroliferă.

Cu benzina și uleiurile românești s'au mișcat tancurile și avioanele hitleriste în Balcani, în Africa și în Rusia.

Intre 30 și 40 la sută din consumul de produse petrolifere ale mașinii de război germane a fost acoperit prin dărnicia lui Antonescu și a complicilor săi. Zeci de mii de lucrători și funcționari români au lucrat fără întrerupere din ordinul guvernului Antonescu, pentru a da în fiecare an între 3 și 4 milioane tone de petrol, armatelor hitleriste.

Zelul și tenacitatea cu care au slujit antonescienii pe stăpânii lor dela Berlin, prin predarea fără vre-o compensare de natură economică necesară vieții economice și intereselor reale ale țării — și cinismul cu care încercau să justifice exploatarea abuzivă a rezervelor de petrol de către societățile hitleriste, rezultă din ședința Consiliului de Miniștri din 9 Mai 1941, când Mihai Antonescu recunoaște că societatea Astra Română a extras petrol din perimetrele de rezervă ale Statului a căror exploatare era interzisă, dar declară că e de acord cu această procedare:

...„Ni s'a făcut intervenție directă dela Berlin, în care suntem rugați să nu facem dificultăți Soc. Astra-Română, întrucât planul de sporirea exploatării în România se execută în principal de Soc. Astra și ne roagă ca în măsurile cu caracter administrativ care trebue luate, fie și împotriva Soc. Astra, să considerăm această chestiune și pe plan politic, ținând seama de acest acord dela guvern la guvern în vederea intensificării producției de petrol...

...„In orișice caz o societate ca Astra nu poate fi dărâmată cu atât mai mult, cu cât societatea aceasta este folosită de germani pentru planul de exploatare intensivă a petrolului și nu poate fi împiedicată în acțiunea ei din cauza unor măsuri administrative luate de noi".

Alt exemplu îl constitue scrisoarea lui Antonescu către Keitel din 14 Septembrie 1942 și protocolul din 11 Ianuarie 1943.

Prin scrisoarea menționată Antonescu arată că numai în decurs de 2 luni a livrat Germaniei cantitatea enormă de 660.000 tone petrol și 55.500 tone benzină pentru aviație, iar prin protocolul arătat se obligă să livreze în anul 1943, 4.000.000 tone petrol. Tot pentru a ilustra zelul depus de clica lui Antonescu

cu scopul de a ajuta pe hitleriști să jefuiască cât mai intens avuția națională, indică ședința Consiliului de Miniștri din 19 Februarie 1943, când se discută și se fac propuneri pentru restrângerea la maximum a consumului intern de petrol și intensificarea exploatării, spre a se putea exporta cât mai mult petrol în Germania.

Intr'o perioadă de epuizare a zăcămintelor de petrol, Antonescu a dăruit principala noastră bogăție naturală lui Hitler, spre a-i pune în mișcare armata și industria.

Prin avantagiile acordate firmelor hitleriste, s'a împânzit economia românească cu societăți germane colectoare și distribuitoare de mărfuri, cu firme de export și import. Tot ce era destinat comerțului intern și extern era vămuit de societăți ca „Solagra", „Dunărea", „Agromex" etc. Prin toți porii se scurgeau miliarde absorbite de ventuzele imperialismului german.

Pentru a împiedeca acest ajutor dat de Antonescu armatelor hitleriste, aviația aliată s'a văzut silită să distrugă regiunea petroliferă românească și orașul Ploești. Pagubele au fost de circa 40.000.000.000 lei la valoarea din 1938(peste 4000 miliarde la valoarea actuală).

In 1943, 60% din export și 85% din import erau în mâinile firmelor hitleriste. Cu un capital de câteva zeci de milioane controlau și vămuiau întreaga economie românească. Hitler a vrut colonii în Europa. Antonescu și guvernul său i-au dăruit — conștient — una gata organizată.

Politica de jaf în domeniul petrolului, în industria metalurgică și minieră și aceia de exploatare colonială în materie de agricultură, a fost dirijată de la Berlin, cu concursul nelimitat al lui Antonescu, prin instituirea unor societăți monopoliste, care controlau producția, transporturile și exportul produselor. Astfel în domeniul petrolului, controlul era exercitat de Oel A. G., în cel metalurgic de „Rogifer", în cel agricol de Societatea „Solagra" și filialele sale.

Toate aceste societăți nu au adus nici un efort de capital, ci au utilizat capitalul românesc și au constituit o sarcină foarte grea pentru poporul român, care a trebuit să suporte jaful acestor întreprinderi, precum și consecințele dezorganizării economiei românești.

Servilismul și devotamentul cu care Antoneștii și clica lor slujesc cauza hitlerismului acaparator, în detrimentul poporului român, sunt ilustrate într'o serie de ședințe și de acte.

Astfel, în ședințele din 11 Aprilie, 22 și 23 Mai 1941, la

Consiliul de Miniștri se evidențiază în mod categoric cele arătate mai sus, când se recunoaște cinic această situație.

Prin imensele distrugeri ordonate în Uniunea Sovietică și prin jafurile oamenilor trimiși acolo, Antonescu ne-a obligat să reparăm și să restituim sume care depășesc două treimi din întreg venitul național al anului 1938. Plătim puțin față de crimele, distrugerile și jafurile făcute, dar plătim greu, pentrucă țara a fost secătuită de războiul lui Antonescu.

Dar șirul dezastrelor cauzate poporului român de clica antonesciană este nesfârșit. Distrugerile cauzate numai la căile ferate române se ridică la 137.558.050.000 lei. Dacă adăugăm cele aproape 40.000 de case țărănești distruse, pagubele din orașele bombardate, pădurile pustiite, bilanțul economic al celor 4 ani de guvernare însumează cifre astronomice, care se ridică la mii de miliarde.

Iată un tablou extrem de rezumat al pierderilor, distrugerilor și datoriilor ce le are de plătit poporul român pentrucă Antonescu a vrut să transforme România într'o colonie germană.

ȚARA TREBUE SĂ CUNOASCĂ ADEVĂRUL!

Antonescu și clica lui sunt vinovați de tot sângele vărsat și toată avuția jefuită și distrusă a poporului român.

Astăzi poporul român suferă consecințele aventurii criminale a clicii de profitori și jefuitori de război, condusă de Antonescu.

Guvernul Antonescu este autorul și instigatorul tuturor crimelor, atrocităților și jafurilor comise pe teritoriile ocupate de trupele și unitățile românești.

Dictatura lui Antonescu, prin sugrumarea tuturor libertăților, prin monopolizarea presei, era în măsură să lanseze legendele de care avea nevoie.

Una din marile minciuni pe care le-au întreținut apărătorii fascismului antonescian, este așa zisa onestitate a lui Antonescu și oamenilor săi.

Ion Antonescu era prezentat ca un ascet, disprețuitor al bunurilor lumești, dezinteresat și aspru pentru cel care își însușește avutul public.

Țara trebue să cunoască adevărul ce se ascunde sub această minciună.

Soția sa, Maria Antonescu, a fost dictatoarea jafului din Țara Românească. Societatea de Patronaj a stabilit în istoria

politică a țării recorduri de jaf, de imoralitate, de ipocrizie. Cele mai nerușinate, cele mai senzaționale spoliațiuni ce s'au operat vreodată, s'au operat sub pretextul filantropiei. „Patronajul" era o bandă cu ramificații în toată țara și el a fost oglinda fidelă a moralității regimului fascist al lui Antonescu.

Ion Antonescu și toți membrii guvernului au fost complicii conștienți ai acestei acțiuni de jaf. Patronajul a comercializat mizeria țării, suferința săracului, a orfanului și invalidului, iar guvernul n'a făcut nici un gest care să pună stavilă hoțiilor patronajului.

Cum a reacționat Ion Antonescu, cum au reacționat miniștrii față de vasta operă de jaf a românizării? Nu numai că nu s'au împotrivit, dar au încurajat-o pentrucă ea făcea parte din sistemul politic al fascismului român.

Intemeiat numai pe încrederea lui Hitler, lipsit complect de sprijin de massă în interior, regimul Antonescu a căutat să cumpere adeziunea oamenilor coruptibili punând ca preț „românizarea".

Fascismul a strigat legionarilor și oamenilor săi: „Imbogățiți-vă"! și aceștia s'au grăbit să se îmbogățească cu toată sălbăticia ce caracteriza epoca dictaturii.

Cum a reacționat Ion Antonescu când legionarii furau ca tâlharii de codru? Cum a reacționat când mai întâi aceștia, apoi Maria Antonescu, Veturia Goga și Mihai Antonescu trimeteau valizele cu aur în Elveția?

Evreul a fost materia prima de îmbogățire a lui Ion Antonescu și oamenilor săi. Exemplul dat de sus se repercuta până la ultimele inele ale lanțului, amplificându-se în cruzime.

Țara trebue să știe, să înțeleagă că Isopescu, Calotescu, Marinescu și Ghineraru, etc., sunt făcuți după chipul și asemănarea lui Antonescu și a miniștrilor săi, a căror politică de jaf și exterminare a evreilor au îndeplinit-o până la ultimele consecințe.

Țara trebue să înțeleagă, că dacă nu era Antonescu la București, așa cum era și gândea, n'ar fi putut exista la Berșad un Ghineraru, care să facă ceeace a făcut. Guvernul din București nu era numai complicele acestor crime, ci era autorul moral și responsabil principal.

Ca să se vadă mai limpede halul de inconștiență al slugilor nemțești, în frunte cu Ion Antonescu, care au cauzat dezastrul țării, arătăm că, asemenea fasciștilor unguri ai lui Sallaszy și asemenea S. S.-ului lui Hitler, Ion Antonescu și clica lui, chiar atunci când partida lui era de mult remediabil pierdută, când

țara și armata reușiseră să se desprindă în mare măsură, din încătușarea strânsă în care erau ținute, ei nu se gândeau la situația țării ci numai cum să se pună ei la adăpost.

In perioada Aprilie-Iunie 1944, Ion Antonescu se gândește încă să mai facă sacrificii de sânge și sacrificii economice pentru Germania.

In ziua de 23 August 1944, s'a ținut la Snagov ultimul consiliu de miniștri al guvernului dictatorial. Ion Antonescu venea depe front. El comunică consiliului că trupele nu mai vor să lupte contra Armatei Roșii și el Antonescu este hotărît să dea o proclamație pe națiune, în care „să blameze" Armata Română.

In asemenea împrejurări, oricine cu puțină conștiință ar fi urmat drumul pe care țara și armata îl arătau. Antonescu întărește planul hotărît mai înainte ca guvernul să se retragă la Hațeg, iar armata să se retragă pe o linie ce pornea din Oltenia și se oprea în Munții Apuseni și dă dispoziții în vederea aprovizionării acestei criminale acțiuni în contra țării și armatei. Nici de data aceasta nici unul din membrii cabinetului nu face vreun gest de protest sau de desolidarizare față de Ion Antonescu.

Dacă nu ar fi intervenit cunoscutele evenimente dela 23 August 1944, Ion Antonescu și guvernul său ar fi desăvârșit dezastrul țării pregătind Bucureștiului soarta Budapestei și României, soarta Germaniei.

In ce privește răspunderea politică și penală a miniștrilor cari au format guvernul lui Ion Antonescu, socotim că nu este nevoie să insistăm prea mult.

BANDA ANTONESCIANĂ

Ion Antonescu nu putea face singur dictatura lui, i-a trebuit o echipă de oameni, care să fie credincioși lui Hitler și tot atât de trădători ai intereselor poporului român ca și el.

După cum Hitler a preferat să pună în capul guvernului român un general român decât să trimeată un general neamț, tot așa el a preferat pe miniștrii guvernului Ion Antonescu, cozi de topor ale neamului românesc, decât să trimită funcționari germani.

Acești miniștri sunt responsabili de crima de dezastru al țării românești, în aceiași măsură ca și Ion Antonescu, ai cărui colaboratori au fost, integrându-se total politicei de aservire a țării.

Nemţii care erau atotstăpânitori în România şi care aveau controlul efectiv al posturilor de comandă din ţară, nu permiteau să ajungă în postul de miniştri, decât oameni verificaţi de ei. Este caracteristic că în afară de legionari, dintre ceilalţi membri ai guvernului Ion Antonescu, unii făceau parte din partidele politice istorice, sprijinind prin acţiunea lor, politica hitleristă a lui Antonescu.

Miniştrii lui Ion Antonescu invoacă în apărare că nu ştiau de măsurile pe care le lua Ion Antonescu. Este o minciună tot atât de sfruntată, cât este de ridicolă. Ei au pretenţia să spună că ei nu ştiau ceiace ştia ţara întreagă. Este o minciună că ei nu puteau refuza invitaţia lui Ion Antonescu de a primi departamentele ministeriale şi că odată deveniţi miniştri nu mai puteau demisiona.

Este o minciună când ei spun: personal am făcut totul ca să opresc dezastrul ţării, la departamentul meu. Mai întâi prima şi cea mai gravă vină pentru a fi provocat dezastrul ţării, constă în aceia că au intrat în cabinetul hitlerist al trădării de ţară. In al doilea rând este evident că dacă frânarea pe care o invoacă acuzaţii ar fi fost reală, ea s'ar fi făcut în contra intereselor germane şi nemţii nu le-ar fi îngăduit nici 24 ore să mai ocupe fotoliile ministerelor respective.

Miniştrii lui Antonescu ştiau că acesta nu-şi deţine puterea politică din Decretele dela 5, 6 şi 7 Septembrie 1940, care îl învesteau cu „Depline puteri pentru conducerea Statului", ci o deţinea dela Hitler, al cărui mandatar în Ţara Românească era şi pe care ei l-au ajutat în opera lui criminală.

IMI ESTE INDIFERENT DACĂ IN ISTORIE VOM TRECE CA BARBARI

Trecem cu analiza noastră, după cercetarea răspunderii politice a dictaturii antonesciene, pentru dezastrul naţional şi a responsabilităţii acestei dictaturi pentru aservirea economică şi financiară a ţării româneşti Germaniei hitleriste, întru susţinerea războiului său agresiv şi pentru robirea poporului românesc lăcomiei hitleriste, la cel de al treilea mare aspect sub care se înfăţişează vinovăţia acuzaţilor.

Iată ce declară acuzatul Ion Antonescu, în Consiliul de Miniştri din 5 Aprilie 1941:

„Dau drumul mulţimii să-i masacreze. Eu mă retrag în retatea mea şi după ce-i masacrează pun iarăşi ordine".

Sau la 16 Decembrie acelaş an:

„Chestiunea jidanilor se tratează la Berlin. Germanii vor să-i ducă pe toţi jidanii din Europa în Rusia şi să-i aşeze în anumite regiuni. Dar până le execuţiune, este timp. Ce facem în acest timp cu ei? Aşteptăm ce se decide la Berlin? Aşteptăm o decizie ce ne priveşte pe noi? Trebuie să-i punem în siguranţă? Bagă-i în catacombe, bagă-i în Marea Neagră. Nu vreau să ştiu nimic. Poate să moară 100, poate să moară 1000, poate să moară toţi".

Iar acuzatul Ion Antonescu, în şedinţa Consiliului de Miniştri din 8 Iulie 1941, pune baza întregii politici a dictaturii, de ură, de şovinism barbar, de instigare la şirul de crime ce aveau să înceapă:

„Cu riscul de a nu fi înţeleşi de unii tradiţionalişti care mai pot fi între dvs. eu sunt pentru migraţiunea forţată a întregului element evreesc din Basarabia şi Bucovina, care trebue asvârlit peste graniţă. Deasemenea sunt pentru migraţiunea forţată a elementului ucrainian, care nu are ce căuta aici în momentul acesta.

„Imi este indiferent dacă în istorie vom trece ca barbari. Imperiul Roman a făcut o serie de acte de barbarie faţă de orizontul contemporan şi a fost totuşi cel mai măreţ aşezământ politic.

„Nu există în istoria noastră un moment mai favorabil".

„Dacă este nevoie să trageţi cu mitraliera".

Cu telegrama Nr. 4586 din 30 Iunie 1941, transmisă prin ministrul subsecretar de Stat dela Ministerul Afacerilor Interne către toate prefecturile din Moldova, plus prefecturile Prahova, Buzău, R. Sărat, Tulcea şi Constanţa, acuzatul Ion Antonescu ordonă:

„Sovietele urmăresc să producă acte de sabotaj, dezordine şi agresiune în spatele frontului. In acest scop lansează din avioane spioni şi agenţi terorişti înarmaţi şi adesea în haine de femei. Aceşti agenţi inamici iau contact cu agenţii rezistenţii din ţară şi cu populaţia evreească-comunistă, organizează acte de sabotaj, terorism, agresiune. Pentru curmarea acestor stări de lucruri d. General Ion Antonescu ordonă:

1. Evreii bărbaţi dela 16—60 ani din oraşul dvs., să fie adunaţi în cartiere evreeşti, de preferinţă în şcolile evreeşti şi în clădiri mai mari, punându-se sub pază pentru a se sancţiona imediat orice încercare de tulburare. Să se ia măsuri de pază mai intensă în cartierele evreeşti.

2. Intre orele 20-7 circulaţia evreilor să fie oprită.

3. Să se ia ostateci dintre conducătorii cunoscuți ai evreilor (rabini, hahami, etc.) și comuniștilor, care să fie cazați într'o clădire aparte și în cazul când s'ar produce vreun act de rebeliune sau terorizare să fie împușcați.

Aceste ordine date de Ion Antonescu, generalilor săi comandanți de mari unități și transmise subunităților de tot felul, au reprezentat începutul deslănțuirii tuturor măcelurilor și ororilor făptuite cu începere dela 30 Iunie 1941.

Este de remarcat că din anchetele făcute chiar de către autoritățile antonesciene, nu s'a găsit nici un evreu care să se fi făcut vinovat de cele prevăzute în ordinele menționate. De-asemenea nu s'a găsit pe teritoriul țării până la 30 Iunie 1941, data ordinului de mai sus, nici un parașutist sau agent terorist lansat din avion.

In aceiași zi de 30 Iunie 1941, un ordin al Statului Major al Armatei a IV-a Nr. 206798 din 30 Iunie 1941, prevede:

„Cu onoare se face cunoscut că M. St. Major cu ord. nr. 193/941, comunică :

„Agenții inamici lucrează în spatele frontului încercând acte de sabotaj, procurând inamicului indicațiuni sau informațiuni și dându-se chiar la acte de agresiune față de ostașii izolați.

„Populația evreească este părtașe la această acțiune.

„D. General Antonescu, cu ocazia vizitei pe front, a atras atențiunea Comandanților de Mari Unități asupra vigilenței pazei spatelui frontului și a dat ordin ca toți cei cari acționează pe orice cale contra armatei și contra intereselor țării, să fie executați pe loc.

„Vă rugăm să binevoiți a da ordin tuturor comandanților și organelor în subordine să fie fără cruțare față de cei găsiți vinovați de acte de sabotaj, spionaj, dezordine sau orice acte îndreptate contra armatei și contra țării".

Ordinele dictatorului își produc efectele:

In ziua de 8 Iulie 1941, în localitatea Mărculești, jud. Soroca, sunt adunați toți locuitorii evrei, bărbați, femei și copii, sunt scoși la marginea comunei, sunt împușcați și îngropați în șanțuri anticar ce se găseau acolo. Au fost astfel masacrați 1000 de oameni.

In zilele următoare s'a procedat la fel cu evreii din localitățile Florești, Gura Kamenca și Gura Căinari.

In localitatea Climăuți din jud. Soroca, sunt strânși un număr de 300 copii, femei și bărbați și în ziua de 12 Iulie 1941 sunt împușcați și îngropați într'o groapă comună dela marginea satului.

In ziarele din 2 Iulie 1941, guvernul Ion Antonescu publică următorul comunicat:

„Sovietele urmăresc pe toate căile să producă acte de sabotaj, de dezordine și de agresiune, în spatele frontului.

„In acest scop, lansează din avion — cu parașutele spioni și agenți teroriști, cari iau contact cu agenții rezistenței din țară și cu populația iudeo-comunistă, pentru a organiza împreună acte de agresiune.

„Câțiva dintre acești agenți au fost prinși, iar actele de agresiune încercate au fost sancționate.

„La Iași au fost executați 500 iudeo-comuniști, care trăseră focuri de armă din case, asupra soldaților germani și români.

„Toate încercările ce se vor mai face de a tulbura liniștea și ordinea vor fi reprimate pe loc, fără cruțare.

„Populația pașnică are datoria de a divulga imediat autorităților locale pe toți cei suspecți și pe toți străinii apăruți de curând în localitate. Cine nu divulgă la timp pe acești tulburători ai ordinei și siguranței, vor fi executați, împreună cu toata familia".

Acest comunicat, cu cinismul care caracterizează regimul de dictatură al lui Ion Antonescu, încearcă să ascundă și să justifice unul din cele mai îngrozitoare măceluri petrecute sub acest regim, în care și-au găsit moartea cca. 10.000 oameni complet nevinovați.

Complect nevinovați, întrucât chiar din anchetele posterioare întreprinse de autoritățile antonesciene și din declarațiile date de reprezentanții acestor autorități în fața organelor de instrucție astăzi, rezultă că nu s'a tras nici un foc asupra armatei române sau germane.

Totuși Ion Antonescu, care a fost ținut în curent cu toate împrejurările în care s'a săvârșit acest pogrom, îl acoperă, justificându-l cu comunicatul dat publicității.

MASACRUL DELA ODESSA

Masacrul dela Iași nu este egalat în cruzime decât de cel dela Odessa, deslănțuit în urma următoarei telegrame trimisă de Ion Antonescu:

Președintele Consiliului de Miniștri Nr. 562 din 23.X.1941 ora 12.30. Cabinetul militar al Comandantului Statului.

Către

VRANCEA I-a

„Ca urmare a celor petrecute la comandamentul militar Odesa, în ziua de 22 Octombrie a. c. d. mareşal Antonescu ordonă:

„1. Comandamentele militare şi autorităţile din Odesa se vor insista în afara oraşului sau în clădiri din oraş, care au fost în prealabil şi în mod perfect şi sigur curăţate de echipe speciale şi deminate, se vor cerceta cu atenţiune şi împrejurimile lor.

„2. D. mareşal Antonescu ordonă să se raporteze cine este responsabil de neexecutarea sau de necomplecta executare a ordinului (Comandamentul de căpetenie No. 3016 din 16 Dombrie 1941 şi ord. Nr. 2092 din 16 Octombrie 1941, al Comandamentului Vrancea").

„3. De oarece este aproape sigur că acţiunea dela Odesa a fost pusă la cale de către comuniştii locali şi pentru a se înlătura pe viitor o asemenea acţiune d. mareşal ordonă să se treacă la represalii severe astfel:

a) *Pentru fiecare ofiţer român sau german, mort în urma exploziei vor fi executaţi 200 comunişti, pentru fiecare soldat mort câte 100 comunişti; execuţiile vor avea loc în cursul zilei de astăzi.*

b) *Toţi comuniştii din Odesa vor fi luaţi ca ostateci, deasemenea câte un membru din fiecare familie evreiască.*

Li se vor aduce la cunoştinţă represaliile ordonate în vederea lor şi familiilor lor, că la al doilea act asemănător vor fi toţi executaţi.

c) *Măsurile luate vor fi date publicităţii şi afişate în Odesa şi împrejurimi, chiar în cursul zilei de astăzi.*

D. O. Şeful Cabinetului Militar
ss. Colonel Davidescu

No. 3161 din 23 Octombrie 1941, ora 12,30,

Telegrama este prilejuită de explozia ce avusese loc la comandamentul militar din Odessa. Fără să se stabilească nici o vinovăţie, ci numai pentrucă Ion Antonescu decretează că este aproape sigur că acţiunea a fost pusă la cale de comuniştii locali, se trece la o sălbatică represiune, care se desfăşoară în forma următoare:

In dimineaţa zilei de 23 Octombrie 1941, apar pe străzile

şi pieţele Odessei primii spânzuraţi, iar pe străzi oamenii sunt împuşcaţi la întâmplare, astfel că în acea dimineaţă sunt executaţi 5000 oameni. La ora prânzului execuţiile încetează, însă jandarmeria şi poliţia încep să adune mii şi zeci de mii de oameni pe cari îi închid în închisoarea dela Odessa.

In ziua de 24 Octombrie 1941, compania II din Batalionul 10 Mitraliere, primeşte ordinul de-a escorta pe aceşti nenorociţi la bariera Dalnic, unde se aflau patru magazii de aproximativ 25—30 metri şi late de aproximativ 10—15 metri. Deţinuţii, copii, femei, bătrâni şi bolnavi de toate vârstele sunt scoşi din închisoare, încolonaţi şi mânaţi ca vitele către abator, spre aceste magazii. In timpul transportului mulţi dintre cei încolonaţi cădeau şi erau imediat împuşcaţi de către jandarmi, astfel că drumul dela închisoare până la locul de execuţie, lung de cca. 3 km., era presărat cu cadavrele copiilor, femeilor şi bolnavilor.

Primul lot condus la locul execuţiei compus din 40—50 inşi strâns legaţi cot la cot cu frânghii, a fost băgat într'un şanţ antitanc şi împuşcaţi.

Constatându-se că acest procedeu înseamnă risipă de timp şi muniţii, s'a hotărît să se treacă la executarea în massă. Aşa că au fost băgaţi în primele trei magazii, bărbaţi şi câteva femei care nu se putuseră despărţi de soţii lor, iar în a patra magazie au fost îngrămădiţi peste 5.000 de oameni. S'au făcut apoi opt creneluri prin pereţii magaziilor prin care s'au introdus gurile mitralierelor şi s'a început să se tragă în plin. Ţipetele sfâşietoare au acoperit detunăturile gloanţelor mitralierelor.

Deoarece s'a observat că gloanţele nu pot răzbate până la ultimii oameni, s'au astupat crenelurile şi eşirile magaziilor, s'au umplut complect podurile, s'au stropit pereţii şi acoperişurile cu benzină şi gaz şi s'a dat foc.

Limbi uriaşe de foc se înălţau spre cer. Cei dinăuntru deveniţi torţe vii se căţărau pe ferestre, ajungeau chiar la acoperiş, încercând să se salveze, dar erau imediat împuşcaţi de jandarmi. Unii reuşeau să ajungă la ferestre, se rugau de soldaţi să-i împuşte, indicându-le cu mâna locul la frunte sau la inimă, însă în momentul când vedeau arma ţintită asupra lor, nu aveau tăria să privească moartea în faţă şi-şi dădeau drumul iarăşi în mijlocul focului ucigător, pentruca după câteva secunde să apară iarăşi la acelaş geam, repetând rugămintea făcută soldaţilor.

Unii dintre ofiţeri au aruncat chiar ei cu grenade ruseşti prin crenelurile făcute pentru mitraliere.

Prin aceste procedee s'a reuşit ca până la căderea nopţii să fie exterminaţi cei cari erau închişi în primele magazii, urmând ca operaţia să continue a doua zi pentru celelalte două magazii, printre care se găseau şi aceia în care erau închise femeile şi copiii.

O noapte întreagă şi o bună parte din dimineaţa următoare, femeile, copiii şi bătrânii închişi în aceste ultime magazii s'au sbătut aşteptându-şi moartea. După ce au fost şi aceştia exterminaţi prin procedeul din ajun, magazia în care erau bărbaţii, după ce au fost maltrataţi toţi cei dinăuntru, a fost aruncată în aer.

LAGĂRELE

După masacre, o altă crimă contra umanităţii tot atât de gravă, a regimului antonescian, este măsura înfiinţării lagărelor, atât în ţară, cât şi pe teritoriile cotropite ale Uniunii Sovietice.

Cele din ţară erau destinate pentru a supune pe patrioţii şi luptătorii care cereau izgonirea regimului de teroare dela cârma ţării şi eşirea din război, la torturi înfiorătoare, schingiuiri, chinuri şi înfometare.

Cele de pe teritoriul Uniunii Sovietice urmăreau scopul de exterminare a populaţiei localnice, şi îndeosebi a populaţiei evreeşti cât şi înăbuşirea luptei dusă de populaţie în grupurile de partizani, împotriva invadatorilor fascişti.

Lagărul dela Tg. Jiu ia fiinţă la 12 Februarie 1941 din ordinul lui Ion Antonescu transmis cu adresa Ministerului Apărării Naţionale.

In concepţia celui ce l-a înfiinţat şi în a celor care l-au condus (Gheorghe Zlătescu şi ajutorul său Grigore Trepăduş), acest lagăr era destinat să fie mormântul patrioţilor antifascişti.

Dincolo de Nistru în lagărele dela Vapniarka, Smerinka, Bogdanovka, Dumanovka şi altele, internaţii sunt exterminaţi fie prin înfometare şi expunere la boli nimicitoare, fie prin alimentare cu mazăre furajeră şi alimente alterate, fie prin masacre.

Regimul lagărelor ca şi scopul înfiinţării lor sunt aceleaşi şi la detaşamentele de muncă obligatorii ca şi în lagărele de prizonieri sovietici.

Prin telegrama Nr. 5811 din 18 Iulie 1941, adresată tuturor prefecţilor din ţară şi lagărului Tg. Jiu, de către ministrul subsecretar de stat la interne, se ordonă:

„D. General Antonescu, Conducătorul Statului, a dat dispoziţiuni formale ca toţi evreii ce se găsesc în lagăre de muncă şi prizonierii să fie puşi la muncă grea. Dacă fug se împuşcă unul din 10".

Telegrama cifrată fulger din 29 Iulie 1941, trimisă la orele 20.19 către toate prefecturile din Basarabia şi Bucovina exprima dispoziţia de împuşcare, supunere la muncă grea şi înfometare, pentru locuitorii evrei de pe întreg teritoriul Basarabiei şi Bucovinei.

In detaşamentele de muncă obligatorie, munca este supraomenească, făcută în condiţii minimale de subnutriţie, de lipsă de asistenţă medicală, sub maltratări, schingiuiri şi torturi.

In lagărele de prizonieri sovietici, regimul este şi mai sălbatec. Prizonierii sunt ţinuţi iarna şi vara desculţi, cu capul gol, iar iarna sunt îmbrăcaţi în ziare. Lipsiţi de îngrijire şi medicamente, prizonierii sovietici mor de tifos exantematic şi febră tifoidă.

DEPORTĂRILE

Am analizat la începutul acestui capitol politica criminală făcută de Ion Antonescu faţă de naţionalităţile conlocuitoare, politică denumită de Mihai Antonescu a „migraţiunii forţate". Este politica urii, politica barbară a şovinismului şi a purităţii şi superiorităţii unei rase asupra alteia, izvorîte din falsa teorie hitleristă, lansată pentru a desbina popoarele şi a le putea astfel mai uşor cuceri, stăpâni şi exploata.

Semnul deportărilor este dat în următoarea telegramă:

„Oct. 5 ora 1".
„Comenduirea pieţei Cernăuţi".
„Centrul „A".
„Gloria 1 + 838 — 4 / 10 — 25 35"
„Pentru locot. colonel Petrescu.

In conformitate cu ordinul d-lui Mareşal Antonescu, toţi evreii vor fi trecuţi în 10 zile la Est de Nistru. Raportaţi până mâine ora 12-6 Octombrie, cari sunt posibilităţile pentru evreii din Cernăuţi.

S'a dat ordin locot. colonel Palade pentru ca evreii din Basarabia să fie trecuţi în 10 zile".

Şeful secţiei II-a.

Locot colonel ss. Dinulescu.
No. 6651 din 4 X. 1941

p. conf. p. şeful bir. 3
Maior (ss) Savopol Gh.

Ordinul este cu strictețe și cu zel aplicat de generalul Calotescu și de ajutorul său Stere Marinescu și din întreaga Bucovină sunt deportați 56.000 evrei, la care se mai adaugă 12.000 oameni din Dorohoi. După chinuri îngrozitoare, după peregrinări prin lagărele din Transnistria, din cei 56.000 de deportați, se reîntorc în Bucovina numai 6.000 suflete, iar din Dorohoi aproape jumătate. In total au fost deportați din Bucovina și Basarabia 108.000 evrei.

Polonezii și ucrainienii sunt deasemenea deportați. (Ordinul Nr. 81 din 6 Decembrie 1941 al Președinției Consiliului de Miniștri). De această prigoană a cetățenilor români pe bază de criterii și discriminări odioase, bazate numai pe ură, n'au scăpat nici bieții țigani. Mii de familii nenorocite au fost ridicate din bordee și cocioabe și deplasate dincolo de Nistru. Zeci de mii de bărbați, femei și copii au pierit de foame, frig și boli.

Celor ce îndrăzneau să fugă din iadul din Transnistria, li se aplica regimul ce rezultă din următoarele documente:

„Ministerul Afacerilor Interne, cabinetul ministrului nr. 4823 cab. din 27 Oct. 1942 către Direcția Generală a Poliției. La raportul dvs. confidențial No. 39194 S din 25 Octombrie 1942, cu onoare vă facem cunoscut că există un ordin la Președinția Consiliului de Miniștri privitor la evacuații ce fug din Transnistria, în sensul de a fi retrimiși inspectoratului de jandarmi Transnistria la Tiraspol, pentru a fi închiși și trimiși în lagăr".

„Așa fiind vă rugăm a lua măsuri în consecință privitor la țiganii fugiți din Transnistria și refugiați la Pitești". Ministru subsecretar de Stat, general de Corp de Armată C. Z. Vasiliu". (Ord. original No. 11563 C.C./942 din 16 Septembrie 1942 al lui Ion Antonescu cu care acesta ordonă:

„Ca toți evreii comuniști să fie trimiși după condamnare în lanțuri împreună cu familiile lor în Transnistria".

Prin ordinul secret Nr. 799 din 9 Mai 1942 al generalului Piky Vasiliu, sunt ridicați din toate închisorile din țară condamnații politici evrei și internații în lagărul dela Tg. Jiu în număr de aproximativ 1.200 și sunt trimiși să sufere atrocitățile din lagărul dela Vapniarka sau din închișoarea dela Râbnița. Dintre aceștia un număr de 225 oameni au rămas paralizați pe viață de pe urma hranei cu mazăre furajeră din lagărul Vapniarka, iar alte câteva sute au murit exterminați în celelalte lagăre.

INTOLERANȚA RELIGIOASĂ

Regimul Antonescu a instituit și un regim de intoleranță și prigoană religioasă.

Prin adresa Nr. 14.278 din 9 August 1943 către inspectoratul general al jandarmeriei se prevăd următoarele:

„La raportul dvs. nr. 36636 din 8 Iulie 1942, cu onoare se comunică următoarele:

„Din ordinul d-lui mareșal Antonescu urmează să se interneze în Transnistria deocamdată numai membrii secției religioase inokentiste, în număr de circa 2000 (dosarele originale 3 pag. 23 M. I)

Iar prin ordinul nr. 5721 din 6 Mai 1942 Ion Antonescu extinde această măsură la toți sectanții.

Ultima categorie a crimelor din acest capitol sunt acele comise pe teritoriul sovietic contra cetățenilor sovietici, populației civile, sub pretextul stârpirii partizanilor.

Aceste crime reprezintă ca și celelalte menționate până acum o gravă înfrângere a regulilor de drept internațional.

Cele de până acum au fost comise după criteriul rasial, iar cele analizate în prezenta secțiune sunt săvârșite numai contra populației sovietice.

La data de 26 Februarie 1943 generalul comandant al Corpului 3 Armată transmite comandantului etapelor de Est următorul ordin:

„In conformitate cu ordinul d-lui Mareșal Ion Antonescu trimis de M. A. N. cu Nr. 1005082 din 9 Ianuarie 1943 în interesul supravegherii și menținerii ordinei și a siguranței statului în întregul guvernământ al Transnistriei, cu onoare vă rog să binevoiți a dispune stricta executare a următoarelor măsuri:

...4. „Circulația prin Transnistria. "Locuitorii din Transnistria nu au voe să părăsească satele, orașele unde locuesc decât cu autorizație specială".

...14. „Suspecții și internările în lagăre.

La primirea prezentului ordin următoarele categorii de persoane vor fi trecute în tabelele de evidență și ținute în strictă supraveghere: cei care au servit în armata sovietică, fie ca militari, fie ca mobilizați în fabrici, ori la diferite autorități.

„Ridicarea lor se va ordona pe categorii la ordinul C. A. iar executarea revine legiunii de jandarmi și chesturilor de

„Cazarea și hrănirea celor internați urmează a se face de

către guvernământul Transnistriei prin inspectoratul de jandarmi, care va face propuneri unde vor fi internaţi periculoşii până la stabilirea noului regim. Evreilor, li se interzice părăsirea domiciliului forţat, convoiului sau locului de muncă destinat fără aprobarea autorităţilor competente. Cei ce vor fi găsiţi în afara ghetourilor vor fi consideraţi spioni şi judecaţi de curtea marţială ca atare...

...17. — „Constatarea infracţiunilor la ordinea şi siguranţa Transnistriei". Până la apariţia unei ordonanţe în care se vor stabili sancţiunile cele mai grave, pentru cei care cu vădită ştiinţă calcă aceste măsuri impuse în teritoriul ocupat în stare de război, organele de jandarmerie vor interveni pentru constatarea şi reprimarea infracţiunilor din proprie iniţiativă, din ordinul inspectoratului de jandarmi sau la cererea prefecţilor.

„Document aflător în dosarul Nr. 1 din 1942 regiunea II-a internare pag. 199—200".

Acest ordin reprezintă actul generator al crimelor săvârşite de jandarmii lui Ion Antonescu pe teritoriul cotropit al Uniunii Sovietice, crime care au costat viaţa a mii de ţărănci, bătrâni şi tineri, cetăţeni ai Uniunii Sovietice (dos. anchetei maior Ion Florian şi alţii...).

In Munţii Ialtei, mii de ţărani şi ţărănci au fost adunaţi de prin satele din regiune şi predaţi trupelor germane SS care i-au exterminat.

Intelectualii ruşi şi moldoveni, cetăţeni ai Uniunii Sovietice, nu au fost cruţaţi de bandele criminale ale jandarmilor lui Antonescu. Numai în judeţul Ovidiopol un număr de aproximativ 40 de locuitori de diferite vârste, de ambe sexe, au fost arestaţi sub acuzarea că încercau să pregătească lupta de alungare a armatelor cotropitoare ale lui Antonescu. Dintre aceştia un număr de 12 bărbaţi, profesori de liceu şi învăţători, au fost împuşcaţi în zorii zilei în pădurea de lângă Bielaefca. Dintre cei rămaşi 15 au fost condamnaţi la moarte.

Acesta este cel de al treilea mare aspect sub care crimele dictaturii antonesciene se prezintă judecăţii poporului român: crimele contra umanităţii.

Ca şi în crimele analizate în celelalte despărţăminte ale prezentului act de acuzare, principalul vinovat şi responsabil este dictatorul de atunci, Ion Antonescu, cel ce iniţia şi ordona înfăptuirea.

Dar ca şi în toate actele dictaturii sale, acte care sunt tot atâtea crime contra vieţii poporului român, răspunderea revine

covârşitoare şi complicilor şi susţinătorilor săi, ceilalţi acuzaţi de azi.

Responsabilitatea echipei dictatorului a fost fixată de însuşi acuzatul Ion Antonescu, care în şedinţa Consiliului de Miniştri din 16 Decembrie 1941, declară textual:

„Niciodată nu am angajat guvernul şi nici o discuţie fără ştirea întregului guvern".

INTEROGATORILE

INTEROGATORIUL ACUZATULUI ION ANTONESCU
(6 Mai 1946 d. a.)

PREŞEDINTELE: Acuzatul Ion Antonescu, am să vă pun câteva întrebări ca interogatoriu şi am să vă rog să-mi răspundeţi la fiecare întrebare concis, ca să se poată consemna.

In ce împrejurări aţi ajuns la formarea guvernului cu Horia Sima la 6 Septembrie 1940? Daţi-ne pe scurt împrejurările.

ACUZ. ION ANTONESCU: Am ajuns la formarea guvernului cu Horia Sima pentrucă Horia Sima prezenta baza politică a ţării în acel moment. Toată ţara se manifesta pentru regimul legionar.

PREŞEDINTELE: Dvs. cum aţi ajuns la concluzia că baza politică putea să fie dată de Horia Sima?

ACUZATUL: Prin manifestările anterioare şi ulterioare care au avut loc în toată ţara după însărcinarea mea cu formarea guvernului. La însărcinarea mea cu formarea guvernului am vrut să fac un guvern, de uniune naţională şi nu am putut să reuşesc. L-am făcut numai în parte acest guvern de uniune naţională.

PREŞEDINTELE: Dece nu aţi putut reuşi să faceţi guvern naţional?

ACUZATUL: Guvern de uniune naţională.

PREŞEDINTELE: Guvern de uniune naţională?

ACUZATUL: Pentrucă nu am găsit înţelegere la toată lumea.

PREŞEDINTELE: Din moment ce atunci când v'aţi adresat prima oară vi s'a refuzat colaborarea, cum aţi acceptat ca să formaţi guvern legionar?

ACUZATUL: Am depus mandatul meu Majestăţii Sale de 4 ori în 2 zile. Regele mi-a răspuns: Nu am altă soluţie. M'am adresat la toţi şefii de partide cari erau cunoscuţi şi se manifestau; toţi au cerut în primul rând abdicarea Regelui. După ce a abdicat Regele Carol m'am adresat din nou şi mi s'au pus la dispoziţie personagii din grupările respective.

PREŞEDINTELE: In guvernul dela 6 Septembrie 1940, ce personagii vi s'au dat de alte grupări?

ACUZATUL: Mi s'au dat dela liberali 5-6 persoane care au intrat în guvern şi au deţinut funcţiunile economice ale guvernului, D. Maniu mi-a oferit două persoane pe care le-am constatat neserioase şi le-am refuzat.

PREŞEDINTELE: Cine erau aceste persoane?

ACUZATUL: Pe Mihai Popovici şi Aurel Dobrescu.

PREŞEDINTELE: Pentru guvernul dela 6 Septembrie?

ACUZATUL: Da, pentru guvernul de uniune naţională pe care trebuia să-l formăm.

PREŞEDINTELE: In acele împrejurări aţi format guvernul cu legionarii. Aţi avut şi alte elemente?

ACUZATUL: Aveam şi alte elemente. Am format guvernul cu oamenii cari mi s'au pus la dispoziţie şi cu militarii. Am dat legionarilor minimum posibil ce puteam să dau. Au fost discuţii foarte violente, au fost un schimb de scrisori între mine şi Horia Sima, scrisori pe cari le-aţi găsit şi cari sunt publicate în cartea „La marginea prăpastiei".

PREŞEDINTELE: Când aţi luat un contact concret cu legionarii?

ACUZATUL: In 1935 din iniţiativa lui Mareş.

PREŞEDINTELE: Iniţiativa a aparţinut lui Mareş?

ACUZATUL: Da. D-l Mareş a vorbit cu Codreanu în prealabil şi m'a anunţat. Nu este o acuzare pe care o aduc d-lui Mareş, pentrucă era şi în asentimentul meu ca să vo
dreanu. Vream să văd ce gândeşte şi să-i pot da sfaturi.

PREŞEDINTELE: După venirea la putere la 6 Sept. aţi încheiat o convenţie militară cu generalul Tippelskierch? Care au fost condiţiunile înţelegerii ce s'a perfectat în privinţa venirii trupelor în România?

ACUZATUL: Am văzut şi în actul de acuzare că se aruncă în sarcina mea aducerea acestei misiuni.

PREŞEDINTELE: Convenţia propriu zisă cine a semnat-o?

ACUZATUL: A fost semnată de mine în Septembrie 1940. A venit Horia Sima la mine şi a vorbit de convenţie. Atunci am luat cunoştinţă că s'a acceptat venirea misiunii militare în România. Când a venit generalul Tippelskierch cu planurile dela Berlin ca să trateze convenţia, ea a fost tratată de

Statul Major pe baza principiilor puse de mine. Acea misiune avea un scop limitat, anume de instrucție și nu așa cum s'a afirmat în actul de acuzare — o misiune limitată în timp, nu avea dreptul să ocupe nici posturi economice, — cum se afirmă în acuzare — nici poziții strategice. Generalul Pantazi este mai în curent ca mine cu însărcinările pe care le-a avut această misiune militară de instrucție germană în România.

PREȘEDINTELE: Cu toate acestea misiunea a venit cu un efectiv mare?

ACUZATUL: 19 mii de oameni, cum era prevăzut în convenție.

PREȘEDINTELE: Și a ocupat puncte strategice în zona petroliferă.

ACUZATUL: In zona petroliferă aveam trupele motorizate, la Câmpina și în altă parte. De aceia s'au dus în regiunea aceasta. Bineînțeles nu pot afirma că nu aveau interese germanii ca să păstreze petrolul, pentrucă baza economică și militară a Germaniei se baza pe petrolul românesc. Centrele noastre de motorizate însă erau în această regiune, care coincidea și cu interesele nemților.

ACUZ. PUBLIC STOICAN: Intreaga aviație germană era la București?

ACUZATUL: In convenția de atunci nu era prevăzută aviația. Ea a venit mai târziu.

PREȘEDINTELE: Dacă au venit aceste trupe de instrucție dece trebuia să corespundă așezarea lor în zona petroliferă care-i interesa așa de mult?

ACUZATUL: Acolo erau centrele noastre de instrucție pentru trupele motorizate.

PREȘEDINTELE: Nu erați în măsură să le destinați un alt loc, trebuia să se așeze tocmai în inima României?

ACUZATUL: Eram conducătorul Statului, nu eram ținut să intru în asemenea amănunte. Ministrul de Război și șeful St. Major se ocupau de acestea. Eu am stabilit numai principiile care trebuiau cuprinse în convenție: Limitarea misiunei germane, la 4—5 luni cât trebuia să stea în țară.

ACUZATOR PUBLIC STOICAN: Generalul Pantazi a declarat că nu știe nimic de această misiune.

ACUZATUL GEN. PANTAZI: Nu știu nimic de venirea acestui general.

PREȘEDINTELE: Efectivul de 19.000 cameni, aproape 2 divizii, nu era exagerat?

ACUZATUL ION ANTONESCU: Nu erau două divizii. O

divizie era formată din 25.000 oameni. Divizia aceasta era de tancuri și pe noi ne interesa să vină această unitate să instruiască trupele mecanizate române, iar tancurile să rămână în țară, cum era convenția.

PREȘEDINTELE: Care au fost măsurile legislative care s'au luat în prima epocă a guvernării până la rebeliunea din Ianuarie 1941 și din ce v'ați inspirat în aceste măsuri legislative, în liniile mari de politică generală?

ACUZATUL: Era un regim nou. Se răsturnase total Constituția și trebuia să fac o serie de legi ca să pun bazele administrative, economice și politice. Aceste legi au fost înfăptuite în tot timpul guvernării regimului meu.

Principalele legi la cari vă referiți erau de românizare. Aceste legi au fost impuse de stradă și prin legiune. Văzând că nu pot convinge legiunea să renunțe, am chemat pe doctorul Filderman — pe care l'am propus ca martor, să confirme sau să infirme ceeace spun — și i-am spus: Domnule Filderman, iată ce cere strada. Domnul Filderman a acceptat acest lucru.

PREȘEDINTELE: Spuneați că această legiferare o făceați sub presiune politică?

ACUZATUL: Sub presiunea străzii.

PREȘEDINTELE: Prima Dvs. întrevedere cu Horia Sima când a fost?

ACUZATUL: Incă în 1940. In întrevederea pe care am avut-o și cu Hitler, discuțiunile au fost asupra rebeliunii. In discuțiunile, pe care le-am avut cu Hitler, a fost stabilit dela București să se vorbească numai despre arbitrajul dela Viena.

PREȘEDINTELE: Despre războiul cu Rusia ați vorbit?

ACUZATUL: Nu.

PREȘEDINTELE: Atunci cum se explică toată conduita politică a Dvs. și aceia din Consiliul de Miniștri și din ordinele pe care le-ați dat, în care lăsați să se întrevadă această campanie în contra Rusiei încă dela începutul guvernării Dvs., — cum se explică această atitudine din moment ce nu aveați asigurat concursul Germaniei din acest punct de vedere?

ACUZATUL: N'am să neg că am avut această intenție.

PREȘEDINTELE: In Ianuarie 1941 ați avut o nouă întrevedere cu Hitler, în preziua rebeliunii?

ACUZATUL: Am avut o întrevedere.

PREȘEDINTELE: Ce s'a discutat din punct de vedere intern și extern?

ACUZATUL: Am fost chemat în Ianuarie, după ce anunțasem pe Horia Sima că mă adresez țării, ca să aleagă între li-

nia sa şi a mea. A fost chemat d. Horia Sima, care a refuzat în ultimul moment să meargă.

Am plecat singur. A fost înţeles cu Germanii sau n'a fost înţeles, sau numai cu S. S. german, — aceasta nu o pot s'o afirm căci nu am avut niciodată vreun document. D. Hitler a părut că este foarte supărat de acest refuz din partea d-lui Horia Sima şi mi-a spus că nu-l v'a mai chema niciodată.

PREŞEDINTELE: Intâi aţi discutat situaţia politică internaţională cu Hitler?

ACUZATUL: In mod regulat, ori de câte ori mă duceam la d. Hitler se făcea întâi o expunere a situaţiei internaţionale de Ribbentrop. După aceasta se făcea o expunere a situaţiei interne politice şi apoi o expunere a situaţiei militare, de către generalul Jodl, care era şeful de Stat Major al tuturor forţelor militare germane. In urmă, Hitler trăgea concluziuni şi *arăta obiectul întrevederii.*

PREŞEDINTELE: Cu această ocazie s'a vorbit de chestiunea războiului cu Rusia?

ACUZATUL: Niciodată, şi nici în Ianuarie 1941.

PREŞEDINTELE: Prin urmare, în Ianuarie 1941 nu s'a discutat chestiunea războiului?

ACUZATUL: Absolut nimic.

PREŞEDINTELE: După reîntoarecerea Dvs. dela Berlin a avut loc rebeliunea.

ACUZATUL: Dela Münich.

PREŞEDINTELE: Ce consultaţii politice aţi avut înaintea rebeliunii? Aţi vrut să faceţi un guvern de uniune naţională, mi se pare, înainte sau după?

ACUZATUL: După terminarea rebeliunii am vrut să fac un guvern de uniune naţională şi am făcut apel la şefii de partide. Mi-au spus că trebue să formez un guvern de militari.

PREŞEDINTELE: Cine vă recomanda aceasta?

ACUZATUL: Toţi şefii de partide politice şi chiar d. Mareş, care nu făcea parte dintr'un partid politic. Toţi membrii din guvern au fost pentru formarea unui guvern de militari.

D. PREŞEDINTE: Când aţi fost încunoştiinţaţi prima dată de intenţia Germaniei de a ataca Uniunea Sovietică?

ACUZATUL: In Mai 1941. M'a chemat d. Hitler şi mi-a spus — iarăşi, după ce s'a făcut mai întâi o expunere a situaţiei politice şi a situaţiei militare — mi-a spus: am hotărît să atac Uniunea Sovietică.

PREŞEDINTELE: In această epocă aţi început pregătirea războiului?

ACUZATUL: In actul de acuzare se spune că am fost întovărăşit de d. Mihai Antonescu şi de Pantazi. Niciodată n'am fost întovărăşit de Pantazi în străinătate; altădată am fost însoţit de Mihai Antonescu.

PREŞEDINTELE: Când a început epoca de pregătire a războiului, aţi luat măsuri de exterminare a tuturor persoanelor, cari ştiaţi că se opun unei agresiuni în contra Uniunii Sovietice?

ACUZATUL: In viaţa mea, n'am luat niciodată vreo măsură de exterminare în contra unei persoane. In casa mea nu s'a tăiat niciodată un pui de găină. Nu eu am luat măsuri, ci Statul Major.

PREŞEDINTELE: **Represiuni sângeroase s'au făcut?**

ACUZATUL: **Da.**

PREŞEDINTELE: Aţi fost încunoştiinţat de ele?

ACUZATUL: Faceţi aluzie la represiunea dela Odessa?

PREŞEDINTELE: Nu.

ACUZATUL: N'am fost încunoştiinţat. Nici de ceeace s'a întâmplat la Odessa, n'am ştiut până la broşura dela Stockholm, din August.

Niciodată nu s'au făcut represiuni din ordinul meu sau din ordinul Consiliului de Miniştri. S'a citat din Consiliul de Miniştri anumite declaraţiuni făcute de mine. Le contest, Domnule Preşedinte.

PREŞEDINTELE: Avem chiar exemplarele Preşedinţiei.

ACUZATUL: Nu aveţi toate stenogramele. Trebuesc aduse toate.

PREŞEDINTELE: La începutul războiului n'aţi văzut altă putinţă de guvernare?

ACUZATUL: Nu. Era prea scurt timpul. Am încercat o formulă politică de guvernare după rebeliune. Le-am spus: nu pot face un guvern de militari, pentruca aceasta însemnează să recurgem la ultima resursă politică, să trecem la ultima carte politică pe care o joacă un stat şi România nu era în situaţia de a juca o ultimă carte.

PREŞEDINTELE: La începutul războiului aţi vrut să faceţi un guvern de uniune naţională.

ACUZATUL: Nu-mi aduc aminte. Poate că d. Mihai Antonescu ştie mai bine.

MIHAI ANTONESCU: Cu îngăduinţa dvs., voi răspunde eu.

ACUZATUL: Războiul s'a declanşat prin surprindere pentru noi. Nu eram pregătiţi.

PREȘEDINTELE: **După ce a-ți început războiul, dvs. ați avut vreo opoziție în privința declarării războiului?**

ACUZATUL: **Nu. Nu există în arhivele Statului nicio protestare în privința războiului.**

PREȘEDINTELE : Avem proteste scrise.

ACUZATUL : Nu le-am văzut și depinde cine le face. Trebue să le facă persoane responsabile și persoane calificate.

PREȘEDINTELE : Totuși, ați colaborat cu forțele politice, până la Stalingrad, ați colaborat cu reprezentanții politici ai marilor partide. Ați avut legături cu ei ?

ACUZATUL : Am avut legături permanente cu ei. Când am format regimul legionar, văzând că nu mi se dă concursul care trebuia să fie dat — concurs care trebuia să fie de două feluri : 1. să facem un guvern de uniune națională și 2. să stabilim bazele guvernării, — mi s'au pus la dispoziție doar unele persoane, — a trebuit să iau măsuri. Văzând că aceasta este situația atunci **m'am înțeles cu d. Maniu și mi se pare că indirect prin d. Gheorghe Brătianu cu Dinu Brătianu ca să fac politica aceasta.**

D. PREȘEDINTE : In ce privește aservirea economică a României, după venirea germanilor, care a fost aportul Dvs. în această aservire economică ?

ACUZATUL : Această aservire economică a fost făcută de predecesorii mei, eu însă am căutat să ameliorez această situație. (Ilaritate).

PREȘEDINTELE: Dar și industria grea a fost trecută sub controlul german?

ACUZATUL : Am trecut o parte din industria grea germanilor. D. Mihail Antonescu vă va expune această chestiune. ***Eram* la discreția totală a germanilor**, fiindcă nu mai puteam importa nimic fără ei. Noi aveam nevoie de importuri de cocs, minereuri, lagăre pentru industria mijlocie și alte multe materii prime și toate acestea trebuia să le luăm din Germania.

PREȘEDINTELE : Dar o parte din aceste materiale pe care le primeați din Germania : minereuri, oțeluri, pentru industria grea în general...

ACUZATUL : ...și pentru industria mijlocie.

PREȘEDINTELE : ...nu mergea totul în efortul de război?

ACUZATUL : Nu mergeau. De fapt noi am făcut un program la începutul guvernării, după care s'a făcut totul. In acel program noi am spus că 35% trebue să meargă pentru înzestrarea armatei și restul pentru consumul normal.

PREȘEDINTELE : Cu toate acestea capitalul german s'a adus până la sută la sută în industrie.

ACUZATUL : Nu, D-le președinte. Eu primeam dela tribunale situații de tot ce era transfer de proprietate românească.

PREȘEDINTELE : Dvs. nu aveați un partid politic și nu aveați oameni pe care să-i puneți să controleze toate sectoarele economice, nu aveați oameni care să fie puși la posturi de conducere ca președinți, membri în consilii de administrație, cenzori de societăți. Cine erau oamenii cari ocupau aceste compartimente în timpul guvernării Dvs.?

ACUZATUL : Erau oamenii recomandați mie de către d. Brătianu. Tot sectorul economic era un sector al liberalilor. Până la rebeliune și chiar după rebeliune, au intrat tot oameni care reprezentau economia liberală.

PREȘEDINTELE : Vasăzică nu ați avut oamenii Dvs. de regim antonescian... Dvs. ați ordonat deportări și masacre de populație. In ce împrejurări ați fost nevoiți să dați aceste ordine ?

ACUZATUL : N'am ordonat masacre. Este un principiu militar că în aproprierea frontului populația trebue să fie deplasată. Dacă v'ați fi dus dela Septembrie 1940 până în Iunie 1941 în lungul frontierelor ați fi văzut...

PREȘEDINTELE : Vasăzică rațiunea militară.

ACUZATUL : Da. Este o chestiune de siguranță militară a operațiunilor militare.

PREȘEDINTELE : Altă întrebare : Dvs. într'un Consiliu de miniștri ați spus că împingeți frontierele țării până în teritoriul Transnistriei.

ACUZATUL : Nu-mi aduc aminte să fi spus. Se poate însă să fi spus.

PREȘEDINTELE : Dvs. ați oferit lui Hitler prin niște scrisori armata română fără nici o condițiune.

ACUZATUL : Adevărat, n'am pus nici o condițiune specială.

AC. PUBLIC I. STOICAN : Vă rog să binevoiți a pune întrebarea acuzatului: Ce căuta cu trupele la Stalingrad?

ACUZATUL : Când o țară se găsește într'un război, armata acestei țări trebue să meargă până în fundul pământului ca să câștige războiul. Este unul din principiile capitale care s'au aplicat dela Romani și până astăzi. Căutați istoria tuturor popoarelor și în toate secolele și veți vedea că nimeni

nu se opreşte cu armata la frontierele sale şi merge mai departe căutând să distrugă armata inamică. Aşa a făcut Scipione cu armata care a mers să distrugă Cartagina, aşa a făcut Napoleon care a fost până în centrul Rusiei, aşa a făcut şi Alexandru al Rusiei care a mers până la Paris.

AC. PUBLIC I. STOICAN: Ce măsuri aţi luat când s'a afirmat că a sosit momentul să împingem frontierele până la Bug?

ACUZATUL: Nu ştiu cine a făcut această declaraţie şi când s'a făcut. Eu nu am făcut-o. Dacă a făcut-o d. Mihail Antonescu va răspunde.

PREŞEDINTELE: In privinţa masacrelor de la Odessa ce ne puteţi spune?

ACUZATUL: De aceste masacre am aflat mult mai târziu prin luna Iulie. D. general Pantazi are memorie, trebue să ştie. A venit la mine în Iulie 1944 mi se pare şi mi-a spus: Am luat măsuri să dispară cadavrele...

ACUZATUL PANTAZI: Nu este aşa.

ACUZATUL Nu pot să ţin minte pe dinafară. Faptul este că a venit la mine şi mi-a vorbit de nişte cadavre, dar nu despre masacru şi l-am întrebat ce însemnează aceasta. Pantazi nu mi-a vorbit de acest masacru. In luna Iulie 1941 când a sărit în aer Comandamentul dela Odessa mi-a cerut să aprob unele represalii. Am aprobat să se facă represaliile, am indicat şi cifrele.

D. ACUZATOR PUBLIC SĂRACU: Cine a semnat ordinul care prevedea pentru fiecare ofiţer împuşcarea a 200 şi pentru fiecare soldat 100 de oameni?

ACUZATUL: Eu am ordonat, pentru că am ordonat şi în ţara românească şi am făcut multe legi represive, care s'au făcut de către toate Statele în timpul acela, care însă nu s'au aplicat. Nu s'a executat nici un evreu, nu s'a executat nici un tânăr, ordin de represalii am dat, dar de masacre nu.

D. ACUZATOR PUBLIC SĂRACU: Dacă din cercetările făcute a reeşit că bombele au fost puse de populaţia civilă care avea dreptul să se apere?

ACUZATUL: Au fost puse de populaţia locală, pentrucă incidentul s'a petrecut mult timp după ce s'a retras armata şi nu puteau să facă explozie după numeroasele zile ce au trecut după retragerea armatelor şi n'a fost numai o singură maşină, au fost mai multe.

D. ACUZATOR PUBLIC SĂRACU: Dacă înainte de a intra în această clădire au fost avertizaţi ca să nu intre, că pot să fie ameninţaţi.

D. PREŞEDINTE: A fost anunţat Glogojeanu?

ACUZATUL: Glogojeanu a fost anunţat de două ori să nu intraţi în această casă, pentru că se întâmplă o nenorocire.

D. PREŞEDINTE: Populaţia anunţând, dece aţi dat ordin de represalii?

ACUZATUL: Acest lucru l'am aflat mult mai târziu.

D. PREŞEDINTE: In ceeace priveşte jafurile care s'au făcut în Transnistria, dvs. le-aţi acoperit de bună credinţă?

ACUZATUL: Nu s'a făcut nici un jaf, este dreptul ocupantului. Ocupantul trăeşte în teritoriul ocupat şi acolo unde face operaţiunile.

ACUZATOR PUBLIC SĂRACU: Care era sursa de venituri a Consiliului de patronaj?

ACUZATUL: Sursa era întâi contribuţia publică. Erau apoi donaţiunile publice şi am făcut apel şi în Transnistria ca să se ajute Consiliul de patronaj. Pe urmă erau donaţiunile benevole, foarte numeroase. Am auzit chiar dela d. Alexianu că s'a primit ca donaţii benevole 1 miliard de lei.

ACUZATOR PUBLIC SĂRACU: Acest miliard l'a trimis Centrala Evreilor.

ACUZATUL: Vă pot afirma că toate sumele care se trimiteau pentru binefaceri erau imediat vărsate şi înregistrate în registrele Consiliului de patronaj.

D. PREŞEDINTE: Toate bunurile din Transnistria s'au luat bazându-se pe dreptul de ocupant? Ce este cu devalizarea Universităţii din Odessa şi a Instituţiilor Culturale?

ACUZATUL: N'am aprobat acest lucru. S'au făcut iarăşi multe abuzuri. Ce s'a întâmplat? Incă din vreme şi prin aceasta nu vreau a aduce o acuzare d-lui Alexianu, noi trebuia să părăsim Transnistria şi pentru a nu fi făcuţi răspunzători de către Rusia de ceeace se va găsi distrus în această ţară am hotărât să aducem aceste lucruri în ţară, să le ducem la Ministerul Instrucţiunii Naţionale şi atunci când va veni pacea, să le restituim Rusiei. Multe maşini care s'au luat, s'au luat cu ordinul acesta, pentrucă dacă le lăsam acolo, ar fi fost distruse şi atunci le-am adus în ţara românească, căci nu ştiam cât va dura războiul şi nici nu puteam să lipsesc ţara de materiale care ar fi servit la ducerea războiului.

ACUZATOR ŞEF STOICAN: Dacă acuzatul a adus lucrurile din Transnistria în vederea unei restituţiuni.

ACUZATUL: Există ordine în această privinţă.

ACUZATOR ŞEF STOICAN: Dacă în acelaş timp a dat ordin lui Alexianu să pregătească exploatarea Transnistriei pentru 2 milioane de ani. Aţi dat un asemenea ordin?

ACUZATUL : Se poate să fi dat acest ordin. Dar mai este o chestie: când mi s'a cerut de către Hitler şi am spus că nu pun nici o condiţie, am spus că România nu are pretenţii teritoriale, însă în 1942 a apărut şi o carte, istoria Statelor Unite americane în care se spunea că răsboiul este pierdut de către America şi toată lumea era alarmată că războiul este pierdut şi Germania câştigă războiul. Care era consecinţa dacă Germania ar fi câştigat războiul? Ştiţi că Germania avea infiltraţii prin Cehoslovacia, Banatul nostru şi voia să înainteze până în Salonic şi bineînţeles că dacă mergea la Salonic noi am fi fost strânşi aci ca într'un cleşte. Atunci am hotărît să pun mâna pe Odessa pentru ori şi ce eventualitate a victoriei germane, căci eu în alte condiţiuni nici n'aş fi vrut să intru acolo.

D. PREŞEDINTE: Ce aţi discutat cu Hitler la 6 August?

ACUZATUL : Inainte de 6 August am vrut să mă duc în Germania din proprie iniţiativă; niciodată n'am fost din proprie iniţiativă, dar acum am vrut să mă duc să pun problema retragerii României din răsboi. Am vrut să fiu leal.

ACUZATOR PUBLIC SĂRACU : Acuzatul Ion Antonescu punea persoana lui mai presus decât milioanele de oameni morţi în război.

PREŞEDINTELE : Ce aţi discutat cu Hitler ?

ACUZATUL : La d. Hitler se afla şi Mareşalul Keitel care asista la întrevedere împreună cu traducătorul, d. Schmidt; mi-a făcut o expunere a atentatului şi a represaliilor foarte groaznice pe care le luase în Germania în urma acestui atentat — era un avertisment. După aceea l-a concediat pe mareşalul Keitel şi Hitler mi-a pus foarte brutal, următoarea întrebare : „Vreau să ştiu dacă România şi mareşalul Antonescu sunt decişi să meargă până la sfârşit cu Germania sau nu".

Surprins de această atitudine şi de această întrebare am răspuns : D-le Hitler ca să pot să răspund la această întrebare categorică, trebuie să mi se dea răspuns la următoarele întrebări prealabile : In primul rând care este atitudinea Ungariei — pentrucă noi suntem în cleştele bulgaro-ungar şi trebuie să ne orientăm politica noastră internaţională în funcţie de atitudinea vecinilor noştri. Hitler a răspuns: Ungaria ne-a făcut până acum multe porcării, dacă îmi mai face, am să-i dau o pedeapsă pe care să nu o uite un veac — era un avertisment de ce poate păţi România. — A doua întrebare : Care este situaţia în Bulgaria — fiindcă noi avem informaţiuni

nu prea bune despre această situaţie. Mi-a spus : poporul bulgar şi armata bulgară pentru care am făcut atâtea sacrificii, îmi sunt credincioase şi sunt sigur că Bulgaria nu va face absolut nici un gest contra Germaniei. A treia chestiune : Ştiţi foarte bine că în România zilnic aproape se produc bombardamente masive anglo-americane,

Răspunsul lui Hitler : Nu mai pot lua superioritatea aerului, însă poporul român să facă ce face şi poporul german, să suporte şi să aştepte, fiindcă eu voi câştiga războiul, voi veni cu arme noui care vor duce la distrugerea tuturor adversarilor noştri.

PREŞEDINTELE : Vi s'a propus să faceţi armistiţiu?

ACUZATUL: D. Maniu, d. Mihalache, d. Brătianu şi toţi oamenii politici care veneau atunci...

PREŞEDINTELE : Au vrut să-l faceţi chiar Dvs. armistiţiul ?

ACUZATUL : Imi cereau de mai multe ori să fac eu armistiţiul şi eu am spus : nu pot face armistiţiul, eu sunt soldat, nu pot să întorc armele împotriva celor lângă care am luptat şi le-am oferit — am documente: luaţi Dvs., faceţi ce vreţi, nu vă fac nici o opoziţie, vă dau tot concursul, devin soldat şi voiu executa orice ordin dat. Am spus : luaţi conducerea.

PREŞEDINTELE : Ce vi s'a răspuns ?

ACUZATUL : Negativ, toţi au susţinut că eu trebue să fac armistiţiu. Atunci am renunţat şi la acest lucru dar le-am cerut o scrisoare de garanţie : Să-mi daţi o scrisoare prin care să mi se arate că am căzut toţi de acord asupra condiţiilor armistiţiului. Dar nu am putut până la 23 August să obţin acest lucru. A venit şi d. Gheorghe Brătianu, l-am găsit la d. Mihai Antonescu în birou.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU : Venit special.

ACUZATUL ION ANTONESCU : Am spus: Iată, d-le Brătianu, fac armistiţiu dar îmi trebuie această scrisoare de garanţie, fiindcă era vorba de o răspundere istorică şi atunci luaţi-vă şi Dvs. această răspundere printr'un act scris, nu discuţiuni care se pierd şi care pot fi negate mâine. D. Gheorghe Brătianu a răspuns : Mă duc să vă aduc scrisorile — era vorba de scrisorile d-lor Maniu şi Brătianu. N'a venit, m'am dus la Palat, am discutat cu M. S. Regele la 23 August, fiind de faţă d. Mihai Antonescu şi d. general Sănătescu. In seara zilei precedente discutam, cu d. Clodius şi pentru prima oară, era şi d. general Pantazi ca exponent al armatei să asiste la aceste discuţiuni De obiceiu nu băgam pe nimeni, pe miniştri, în con-

versaţiunile acestea, dar atunci l'am băgat expres fiindcă armistiţiul era consecinţa înfrângerii pe front şi generalul Pantazi a asistat la aceste discuţiuni — şi i-am spus d-lui Clodius că trebuie să ies din război.

PREŞEDINTELE: Aveaţi intenţia să cereţi avizul Germaniei?

ACUZATUL: Da, am cerut să ies din război, voiam să evit răsboiul între noi şi Germania.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Dacă mi-aţi îngădui în legătură cu avizul fiindcă eu l-am chemat pe d. Clodius...

ACUZATUL ION ANTONESCU: Da, D. Clodius a stat mai multe ceasuri acolo, i-am spus de eşirea din război, şi că vreau să am răspunsul Germaniei că mă autorizâ să ies din război. D. Clodius a plecat dela mine.

PREŞEDINTELE: Ultimul consiliu dela Palat când a avut loc?

ACUZATUL: In dimineaţa zilei de 23 August, eu m'am întors de pe front în seara zilei de 22 August, i-am văzut pe d. Mihalache şi pe d. Clodius, am venit târziu acasă şi a doua zi dimineaţa am chemat un Consiliu de miniştri restrâns majoritatea erau militari, era un consiliu care privea chestiunile de evacuare.

PREŞEDINTELE: Acolo s'a discutat problema rezistenţei?

ACUZATUL: Da, d-le Preşedinte, totul intra în cadrul principiilor de conducere a războiului.

PREŞEDINTELE: In ce consta rezistenţa?

ACUZATUL: Pe linia Focşani-Nămoloasa-Galaţi, aveam să pregătim din timp linii de rezistenţă şi trupe. Operaţia aceasta de a creia centre de rezistenţă succesive este o datorie pentru orice comandant militar. Dacă nu le pregăteşte, este un adevărat criminal de război, pentru că nu a avut perspectiva şi nu a văzut toate eventualităţile şi nu a pregătit ducerea războiului aşa cum trebuia.

AC. PUBLIC STOICAN: In consiliul de miniştri de la Snagov s'a discutat sau nu plecarea guvernului şi instituţiilor principale la Haţeg şi retragerea armatei pe o linie care mergea din Oltenia şi până în Bihor?

ION ANTONESCU: Intra în cadrul problemei de care am vorbit mai înainte.

D. AC. PUBLIC STOICAN: Să precizeze acuzatul dacă s'a discutat sau nu această chestiune şi dacă s'a reglementat în

amănunt cu şefii autorităţilor respective, adică generalul Orezeanu, directorul general al Căilor Ferate, şi ceilalţi şefi de instituţiuni?

D. PREŞEDINTE: S'a discutat în amănunt chestiunea evacuării cu şefii de autorităţi?

ION ANTONESCU: Vă închipuiţi situaţia mea din acel moment. Să dau preciziuni astăzi, nu pot.

AC. PUBLIC SĂRACU: Acuzatul spune că avea intenţia să facă armistiţiu. Cum se explică că la 23 August în ultimul Consiliu de Miniştri, acuzatul a dat vot de blam armatei care nu mai vroia să lupte pe front?

ION ANTONESCU: Eu găsesc bine să nu discut această problemă.

D. PREŞEDINTE: Dvs. aţi intenţionat să daţi un ordin armatei?

ION ANTONESCU: Nu. Omul la supărare spune multe.

AC. PUBLIC STOICAN: O întrebare, la care nu se poate da răspuns evaziv: Dacă la Consiliul de Miniştri dela 23 August au participat şi generalii Orezeanu, Mardare, Arbore şi Dumitru Popescu?

ION ANTONESCU: Este probabil, nu ştiu precis.

ACUZATUL CRISTESCU: Dacă Serviciul Secret a existat din 1924 la M. S. Major şi a fost transformat în 1940 în Serviciul special de informaţii la Preşedinţia Consiliului, adică era un serviciu vechiu şi nu creiat în 1940?

D. PREŞEDINTE: Nu s'a contestat că dv. aţi fi transferat dintr'o parte într'alta.

ION ANTONESCU: Serviciul Secret a fost înfiinţat ca o necesitate ce a rezultat din învăţămintele războiului.

AC. CRISTESCU: Dacă aţi autorizat ca Serviciul Secret Român să colaboreze pe baza înţelegerii cu Serviciul Secret German şi dacă aţi avut cunoştinţă de această colaborare?

ION ANTONESCU: Era normal să colaboreze cu Serviciul Secret German pentru că eram aliaţi. Aveam cunoştinţă de aceasta.

AC. CRISTESCU: Dacă Serviciul special de informaţii era obligat să colaboreze cu celelalte servicii de ordine din ţara românească?

ION ANTONESCU: Era obligat.

AC. CRISTESCU: Dacă eu personal am avut o serie întreagă de acţiuni politice, dacă am avut un rol politic între dv. şi alţi oameni politici români pentru încheerea armistiţiului?

ION ANTONESCU: Desigur. Din ordinul meu și dictat de mine a scris ce întrebări să pun anumitor oameni și le-am spus: D-l mareșal Antonescu vă oferă conducerea Statului, să încheiați imediat armistițiul și vă roagă să-mi dați răspuns.

Ulterior mi-a spus că a luat un magistrat militar cu care s'a dus acolo și i-a citit ceeace i-am dictat eu, cerând răspuns.

Nu i s'a dat răspunsul și atunci d-lui a spus acelui om politic: Eu nu pot pleca de aici decât cu un răspuns categoric și scris. I s'a dat acest răspuns cu care a venit la mine.

D. PREȘEDINTE: Care era omul politic ?

AC. CRISTESCU: D-l Maniu. Eu am dus răspunsul.

D. PREȘEDINTE: Din însărcinarea dvs. ?

ION ANTONESCU: Din însărcinarea și inițiativa mea. Eu am dictat nota scrisă de d. Cristescu.

AC. CRISTESCU: Dacă Serviciul Secret a avut vreun amestec ori s'a făcut vreo reclamație împotriva lui în chestiunea pogromului dela Iași.

ION ANTONESCU: Niciodată.

AC. CRISTESCU: Atât am avut de întrebat.

AC. PANTAZI: Domnul mareșal spunea adineauri că eu l'am cunoscut pe generalul Tippelskierch. Eu nu l'am văzut niciodată și nu l'am cunoscut, pentru că eram subsecretar de Stat și domnul mareșal lucra direct cu Statul Major toate convențiile, fără să le știu.

ION ANTONESCU: Am afirmat că în momentul acela d-l Pantazi era subsecretar la partea administrativă. Principiile convenției au fost stabilite de mine, convenția a fost revăzută de mai multe ori de mine și a fost semnată de șeful Statului Major și ministrul de război, fără ca d. Pantazi să aibă cunoștință.

AC. MARINESCU: Rog întrebați pe domnul mareșal dacă hotărîrea declarării războiului contra Rusiei a luat-o domnia sa singur, fără prealabila consultare a Consiliului de Miniștri și a mea ?

D. PREȘEDINTE: Ați luat această hotărîre fără consultarea Consiliului de Miniștri?

AC. ION ANTONESCU: Da am luat-o singur fără consultarea Consiliului de Miniștri. De consultarea domnului Marinescu nu aveam nevoie pentru că domnul Marinescu era nerăbdător să intrăm în acest război.

D. PREȘEDINTE: Dar sentimentul domnului Marinescu care era ?

AC. ION ANTONESCU: Nu-mi amintesc ca vreodată să fi

discutat sau să se fi manifestat împotriva războiului. Eșia imediat din Cabinet.

D. PREȘEDINTE : Aveați posibilitatea să-l scoateți?

ION ANTONESCU: Aveți la dosarul meu declarația unor oameni cari au fost rugați să accepte unele însărcinări. Nu le-au primit pentru diferite motive, unele nu sunt adevărate. Am propus și altor persoane să intre în guvernul meu și nu au acceptat.

PREȘEDINTELE: Vre-o altă întrebare mai aveți ?

AC. LECCA : Rog pe d-l mareșal să spună dacă este adevărat că legiunea nu mă cunoștea pe mine și dacă după câteva zile nu i-am trimis răspunsul pentru tot ce se petrecea acolo, lucru pe care l-am comunicat și d-lui Eftimie Antonescu.

PREȘEDINTELE: V'a anunțat ceva ?

AC. I. ANTONESCU: Este exact. — Eu însă îl cunoșteam pe Lecca din incidentul dela Paris. Eram înștiințat că d-l Lecca deținea secrete foarte mari în ce privește chestiuni cu Géstapoul german. L-am primit pe Lecca care mi-a arătat o serie de fapte care dovedeau strânsa legătură între Gestapoul german și mișcarea legionară și lupta lor pentru a pune mâna pe putere. D. Lecca avea raporturi foarte bune cu Killinger. Inainte de a veni în țară, Killinger mi-a fost prezentat de Hitler la întrevederea dela Berchtesgaden în termenii următori: „Iți prezint pe cel mai bun prieten al meu, pe d. Killinger care va veni în România în locul d-lui Fabricius". D. Killinger fiind ministru în Slovacia știu că acolo se manifestase foarte brutal în raporturile cehoslovace.

Când a venit Killinger în țară mi-a spus categoric: „mandatul meu este să te reconciliez cu legiunea".

PREȘEDINTELE: Mai precis, ce v'a determinat în legătură cu Germaniii să-l accepți pe Lecca?

AC. I. ANTONESCU: Era prima dată când aflam de existența lui Lecca...

PREȘEDINTELE: Dar Lecca era șef de Cabinet la Președinție, nu se poate să nu-l fi cunoscut.

AC. I. ANTONESCU: Eu nu puteam să știu de existența lui pentru că erau sute de funcționari la Președinție. Pentru prima oară iau cunoștință din actul de acuzare că d. Lecca a fost șef de cabinet la Președinție, eu însă nu l-am avut.

D. PREȘEDINTE: Dau cuvântul d-lui acuzator pentru punerea de întrebări

D. ACUZATOR ȘEF: Intreb pe acuzatul Ion Antonescu — suntem la capitolul zonei militare germane — și dacă misiunea germană a fost adusă în țară numai cu scopul de a instrui Ar-

mata Română, dece s'a simţit nevoie ca în două consilii de miniştri să se ceară să se iniţieze şi să se facă propagandă în ţară pentru mascarea caracterului de ocupaţie germană în România şi pentru a se acredita în opinia publică falsa ipoteză în care se situa această misiune germană?

D. PREŞEDINTE: Pentruce aţi cerut aceasta?

AC. ION ANTONESCU: Pentru simplul motiv că se făcea o propagandă în contra germanilor şi o propagandă nedreaptă, însă susţin, şi nu se poate dovedi cu nimic, că această divizie motorizată germană era venită numai cu caracter de instrucţie şi numai pe timp limitat. S'a simţit nevoia însă să se spună ceeace am spus, pentrucă se făcea o propagandă pe sub ascuns, ca lumea să primească foarte rău acest fapt.

D. ACUZATOR ŞEF: Dacă această misiune, aşa cum spune d-lui, a venit în ţară în urma documentului care poartă titlul semnat de acuzatul Ion Antonescu, sau poartă titlul de propunerile Guvernului Român pentru trimiterea unei misiuni militare germane din 17 Septembrie 1940, propuneri făcute de Guvernul Român guvernului Reichului German de către generalul Antonescu, generalului german.

AC. ION ANTONESCU: Este exact, am făcut propuneri, pentrucă nu s'au făcut alte propuneri şi am spus: acestea sunt bazele, le acceptaţi? Aceste propuneri au apărut în convenţia care s'a încheiat.

D. ACUZATOR ŞEF: Dar unde sunt propunerile germane.

AC. ION ANTONESCU: Propunerile erau verbale.

D. ACUZATOR ŞEF: D-ta le-ai făcut scris, este o imprudenţă. Dacă din această mică misiune militară de instrucţie, s'a acceptat 26 de escadrile germane.

AC. ION ANTONESCU: N'au fost niciodată 26 de escadrile nici în anul 1941 nici 42, nici 43.

D. ACUZATOR ŞEF: Iau act de această declaraţie şi vom arăta cum s'a făcut.

Dacă s'au adus 80 de baterii antiaeriene...

AC. ION ANTONESCU: Nu s'au adus prin această convenţie, s'au adus mai târziu.

D. ACUZATOR ŞEF: A semnat acuzatul această convenţie?

AC. ION ANTONESCU: N'am semnat convenţia să se aducă 80 de baterii, însă eu le primesc.

D. ACUZATOR ŞEF: Aţi semnat.

AC. ION ANTONESCU: N'am memoria să pot să reţin acest lucru dintr'un milion de acte.

D. ACUZATOR ŞEF: In această convenţie era o clauză: colaborarea în caz de război se va reglementa ulterior.

AC. ION ANTONESCU: Se poate.

D. ACUZATOR ŞEF: Ce sens avea aceasta?

AC. ION ANTONESCU: Misiunea dată mie să fac războiu.

D. ACUZATOR ŞEF: In legătură cu războiul contra Uniunii Sovietice, atât acuzatul Ion Antonescu cât şi acuzatul Mihai Antonescu îi întreb pe amândoi dacă au făcut aspre observaţiuni diplomaţilor români la Moscova şi Berlin, care îşi permiseseră să aibă discuţiuni cu Uniunea Sovietică şi în care Uniunea Sovietică îşi arăta buna intenţie faţă de România. Este adresa scrisă către ambasadori în care spune: nu veţi lua contact şi nu veţi face discuţiuni cu acest popor, întrucât noi suntem alături de Germani şi nu vrem să fim suspectaţi de duplicitate.

AC. ION ANTONESCU: Nu-mi aduc aminte. Nefiind ministru de Externe, nu puteam să fac astfel de adrese.

D. ACUZATOR ŞEF: In legătură cu pregătirea acestui război, dacă în Iunie 1941 au fost două consilii de miniştri la care s'a discutat data declanşării războiului, dacă s'a discutat luni întregi organizarea administraţiei şi la aceste consilii a luat parte şi d. Ion Marinescu.

AC. ION ANTONESCU: La această dată eram în Moldova. Data războiului nu mi s'a dat. Când am văzut că întârzie, fiindcă Hitler nu ne-a spus care este data, eu am spus lui Killinger că am nevoie de 10 zile ca să mobilizez şi atunci a venit în ziua de 9 sau 10 Iunie şi atunci mi-a arătat odată pe hârtie data de 22. Am plecat pe front, am plecat înaintea declarării războiului ca să vorbesc cu toţi comandanţii de sectoare.

D. ACUZATOR ŞEF: In legătură cu masacrele dela Iaşi va rog să întrebaţi pe acuzat, dacă în seara de 29 Iunie 1941, adică în seara zilei când au avut loc masaccrele, a avut o convorbire cu colonelul Lupu, comandantul Garnizoanei.

AC. ION ANTONESCU: Este uşor de imaginat că nu pot să ţin minte. Când s'au întâmplat masacrele dela Iaşi eram pe front în sudul Moldovei şi am plecat apoi la Iaşi. Nu pot să vă spun dacă am avut convorbire cu colonelul Lupu.

AC. PUB. ŞEF STOICAN: A dat Guvernul prezidat de acuzatul Antonescu un comuhicat în ziua de 2 Iulie 1941?

PREŞEDINTELE: Inainte de a răspunde la această întrebare vreau să ştiu în legătură cu Iaşii, ştiţi de un ordin dat de generalul Steflea puţin înainte de a se petrece pogromul dela Iaşi, în care se vorbea de strângerea evreilor pentru măsuri speciale ce se vor da la momentul oportun?

ACUZATUL ANTONESCU: Germanii au cerut ca toți evreii din Moldova să-i punem în ghetouri. S'a cerut să-i dăm germanilor. Chiar în August 1944, ei veneau și spuneau că nu se pot face operațiuni cu evreii în spatele nostru.

PREȘEDINTELE: Prin g-ralul Steflea ați făcut vreo legătură ?

ACUZ. ANTONESCU: Nu cunosc.

AC. PUB. STOICAN: După acest mascru, deci după ce pre- că cunoștea situațiunea, dacă a dat un comunicat în care spus că la Iași, deși știa că au fost omorâți 10 mii, au fost împușcați 500 de comuniști care au tras în armată?

ACUZ. I. ANTONESCU: Am știut de 2000 care au fost băgați într'un vagon în gara Iași și asfixiați. Pentru acești 2000 am plecat la Iași și am fost chiar bombardat în gara Nicolina, unde am vorbit cu generalul german. Am spus să se facă o anchetă să văd cine a fost, Gestapoul german? N'am aflat decât de un singur legionar, pe care l-am dat în judecată dar a fost achitat. L-am dat a doua oară în judecată și m'am interesat ce s'a făcut cu el. Mi s'a răspuns că a fost trimis pe front unde a murit.

AC. PUB. STOICAN: Noi vă vom dovedi că nu a murit, și că trăiește fiind arestat de Tribunalul Poporului, astfel că ceeace spuneți dvs. nu este adevărat. Dvs. nu v'ați informat. — D-le Președinte, vă rog să întrebați pe acuzat dacă generalul Leoveanu a făcut o anchetă la Iași din care a rezultat că nu s'a tras nici un glonț de către evrei în armata germană sau română.

AC. I. ANTONESCU: Nu cunosc problema.

REȘEDINTELE: Dvs. spuneți că ați protestat pe lângă Comandamentul German la Iași pentru masacrele dela Iași. Cum se explică că aceste masacre au fost făcute fără să fie determinate de o provocațiune ?

ACUZ. I. ANTONESCU: Nu știu, nu pot să știu. Mi s'a spus că s'a tras și s'a omorât germani, dar n'am intrat în amănunte.

AC. PUB. STOICAN: Acuzatul declară că n'a știut de masacrele dela Odessa până în vara anului 1944. D-le Președinte, în stenograma pe care o vom aduce în original, la un Consiliu de Miniștri din 1941, iarna, l-a întrebat pe Alexianu : Represiunea dela Odessa a fost destul de severă? La care acesta a răspuns: A fost, domnule general — și a continuat discuția mai departe.

ACUZATUL I. ANTONESCU: Toată populația Odessei — și erau 300 mii de oameni — a luptat înarmată după ordine date de conducerea superioară a Uniunii Sovietice, luptând contra legilor internaționale. Din această cauză luptele au durat

două luni. In catacombele dela Odessa erau sute de partizani.

AC. PUBLIC STOICAN: Nu voi face nici o apreciere decât la rechizitoriu asupra bunei credințe în ceeace privește răspunsurile date, vă rog să continuați dacă nu s'a discutat în sensul că Alexianu a răspuns că au fost spânzurați și împușcați evrei și nu partizani pe străzile Odessei în Octombrie 1941 ?

ACUZ. I. ANTONESCU: Nu se leagă cu masacrele dela Odessa și cu continuarea acțiunii partizanilor din catacombe. Confundați.

AC. PUBLIC STOICAN: Iată ce spune Ion Antonescu (citind după stenogramă): „Cu jidanii dela Odessa", și nu cu partizanii, Alexianu spune: „Represiunea a fost destul de severă". Nu sunt două chestiuni și eu nu confund.

AC. I. ANTONESCU: La ce dată ?

AC. PUB. ȘEF: La 13 Noembrie 1941.

AC. ION ANTONESCU: Continua acțiunea în catacombe a partizanilor.

AC. PUBLIC STOICAN: Vă rog să întrebați pe acuzat ce l-a determinat să declare război Statelor Unite ale Americei.

PREȘEDINTELE: Ce v'a determinat ?

AC. I. ANTONESCU: Anglia ne-a declarat război. Ministrul Statelor Unite a plecat de aci. Germania ne-a impus acest lucru, eram în cadrul alianței germano-italiene și a trebuit să facem acest lucru.

AC. PUB. STOICAN: Dacă în Aprilie-Mai 1941 a preluat comandamentul Armatei de Sud germano-române din Moldova în vederea pregătirii războiului contra Uniunii Sovietice ?

PREȘEDINTELE: Ați preluat comanda ?

AC. I. ANTONESCU: Nu puteam să preiau, n'aveam ce. nu eram comandant de căpetenie al armatelor române. Comanda germano-română am luat-o în ziua de 22 Iunie. Cu câteva zile înainte a venit generalul Schobert, care mi-a arătat că Fuehrerul făcea propunerea de a fi numit comandant al forțelor germano-române.

ACUZATOR PUBLIC ȘEF STOICAN: Va să zică acuzatul a spus că necesități strategice și naționale au determinat deportările din zona frontului. Dar ce necesități strategice și naționale l-au determinat să deporteze 26.000 țigani, pe inochentiști și pe membrii celorlalte secte religioase cum și pe luptătorii anti-fascisti de pe teritoriul țării românești și nu din zona frontului ?

AC. ION ANTONESCU: Sunt trei probleme aci: Problema

țiganilor, problema sectelor și problema luptătorilor anti-fasciști de care vorbește domnul Acuzator public.

In ce privește problema sectelor, mulți români din nenorocire treceau la aceste secte ca să scape de război. Baza spirituală a acestor secte consta tocmai în faptul că membrii lor nu aveau voie să pună mâinile pe arme deci să lupte și când aceștia erau înrolați în armată, refuzau să ia arma. Atunci am făcut o lege prin care am instituit pedeapsa cu moartea, n'am aplicat-o dar am reușit să desființez aceste secte, iar pe recalcitranți i-am deplasat fiindcă dacă lăsam chestiunea așa răul s'ar fi întins vertiginos pe toată suprafața țării: toți ar fi trecut la secte ca să scape de armată. Trebuia să iau măsuri drastice dar nu am executat pe nimeni.

Problema țiganilor: Din cauza camuflajului din București și celelalte orașe se întâmplau furturi și omoruri și atunci opinia publică mi-a cerut să o apăr, fiindcă acești intrau noaptea în case. După multe investigațiuni s'a constatat că era vorba de țigani înarmați, mulți cu arme de război, care făceau aceste atacuri. Toți țiganii aceștia au fost deplasați. Cum domnul Alexianu avea nevoie de brațe în Transnistria, am spus: deplasați-i în Transnistria, este hotărîrea mea..

In ce privește antifasciștii, în Transnistria n'am trimis nici unul.

ACUZATOR PUBLIC STOICAN: Totuși a trimis pe antifasciștii dela Târgu-Jiu și din alte închisori.

ION ANTONESCU: Erau câteva sute de comuniști. Am spus, sunt comuniști, să-i trimitem acolo. Tot pentru siguranță

ACUZATOR PUBLIC ȘEF STOICAN: Domnule Președinte, printre acei tigani știa că erau trimiși de către autoritățile în subordine — și știa aceasta — și români ceva mai închiși la față și erau trimise și nevestele celor cari luptau pe front în armata domniei sale în războiul de agresiune?

ION ANTONESCU: Țiganii, domnule Președinte, își luau nevestele, ei nu se separă de neveste.

ACUZATOR PUBLIC SĂRACU: Să răspundă acuzatul dacă a avut legături cu Legația Germaniei prin intermediul lui Mihail Antonescu?

ION ANTONESCU: Domnul Mihai Antonescu a venit de două-trei ori la Bistrița Duminicile.

PREȘEDINTELE: El era acela care vă punea în legătură?

ION ANTONESCU: I-am spus următorul lucru domnului Mihai Antonescu: Domnule Mihai Antonescu, te rog să anunți pe germani că eu dacă vin la conducerea Statului nu accept imixtiune străină. (ilaritate). Al doilea: In materie economică principiile pe care le urmăresc sunt următoarele — și i le-am dat. Aceasta este toată chestiunea.

ACUZATOR PUBLIC SĂRACU: Dacă recunoaște acuzatul că într'un consiliu de miniștri a confirmat în fața întregului guvern aceste legături cu Legația Germaniei?

ION ANTONESCU: Am avut și voi arăta ce fel de legături am avut.

ACUZATOR PUBLIC SĂRACU: Cu ce oameni politici a avut legături în această epocă?

ION ANTONESCU: Cu nici unul. Când eram la Bistrița n'am avut legături cu nimeni, nimeni nu avea voie să vină.

ACUZATOR PUBLIC SĂRACU: Care a fost poziția partidelor politice față de politica ce o ducea guvernul în frunte cu acuzatul, în perioada imediat după formarea guvernului dela 9 Septembrie?

ACUZATUL ION ANTONESCU: Nici una contrară politicei pe care o duceam; n'am auzit nicio manifestație publică, nici o proclamație, nici o afirmare prin care să spună: Suntem contra acestei politici și o combatem.

ACUZATOR PUBLIC SĂRACU: Dacă a fost sfătuit vreodată de domnii Maniu și Brătianu, reprezentanții autorizați ai celor două partide istorice, de a nu merge alături de Germania?

ION ANTONESCU: Niciodată. Există documente.

PREȘEDINTELE: Dvs. ați spus că v'au recomandat câteva persoane?

ION ANTONESCU: După rebeliune.

ACUZATOR PUBLIC SARACU: A declarat acuzatul că la începutul guvernării a fost ajutat, sprijinit de oamenii politici din cele două partide? Nominal, cine au fost acești domni?

PREȘEDINTELE: Cine au fost oamenii politici pe cari vi i-au dat partidele politice în guvern?

ION ANTONESCU: Pentru Finanțe domnul Crețianu, pentru Banca Națională domnul Ottulescu, pentru Economia Națională domnul Leon.

PREȘEDINTELE: Ce culoare politică aveau domnii aceștia?

ION ANTONESCU: Liberali, recomandați de domnul Dinu Brătianu. Au mai fost poate și alții, nu-mi aduc aminte, dacă aș vedea lista guvernului aș putea spune.

ACUZATORUL PUBLIC SĂRACU: Dar domnul Maniu?

ION ANTONESCU: Domnul Maniu mi-a recomandat pe

domnul Mihai Popovici şi pe domnul Aurel Dobrescu şi i-am spus domnului Maniu: „Domnule Maniu, suntem la o răspântie prea tragică a neamului românesc ca să mai glumim".

Am luat pe unul singur, pe domnul Petrescu.

ACUZATORUL PUBLIC SĂRACU: A spus: In timpul guvernării a primit memorii din partea şefilor de partide. Ce rost aveau aceste memorii şi ce conţineau?

PREŞEDINTELE: De ce vă trimiteau memorii, din moment ce vă trimiteau oameni şi vă acordau încrederea?

ION ANTONESCU: Ca să facă acte bune pentru epoca de după război. Aşa fac partidele politice: strâng documente.

Aţi întrebat să vă spun ce conţineau. Conţineau diferite lucruri. Intr'un rând am primit un memoriu în care se spunea că „la iarnă vom muri de foame şi de frig". Am răspuns: nu vom muri, va fi abundenţă, dacă nu credeţi uitaţi-vă în cămările dv. şi veţi vedea că nu vom muri de foame. Acesta a fost răspunsul meu scris.

AC. PUB. SĂRACU: La ce dată a acceptat acuzatul trecerea trupelor germane în Balcani, şi dacă cunoştea intenţiunea şi rostul lor?

PREŞEDINTELE: Când aţi acceptat trecerea trupelor germane în Balcani?

AC. I. ANTONESCU: In Ianuarie 1941.

PREŞEDINTELE: Cunoşteaţi intenţiile lor?

AC. I. ANTONESCU: Desigur. M'am dus la Fuehrer, mi-a făcut o expunere a situaţiei internaţionale. Acolo se găsea Killinger, deci SS german, pentru prima oară l-am cunoscut, şi mi-a pus chestiunea: Trebue să trec în Balcani, în ajutorul Italiei. Trebue să vă spun un lucru: înainte de a fi chemat în Germania pentru această chestiune, se prezentase la mine Chigi, ministrul Italiei, şi mi-a cerut să intervin cu armata română în Serbia, pentrucă armata italiană se găsea într'o situaţie dificilă. Grecii şi sârbii vroiau să intre în Albania iar dacă intrau în Albania, ar fi periclitat tot frontul italian provocând o catastrofă militară.

PREŞEDINTELE: Aţi acceptat?

AC. I. ANTONESCU: Am acceptat.

D. ACUZ. P. SĂRACU: Dacă şefii celor două partide au făcut vreun gest în timpul celor 4 ani de guvernare a acuzatului, pentru a încheia armistiţiul cu Naţiunile Unite

PREŞEDINTELE: In timpul celor 4 ani, cele două partide despre care e vorba au făcut vreo acţiune pentru încheerea armistiţiului şi ieşirea noastră din război?

ACUZ. I. ANTONESCU: Nici una alta decât aceia de a-mi cere să fac eu armistiţiul. Eu le răspundeam: Poftiţi, faceţi Dvs. Ştiu că partidele politice şi în special d. Maniu aveau legături directe de mai multe feluri cu unii din inamicii noştri. D. Maniu mi-a cerut să trimit la Cairo pe cineva care să trateze cu englezii, americanii şi rusii. Personagiile recomandate nu le consideram la înălţimea acestei misiuni şi de aceia l-am recomandat pe Prinţul Ştirbey, care cunoştea toată acţiunea politică dela războiul trecut.

PREŞEDINTELE: Erau recomandaţi d-nii Vişoianu şi Savel Rădulescu?

AC. P. SĂRACU: Cine erau persoanele prin care aveaţi legături cu şefii acestor două partide?

AC. I. ANTONESCU: D. Maniu a venit de vreo 3-4 ori la mine. L-am trimis la el pe d. Cristescu de mai multe ori, în special atunci când am trimis scrisoarea dictată de mine, despre care am vorbit şi mai înainte. Am avut legături cu d. Mihalache, care venea foarte des.

PREŞEDINTELE: Şi prin Mihai Antonescu?

AC. I. ANTONESCU: Prin Mihai Antonescu nu aveam legături cu d. Maniu. Numai pentru d. Gheorghe Brătianu, care venea foarte des, a intervenit Mihai Antonescu.

AC. PUBLIC SĂRACU: Hotărârile de politică internă şi externă erau luate în Consiliu de Miniştri sau le luaţi personal?

PREŞEDINTELE: Vă întreabă d. acuz. public dacă hotărârile de politică internă şi externă importante le luaţi singur sau în Consiliul de Miniştri?

ION ANTONESCU: Discutam cu miniştrii respectivi; afară de chestiunile secrete care în niciun stat din lume nu se discută cu miniştrii. Dar întotdeauna discutam cu miniştrii de resort. Niciodată n'am trecut peste ministru ca să discut cu secretarul general. Afară de trei excepţiuni. Niciodată nu treceam să discut cu un subaltern al unui ministru, ci discutam numai cu ministrul, fiindcă ştiu câtă desordine se face în stat când cel mai mare discută cu subalternii.

AC. PUB. SĂRACU: Dacă cineva din guvern ar fi vrut să demisioneze putea s'o facă?

ION ANTONESCU: Oricine putea s'o facă. N'am ţinut pe nimeni cu lanţuri de mâini şi de picioare.

AC. PUB. SĂRACU: A declarat acuzatul Ion Antonescu că încă din 1943 era convins că războiul este pierdut. Ce l-a de-

terminat să continue acțiunea de război alături de Germania, — pentru ca să sacrifice sute de mii de oameni ?

PREȘEDINTELE : După Stalingrad, dece ați mai continuat războiul ?

ION ANTONESCU : Nu puteam ieși din război.

AC. PUB. SĂRACU : Dacă recunoaște acuzatul Antonescu că prin măsurile pe care le-a luat în contra prizonierilor a călcat convențiile internaționale de ducere a războiului ?

ION ANTONESCU : N'am călcat nicio convenție și o voi dovedi.

AC. PUB. SĂRACU : Dacă recunoaște că podoabele și odoarele bisericești și din mânăstiri din teritoriile de dincolo de Nistru, nu formau capturi de război ?

PREȘEDINTELE : Știați că s'au luat odoarele bisericești?

ION ANTONESCU : Nu știu dacă s'au luat. Nu formează capturi de război. Nu puteam intra în astfel de amănunte.

AC. PUB. SĂRACU : Dacă recunoaște acuzatul Antonescu că prin politica dusă a sprijinit acțiunea de război a Germaniei hitleriste prin care a abătut dezastrul economic, politic și social asupra țării?

ION ANTONESCU : Nu recunosc.

AC. PUB. DOBRIAN: A admis ca pentru Germania să se cultive terenuri întinse cu orz și secară ?

PREȘEDINTELE : Pentru nevoile Germaniei, ați făcut aceste cultivări ?

ION ANTONESCU : Da. Eram aliat cu Germania, Trebuia să câștig războiul. Trebuia să ajut Germania.

AC. PUB. DOBRIAN: Dacă s'a revoltat în Consiliul de Miniștri că dam totul Germaniei și nu luam nimic.

ION ANTONESCU: Nu este așa.

AC. PUB. DOBRIAN: A admis societății germane pentru colectarea de cereale și export de cereale ?

ION ANTONESCU: Nu le-am admis.

AC. PUB. DOBRIAN: Dvs. ați spus. în aceiași ședință a Consiliului de Miniștri: Insă, dacă este vorba de o societate germană, țară cu care suntem aliați, nu trebue s'o șicanăm.

AC. PUB. DOBRIAN : In timpul guvernării d-sale a suferit vreo modificare convenția Wohltrat, de petrol și armament ?

ION ANTONESCU: **Convenția a fost făcută de d. Victor Slăvescu, așa îmi spunea d. general Dobre.**

AC. PUB. DOBRIAN : A suferit modificări ulterioare?

ION ANTONESCU: Foarte multe.

AC. PUB. DOBRIAN : Și-au respectat germanii obligațiunile ?

ION ANTONESCU : Totdeauna a fost luptă între noi și germani; aceasta o ducea în spinarea sa Mihai Antonescu, căci germanii căutau să ne păcălească; să le dăm noi și ei să nu ne dea nimic.

AC. PUB. SĂRACU : Am pus mai înainte o întrebare cu privire la masacrul a 130.000 cetățeni din Odessa. Acuzatul Antonescu mi-a răspuns să n'are cunoștință despre acest lucru.

AC. I. ANTONESCU: Dacă evreii din Țara Românească mai trăesc, trăesc datoritá mareșalului Antonescu.

AC. PUB. STOICAN : Dar câți mai trăesc ? câți ?

PREȘEDINTELE : Declar ședința suspendată până mâine dimineață la ora 8.

Ședința se deschide la orele 8,40.

PREȘEDINTELE: Declar ședința publică deschisă.

Acuzatul Mihai Antonescu, vă rog să răspundeți precis la întrebările pe care vi le voi pune.

In ce a constat colaborarea dvs. cu Ion Antonescu anterior datei de 6 Septembrie 1940 ?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Inainte de 6 Septembire 1940, am fost avocatul mareșalului Antonescu și pledând pentru mareșalul Antonescu într'un proces de familie, am ajuns să leg cu dânsul o prietenie pe care am slujit-o mai mulți ani.

PREȘEDINTELE: Aveți legături de rudenie cu Ion Antonescu ?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Legături de rudenie prin părinții noștri — prin tatăl său și al meu — nu; mama mareșalului Antonescu este vagă rudă cu tatăl meu.

In momentul constituirii guvernului, d-l mareșal Antonescu m'a însărcinat cu Ministerul Justiției.

In perioada când mareșalul Antonescu era arestat la Bistrița am făcut tot ce mi-a stat în putință pentru eliberarea lui.

PREȘEDINTELE: Care erau legăturile dvs. politice cu Ion Antonescu în perioada când acesta era la Bistrița ? Ce discuțiuni politice ați purtat în acea vreme ?

ACUZATUL M. ANTONESCU: Discuțiuni politice în perioada aceea — deși d-l mareșal Antonescu a făcut eri o aluzie la aceste împrejurări — discuțiuni politice nu am purtat, însă pentrucă d-l mareșal Antonescu se găsea la Bistrița, lipsit de orice fel de informații, când am mers la Bistrița l-am informat pe d-l mareșal Antonescu de situația politică din țară și i-am dat în acelaș timp informațiunile internaționale de care dispuneam la acea dată. Intre aceste informațiuni internaționale aveam și unele date cu caracter economic pe care mi le dăduse d-l ministru Neubacher, pe care îl văzusem într'o împrejurare, cu privire la programul de colaborare germano-română. N'a fost vorba de o însărcinare oficială pe care mi-a dat-o vreodată d-l Neubacher, sau altcineva din oficialitatea germană.

PREȘEDINTELE: Prin urmare, schimb de informații.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Da, schimb de informații.

PREȘEDINTELE: In ce privește constituirea Guvernului din 6 Septembrie 1940, ce discuțiuni politice ați avut cu Ion

Antonescu și cum ați ajuns la constituirea Guvernului ? Ce apartenență politică aveați la acea dată ?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Domnule Președinte, am fost liberal, în partidul lui Gheorghe Brătianu.

PREȘEDINTELE: Ce discuțiuni politice ați avut atunci cu Ion Antonescu ?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Domnule Președinte, eu eram legat de d-l general Antonescu înainte de acest moment și-l vedeam destul de des, având cu domnia sa o serie întreaga de discuțiuni asupra problemelor în legătură cu organizarea administrativă și judecătorească. Toate problemele Statului le discutam când mă vedeam cu dânsul.

La 6 Septembrie 1940, însă, când a fost vorba de constituirea Guvernului, am întovărășit pe d-l general Antonescu la Palatul Regal și după aceea am crezut și eu — și d-l mareșal Antonescu poate că ar fi făcut-o și fără sugestia mea — am crezut că e bine să se constitue un guvern național, în care scop știu că d-l mareșal Antonescu a mers și a cerut colaborarea domnilor Maniu, Dinu Brătianu și apoi domnilor Cuza, Vaida Voevod și Gheorghe Brătianu.

PREȘEDINTELE: La ce rezultat s'a ajuns ?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Nu s'a putut ajunge, domnule Președinte, la nici un fel de acord, pentrucă în primul moment atât domnii Iuliu Maniu și Dinu Brătianu, cât și ceilalți au refuzat orice fel de concurs Regelui Carol al II-lea, voind cu toții ca acesta să abdice, iar după aceea au oferit numai colaborare prin persoanele care luau parte la guvernul mareșalului Antonescu și concursul pe care au făgăduit să-l dea, nu însă în mod formal, ci pasiv.

PREȘEDINTELE: Ce departamente ați ocupat dvs. în Guvernul Antonescu ?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Domnule Președinte, eu am fost întâi ministru al Justitiei, iar după aceea am fost ministru al Propagandei, al Afacerilor Străine și vice-președinte al Consiliului de Miniștri.

PREȘEDINTELE: In calitate de ministru al Justiției ați elaborat legi cu caracter rasial ?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU neagă.

PREȘEDINTELE: Dar în ceeace privește legea pentru administrarea teritoriilor ocupate, sub ale cui directive s'a lucrat această lege ?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Legea pentru adminis-

trarea Basarabiei și Bucovinei s'a lucrat sub directivele mele de către o Comisiune prezidată de profesorul Rarincescu.

PREȘEDINTELE: Ați avut însă discuțiuni în această privință cu ministrul german Pflaumer ?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: S'a discutat cu el.

PREȘEDINTELE: S'a discutat sau ați discutat ?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Am discutat chiar cu principii de organizare administrativă privind țara întreagă, nu cu privire specială la Basarabia și Bucovina.

AC. PUBLIC STOICAN: Ministrul Pflaumer împreună cu tot statul major german a luat parte la Consiliul de Miniștri când s'a discutat organizarea administrației în teritoriile ocupate ?

PREȘEDINTELE: Ministrul Pflaumer a luat parte la Consiliul de Miniștri unde s'a discutat această chestiune ?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Eu îmi amintesc că ministrul Pflaumer a luat parte la conferința administrativă a țării, unde erau de față Rarincescu ș. a.

AC. PUBLIC STOICAN: Ministrul Pflaumer era adus aici ca specialist în administrarea teritoriilor ocupate ca unul care făcuse acest lucru pentru Alsacia și Lorena.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Ministrul Pflaumer venise în țară ca expert, trimis pe lângă Legația Germană pentru ca să sprijine constituirea partidului național-socialist, pe care în acea vreme germanii stăruiau să-l facem în România.

PREȘEDINTELE: In calitatea de ministru al Propagandei ați dat directivele pentru propaganda de pătrundere a hitlerismului și a nazismului prin presă, prin lucrări, adică prin linia normativului din Ministerul Propagandei ?

AC. MIHAI ANTONESCU: Eu am dat normative la Ministerul Propagandei. Vă asigur însă că niciodată aceste normative nu au avut un caracter rasist, hitlerist.

PREȘEDINTELE: Ați pregătit prin această propagandă atmosfera pentru intrarea României în război ?

AC. MIHAI ANTONESCU: Niciodată propaganda noastră nu a premers ci a urmat războiului.

PREȘEDINTELE: Ați fost ministru de Externe. In calitate de ministru de Externe ați participat la aderarea României la pactul tripartit ?

AC. MIHAI ANTONESCU: Am participat, domnule Președinte, nu la aderarea României la pactul tripartit, ci atunci când la Berlin s'a semnat un protocol în legătură cu declarația din 27 Noembrie 1941.

ACUZATOR PUB. STOICAN: Spuneți-i pe nume.

AC. MIHAI ANTONESCU: Pactul anticomintern.

PREȘEDINTELE: Atunci ați semnat și un protocol secret de propagandă ?

AC. MIHAI ANTONESCU: S'a semnat nu la Berlin ci mai târziu.

PREȘEDINTELE: In urma semnării pactului anticomintern.

AC. MIHAI ANTONESCU: Niciodată însă acest pact, domnule Președinte, nu a fost respectat de către presă.

AC. PUB. STOICAN: Au fost depășite.

PREȘEDINTELE: La întrevederea dintre Hitler și Ion Antonescu ați luat parte ?

AC. MIHAI ANTONESCU: Am luat parte, nu însă cum a declarat eri domnul mareșal Antonescu și la întrevederea anterioară războiului; prima oară am luat parte la întrevederea pe care a avut-o la 6 Februarie 1943.

AC. ION ANTONESCU: Chiar așa am declarat, domnule Președinte, că nu a luat parte înainte.

PREȘEDINTELE: Ce s'a discutat cu această ocazie ?

AC. MIHAI ANTONESCU: Cu această ocazie s'a discutat în principal probleme cu caracter economic. Nu știu ce discuțiuni cu caracter politic sau militar va fi avut domnul mareșal Antonescu, care a avut întrevederi cu Hitler. Eu am discutat cu domnul von Ribbentrop, cu domnul Funck și colaboratorii lor. Am discutat probleme cu caracter economic. Ne găseam într'o criză economică a raporturilor germano-române și am cerut noui garanții pentru România obținând atunci aur, mărfuri și alte acoperiri pentru ceeace dăduse România.

PREȘEDINTELE: Dvs. personal ați luat contact cu șefii hitleriști ?

AC. MIHAI ANTONESCU: Cu șefii partidului hitlerist și organizația partidului național-socialist, niciodată.

PREȘEDINTELE: Dar cu miniștii ați luat contacturi politice ?

ACUZATUL: Numai cu Ribbentrop, ca ministru de Externe, atunci când a avut loc o întrevedere la care nu putea participa domnul mareșal Antonescu, în Noembrie 1941, apoi la alte întrevederi.

PREȘEDINTELE: Ați avut dese întrevederi ?

ACUZATUL: Trei sau patru, toate având în principal caracter economic.

PREȘEDINTELE: Resortul economic era tot în competența dvs. ?

ACUZATUL: Ca ministru de Externe, da, domnule Președinte, mai ales atunci când negocierile germano-române prin delegațiile celor două țări nu izbuteau să ajungă la un rezultat.

PREȘEDINTELE: Dvs. ați perfectat înțelegerile economice care în timpul guvernului Antonescu s'au făcut cu Germania ?

ACUZATUL: Cele mai multe da.

PREȘEDINTELE: Ce v'a determinat să luați direcția tratativelor economice din Ministerul Economiei Naționale și s'o treceți la Ministerul de Externe ?

ACUZATUL: Pentru că au fost împrejurări când la Ministerul Economiei Naționale unii dintre colaboratorii miniștrilor luându-se după unele legături și informații germane se duceau de pildă la ministrul german și spuneau: „Am obținut dela domnul mareșal Antonescu sau dela domnul Mihai Antonescu cutare lucru...", sau „m'am pus de acord în principiu asupra acestui lucru". Și atunci, ca să nu mai fie astfel de lucruri, ca să nu se mai facă asemenea concesiuni de către colaboratorii miniștrilor, am socotit ca Ministerul de Externe să conducă toate aceste chestiuni economice.

PREȘEDINTELE: Care a fost rolul dvs. în predarea concernului Hermann Görings Werke a trustului Malaxa, transformat mai apoi în Rogifer ?

ACUZATUL: Din însărcinarea guvernului, am tratat împreună cu generalii Dobre și Potopeanu și reprezentanți germani, am tratat imediat după rebeliunea legionarilor din ianuarie, această chestiune. Domnul general Dobre, care a luat parte la aceste discuțiuni, poate să vă spună în amănunt, daca aceasta vă interesează, toate problemele technice. Eu pot să vă afirm numai că pornind dela cererile Germaniei, care erau de a se da cel puțin 50% din fondul însuși al fabricelor am ajuns apoi la un acord de constituire a unei asociații de administrare a întreprinderilor, aceasta pentrucă în perioda următoare deja începutul anului 1941, cum știți, materiile prime în Europa erau limitate; piața materiilor prime era stăpânită de Germania; noi nu puteam dispune de materii prime...

PREȘEDINTELE: Va să zică afirmați că constituirea Rogifer-ului s'a făcut în scopul de a vă asigura materii prime.

ACUZATUL: Și pentru că în acelaș timp germanii stăruiau pentru această colaborare și au vroit să trateze chiar cu domnul Malaxa direct. Au folosit desigur momentul când țara se găsea în situație grea și eu însumi aveam în conștiință gândul dacă trebue să practic o intransigență absolută. Prin urmare germanii stăruiau atunci să vadă și din negocierile economice pe ce poziție stă generalul Antonescu și guvernul său.

PREȘEDINTELE: Va să zică a fost oarecum un șantaj exercitat de germani.

ACUZATUL: Cred că a fost o presiune.

AC. PUB. ȘEF STOICAN: In legătură cu această chestiune s'a ținut la 22 Mai 1941 un Consiliu de Miniștri in care s'a discutat această chestiune ?

ACUZATUL: Da, s'a ținut.

AC. PUB. ȘEF STOICAN: Ați declarat dvs. în acest Consiliu de Miniștri exact invers de ceeace spuneți astăzi, și anume ați declarat că într'o vreme când materia primă este aur este nevoie de aceste contracte ?

ACUZATUL: Nu puteam să spun deadreptul tuturor miniștrilor ce urmăream.

PREȘEDINTELE: Este suficientă explicația.

In chestiunea petrolului germanii au devenit la un moment dat singurii beneficiari ai petrolului românesc. Care a fost rolul dvs., ca unul din cei mai importanți membri ai guvernului care perfectase convențiile economice ? Adică care a fost rolul Dvs. în încheerea convenției Wohltrat ?

ACUZATUL: Această convenție a fost anterioară regimului mareșal Antonescu. Ea stabilea obligația pentru România de a da Germaniei tot petrolul disponibil, într'un sistem preferențial.

ACUZATOR PUBLIC SĂRACU: O precizare: Spune acuzatul că a redus cantitatea anterioară. Cum se explică atunci că în memorandum-ul trimis lui Hitler spune tocmai invers de ceeace declară astăzi, întrucât spune nu numai că am dat mai mult, dar am dat și peste ce a fost convenit: s'a luat și pe sub mână.

Vă rog o precizare: A dat mai mult sau mai puțin.

ACUZATUL: Vă dau îndată răspunsul.

D-le președinte, acele memorandum-uri, atât cel din Februarie 1942, cât și cel din 1943, privitoare la contribuția României, urmăreau să sprijine acțiunea generală militară a d-lui mareșal Antonescu. Eu, ca ministru de externe, credeam că contribuția militară a României, împotriva Uniunii Sovietice, trebue să fie cât mai redusă, și am făcut toate sforțările, redactând partea diplomatică a acestor memorandum-uri depuse de d. mareșal Antonescu.

In acelaș timp, așa cum se obișnuește în diplomație, d-le președinte și d-le acuzator public, în acele memorandum-uri,

prezentam contribuția românească la maximum, tocmai ca să solicit ca România să fie cruțată cât mai mult.

ACUZATOR PUBLIC SĂRACU: Ați arătat cifrele după care dădeați înainte și ați adăugat cifrele ultime, după care dădeați atunci.

PREȘEDINTELE: Atunci cum vă explicați că duzele petrolifere, țevile prin care se extrăgea petrolul, au fost mărite, pentruca extracția să fie maximă, deși astfel se pierdea o mare cantitate de petrol?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: D-le președinte, vă mărturisesc că problema tehnică nu o cunosc în toate amănuntele ei.

PREȘEDINTELE: Vorbeam de cercurile industriale în genere. Care a fost atitudinea acestor cercuri față de politica de penetrațiune a capitalului german și de acțiunea germană?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Au fost unele întreprinderi, care au colaborat cu Germania și altele care au obținut o serie întreagă de mijloace de contribuție.

PREȘEDINTELE: Care erau colaboratorii dvs. în acest domeniu financiar și industrial privat?

MIHAI ANTONESCU: Banca Națională a României a dat totdeauna concurs guvernului. Celelalte instituțiuni, — cum a fost Banca Românească, — au sprijinit în această perioadă acțiunea guvernului și au avut o foarte mare activitate economică în colaborare cu Germanii.

A fost o problemă asupra căreia o clipă a trebuit să reflectez.

PREȘEDINTELE: Care au fost suporturile guvenării Antonescu în ceeace privește aderența celorlalte formațiuni politice din țară?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: D-le președinte, partidele politice au sprijinit guvernarea mareșalului Antonescu; n'au sprijinit-o însă pe față, pentrucă regimul mareșalului Antonescu nu era un regim politic de oameni cari își menajau cariera politică, așa cum făceau cei cari se găseau în partide. Cei din partide erau preocupați să-și menajeze viitorul politic sau să aștepte ceasuri când situația politică le îngăduia o activitate lipsită de ori și ce fel de riscuri.

In perioada 1940-1944, s'a dat mareșalului Antonescu un concurs de fapt, începând dela constituirea guvernului din 6 Septembrie și până în ultimul moment.

La 6 Septembrie, în momentul constituirii, — d. mareșal Antonescu a spus eri — i-a dat o colaborare directă d. Dinu Brătianu, prin miniștrii liberali care au participat la guvern: d-nii Crețeanu, Ottulescu și Leon. D. Dinu Brătianu a considerat că această participare este tot o expresie liberală. N'a mai considerat însă acelaș lucru la 23 August 1944.

PREȘEDINTELE: Dv. ați considerat-o ca o expresie liberală?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Partidul liberal și-a dat contribuția cu câțiva miniștri. Partidul național-țărănesc, la început n'a dat decât pe d. D. Gerota, care a fost secretar general la departamentul Justiției.

PREȘEDINTELE: Dar ulterior?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: După aceia au mai intrat și alți membri din cele două partide în guvern, iar colaborarea aceasta de fapt, acțiunea aceasta de legătură cu regimul mareșalului Antonescu dintre partidul național-țărănesc și partidul național-liberal, a fost statornică, în sensul că erau totdeauna informați, fie de d. mareșal Antonescu, fie de mine, de toată acțiunea diplomatică dusă.

PREȘEDINTELE: De dv. direct!

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Direct!

PREȘEDINTELE: Pe cine informați dv.?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Eu am informat de foarte multe ori pe d. Maniu; de câteva ori pe d. Dinu Brătianu și de multe ori pe d. Gheorghe Brătianu.

Pe d. Iuliu Maniu l-am informat, l-am ținut în curent, d-le președinte, de toată acțiunea diplomatică pe care am dus-o până în 1944. Aș putea — dacă n'ar face obiectul unor chestiuni speciale — să vă spun mai mult decât atât: că în momentul când negociam armistițiul, — pentrucă și eu am negociat armistițiul, — și chiar în momentul când d. Maniu a trimis pe d. Știrbey ca să negocieze armistițiul în numele opoziției, tot eu l-am sprijinit cu aprobarea plecării, după aprobarea dată de d. mareșal.

PREȘEDINTELE: Dar d. Știrbey a fost trimis de Ion Antonescu.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: D. Știrbey a fost trimis cu acordul d-lui mareșal Antonescu, însă tratând pentru opoziție și trimis de d. mareșal Antonescu, a tratat mai mult pentru opoziție și nu pentru d. mareșal Antonescu.

In ori și ce caz, d-le președinte, am tratat și eu armistițiul. Prin ministrul României la Stockholm, d. Nanu, am avut legături și am primit condițiunile de armistițiu prin d-na Kolontay, care reprezenta Uniunea Sovietică acolo. Condițiunile de armistițiu primite pe la Stockholm erau mai complecte decât cele primite prin d. Știrbey: cuprindeau clauza privitoare la Transilvania, pe care n'o cuprindeau celelalte condițiuni. Din aceste condițiuni rezultă că negocierile de la Stockholm puteau să fie mai folositoare decât acelea ale d-lui Știrbey dela Cairo. Totuși, până la urmă, d. Maniu s'a așezat în această poziție morală, împreună cu d. Dinu Brătianu, foarte frumoasă: că, după ce au primit aceste condițiuni de armistițiu ale d-lor mai slabe decât cele primite de noi dela Stockholm, care erau mai bune, să considere la 23 August 1944, prin actul care s'a făcut atunci, să considere vinovăția d-lui mareșal Antonescu și a mea atât de mare, după ce se întâlnise cu mine d. Maniu și primise toate informațiunile până în ultimul moment; de asemenea și d. Brătianu, ca și când eu aș fost împotriva armistițiului.

PREȘEDINTELE: Dar dece atunci nu s'a încheiat armistițiul dela Stockholm și s'a încheiat armistițiul dela Cairo, când condițiunile se primiseră?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: D-le președinte, prin Stockholm am primit mai multe comunicări.

PREȘEDINTELE: Care a fost cauza că nu s'a încheiat armistițiul cu un moment mai devreme?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: D-le președinte, trebue să vorbesc deschis, pentrucă acum este momentul să vorbesc deschis. Eu am avut impresia totdeauna că d. Maniu prefera în acea perioadă să facă negocieri în trei, adică cu toți aliații, și nu direct cu Uniunea Sovietică, pentru unele garanții sau coparticipări de răspunderi la realizarea armistițiului; și probabil că voia în același timp să obțină, — își închipuia să poate obține, — Transilvania.

Adevărul este că în condițiunile venite dela Cairo prin d. Știrbey și prin modul acesta de negocieri în trei, nu se prevedea clauza aceasta privitoare la Transilvania în timp ce condițiunile de armistițiu trimise de Inaltul Comandament Sovietic prin Stockholm și adresate mareșalului Antonescu cuprindeau clauza retrocedării Transilvaniei.

ACUZATOR PUBLIC SĂRACU: Dacă condițiunile de armistițiu dela Stockholm erau favorabile României, cine i-a împiedicat pe acuzați să-l încheie?

ACUZAT MIHAI ANTONESCU: D-le președinte, mai întâi, din motive de ordin militar, d. mareșal Antonescu socotea că trebue să-și aleagă momentul. Sfătuitorii săi militari din acea perioadă deasemenea credeau că trebue întârziat momentul. Acesta este adevărul din punct de vedere militar.

D. mareșal a explicat rațiunile sale în așa fel, încât eu nu mai am nimic de adăugat la rațiunile sale.

Pot să vă spun însă în același timp că și alți factori determinanți în Stat și partidele politice nu s'au grăbit să încheie armistițiul, pentrucă până în Mai 1944, de pildă, când am primit primele comunicări în legătură cu armistițiul, am arătat acestor factori părerea mea ca armistițiul să fie încheiat cu ori și ce preț de îndată și cu concursul tuturor, și am văzut că ei vor să mai aștepte. Acesta este adevărul.

ACUZATOR PUBLIC SĂRACU: Această așteptare ce anume avea la bază? Ce se urmărea prin această așteptare?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Poate tocmai rezultatul negocierilor d-lui Știrbey dela Cairo. Mi s'a spus chiar formal de către d. Maniu când am comunicat într'o zi d-lui Maniu informațiile pe care le aveam dela Stockholm, când primisem știri bune dela d-na Kolontay prin ministrul nostru Nanu la Stockholm, că, condițiunile pe care le vom primi vor fi mărturia bunelor intenții pe care Uniunea Sovietică le poartă României. D. Maniu mi-a spus atunci că, crede că este folositor să lăsăm opoziția să trateze chiar cu Uniunea Sovietică și că prin urmare, este mai bine să așteptăm mai întâi rezultatul negocierilor d-lui Știrbey dela Cairo, decât să le continui eu pe cele dela Stockholm.

PREȘEDINTELE: La 23 August ați participat la Consiliul dela Snagov?

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: Da.

PREȘEDINTELE: S'a pus acolo problema continuării războiului?

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: La începutul Consiliului de Miniștri s'au discutat diferite probleme curente. După aceia a venit d. Gheorghe Brătianu. D-sa a venit la mine — cu voia d-lui mareșal Antonescu, rectific ceeace d-sa a spus eri — nu întâmplător, ci într'o misiune specială. Mă găseam și eu în Consiliul de Miniștri, când am fost anunțat că a venit d. Gheorghe Brătianu, la locul unde se ținea Consiliul de Miniștri. Atunci m'am dus și am vorbit cu d. Gheorghe Brătianu, care mi-a spus că vine dela o întâlnire a d-lor Maniu și Dinu Brătianu și că aceștia ar fi fost de acord cu d. mareșal Anto-

nescu să încheie armistiţiul şi că venise ca să solicite şi să determine pe d. mareşal Antonescu să primească acest lucru. D. mareşal a ieşit din Consiliul de Miniştri, a discutat cu d. Gh. Brătianu raţiunile sale de întârziere şi i-a cerut o scrisoare în legătură cu condiţiunile pe care le cerea d. mareşal Antonescu privitor la încheierea armistiţiului. D. Gheorghe Brătianu a plecat după aceia, d. mareşal a intrat în Consiliul de Miniştri şi s'au discutat unele chestiuni militare, după cum explica ieri d. mareşal Antonescu, în legătură cu eventuala retragere...

PREŞEDINTELE: In altă ordine de idei: Ce atitudine aţi avut şi ce poziţie aţi luat în Consiliul de Miniştri cu privire la pogromurile care s'au întâmplat ?

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: Domnule Preşedinte, trebue să fac o mărturisire: eu aparţin Universităţii şi prin formaţiunea mea de gândire nu am avut nicio contingenţă nici cu doctrina rasistă, nici cu doctrina fascistă şi nici cu vreo altă ideologie; trebue să vă mărturisesc cinstit că niciodată n'am fost antisemit.

ACUZ. PUBLIC STOICAN: Vă rog să întrebaţi pe acuzat dacă în numele conducătorului Statului şi în plin Consiliu de Miniştri, la 8 Iulie 1941, nu a dat ordin guvernatorilor Basarabiei şi Bucovinei să tragă cu mitraliera, luându-şi răspunderea şi spunând textual: îmi iau răspunderea formal şi spun că nu există lege.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Dacă se va găsi unul dintre miniştrii regimului mareşalului Antonescu care să spună că m'a auzit, nu în chestiunea evreilor, dar în orice chestiune, în timp de 4 ani, să se calce legea sau să se pună mâna pe mitralieră, vă rog să mă pedepsiţi cu moartea, pentrucă n'aş merita să trăesc.

PREŞEDINTELE: In ceeace priveşte Transnistria aveaţi cunoştinţă de neregulele din Transnistria şi dacă aveaţi cunoştinţă, aţi luat măsuri în consecinţă ?

ACUZ. M. ANTONESCU: In ce priveşte guvernatorul Alexianu, eu aveam o situaţie deosebită: d-sa era colegul meu de facultate. Am citit actul de acuzare şi am văzut că eu aş fi folosit nu ştiu ce beneficii de pe urma administraţiei d-lui Alexianu. Vă asigur că nu am făcut acest lucru.

PREŞEDINTELE: In ceeace priveşte bunurile găsite la Dvs. la 25 August, — bunuri de mare valoare — cum vă explicaţi existenţa lor, din ce fonduri proveneau ?

ACUZ. M. ANTONESCU: Domnule Preşedinte, la 23 August, în casele de fier dela locurile unde locuiam eu, se găseau foarte multe devize. Sumele care se găseau în casele de fier, atât la Snagov, cât şi dela Butimanu, toate sumele care au fost găsite nu-mi aparţin mie, ci sunt banii Statului, sunt banii Ministerului de Externe, sunt fondurile aduse de curieri şi primite de mine pentru Ministrul de Externe. Pot să dovedesc lucrul acesta atât cu mărturia directorului contabil din Ministerul de Externe, cât şi cu curierii cari mi-au adus aceşti bani. Banii de altfel se găsesc în actele Ministerului de Externe şi este uşor de văzut din calcul că toate aceste sume nu-mi aparţin.

PREŞEDINTELE: Dar este normal ca un ban public să se găsească într'o casă particulară ?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Atrag atenţia că eu eram particular într'o casă publică şi că nu erau banii publici în casa unui particular.

Eu mă găseam în vilele dela Snagov şi Butimanu care erau vile de evacuare ale Statului, pentru Guvern, nu erau case particulare ale mele; iar casele de fier erau tot ale Statului.

PREŞEDINTELE: Dar erau locuinţe destinate de Stat pentru uzul Dvs. personal.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Nu, erau vilele în care se întrunea Consiliul de Miniştri şi în care erau şi birourile.

PREŞEDINTELE: In ceeace priveşte fondul Ministerului de Externe din Elveţia, în ce scop l-aţi creiat ?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Problema fondului din Elveţia are o origină mai depărtată. Fondul a fost creiat de către Guvern, după ce la început Banca Naţională a României, prin cererea oficială semnată de guvernatorul de atunci Ottulescu şi dacă nu mă înşel, şi de d-nii Stoicescu şi Romniceanu, — în orice caz o cerere semnată, îmi aduc aminte cu preciziune, de d-nii Stoicescu şi Romniceanu, — Banca Naţională cerea evacuarea tezaurului şi lăsa guvernului d-lui mareşal Antonescu, căruia îi era adresată această cerere, să ia măsuri în vederea acestei evacuări. Banca Naţională, în acest scop, nu a mai adus în ţară o parte din aceste fonduri ci le-a păstrat în Elveţia.

AC. PUBLIC SĂRACU: Cu ce valută erau socotiţi aceşti bani ?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Erau în aur şi franci elveţieni.

PREȘEDINTELE: In scop personal ați întrebuințat din acești bani?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Nu am întrebuințat în scop personal și nici nu am ordonat să se întrebuințeze un franc elvețian sau o singură monedă de aur altfel decât pentru interesele Statului și pentru buna lui funcționare.

PREȘEDINTELE: O ultimă întrebare: Ați înființat și în ce scop Asociația româno-germană?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Vorbeam cu prilejul întrebării pusă de d. Acuzator public în legătură cu misiunea d-lui Pflaumer, de stăruințele germanilor ca să se înființeze în România un partid național-socialist.

ACUZATOR PUBLIC SĂRACU: Cine a fost propus ca președinte al acestei asociații.

ACUZATUL M. ANTONESCU: La început chiar d. Gh. Brătianu era să fie președinte, însă în momentul când s'a făcut constituirea d. Gh. Brătianu a trimis o scrisoare prin care spunea că pleacă pe front.

PREȘEDINTELE: Acuzatul Pantazi are de făcut o întrebare.

ACUZATUL C. PANTAZI: Intreb întâi dacă d. Mihai Antonescu își amintește când după conferința dela Teheran care a avut loc între englezi, americani și ruși am fost invitat la d-lui la un dejun, în jurul lunei Ianuarie 1944 și cu acel prilej dacă n'a întrebat care este părerea mea asupra situației militare din punctul de vedere al discuțiunilor care cred că s'ar fi urmat la Teheran.

ACUZATUL M. ANTONESCU: Dacă era după conferința dela Teheran sau nu, aceasta nu o știu, știu însă că d. general Pantazi — și regret că trebue să spun adevărul — credea că trebue să așteptăm până în August ca să vedem cum va evolua războiul. Și dacă îmi îngăduiți pot să vă spun chiar că numai cu 5 zile înainte de 23 August 1944, d. general Pantazi mi-a spus: D-le vicepreședinte, cred că ați putea să începeți acum negocierile diplomatice în vederea armistițiului. Eu le aveam sondate de 1 an jumătate și făcusem negocieri. foarte serioase.

ACUZATUL C. PANTAZI: D-le Președinte, vă rog să întrebați pe d. Mihai Antonescu dacă la 15 Februarie 1944 sau în jurul acestei date, când s'au întrunit la București comandanții de mari unități, comandanții de brigăzi, de regimente, șefii de servicii din țară, în total vreo 420 ofițeri, în afară de

conferința pe care a ținut-o d. mareșal Antonescu ne-a ținut și d-sa o conferință.

ACUZATUL M. ANTONESCU: Da, este exact.

ACUZATUL C. PANTAZI: D. mareșal, vorbind atunci în chestiunea mareșalului Badoglio, care tocmai alcătuise guvernul și încercase, fără a reuși, să încheie un armistițiu, d mareșal Antonescu a spus în fața Corpului ofițeresc că mareșalul Badoglio s'a dezonorat și în acelaș timp nu a realizat nimic.

PREȘEDINTELE: Și ce întrebare vreți să-i puneți acuzatului Mihai Antonescu în legătură cu aceasta?

ACUZATUL C. PANTAZI: Dacă în Martie 1944, când împreună cu g-ral Steflea coboram dela Președinția Consiliului de Miniștri d. Mihai Antonescu m'a rugat să nu mai meargă trupele mai departe în spre Nordul Moldovei ci ele să rămână pe linia Focșani-Nămoloasa-Galați.

ACUZATUL M. ANTONESCU: Cred că d. general Pantazi face o confuzie. Eu în schimb îmi reamintesc că au fost împrejurări când am discutat cu d. g-ral Pantazi problema ieșirii din război, când i-am cerut chiar ca, cu poziția sa personală să sprijine această ieșire fără să găsesc prea multă înțelegere.

ACUZATOR PUBLIC SĂRACU: Ce ați spus d-lui mareșal Antonescu atunci?

ACUZATUL M. ANTONESCU: Am spus d-lui mareșal cu acel prilej: Țara întreagă așteaptă pace.

ACUZATOR PUBLIC SĂRACU: Și ce a răspuns d. mareșal?

ACUZATUL M. ANTONESCU: Ingăduiți-mi să nu-mi amintesc.

ACUZATOR PUBLIC SĂRACU: Dați-mi voie să vă amintesc eu: V'a spus așa:„D-ta nu ești țara, țara sunt eu!".

ACUZATUL M. ANTONESCU: Din punct de vedere formal, având în vedere poziția d-sale în acel moment de conducător al țării, avea dreptate. Intr'adevăr a spus acest lucru, iar eu am socotit că este bine să-l sfătuesc să consulte și factorii din țară ca să știe care este poziția țării în vederea războiului.

ACUZATUL C. PANTAZI: O altă întrebare: Dacă în a doua jumătate a lunei Iunie 1944 am fost la un local— nu-mi aduc aminte unde — unde era și d. Mihai Antonescu și l'am întrebat: de ce nu se iau legăturile cu Sovietele? Iar d. Mihai

Antonescu mi-a spus „Viu dela d. mareşal şi d. mareşal este şi d-sa de părere să luăm legăturile cu Sovietele".

ACUZATUL M. ANTONESCU: Am vrut să menajez pe d. g-ral Pantazi; D-sa mi-a recomandat să iau legăturile cu Sovietele cu 5 zile înainte de armistiţiu.

ACUZATUL C. PANTAZI: Dacă la 23 August am fost printre generalii care au sfătuit pe mareşal să nu mai continue războiul?

ACUZATUL M. ANTONESCU: Eu mă găsesc într'o poziţiune foarte grea pentru că d. general Pantazi a făcut parte din guvernul Antonescu şi pentru alte consideraţiuni, însă pot să vă asigur că în foarte multe împrejurări nu i-a făcut un serviciu d-lui Mareşal Antonescu, întârziindu-l în hotărârea pe care credea că era bine s'o ia pentru încheerea războiului şi prezentând ca dorinţă şi voinţă a armatei altceva decât ce în realitate voia armata ţării.

GENERAL POPESCU: In 1943, când am cerut ca să fiu trimis pe front — aflasem că este un alt amator pentru ministerul de interne— d. Mihai Antonescu mi-a declarat: D-le general, conduceţi ministerul de interne cu atât tact, cu atâta înţelepciune şi cu atâta umanitate, încât vă dau cuvântul meu de onoare că, dacă veţi fi înlocuit, voi pleca şi eu.

Este exactă această afirmaţie?

MIHAI ANTONESCU: Exactă.

ACUZ. ALEXIANU: Dacă în ziua deschiderii expoziţiei Transnistriei, la 16 Octombrie 1942, domnul Mihai Antonescu mi-a propus să plec dela Guvernământul Transnistriei şi să mă numească primarul Capitalei şi apoi să intru în guvern.

PREŞEDINTELE: Intrebarea nu are nici o concludenţă.

AC. MIHAI ANTONESCU: Este exact.

AC. ALEXIANU: Dacă îşi aminteşte domnul Mihai Antonescu că două, trei zile mai târziu m'a chemat la Preşedinţie şi mi-a cerut să aduc 1600 tractoare din Transnistria.

AC. MIHAI ANTONESCU: Nu. Eu m'am ocupat şi am avut cunoştinţă numai de aducerea recoltelor din Transnistria. Niciodată nu am dat dispoziţiuni să se aducă tractoare.

PREŞEDINTELE: Altă întrebare.

AC. ALEXIANU: Dacă domnul Mihai Antonescu îşi aduce aminte că printr'o lege nepublicată în Monitorul Oficial decât într'un număr bis, guvernământul Transnistriei a fost obligat să se împrumute, la sugestia d-lui Neagu, la Banca de

Credit, la Banca Naţională şi la o altă bancă pentru 300 milioane lei, gajând cereale.

PREŞEDINTELE: Este exact?

AC. MIHAI ANTONESCU: Ştiu că într'adevăr s'au făcut operaţiuni financiare şi directe şi prin credite care au fost deschise de către Ministerul de Finanţe. Nu ştiu însă în ce condiţiuni, cu ce aprobare şi cu ce technicitate s'au realizat aceste credite de către domnul Alexianu.

AC. TRAIAN BRAILEANU: Domnule Preşedinte, întrebările mele nu stau în legătură apropiată cu chestiunile care s'au pus, sunt totuşi necesare apărării mele. Rog pe domnul Mihai Antonescu, sau pe Dvs. vă rog să-i puneţi întrebarea, dacă în destul de frecventele neînţelegeri dintre d. mareşal Antonescu şi Horia Sima şi tratativele de punere de acord a tezelor opuse, de exemplu după 28 Noembrie 1940 sau în cursul rebeliunii, l'am asistat cândva pe Horia Sima, am făcut legătura între el si d. maresal Antonescu pledându-i cauza?

AC. MIHAI ANTONESCU: Nu-mi amintesc să fi intervenit în mod special pentru Horia Sima şi să fi luat o atitudine de foarte multă solidarizare cu Horia Sima

PREŞEDINTELE: Nu era solidar cu Horia Sima?

AC. MIHAI ANTONESCU: Ştiu că la un moment dat d. Traian Brăileanu a propus o lege de epurare a profesorilor din învăţământul universitar pe baza principiilor de adaptare la noua ordine.

ACUZ. DR. TOMESCU: Dacă îşi reaminteşte că atunci când eram în audienţă de lucru la d-sa, era preocupat de problema că d. Ştirbey fusese oprit în Februarie 1944, la Sofia, de germani.

PREŞEDINTELE: Ce vreţi să dovediţi?

ACUZ. DR. TOMESCU: Vreau să dovedesc că cu această ocazie am fost informat incidental de plecarea d-lui Ştirbey şi am protestat...

PREŞEDINTELE: Nu aceasta interesează. Interesează ce atitudine aţi avut dvs.

Care a fost atitudinea acuzatului Tomescu în ce priveşte plecarea d-lui Ştirbey?

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: Nu-mi amintesc de vreun protest al d-lui Tomescu. Cât despre plecarea d-lui Ştirbey am dat relaţiunile la vreme.

D. ACUZ. PUBLIC V. STOICAN: Sub preşedinţia acuzatului s'au ţinut la 17 şi 19 Iunie 1941, două consilii de miniştri cari au pregătit războiul contra U. R. S. S.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: Domnule Președinte, eu nu-mi amintesc să se fi ținut la 17 și 19 Iunie consilii de miniștri speciale. Imi amintesc că pentru unele măsuri în legătură cu războiul, în adevăr d. mareșal Antonescu dăduse instrucțiuni miniștrilor în parte, ministrului Justiției, Stoicescu, ministrului Economiei Naționale, Marinescu și altora, în legătură cu războiul, și anume să pregătească personal pentru teritoriul care urma să intre în regimul de administrare și că în ajunul plecării sale în Moldova, mareșalul Antonescu m'a rugat — mi-a spus nu m'a rugat, — să chem pe miniștri pentru a mă interesa dacă au executat aceste dispoziții pe care le dăduse d-sa.

D. ACUZ. PUBLIC V. STOICAN: Când ați chemat pe miniștri, — să luăm versiunea dvs. — ați chemat și autoritățile administrative care erau desemnate să se instaureze în teritoriile ocupate.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: Cred că la una din conferințe, dar nu-mi amintesc dacă a fost înainte sau câteva zile după începerea ostilităților, știu că au participat și colaboratori ai miniștrilor, adică cei cari erau desemnați pentru regiunile de ocupație.

D. ACUZ. PUBLIC V. STOICAN: Le-ați dat directive de amănunt, de administrație a teritoriilor ocupate?

ACUZ. M. ANTONESCU: S'au dat unele directive, însă nu acelea care figurează în dosar.

D. ACUZ. PUBLIC V. STOICAN: „S'au dat" sau a dat acuzatul?

PREȘEDINTELE: A dat.

D. ACUZ. PUBLIC V. STOICAN: A declarat acuzatul tot atunci că acuzatul Ion Antonescu încă din Ianuarie 1941, a pus la punct cu Hitler războiul împotriva Uniunii Sovietice?

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: La Consiliul de Miniștri nu-mi amintesc s'o fi făcut.

PREȘEDINTELE: Nu recunoașteți stenograma?

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: N'am văzut stenograma și n'am văzut aceasta nici în actul de acuzare. Iar declarația făcută de d. mareșal Antonescu ieri, mă dispensează de orice fel de lămurire în această privință.

D. ACUZ. PUBLIC V. STOICAN: Acuzatul a declarat că a dus tratative pentru armistițiu încă din vara anului 1943. Ce l-a determinat atunci ca paralel cu aceste tratative pe care pretinde că le-a dus, tot în vara anului 1943, în calitate de ministru de externe, să fie primul ministru de externe din Europa

după Germania hitleristă, care a recunoscut guvernul lui Mussolini.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: Fără să mă desolidarizez în fond de această răspundere, doresc să precizez că recunoașterea guvernului Mussolini s'a făcut la cererea directă a lui Hitler către mareșalul Antonescu. Că ministrul Killinger a venit seara la d. mareșal Antonescu la cererea colonelului Davidescu, fără cunoașterea și asentimentul meu de ministru de externe și că după aceia am făcut o scrisoare în care după ce d, mareșal Antonescu făcuse declarația de recunoaștere și o comunicase lui Killinger, am adăugat: „D-lui Benito Mussolini, șeful guvernului italian", ceeace nu înseamnă o recunoaștere de Stat.

D. ACUZ. PUBLIC V. STOICAN: Dacă în 1942, atunci când s'a trimis al doilea eșalon de trupe pe front, a fost de acord, mai mult, a sfătuit pe mareșalul Antonescu să le trimeată și dacă s'a pus de acord asupra acestui punct cu acuzatul general Pantazi?

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: D-le Președinte, în chestiunea aceasta...

PREȘEDINTELE: Vă rog să fiți mai strâns în răspuns.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: In chestiunea aceasta a politicii militare a d-lui mareșal Antonescu, cred că este datoria mea ca să-l las pe d. mareșal Antonescu să justifice politica sa.

PREȘEDINTELE: Este vorba dacă dvs. ați fost de acord.

AC. MIHAI ANTONESCU: In ceeace mă privește mărturisesc nu numai că n'am fost de acord, dar am făcut tot ce am considerat că conștiința mea îmi cerea atunci pentru ca să împiedic sau să reduc cât am putut mai mult această participare militară.

D. AC. PUBLIC V. STOICAN: Ați făcut un memoriu lui Hitler în care arătați că sunteți printre puținii inițiatori ai acestei trimiteri a eșalonului 2 pe front?

AC. MIHAI ANTONESCU: D-le Președinte, nu puteam să fiu inițiatorul pentrucă în această problemă...

PREȘEDINTELE: Ați făcut această scrisoare?

AC. MIHAI ANTONESCU: Niciodată pentru că toate chestiunile militare au fost discutate direct între Hitler și mareșalul Antonescu.

AC. PUBLIC V. STOICAN: Vă rog o scurtă confruntare între gen. Pantazi și ac. Mihai Antonescu dacă a declarat gen. Pantazi ceeace am spus eu.

PREȘEDINTELE: Ați declarat?

ACUZ. PANTAZI: Nu D. Mihai Antonescu a ştiut de eşalonul 1 nu de eşalonul 2. Nici eu n'am ştiut de eşalonul 2 (ilaritate).

AC. PUBLIC SĂRACU: Recunoaşte acuzatul scrisoarea sa către d. ministru Pella scrisă în Elveţia în 1944, 19 August, prin care cere acestuia să-i trimită aur şi devize ?

AC. MIHAI ANTONESCU: Domnule Preşedinte, eu nu am putut să fac o scrisoare particulară către un ministru în funcţiune.

Ac. public Săracu dă grefierului această scrisoare spre a o citi.

GREFIERUL (citeşte scrisoarea): Dispoziţii către d. ministru Pella.

PREŞEDINTELE: Recunoaşteţi scrisoarea ?

AC. MIHAI ANTONESCU: D-le Preşedinte, acesta este un act de administraţie cu caracter intern al ministerului de externe, făcut pe baza propunerilor directorului Contabilităţii, şi nu o scrisoare particulară.

AC. PUBLIC SĂRACU: Dacă acuzatul îşi menţine declaraţia făcută mie la interogatoriu, la instrucţie, că cele două plebiscite făcute în România, au fost făcute la sugestia Germaniei ?

AC. MIHAI ANTONESCU: D-le Preşedinte, eu nu am spus că cele două plebiscite au fost făcute la sugestia Germaniei, ci că, atunci când Germania făcea mari stăruinţe sprijinind regimul legionar, atunci când în acel moment cerea ca să se facă partid, socoteau că în tară nu există un regim politic care să sprijine politica Germaniei, atunci am sfătuit pe mareşalul Antonescu ca să se facă plebiscit.

AC. PUBLIC D. SĂRACU: Ce urmare a dat scrisoarei d-lui Gafencu trimeasă dela Moscova în 1941 şi prin care arăta că Uniunea Sovietică era contra cedării Ardealului şi contra pătrunderii nemţilor în regiunea petroliferă română, arătând că Uniunea Sovietică e nemulţumită că n'a fost întrebată, nici consultată în această privinţă?

AC. MIHAI ANTONESCU: Am văzut în dosar un act din Aprilie 1941 semnat Mihai Antonescu şi care dă instrucţiuni d-lui ministru Gafencu la Moscova, să nu ia legătură cu guvernul Uniunii Sovietice. In Aprilie 1941 eu nu eram ministru al Afacerilor Străine şi nu puteam să dau instrucţiuni. In schimb însă eu pot să-mi amintesc — şi acest lucru public, fiindcă eu l-am făcut public în Noembrie 1943, o declaraţie făcută atunci, în care am făcut publică telegrama dată d-lui Gafencu şi scrisoarea prin care la sfârşitul lui Noembrie 1940, când d. Gafencu a comunicat la Bucureşti o convorbire avută cu ministrul Vâşinschi asupra relaţiunilor cu România şi sensului adeziunei României la Pactul Tripartit. Atunci am răspuns că adeziunea României la Pactul Tripartit nu trebuie interpretată că un act ostil împotriva Uniunii Sovietice.

AC. PUBLIC SĂRACU: Dacă la data intrării României în război a avut adeziunea partidelor politice sau nu?

AC. MIHAI ANTONESCU: D-le Preşedinte, la data intrării în război am avut o adeziune, nu formală, însă partidele politice au cunoscut intrarea în război, iar d-nii Iuliu Maniu şi Dinu Brătianu au avut cunoştinţă despre acest lucru. L-am văzut eu personal pe d. Maniu şi am vorbit despre intrarea în război în aşa fel că a avut cunoştinţă chiar domnia sa. Nu numai că nu mi-a spus că aceasta este o crimă împotriva ţării sau o crimă internaţională sau un act de neurmat, dar mi-a spus pur şi simplu că socoteşte că este potrivit ca să rămână încă în pasivitate, pentrucă cu acel prilej se discuta, cum a spus şi d. mareşal Antonescu, se discuta de mai multe ori chestiunea unui guvern naţional.

Deasemenea d. Dinu Brătianu a avut şi d-sa cunoştinţă şi acelaşi a fost poziţiunea de rezervă şi de aşteptare pentru alte împrejurări.

AC PUBLIC SĂRACU: Care a fost contribuţia institutelor bancare la război?

AC. MIHAI ANTONESCU: Banca Naţională şi instituţiile bancare, aşa cum ştie toată lumea, au sprijinit războiul şi prin împrumuturi şi prin o serie întreagă de operaţiuni de credit, care au fost făcute în acea vreme.

AC. PUBLIC SĂRACU: A declarat acuzatul că legiuirile pe care le-a edictat nu au avut câtuşi de puţin un accent rasial. Dar ordinele cu privire la emigrarea forţată a populaţiei din Basarabia şi Bucovina au avut sau nu un caracter rasial ?

AC. MIHAI ANTONESCU: In ce priveşte declaraţia privitoare la Basarabia şi Bucovina eu am spus că am dat instrucţiuni pentru administraţie, iar măsuri cu caracter rasial nu puteam să dau de vreme ce am stat în permanenţă pe acea poziţie de care am vorbit şi pe care o cunosc toţi membrii guvernului.

D. AC. PUBLIC SĂRACU: Rog să răspundă acuzatul cine este răspunzător de crimele săvârşite de jandarmi asupra populaţiei din Basarabia, Bucovina şi dincolo de Nistru.

PREȘEDINTELE : Cine este responsabil de masacrele comise de jandarmi ?

AC. M. ANTONESCU : Cred că după toate principiile aceste acte, devreme ce n'au fost săvârșite pe temeiul unor ordine și dispoziții date de guvern, trebue considerate ca acte individuale, de care rămân răspunzători cei ce le-au săvârșit.

PREȘEDINTELE : Dar răspunderea conducerii cine o are ?

AC. M. ANTONESCU : Cei cari au dat aprobări — dacă au dat asemenea aprobări — și sunt vinovați de crime, sunt desigur răspunzători.

INTEROGATORIUL ACUZATULUI GENERAL PANTAZI

PREȘEDINTELE : Ați fost ministru în guvernul Antonescu la declararea războiului împotriva Uniunii Sovietice ?

ACUZATUL PANTAZI : Eram subsecretar al armatei de uscat.

PREȘEDINTELE: Ce a determinat alegerea Dvs. în acest post ?

AC. PANTAZI: Acesta este un lucru pe care-l cunoaște dl. mareșal Antonescu; eram militar și m'a ales ca atare.

PREȘEDINTELE : Ați avut în subordinea Dvs. Statul Major?

AC. PANTAZI : Nu.

PREȘEDINTELE: Dar instanțele militare?

AC. PANTAZI : Instanțele militare, da.

PREȘEDINTELE: In ce privește convenția încheiată cu Tippelskierch ați participat cu ceva ?

AC. PANTAZI : Cu nimic.

PREȘEDINTELE: Care au fost legăturile Dvs., cu germanii în vederea pregătirii războiului?

AC. PANTAZI: Nicio legătură nu au avut germanii cu mine. Nu a fost niciodată la mine în nici o chestiune generalul Hansen.

PREȘEDINTELE : Ați luat parte la Consiliul de Miniștri în care s'a hotărât participarea României la război?

AC. PANTAZI: Eu m'am văzut trecut în stenogramă, însă știu că nu am fost (ilaritate). Din Martie 1941 ministru de război a fost d. g-ral Iacobici, până la Septembrie 1941. El mi-a spus să nu mai mergem amândoi la consiliul de miniștri, ca să stăm tot timpul și merge numai el și apoi îmi va comunica partea care mă interesează.

PREȘEDINTELE : In Noembrie 1940 ați ținut un discurs în care ați făcut aluzii foarte transparente asupra războiului care avea să înceapă?

AC. PANTAZI : Este adevărat; cuvântarea aceia am ținut-o.

PREȘEDINTELE: Ce v'a determinat să țineți acea cuvântare?

AC. PANTAZI : In 1940 a fost o întrunire la Cercul militar, în prima zi de Crăciun, când s'au împărțit daruri, atât la ofițerii din garnizoana București, cât și la membrii misiunii germane și am găsit cu cale să fac cuvântarea aceia, în care vroiam să spun niște cuvinte de amabilitate d-lui mareșal..

PREȘEDINTELE : Nu se pun în discuție chestiuni de amabilitate, ci că ați făcut aluzii foarte transparente la războiul care trebuia să înceapă.

AC. PANTAZI: Recunosc că după cuvântarea aceia sunt vinovat.

PREȘEDINTELE: Dar adineauri spuneați că nu știați nimic de pregătirile de război care se făceau?

AC. PANTAZI : In Decembrie 1940 începuse să se vorbească că ar fi posibil ca Germania să atace Rusia, se svonea...

PREȘEDINTELE: Dar dvs. nu erați un simplu particular; erați ministru și prin urmare nu vă puteați lua după un svon public. Atunci desigur că Dvs. aveați o atitudine politică.

AC. PANTAZI: Pentru aceasta nu am nicio justificare.

PREȘEDINTELE : Spuneați că nu ați avut nici o legătură cu g-ralul Hansen. Dar cu ceilalți generali germani, cu Hauffe, cu Gestenberg, cu von Schobert, ați avut?

AC. PANTAZI: Niciuna.

PREȘEDINTELE: Dar cum ați organizat atunci colaborarea armatei române cu armata germană?

AC. PANTAZI : Eu nu am făcut nici o colaborare; se făcea în Statul Major.

PREȘEDINTELE : Cu generalul von Schobert n'ați avut nici o colaborare?

AC. PANTAZI : Pe generalul von Schobert nu l'am văzut niciodată.

PREȘEDINTELE: In vizita mareșalului Antonescu cu generalul von Schobert în Moldova, n'ați fost și Dvs?

AC. PANTAZI: Nu am fost în Moldova, cu ei .

PREȘEDINTELE: Dvs. nu lucrați de acord cu Marele Stat Major?

AC. PANTAZI : M. St. Major nu-mi comunica nimic în a-

ceastă epocă. M. St. Major a început să-mi comunice ceiace se făcea acolo numai din momentul în care a venit generalul Ştefleа ca şef al M. Stat Major dela 27 Ianuarie şi nici de atunci nu mi se comunica complet ce se lucra. Abia mai târziu a început să-mi comunice complet când i-am dat un ordin precis ca să nu mai facă nimic fără ca să ştiu şi e

PREŞEDINTELE : Aţi cunoscut măsurile de represiune împotriva aşa zişilor suspecţi politici pe care le-a luat Statul Major?

AC. PANTAZI : Nu, fiindcă aceasta s'a întâmplat la decretarea mobilizării în Iunie 1941 şi ministru era atunci g-ralul Iacobici.

PREŞEDINTELE: Atunci Dvs. nu aveaţi nici un contact cu M. St. Major.

AC. PANTAZI : Eu eram însărcinat cu chestiunea aprovizionării armatei.

PREŞEDINTELE : Şi Dvs. nu aveaţi nici o altă misiune?

AC. PANTAZI : Misiunea mea era pur administrativă.

PREŞEDINTELE : Din moment ce misiunea Dvs. era administrativă, adică de aprovizionare, cum se poate să nu fi avut legături cu misiunea germană, când mai ales toate chestiunile acestea de deplasări de trupe, de aprovizionare, erau chestiuni technice care vă priveau pe Dvs?

AC. PANTAZI : Nu am avut absolut nici o legătură cu misiunea germană.

PREŞEDINTELE : Cine vă comunica Dvs. ceiace trebuia să faceţi?

AC. PANTAZI: Statul Major făcea propuneri de aprovizionare ca să se deplaseze din interior pe zonă.

PREŞEDINTELE : Atunci, pentru lămurirea mea, în ce consta misiunea subsecretariatului de Stat al armatei de uscat în Ministerul de Război?

AC. PANTAZI: Misiunea subsecretariatului de Stat al armatei de uscat a fost numai de alimentare din interior înspre zonele de luptă.

PREŞEDINTELE : Aceste alimentări se făceau numai pentru trupele române sau şi pentru cele germane?

AC. PANTAZI : Numai pentru trupele române.

PREŞEDINTELE : Şi atunci nu trebuia să fie un acord în această privinţă între forţele române şi forţele germane?

AC. PANTAZI : Mie mi se comunica dela M. St. Major cum să deplasez unde trebuia aprovizionarea.

PREŞEDINTELE : Aşa cum aţi prezentat Dvs. situaţia, Dvs. aţi fost un simplu magaziner. (Ilaritate).

AC. PANTAZI : Aşa a fost.

PREŞEDINTELE: La 19 Iunie 1941 g-ralul Steflea era încă şef al M. St. Major sau era secretar general al Ministerului Dvs?

AC. PANTAZI : Da.

PREŞEDINTELE : N'aţi dat atunci ordinul de strângerea evreilor şi a suspecţilor politici, pentru ca la momentul oportun să se poată lua măsuri speciale ?

AC. PANTAZI : Nu se luau prin ministerul nostru.

PREŞEDINTELE : Dar d. g-ral Steflea era secretar general.

AC. PANTAZI : Da, dar nu era la mine ca secretar general ci la Ministerul de Război, la care atunci ministru de război era d. mareşal.

PREŞEDINTELE: Păi ce aveaţi atunci dvs. în fapt ca conducere ?

AC. PANTAZI : Eu conduceam subsecretariatul de Stat al armatei de uscat; nu eram eu ministru de război. Până la Iunie 1941 ministru de război era d. g-ral Iacobici.

PREŞEDINTELE : Şi în armată Dvs. nu aţi dispus facerea de propagandă antisovietică şi de propagandă rasială şi hitleristă?

AC. PANTAZI: Propagandă rasială nu am făcut nici în armată şi nicăeri, însă de amiciţie pentru misiunea militară germană care a venit în ţară, da, am făcut.

PREŞEDINTELE : Apreciaţi că propaganda pe care aţi făcut-o Dvs. a iniţiat şi a sprijinit în armata de uscat un anumit spirit, care mai apoi a condus la o serie de masacre, — această propagandă a Dvs. de ataţare?

AC. PANTAZI : Pentru masacre nu am făcut nicio propagandă. Propaganda pe care am făcut o eu prin armată a fost pentru strângerea legăturilor de amiciţie cu misiunea militară germană care venise la noi în ţară pentru instrucţia trupei.

PREŞEDINTELE : De unde primeaţi directive în acest scop?

PREŞEDINTELE: Dela d. mareşal.

PREŞEDINTELE : Numai?

AC. PANTAZI: Numai dela d. mareşal.

AC. ION ANTONESCU : D-ta erai subsecretar de Stat al armatei de uscat. Nu primeai ordine dela ministrul de război ?

AC. PANTAZI : In prima epocă, da.

PREŞEDINTELE : Concret, nu aveaţi legături cu Serviciul de informaţii?

AC. PANTAZI : Cu Serviciul de informaţii, nu.

PREŞEDINTELE : Dar atunci cum l-aţi decorat pe col. Ionescu Micandru pentru informaţii.

AC. PANTAZI : Mi s'au dat mici informații și atunci l'am decorat.

PREȘEDINTELE : Cum a obținut aceste informații, ați știut ?

AC. PANTAZI : Nu am știut.

PREȘEDINTELE : In ce au constat legăturile Dvs. cu acest serviciu? Erau numai în cadrul ministerului Dvs. sau ați avut și alte legături?

AC. PANTAZI: Numai în cadrul ministerului.

PREȘEDINTELE : Cu germanii spuneți că nu ați avut nici un fel de legături ?

AC. PANTAZI : Nu.

PREȘEDINTELE: Tratativele pentru trimiterea eșalonului 2 le-ați cunoscut sau nu?

AC. PANTAZI: Nu. Nu am avut cunoștință despre trimiterea acestui eșalon 2, fiindcă trimiterea a fost hotărîtă atunci când d. mareșal a fost la Cartierul general al Fuehrerului.

PREȘEDINTELE : Atunci nu erați ministru ?

AC. PANTAZI : Da.

PREȘEDINTELE : Și atunci cum este posibil ca în calitatea de ministru de război să nu știți nimic despre trimiterea eșalonului 2 ?

AC. PANTAZI : A fost posibil, dacă s'a hotărît la Berlin (ilaritate).

PREȘEDINTELE : Dar dvs. în ce măsură ați contribuit la perfectarea acestei hotărîri ?

AC. PANTAZI : După ce s'a luat această hotărîre de trimitere a eșalonului 2 am luat măsuri de echipare a oamenilor pentru plecare.

PREȘEDINTELE : Conversații cu acuzatul Mihai Antonescu pentru trimiterea eșalonului 2 ați avut?

AC. PANTAZI : In legătură cu eșalonul 2 nu am avut.

AC. PUBLIC ȘEF STOICAN : D-le președinte, vă rog o scurtă confruntare între acuzații Ion Antonescu și Pantazi, în legătură cu această trimitere a eșalonului 2.

PREȘEDINTELE: Acuzatul Ion Antonescu, ați avut conversații cu generalul Pantazi în legătură cu trimiterea eșalonului ?

AC. ION ANTONESCU : Nu aveam nevoie să am nici un fel de legătură cu el în această privință. Eu am hotărît trimi-

terea eșalonului 2 nu la Berlin, cum a spus el; a venit primul aghiotant al Fuehrerului cu o scrisoare în care Hitler mi-a spus: „Am absolută nevoie și trebue să mă ajuți".

Eu eram angajat în război și desigur că nu mă angajasem în război ca să-l pierd, ci ca să-l câștig.

PREȘEDINTELE : S'a înțeles.

Acuzatul Pantazi, ați dat ordine de represiune contra militarilor cari întorcându-se de pe front arătau situația dezastruoasă ?

AC. PANTAZI : Erau opriți pe drum și strânși în anumite centre cei care făceau această propagandă, dar nu în urma ordinelor mele.

PREȘEDINTELE : In ultimul consiliu de miniștri dela Snagov ați participat ?

AC. PANTAZI : Da.

PREȘEDINTELE: Ați fost pentru continuarea războiului?

AC. PANTAZI : Chestiunea care s'a pus atunci a fost ca să se încheie armistițiul.

PREȘEDINTELE : Dintre acuzați cine dorește să formuleze întrebări acuzatului Pantazi ?

AC. PIKI VASILIU : De cine depindeau lagărele de prizonieri sovietici ?

AC. PANTAZI : Depindeau de M. St. Major.

AC. PIKI VASILIU : Ministerul de Interne avea vreun drept de control ?

AC. PANTAZI : Nu. Ministerul de Interne nu avea nici un drept de control.

PREȘEDINTELE : Acuzarea are de pus vreo întrebare ?

AC. PUBLIC SĂRACU : Nu.

INTEROGATORIUL ACUZATULUI CONSTANTIN VASILIU

PREȘEDINTELE : Dvs. când ați intrat în Guvern?

ACUZATUL C. VASILIU : In Ianuarie 1942, după moartea generalului Jack Popescu, care fusese în 1941, subsecretar de Stat. Pe lângă calitatea de inspector general al jandarmeriei, pe care o țineam din Septembrie 1941, am primit și pe aceea de subsecretar de Stat la Ministerul de Interne.

PREȘEDINTELE: Până la intrarea dvs. în Guvern, care a fost activitatea dvs. în legătură cu organizarea represiunii polițienești împotriva celora care nu doreau războiul?

ACUZATUL : Ca să pot răspunde la această întrebare, vă rog să-mi permiteţi să arăt că jandarmeria în timp de pace este un tot, însă prin lucrările de mobilizare, această jandarmerie se dedublează în caz de război. Deci, la data de Mai 1941 fiecare unitate de jandarmerie...

PREŞEDINTELE: Să trecem înainte de declararea războiului, fiindcă apoi jandarmeria s'a despărţit în două: jandarmeria armatei şi jandarmeria zonei interioare. Până la acea dată însă dvs. aţi luat măsuri de represiune contra celora cari militau pentru neintervenţiune?

ACUZATUL : Din Septembrie 1940 până în Iunie 1941, am văzut şi eu în actul de acuzare că aceste unităţi de jandarmerie ar fi avut un număr de agenţi, cari au terorizat populaţia. Am căutat în toate dosarele, însă n'am găsit nici un act la inspectoratul general al jandarmeriei sau la alte unităţi din care să rezulte că s'ar fi dat ordine să se facă astfel de operaţiuni.

PREŞEDINTELE : Vasăzică negaţi.

ACUZATUL: D-vs cunoaşteţi legea jandarmeriei: jandarmeria nu există pe teritoriul urban. Noi avem competinţa numai pe teritoriul rural.

PREŞEDINTELE : Personal, dvs. aţi asistat la raziile făcute pe teritoriu?

ACUZATUL : In Noembrie 1940, ducându-mă la Caracal, am găsit o companie de jandarmi care păzea lagărul de internaţi politici aflat în acea localitate. M'am dus să inspectez garda, nu aveam calitate să intru şi să inspectez lagărul, pentrucă ţinea de Ministerul de Interne, — lagărul acela era premergător lagărului dela Tg.-Jiu, — totuşi am intrat în lagăr ca să văd ce este acolo. Am găsit cca. 2.000 de persoane. Cum m'au văzut, au venit la mine diferite persoane să-mi spună că sunt deţinuţi de luni de zile. Interesându-mă, am aflat că lagărul fusese înfiinţat sub guvernul Gigurtu...

PREŞEDINTELE : Ce măsuri aţi luat?

ACUZATUL: Imediat s'a prezentat o delegaţiune la mine. Am citat ca martori pe d-l Lucreţiu Patraşcanu, d-l Constantinescu-Iaşi şi o altă persoană.

PREŞEDINTELE : Acestea sunt chestiuni de martori. Vă rog să-mi spuneţi ce măsuri aţi luat?

ACUZATUL: Dumnealor au venit în delegaţie la mine şi mi-au expus situaţia.

M'am întors imediat la Bucureşti, fiind ministru de Interne d-l general Petrovicescu care este prezent, şi i-am

expus cazul: Domnule ministru, trebue imediat să trimiteţi o comisie de verificare pentru a stabili că acolo sunt deţinute persoane, care n'au nici o vină; stau degeaba în acest lagăr.

Domnul ministru a ordonat imediat să plece secretarul general la faţa locului cu o delegaţie de funcţionari din poliţie. Rezultatul a fost că s'au eliberat 1.200 de persoane. Au mai rămas 800 internaţi, asupra cărora comisiunea...

PREŞEDINTELE : La Tg. Jiu aţi fost?

ACUZATUL Da După această dată, lagărul acesta, prin ordinul Preşedinţiei Consiliului de Miniştri a fost transferat la Tg. Jiu.

In 1941 n'am fost la acest lagăr, pentru că nu aveam nici o calitate. Nici măcar garda lagărului Tg. Jiu nu mai era făcută de jandarmi: pentru aceasta s'a dat o companie de infanterie din localitate.

PREŞEDINTELE : La Tg. Jiu aţi inspectat numai pe jandarmi?

ACUZATUL : Nu, la Caracal. La Tg. Jiu am fost numai în 1942, când deţineam calitatea de subsecretar de Stat. Am inspectat atunci lagărul şi cu această ocazie am constatat într'adevăr o sumă de nereguli administrative şi un tratament care nu corespundea — am socotit eu — cu felul cum ar fi trebuit să fie trataţi internaţii.

Am revenit la Bucureşti, am făcut un referat d-lui ministru de Interne general Popescu şi i-am rugat imediat să trimită o comisie de anchetă ca să facă un triaj la acest lagăr. D-l ministru a înlocuit pe col. Zlătescu, care a fost găsit vinovat. Rezultatul anchetei îl cunoaşteţi.

Acestea au fost măsurile pe care le-am luat; tot ce a fost posibil.

PREŞEDINTELE : Ce misiune aţi avut d-vs în legătură cu represiunea populaţiei?

ACUZATUL : In ce epocă?

PREŞEDINTELE : Când eraţi inspector general al jandarmeriei.

ACUZATUL : Nici o misiune. Nu se poate dovedi că noi am luat vre-o măsură până la război.

PREŞEDINTELE : Dar după începerea războiului?

ACUZATUL : După începerea războiului, jandarmeria s'a despărţit în două: jandarmeria armatei a mers la Marile Unităţi, iar noi am rămas. Eu fiind ofiţer de rezervă, am rămas cu jandarmeria din zona interioară, iar generalul Topor ca general activ.

PREȘEDINTELE : Dar Inspectoratul General al Jandarmeriei nu avea dreptul de tutelă asupra jandarmeriei armatei ?

ACUZATUL : Nu. Rolul nostru era să complectăm efectivele și să facem administrația acestor unități cu solde și îmbrăcăminte.

PREȘEDINTELE : V'a rămas aceiași misiune ?

ACUZATUL : Nu, noi făceam în zona interioară și partea polițienească. Dincolo, cealaltă jandarmerie rămânea la Marile Unități.

Din cele spuse de d. mareșal ieri, am văzut că înființările de lagăre din Moldova s'au făcut din ordinul Marilor Unități. Ele s'au executat de unitățile armatei și ale jandarmeriei armatei.

PREȘEDINTELE: Care a fost forma colaborării Dvs. cu serviciul condus de Eugen Cristescu ?

ACUZATUL: Principial, marile unități polițienești, — și erau trei : Direcția Generală a Poliției, Prefectura Poliției Capitalei și Inspectoratul General al Jandarmeriei, cărora li s'a adăogat și Serviciul Special de Informații, — făceau schimb de informații. Orice buletin zilnic făcut de una din ele se comunica celorlalte.

PREȘEDINTELE : Dar erați organ de execuție al informațiilor primite dela S. S. I.?

ACUZATUL : Numai dacă se ordona de Președinția Consiliului de Miniștri. Serviciul Special de Informații nu avea drept să ne ordone nouă. Tot ceeace se cerea, se executa prin Președinția Consiliului de Miniștri.

PREȘEDINTELE : Se dădeau ordine generale, sau se dădeau ordine speciale pentru fiecare caz în parte ?

ACUZATUL: Speciale pentru fiecare caz în parte. La 2 sau la 3 săptămâni însă, când d. mareșal dorea să facă, se ținea un consiliu de ordine, un consiliu de cabinet, restrâns și la acest consiliu noi trebuia să venim cu materialul pregătit. D. general Popescu făcea expunerea părții administrative...

PREȘEDINTELE: Nu erați încă ministru ?

ACUZATUL : Nu, dar și până atunci am asistat la aceste consilii. In 1941, d. mareșal fiind pe front, consiliile acestea nu s'au mai ținut.

PREȘEDINTELE : Dar la consiliile de miniștri ați participat ?

ACUZATUL : In diagrama pe care am depus-o eu la dosar, se vede la ce consilii am luat parte. Primul a fost în Ianuarie 1942, când eram subsecretar de Stat.

PREȘEDINTELE : Am înțeles. Să trecem acum la calitatea dvs. de subsecretar de Stat Ce măsuri ați luat dvs. pentru deportări și înființări de ghetouri ?

ACUZATUL : Ghetourile erau gata înființate în Moldova. Au durat aceste ghetouri până spre sfârșitul anului 1941, când ele au căzut în desuetudine, prin faptul că însăși armata ducându-se spre Nistru, n'a mai fost nevoe de ele. Mai mult încă: nu numai că n'am preconizat astfel de înființări de ghetouri, dar în dosarul acuzării există un ordin din 9 Februarie 1942, prin care am ordonat să se desființeze toate lagărele și ghetourile din țară. Ordinul este semnat de mine.

PREȘEDINTELE : Cine a luat măsuri ca cei cari își ispășeau condamnarea politică în închisoare, să fie internați, după executarea condamnării, în lagăre ?

ACUZATUL : V'a arătat d. mareșal Ion Antonescu că ordinul a fost dat de d-sa. Ordinul cuprindea trei categorii de internați, care au mers la Vapniarka.

PREȘEDINTELE : Toți în general ?

ACUZATUL: Actul se găsește la dosar: 72 de condamnați, aflați în penitenciare, în executarea unei pedepse pentru comunism. au fost ridicați la acea dată și duși la Vapniarka. Deci în total au fost: 400 dela Tg. Jiu, 72 din penitenciare și 722 liberi. Aceste date le-am găsit în dosar. Deci, în total, s'au trimis din toată țara 1.200 de internați la Vapniarka.

PREȘEDINTELE : Dvs. ați fost la început comandant al Inspectoratului General al Jandarmeriei, după aceea ați fost subsecretar de Stat la Ministerul de Interne, și apoi ați cumulat cele două calități. Ce măsuri ați luat dvs. contra jandarmilor abuzivi, care au fost aduși la cunoștința dvs. ?

ACUZATUL : Se pot cere la Inspectoratul General al Jandarmeriei 10 dosare din care rezultă că orișice caz ne-a fost comunicat nouă despre un jandarm care a depășit calea legală, a fost trimes în judecată și pe dată destituit.

In ceea ce privește însă lagărul dela Vapniarka, după ce internații au ajuns acolo, am primit o serie de reclamații din care rezulta că organele de poliție din țară, fără nicio normă serioasă în verificarea situațiilor, au trimis oamenii la Vapniarka.

Ce am făcut atunci? Am trimis ordine la toate direcțiile de poliție să-mi trimită toate dosarele cu privire la aceste internări.

AC. PUBLIC ȘEF V. STOICAN : Domnule Președinte, vă rog ca, pe această chestiune să confruntați pe acest mare luptător pentru „libertate“ al anti-fasciștilor cu acuzatul

Gheorghe Alexianu şi vă rog să-l întrebaţi dacă este adevărat, cum a declarat la interogator, că în urma anchetei comisiunii care a fost la lagărul Vapniarka, cei cari au fost scoşi din acest lagăr au fost trimişi să fie omorâţi de nemţi, şi n'au fost trimişi în ţară de generalul Vasiliu ?

PREŞEDINTELE : Ce ştiţi dvs. în această chestiune, acuzat Alexianu ?

ACUZATUL ALEXIANU : Domnule Preşedinte, este nevoe să dau lămuriri complecte, ca să nu mai reviu: în lagărul Vapniarka s'au trimis din ţară de Inspectoratul General al Jandarmeriei 1.200 de internaţi. Am dat la Vapniarka cazărmi, care puteau să cuprindă o divizie întreagă, aşa de mari erau. In acest lagăr dela Vapniarka, toată grija o avea Inspectoratul General al Jandarmeriei. Guvernământul Transnistriei era îndatorat numai să dea hrană acestor prizonieri. Noi nu ne-am ocupat decât de hrana prizonierilor.

PREŞEDINTELE : Să nu trecem la întreaga organizaţie administrativă. Vă rog să răspundeţi la această chestiune precisă: ce s'a făcut, după ce a venit această comisiune dela Inspectoratul General al Jandarmeriei?

ACUZATUL ALEXIANU : Au fost două comisiuni. Trebue să explic lucrurile.

PREŞERINTELE: Ce a făcut fiecare ?

ACUZATUL ALEXIANU : Eu am fost în inspecţie în Nordul Transnistriei şi mi s'a adus la cunoştinţă că situaţia arestaţilor este foarte proastă: ei sufereau de paralizie a membrelor inferioare.

PREŞEDINTELE : Ştiu, este chestiunea aceea cu mazărea furajeră. Ce măsuri aţi luat dvs.?

ACUZATUL ALEXIANU : Am intrat să inspectez acest lagăr, deşi nu era în căderea mea s'o fac, am intrat şi am găsit că din punct de vedere al cazarmamentului şi al situaţiei alimentare, era destul de bine, din punct de vedere al condiţiunilor higienice, situaţia era proastă şi am luat imediat măsuri, la plângerea celor din lagăr. Pe de altă parte le-am dat voie să-şi cumpere alimente...

PREŞEDINTELE : Aceasta era prima comisiune. Vorbim însă de a doua comisiune.

ACUZ. ALEXIANU : D-l general Vasiliu a trimis o comisiune din ţară după aceia.

ACUZ. C. VASILIU : Da, sub preşedinţia unui comisar regal.

ACUZ. ALEXIANU : ...ca să cerceteze situaţia celor internaţi. pentru că mie mi se raportase că sunt aduşi acolo oameni depe stradă, fără nicio vină. S'a cercetat şi s'a propus un tablou pentru scoaterea din lagăr şi lăsarea liberă în satele din jur a celor fără nicio vină precisă. Au fost astfel scoşi din lagăr 400 de oameni, cari însă au fost apoi împuşcaţi de germani, la Mostovoi.

ACUZ. PUBLIC SĂRACU : Vă rog să se ia act de declaraţia acuzatului Vasiliu că au fost aduşi în ţară 800.

ACUZ. C. VASILIU : Nu am spus aceasta şi fac dovada cu ceace am scris în apărarea mea. Cei din acest lagăr au fost împărţiţi în trei categorii: vinovaţi, vinovaţi mai puţin şi nevinovaţi. La primul consiliu de ordine i-am expus d-lui mareşal acest tablou şi d-sa a hotărât ca cei vinovaţi să rămână în lagăr, cei mai puţin vinovaţi să rămână liberi în Transnistria, iar cei fără nicio vină să fie liberaţi şi aduşi în ţară. Este exact, domnule mareşal ?

ACUZ. ION ANTONESCU : Da.

ACUZ. C. VASILIU : Eu nu puteam să-i duc acolo şi ca dovadă e că au şi ajuns apoi la Tg. Jiu, 400 de oameni vii. Ceilalţi 400 de liberaţi, deasemenea. Despre ceilalţi de la Mostovoi, nu pot să ştiu.

PREŞEDINTELE : In general luaţi măsuri când vi se aduceau la cunoştinţă abuzuri?

ACUZATUL C. VASILIU : Toată jandarmeria aceasta din Transnistria, depindea numai organic de mine, din punct de vedere administrativ, depindea de partea cealaltă, de guvernământul din Transnistria şi de prefecturile de acolo, prin Marele Comandament de acolo.

PREŞEDINTELE : Aţi colaborat cu Serviciul de Informaţiuni în represiunile executate în general?

ACUZ. C. VASILIU : Niciodată în nicio ocazie.

PREŞEDINTELE : Ce legături aţi avut cu Centrala Evreilor şi cu Radu Lecca ?

ACUZ C. VASILIU: Am discutat odată chestiunea liberărilor de autorizări şi o singură dată a venit la mine d-l Ghingold din partea d-lui Lecca, să mă roage să mergem imediat la B. M., pentru că dorea să dea pentru evreii ce plecau în Transnistria o camionetă cu alimente. Am fost cu el şi am dat această camionetă. Am găsit într'o stenogramă că aş fi spus la Consiliu că am asistat personal. Da, am fost şi am asistat, starea era bună, erau vagoane cu bănci şi li s'au dat alimente.

PREȘEDINTELE: Altă legătură n'ați mai avut cu Centrala Evreilor și cu Radu Lecca ?

ACUZ. C. VASILIU : Nu.

PREȘEDINTELE : Ați colaborat la evacuarea Transnistriei ?

ACUZ. C VASILIU : Sub nicio formă. Am avut și aici nenorocirea ca cel care a fost cu evacuarea la început, să-l cheme tot Vasiliu, — acela a murit — și acum văd că mi se pun mie în sarcină chestiuni care îl priveau pe inginerul Dumitru Vasiliu.

PREȘEDINTELE : Ce măsuri ați luat cu privire la deportarea țiganilor și sectanților?

ACUZ. C. VASILIU: D-l mareșal a expus în ședința de eri motivele. Deși d-l acuzator public spune că nu sunt uman, se găsește tot în dosarele dvs. un ordin dat de mine prin care am trimis la fața locului trei comisiuni să verifice situația acestor țigani, cari din nenorocire au fost luați cu duiumul, au fost aproape 20.000, și să se vadă care sunt nevinovați. Mai mult decât atât, tot în acest dosar se găsește altă adresă — mă refer la ceeace a spus d-l acuzator public, că au fost luate femeile unora cari erau plecați pe front — din care rezultă că atunci când într'un sălaș de țigani nomazi se găseau astfel de femei, acestea nu înțelegeau să rămână, și atunci plecau și ele cu sălașul. Se găsește în dosarul dvs. un ordin al d-lui mareșal Antonescu către d-l Alexianu și o adresă a mea, în care se spune că acestora să li se dea casă, pământ de lucru și hrană.

PREȘEDINTELE: Dar în ceeace privește sectanții ?

ACUZATUL C. VASILIU : Dacă ar fi posibil să aduc acte, aș putea să fac ușor dovada că niciun sectant n'a trecut în Transnistria.

PREȘEDINTELE : De pe urma tuturor acestor împrejurări ați realizat beneficii personale?

ACUZ. C. VASILIU : Am arătat ce avere am din averea mea personală și din averea soției mele....

PREȘEDINTELE : Dar ați făcut exceptări sau acordări de favoruri ?

ACUZ. C. VASILIU : Am găsit în dosarul dvs. că... a venit la mine și eu aș fi dat autorizarea să fie luați 20.000 lei; dar, — spune evreul în declarație — nu îl cunosc, nu l-am văzut.

ACUZATUL RADU LECCA: Rog să spună d-l Vasiliu

dacă am intervenit vreodată să se facă deportări în Transnistria.

ACUZ. C. VASILIU : Niciodată.

ACUZ. TRAIAN BRĂILEANU: Vă rog să spună d-l Vasiliu din ce motive am fost eu internat în lagăr?

ACUZAT C. VASILIU: In chestiunea cu Horia Sima. In Decembrie 1942, vice-președintele Consiliului de Miniștri ne-a chemat în noaptea de Crăciun și pentru ca să facă o presiune asupra germanilor, a ordonat să fie internați în lagărul dela Tg. Jiu, toți cei ce au activat la suprafață în mișcarea legionară. D-l Traian Brăileanu fusese ministru legionar și desigur că din această cauză a fost arestat. Au fost trimiși în lagăr cu această ocazie cca. 1000 de persoane. Imediat însă ce a trecut această vâltoare, a fost liberat.

ACUZATUL TRAIAN BRAILEANU: Dar după ce am fost achitat, am stat tot timpul supraveghiat de poliție?

ACUZ. C. VASILIU: Aceasta n'aș putea s'o spun eu.

ACUZ. TRAIAN BRAILEANU: Este adevărat svonul răspândit că atunci când am fost în lagăr s'a dat ordin să se execute legionarii?

ACUZ. VASILIU: Nu.

ACUZ. BRAILEANU: Este adevărat că a venit ordin în urmă să fie trimiși la Mânăstirea Sadaclia, unde se găseau izolați, până la sfârșitul războiului?

ACUZ. VASILIU: Nu știu.

ACUZATUL BRAILEANU: Dar atunci cine poate să știe?

ACUZ. C. VASILIU: De unde pot să știu eu cine poate să știe?

ACUZ. GENERAL D. POPESCU: In ceeace privește chestiunea deportărilor și în general a actelor importante, se raportau la Cabinetul nostru ?

ACUZ. VASILIU: Orice eveniment se petrecea în țară, se comunica la ora 12, printr'un buletin centralizat d-lui Ministru.

ACUZ. D. POPESCU: Vă rog să se ia act că nu mi s'a trimis niciodată asemenea act.

ACUZ. C. VASILIU: Sunt la Minister.

ACUZ. EUG. CRISTESCU: In consfătuirile care aveau loc, s'a luat vreodată vreo măsură de teroare sau cruzime, sau era vorba pur și simplu de un schimb de informațiuni care urmau să se comunice a doua zi prin raport d-lui mareșal ?

ACUZ. C. VASILIU: Nu puteam să ne prezentăm în faţa d-lui mareşal într'un consiliu şi să vorbească acolo 7 persoane. Şi atunci fiecare şef al organelor de poliţie făcea un rezumat şi eu făceam un fel de sinteză şi după ce o aproba dl. general Popescu, era supusă apoi d-lui mareşal.

Dl. Cristescu era însă numai asistent.

ACUZ. CRISTESCU: Să spună vă rog d-l Vasiliu dacă în toate cercetările făcute a constatat că oameni ai Serviciului Special de Informaţiuni au săvârşit acte de cruzime sau de teroare.

ACUZ. C. VASILIU: Nu cunosc, nu mi s'a adus la cunoştinţă.

ACUZ. CRISTESCU: Vă rog să spuneţi dacă aţi constatat că în masacrele dela Iaşi cineva din Serviciul Special a avut vreun rol oficial ?

ACUZ. C. VASILIU: Aceiaşi întrebare v'aşi pune-o eu dvs. Nu am fost la Iaşi, nu am avut cunoştinţă de ce s'a petrecut la Iaşi. V'a spus dl. mareşal cine a fost la Iaşi.

ACUZ. ION ANTONESCU: Se stenografiau toate aceste consilii de către colonelul Davidescu?

ACUZ. C. VASILIU: Da.

ACUZ. ION ANTONESCU: Prin urmare, Domnule Preşedinte, există stenograma.

ACUZ. PUBLIC V. STOICAN: Dar este adevărat că generalul Vasiliu venea în aceste consilii cu propuneri de ordine de internări şi deportări?

ACUZ. ION ANTONESCU: Era datoria generalului Vasiliu să menţină ordinea în ţară.

ACUZ. C. VASILIU: Depinde de ce cazuri...

ACUZ. ION ANTONESCU: Desigur.

ACUZ. C. VASILIU: Şi dacă era vreun caz, trebuia să raportez.

ACUZ. PUBLIC SARACU: Listele de internări în lagăr le-ai propus d-ta în Consiliul de Ordine ?

ACUZ. C. VASILIU: Nu, nu se făceau în Consiliul de Ordine listele de internări. Organele de poliţie cereau spre exemplu internarea unei persoane, aceasta se trecea pe un tablou — şi venea şi dosarul respectiv — care mergea la dl. ministru şi la fiecare 15 zile se prezenta d-lui mareşal şi se făcea decizie ministerială de internare. Nu se putea face decizie de internare pentru fiecare caz în parte, era o operaţiune care se făcea numai de două ori pe lună. Vreau să remarc însă că la fiecare 3 luni se trimetea die partea Ministerului de Interne

o comisiune la Tg. Jiu, sub preşedinţia secretarului general. care făcea trierile şi erau liberaţi aceia...

ACUZ. PUBLIC STOICAN: Care aveau bani mai mulţi!

ACUZ. C. VASILIU: Dacă mi-aţi permite să aduc situaţiunea lagărului din Tg. Jiu, aş putea face dovada că niciodată lagărul dela Tg. Jiu n'a avut mai mult decât 1000 de internaţi. Or, la populaţia noastră, 1000 de internaţi e mult? (Ilaritate în public).

Dl. ACUZ. PUBLIC STOICAN: Dar în 1941?

ACUZ. C. VASILIU: Eu vorbesc de anii 1942, 1943 şi 1944.

ACUZ. PUBLIC STOICAN: Dar în 1942, câţi au fost?

ACUZ. C. VASILIU: Două mii, dar a fost o situaţie excepţională, cu legionarii.

ACUZ. PUBLIC STOICAN: Prin urmare, nu 1000. Dar în urma masacrelor din Golta, unde au fost masacraţi 70.000 oameni...

ACUZ. C. VASILIU: Am auzit că au fost omoriţi.

ACUZ. I. ANTONESCU: Dacă n'am ştiut nici eu, acum aud aceasta pentru prima oară. Vă rog să se ia notă.

ACUZ. PUBLIC STOICAN: A cerut conducătorului Statului de atunci printr'o adresă oficială a Departamentului său, şi semnată de d-sa, prelungirea legii excepţionale care se aplica în Basarabia, lege excepţională care prin art. 8 consfinţea şi acoperea toate crimele şi blestemăţiile acestui regim în Basarabia?

ACUZ. VASILIU: Cazul se referă la un om care era acuzat de un omor şi în privinţa lui am făcut un referat.

Dl. ACUZ. PUB. SARACU: Pentru un om?

ACUZ. C. Z. VASILIU: Da, pentru un om.

Dl. ACUZ. PUB. SARACU: In privinţa scoaterii din închisoare a luptătorilor antifascişti şi deportarea lor, ce ştie acuzatul? A primit ordin să scoată din închisoare pe cei condamnaţi şi să-i trimită în lanţuri. Să răspundă dacă repetase acest ordin interpretându-l prin abuz şi a dispus să fie trimişi în Transnistria şi cei liberi care nu fuseseră vreodată condamnaţi pentru atitudine antifascistă împreună cu familile lor.

ACUZ. C. Z. VASILIU: Cât priveşte pe unii care au fost eliberaţi nu am găsit nici o piesă la dosar şi nu există vreun ordin. Am executat exact ordinele primite dela Preşedinţie.

PREŞEDINTELE: Nu aţi executat mai târziu?

ACUZ. C. Z. VASILIU: Există dosarul întreg al Direcţiunii Centrale a Penitenciarelor.

Dl. ACUZ. PUB. STOICAN: Dacă primind dispoziţiuni de principiu de a deporta pe ţigani a organizat în amănunt aceste deportări?

ACUZ. C. Z. VASILIU: Ca să trimiţi 24.000 oameni din toate colţurile ţării fără să faci organizare însemnează să-i trimiţi pe toţi la moarte. Eu am luat toate măsurile, am dat cinci trenuri complete pentru îmbarcarea acestor ţigani.

PREŞEDINTELE: Dvs. sunteţi organizatorul acestor deportări?

ACUZ. VASILIU: Dacă am primit ordin ce era să fac ?

Dl. ACUZ. PUBLIC STOICAN: Dacă a dispus ca fiecare ţigan să nu plece în Transnistria decât cu o boccea şi cu ce putea să încapă în ea.

ACUZ. C. Z. VASILIU: Dacă s'ar fi permis fiecărui deportat să ia cu el clasa întreagă n'ar fi putut să ajungă cele 5 trenuri cari ni s'au pus la dispoziţie.

Dl. ACUZ. PUB. STOICAN: Dacă a dispus să fie deportaţi în cel mai scurt timp posibil ca să nu se producă agitaţii.

ACUZ. C. Z. VASILIU: Ţiganii au călătorit peste 40 zile dela Timişoara la Bucureşti până să ajungă în Transnistria. A fost o operaţiune grea şi trebuiau luate măsuri să nu se întâmple incidente.

Dl. ACUZ. PUB. STOICAN: Dacă a luat parte la elaborarea măsurilor privitoare la pornirea războiului împotriva U. R. S. S. ?

ACUZ. C. Z. VASILIU: Dacă nu am fost în Consiliul de Miniştri cum era să iau parte la asemenea măsuri?

ACUZ. PUB. STOICAN: In vizita făcută la Tg. Jiu a fost sesizat de internaţi cu o plângere privitoare la muncile excesive la cari erau supuşi şi a luat vreo măsură de îndreptare?

ACUZ. C. Z. VASILIU: Am constatat într'adevăr că comandanţii lagărelor cari semnaseră contracte cu Casa Prager, îi dăduseră la lucru un anumit număr de internaţi dar că nu s'au respectat clauzele contractului. Atunci domnul General a ordonat o anchetă al cărei rezultat nu-l ştiu.

ACUZ. PUB. STOICAN: Dacă a luat măsuri practice de ordin administrativ.

ACUZ. C. Z. VASILIU: Am sporit alocaţia de hrană cu 20 lei pe zi.

ACUZ. PUB. STOICAN: Cine a dispus să se scoată din lagărul Vapniarka pe toţi cei consideraţi luptători antifascişti şi să fie trimişi la Râbniţa unde au fost masacraţi?

ACUZ. C. Z. VASILIU: Nu am cunoştinţă de aceasta şi nu

puteam eu dela Bucureşti să dau ordin ca cineva să fie scos din lagărul dela Vapniarca.

INTEROGATORIUL ACUZATULUI TITUS DRAGOŞ

PREŞEDINTELE: Aţi spus că aţi fost recomandat Domnului Mareşal de domnul Lupu dela Casaţie.

ACUZ. ION ANTONESCU: Eu am făcut declaraţia că mi s'a recomandat domnul Dragoş pentru românizare; nici nu ştiam de existenţa Domniei Sale ca secretar la Finanţe.

PREŞEDINTELE: In ce împrejurări aţi intrat ca secretar general la Finanţe?

ACUZ. TITUS DRAGOŞ: Fram avocat public din 1927; fusesem director al Contenciosului Ministerului Educaţiei şi pe urmă în 1940, Directorul Contenciosului Ministerului de Finanţe. Când a venit în capul Ministerului de Finanţe Domnul General Stoenescu, m'a găsit directorul Contenciosului acestui Minister şi membru în Consiliul Superior Juridic al Statului. Nu cunoşteam personal pe domnul General Stoenescu şi nu ştiu pentru ce m'a desemnat ca secretar general, am numai impresia că a voit să profite de prezenţa unui secretar general jurist, pentru că au mai fost încă 2 secretari generali însărcinaţi cu alte sectoare. Ulterior am fost numit Ministru Subsecretar de Stat al Românizării la 4 Decembrie 1941.

PREŞEDINTELE: Aţi fost recomandat de domnul Lupu ?

ACUZ. TITUS DRAGOŞ: Astăzi am aflat că domnul Lupu m'ar fi recomandat pentru acest post.

PREŞEDINTELE: Ce relaţiuni politice aţi avut cu domnia sa ?

ACUZ. TITUS DRAGOŞ: Nu am avut nici un fel de relaţiuni de ordin politic decât numai relaţiuni de bară, de avocat pledant, întrucât pledam zilnic la Tribunal.

PREŞEDINTELE: In ce priveşte românizarea de unde aţi primit directivele pentru elaborarea legislaţiilor privitoare la românizare?

ACUZ. TITUS DRAGOŞ: Afirm că nu am elaborat şi nici nu puteam să elaborez nici un text de lege de ordin rasial iar toate legile pe cari le-am sugerat sunt numai pentru îndulcirea regimului evreilor în urma sugestiunii regimului şi mentalităţii pe care înţelegea domnul Mareşal Antonescu s'o creieze din ce în ce în privinţa acestui regim.

PREŞEDINTELE: Ce declaraţiuni aţi făcut cu ocazia venirii Dvs. în capul Ministerului Românizării?

ACUZ. TITUS DRAGOŞ: Declarațiunile pe cari le-am făcut cred că sunt exact reproduse în actul de acuzare.

PREȘEDINTELE: Numai acesta a fost scopul Dvs?

ACUZ. TITUS DRAGOŞ: Şi de a studia în întregime problema românizării, care, cum am spus, nu se raporta numai la chestiunea evreiască ci este o chestiune mai largă.

PREȘEDINTELE: Cum ați acceptat să faceți parte din guvern după ce ați știut că acuzatul Ion Antonescu era în război cu Națiunile Unite?

ACUZ. TITUS DRAGOŞ: Am acceptat, pentru că în concepția mea fiind funcționar public, am crezut că nu pot refuza o însărcinare care mi se dă în această calitate.

PREȘEDINTELE: Dar nu considerați că o asemenea activitate avea vreo legătură cu caracteristica războiului care începuse? Dvs. ce măsuri rasiale ați luat?

ACUZ. TITUS DRAGOŞ: Nu am luat nici un fel de măsură. Dacă legile cu care s'a ocupat românizarea cu privire la bunurile evreești expropriate pot fi considerate de această natură, vă pot afirma că am făcut întâi o primă lege în ce privește desființarea Comisiei Centrale de judecată a contestațiilor dela Curtea de Casație și trimiterea lor în judecata Curții de Apel pentru ușurarea judecăților, pentru că erau foarte mulți evrei cari intrau în excepțiuni și cari până atunci nu-și puteau realiza dreptul lor. iar pe de altă parte se făcea o administrație de Stat împovărătoare din cauza greutăților ce se puneau la Comisia Centrală de judecată. Prin această măsură care a dat posibilitatea ca să se judece toate contestațiile evreești, evreii cari intrau în excepțiune, și-au putut realiza drepturile asupra imobilelor expropriate.

A doua măsură era privitoare la o cât mai bună administrare a bunurilor Centrului Național de Românizare. In acest scop am înființat comisiuni compuse din prefecți și organele oficiale împreună cu cetățenii din localitate în așa fel încât această administrare să se facă cât mai bine posibil.

PREȘEDINTELE: V'ați dat seama că erați sprijinitorul în această românizare a unei întregi categorii de beneficiari, un fel de specialiști ai românizării ?

AC. TITUS DRAGOŞ: Nu înțeleg în ce domeniu.

PREȘEDINTELE: Erau anumiți beneficiari ai românizării.

AC. TITUS DRAGOŞ: Iată ce se întâmplă și de ce este această impresiune. Cei mai mulți din așa zișii technicieni s'au instalat realmente în Bucovina — pe atunci Bucovina a fost pă-

răsită — și au luat în primire bunurile evreești. S'a făcut atunci o anchetă ordonată de domnul mareșal Antonescu și s'a constatat existența unor asemenea beneficiari. In vechiul Regat însă și în Ardeal unde exproprierea s'a urmat după normele legale. asemenea beneficiari nu au existat.

PREȘEDINTELE: Ce a determinat pe Ion Antonescu să ordone o anchetă în privința afacerilor făcute la Românizare ?

AC. TITUS DRAGOS: Au fost mai multe anchete și am colaborat și eu. Propriu zis nu la românizare se făceau aceste anchete ci în situația din Bucovina și vă rog să rețineți domnule Președinte că în ce privește Subsecretariatul Românizării și Centrul Național de Românizare ele nu aveau nici un amestec nici în Bucovina nici în Basarabia, ele nu administrau decât bunurile din Vechiul Regat și Transilvania.

PREȘEDINTELE: Ați făcut niște comunicări în scris la 1940 lui Mihai Antonescu. Ce cuprindeau aceste comunicări ?

AC. TITUS DRAGOŞ: Nu am avut ocazia să văd dosarul așa că nu pot să știu despre ce este vorba . Am văzut că sunt acuzat că am scris o scrisoare cu privire la un Statut al evreilor, dar n'am luat cunoștință de această scrisoare.

In ce privește proectul de Statut al evreilor, domnul mareșal Antonescu care vroia să pună ordine în această legislație care se făcuse sub impulsul străzii și pe etape foarte rapide și foarte puțin studiate, mi-a ordonat să caut să întocmesc un statut al evreilor. In acest scop am însărcinat Oficiul de Studii al Centrului Național de Românizare și v'am arătat care erau principiile oficiului care a luat și a examinat legile de la Nürnberg, statutul evreilor din Slovacia, acela din Ungaria și din regimul aplicat față de evrei în Franța ocupată de germani și a întocmit, spre derogare dela toate normele de acolo, un proect de statut pentru evreii din România, după indicațiile domnului mareșal Antonescu, proect însă care nu a ajuns să aibă ființă legală. Era numai un studiu care putea fi modificat.

PREȘEDINTELE: Ce caracter aveau aceste legislațiuni ?

AC. TITUS DRAGOŞ: Pentru reglementarea tuturor situațiunilor în cari se găseau evreii din România.

PREȘEDINTELE: Dar care era linia politică pe care erau trasate ?

AC. TITUS DRAGOŞ: Era o linie politică mult mai blândă, ca statutele din Boemia și Moravia. Se dădeau dispoziții să se facă înlesniri evreilor cari s'au integrat cât mai mult în comunitatea românească, cari sunt pe cale de a se asimila cu românii și a li se creia astfel un regim cât mai blând posibil.

PREȘEDINTELE: In ce scop s'a creat Institutul de Credit Românesc ?

AC. TITUS DRAGOȘ: A fost creat înainte de venirea mea la Românizare. S'a făcut pentru ajutorarea Românilor, care voiau să facă întreprinderi industriale și de comerț. Institutul de Credit Românesc funcționa ca o bancă autonomă, cu un Consiliu de Administrație...

PREȘEDINTELE: Cine au fost beneficiarii ?

AC. TITUS DRAGOȘ: Eu nu mă amestecam. Il lăsam să funcționeze ca o bancă. In privința aceasta, aș vrea să vă spun o remarcă, făcută de administratorul Băncii Naționale, d-l Costin Stoicescu, care spunea că toți debitorii Institutului de Credit românesc care treceau prin Banca Națională, își plăteau la Banca Națională toate scadențele lor. Mi-a mai adăugat — lucru care m'a măgulit — că acesta este cel mai bun Institut, care lucrează cu Banca Națională.

PREȘEDINTELE: In ce privește jafurile care se făceau și tot felul de afaceri veroase, care se întâmplau la Românizare ce măsuri ați luat ?

AC. TITUS DRAGOȘ: Cât a fost posibil ca om, am luat toate măsurile. Nu sunt puțini acei care au fost destituiți, chiar directori, pentru lucruri necorecte.

PREȘEDINTELE: Prin urmare ați luat măsuri ?

AC. TITUS DRAGOȘ: Pe cât mi-a fost posibil. Eu munceam de dimineața până seara, dela 8 până la 2 și după amiază până târziu. Insă era un aparat de Stat în formație și era imposibil ca să se petreacă lucrurile în perfectă stare.

PREȘEDINTELE: Vă rog, cine are de formulat vreo întrebare s'o facă.

LECCA: Să răspundă d-l Dragoș dacă am avut vreun amestec, cel mai mic amestec, în redactarea statutului-proect, pe care l-a făcut d-l Dragoș pentru Evrei ?

DRAGOȘ: Nu. Acel proect era elaborat de Oficiul de Studii.

AC. ȘEF STOICAN: Intrebăm pe acuzatul Dragoș, dacă în cadrul legiuirii făcute pentru îndulcirea măsurilor rasiale, dacă a elaborat legea nr. 143 din 10 Martie 1943, prin care edictează că printr'o simplă decizie a C. N. R.-ului evreii puteau fi evacuați? Fiindcă eu cunosc cazuri când evrei, din cei mai nevoiași, au fost aruncați în stradă cu copii și bagaje, pe temeiul unei simple decizii, care hotăra să fie evacuați evreii din casele lor ?

Și să mai răspundă acuzatul dacă regimul anterior de evacuare era prin ordonanță prezidențială ?

AC. DRAGOȘ: Este nevoe de o explicație.

Legea nr. 143, dacă se citește în întregul ei, se vede că este o lege de ușurare a situației evreilor.

PREȘEDINTELE: Ce a determinat această lege?

AC. DRAGOȘ: In legea chiriilor anterioară nu erau exceptați dela evacuare evreii decât într'un cadru foarte restrâns. Aveau o situație specială, decorații de război, invalizii de război. Aceștia beneficiau înainte. Eu spun că prin această lege s'a creiat o situație mai bună pentru evrei. Cât timp am fost la Românizare am creiat o serie de excepții pentru evrei, pe care astfel îi mențineam în casele lor.

AC. P. STOICAN: Dacă proectul de statut al evreilor pe care l-a întocmit l-a înaintat acuzatului M. Antonescu cu o scrisoare, în care scrisoare arăta principiile acestui statut și dacă îl făcea cunoscut lui M. Antonescu că acest statut derogatoriu dela legiuirile naziste, ci este o sinteză a acestor legiuiri naziste din toată Europa și pe baza cărora problema evreiască era rezolvată în România ?

AC. DRAGOȘ: Acest statut l-am înaintat d-lui Mareșal.

AC. P. STOICAN: Este scrisoarea din 13 August 1942.

AC. DRAGOȘ: Nu-mi amintesc de scrisoare.

INTEROGATORIUL ACUZATULUI DOBRE GHEORGHE

PREȘEDINTELE: Acuzatul Dobre Gheorghe, în ce împrejurări ați intrat în cabinetul Antonescu și care au fost departamentele pe care le-ați ocupat ?

AC. DOBRE Gh.: Am intrat ca subsecretar de stat pentru înzestrarea armatei, pentru motivele pe care d-l mareșal Antonescu vi le-a arătat ieri, cunoscându-mă cu calitățile pe care vi le-a expus.

Am stat până în Septembrie 1942, când Subsecretariatul s'a transformat în minister al industriei de război și al producției de război. Iar în Februarie 1943 am fost însărcinat cu interimatul Ministerului Economiei Naționale.

PREȘEDINTELE: Care a fost contribuția dvs. la legile economice, care au fost măsurile de colaborare cu nemții și care a fost acțiunea dvs. privitor la înfăptuirea și aplicarea acestor legi ?

AC. DOBRE GH.: In ce privește mecanismul industriei: n'a fost nicio colaborare cu nemții, pentrucă aceste legiuiri și măsuri sunt prevăzute în mod normal de către Marele Stat Major. In timp de mobilizare, diferite industrii sunt militarizate iar comandanții militari pentru aceste industrii sunt numiți chiar de

Marele Stat Major, dela care primesc însărcinări.

După rebeliune, atunci când s'a simțit nevoia de a se pune ordine în diferitele întreprinderi, în care intrasera diverse elemente legionare, am făcut o lege...

PREȘEDINTELE: Din inițiativa dvs. s'a făcut această lege ?

AC. GEN. DOBRE: A fost ordonată de d-l Mareșal. Domnia Sa mi-a făcut prima dată observație că am întârziat prea mult cu această lege și că am lăsat la conducere oameni care nu se pricepeau.

PREȘEDINTELE: Cum s'a ajuns la crearea societăților care controlau industria grea românească și în ce măsură ați contribuit ?

ACUZATUL GENERAL DOBRE: Cred că s'a exagerat, Domnule Președinte. Dați-mi voie să vă arăt, cât de sumar, chestiunea Rogiferului. S'a făcut din ea o chestiune mare fără să aibă importanța care i se dă. In Februarie d-l Mihai Antonescu mă pune la curent că Guido Schmidt cere ca societățile germane să intre în colaborare cu industria noastră metalurgică. Mi-a spus d-l Mihai Antonescu că a luat contact cu d-l Malaxa, pe care l-a rugat să înceapă o colaborare cu nemții. Colaborarea nu s'a putut stabili la această intervenție a d-lui Mihai Antonescu. După mai multe luni de tratative am fost chemat....

ACUZATOR PUBLIC STOICAN: Pentru războiul lui Hitler.

ACUZAT GENERAL DOBRE: Lucrau și pentru Economia Națională și am să vă demonstrez. Dați-mi voie să vă spun.

PREȘEDINTELE : Aveți acelaș punct de vedere cu d-l Mihai Antonescu.

ACUZAT GENERAL DOBRE : Vreau să scot în evidență necesitatea acestor materii prime.

PREȘEDINTELE : Aceasta o veți discuta la apărare.

Dar la Reșița ?

ACUZAT GENERAL DOBRE : La Reșița nu au putut să intre.

PREȘEDINTELE : La Copșa Mică Cugir?

ACUZATUL GENERAL DOBRE: Aceasta era a Statului. La Astra am sporit capitalul Statului cu 400.000.000 lei La șantierele navale capitalul Statului a fost sporit cu 2 milioane. Mi s'a adus chiar acuzația că sunt etatist, iar Germanii mi-au spus că sunt inamical față de ei.

PREȘEDINTELE : Care a fost regimul muncitorilor în întreprinderi ?

ACUZAT GENERAL DOBRE : Măsurile care s'au luat în această privință nu-mi aparțin, Muncitorii erau supuși legilor de mobilizare în industrii.

PREȘEDINTELE : In ce măsură ați organizat departamentul ce conduceați pentru a obține informațiuni economice?

ACUZAT GENERAL DOBRE: Veneau diferite reclamațiuni dela Președinție care îmi erau înmânate. Din cauza aceasta au fost puși trei patru ofițeri să facă diferite cercetări și să vadă dacă reclamațiile sunt întemeiate sau nu.

PREȘEDINTELE: Ați transmis nemților sau altor persoane particulare informațiuni?

ACUZAT GENERAL DOBRE : Nu.

PREȘEDINTELE : Care au fost concesiunile acordate nemților în materie minieră ?

ACUZAT GENERAL DOBRE : Nemții erau obligați printr'o convenție să ne dea o cantitate de fero-mangan și atunci a trebuit să înființăm o fabrică la Dicio Sân Martin,

PREȘEDINTELE: Dar Molibdenul ?

ACUZAT GENERAL DOBRE: Aceasta este o chestiune existentă mult înainte de 40. Era o societate cu capital elvețian, care închiriase unei societăți cehoslovace. Știu că acolo am avut foarte mari discuțiuni pentru ca să putem pune mâna pe această întreprindere. Intrucât nu aveam posibilitatea de a face molibdenul, se făcea un preparat anterior lui și se trimitea apoi în Germania pentru prepararea molibdenului.

PREȘEDINTELE : Dar în chestiunea intensificării exportului de petrol în Germania?

ACUZATUL GENERAL DOBRE : Au fost făcute două Oelpakturi. Se prevedea un schimb echilibrat între petrol și armament. Când am luat interimatul Ministerului Economiei Naționale am cerut organelor respective să mă pună la curent și să-mi arate care este situația schimbului nostru cu străinătatea; dacă dădeam mai mult sau primeam mai puțin. Din Februarie și până la 23 August 1944 în baza convențiilor respective s'au adus materiale pentru armată pentru 44 de miliarde si s'a exportat numai pentru 28 de miliarde.

PREȘEDINTELE : Ați făcut vreo vizită în Germania?

ACUZATUL G-RAL DOBRE : L-am însotit pe d-l Mareșal o singură dată la Cartierul General din Prusia Orientală.

PREȘEDINTELE : Dvs. ce ați făcut acolo?

ACUZATUL G-RAL DOBRE : Am avut o conversație cu Mareșalul Keitel pentru a realiza un schimb de materiale.

I-am cerut să-mi arate ce materiale ne poate da, ce cantitate anume de materiale ne poate da pentru armată. Au fost trei chestiuni pe care le-am pus Mareșalului Keitel. Pentru primele două mi-a arătat că își poate lua răspunderea, nu poate răspunde pentru cea de a treia, fiindcă nici ei nu știau de multe ori destinația ultimă pe care o luau materialele pe care le trimiteau în diferite puncte ale frontului. De multe ori destinația trebuia schimbată.

PREȘEDINTELE: Dar în chestiunea compensațiilor ?

ACUZATUL: Această chestiune s'a discutat în conferința din Decembrie. Cu această ocazie i-am spus d-lui Mihai Antonescu — era la începutul lui Decembrie 1943 — că așa cum se execută schimburile, noi suntem în deficit.

PREȘEDINTELE : Dvs. erați socotit în sânul Guvernului ca un element de împăciuire a Guvernului Antonescu cu legionarii?

ACUZATUL G-RAL DOBRE: Nu, sunt două chestiuni, cărora li s'a dat o interpretare greșită.

Intr'un memoriu înaintat d-lui Mareșal Antonescu se spune că întrucât sunt bine văzut în cercurile germane, și de opinia publică germană, ar fi foarte indicat să fiu numit ca vice-președinte. Acest memoriu a fost dat de d-l Mareșal d-lui Mihai Antonescu, care m'a chemat într'o seară la telefon și m'a întrebat: „Când facem guvernul, peste 2—3 zile" ? Eu i-am spus atunci lui Mihai Antonescu: ce-i lipsește chelului? nu vroiam să accept acest post.

PREȘEDINTELE : Dvs. erați desemnat ca succesor al d-lui Mareșal?

ACUZATUL G-RAL DOBRE : Niciodată nu a fost vorba de aceasta.

PREȘEDINTELE : Ați fost d-vs un element care tindea la împăcarea legionarilor cu Mareșalul?

ACUZATUL G-RAL DOBRE : Câteva elemente moderate ale partidului legionar vroiau să scoată un ziar. Mi-au cerut mie fonduri și eu le-am spus că nu am și s'au dus la Banca Națională.

PREȘEDINTELE : La cabinetul dvs. aveați consilieri germani. Vă consultați cu germanii în chestiunile importante?

ACUZATUL G-RAL DOBRE : Nu.

PREȘEDINTELE : Ați participat la Consiliul de Miniștri dela Snagov ?

ACUZATUL G-RAL DOBRE : Da. Cu ocazia aceasta Mareșalul Antonescu mi-a spus că partidele sunt de data aceasta de acord cu Domnia Sa și că va da o proclamație.

AC. PUBLIC SĂRACU : Ce a dat Germania în schimbul jafului făcut 4 ani în România?

ACUZATUL DOBRE : In ce privește departamentul meu v'am spus. Oelpaktul prevedea material pentru armament în schimbul petrolului.

INTEROGATORIUL ACUZATULUI ION MARINESCU

PREȘEDINTELE: Ce legături politice ați avut cu Octavian Goga înainte de a intra în guvern ?

AC. I. MARINESCU: L-am cunoscut la băi la Carlsbad și am rămas prieteni.

PREȘEDINTELE: Ce legături politice ați avut cu Octavian Goga?

AC. I. MARINESCU: Niciun fel de legătură politică, nu am fost înscris în partidul lui și nu am luat parte la nicio ședință publică.

PREȘEDINTELE: Care au fost împrejurările care v'au determinat să intrați în guvern?

AC. I. MARINESCU: Am fost invitat de D-l Mareșal în luna Mai 1941, la masă. După masă mi-a vorbit de greutățile pe care le întâmpină la conducerea țării, mi-a vorbit de lipsa de patriotism a oamenilor care nu vor să muncească pentru Țară și mi-a oferit Ministerul Economiei Naționale.

PREȘEDINTELE: Vați cunoscut mai înainte ?

AC. I. MARINESCU: Da.

PREȘEDINTELE: In ce împrejurări?

AC. I. MARINESCU: L-am cunoscut personal, prima dată, la moartea lui Octavian Goga. Il știam din războiul trecut. Făcusem războiul și-l cunoscusem când eram ofițer de rezervă, că se bucura de un mare prestigiu în Armată.

PREȘEDINTELE: Ați făcut politică gogistă?

AC. I. MARINESCU: Niciun fel de politică.

PREȘEDINTELE: Ați cunoscut împrejurările care au determinat ieșirea din guvern a G-lui Potopeanu ?

AC. I. MARINESCU: Nu le-am cunoscut.

PREȘEDINTELE: Prima problemă care vi s'a pus a fost afacerea Rosifer ?

AC. I. MARINESCU: După ce am vorbit cu D-l Mareșal, s'a ținut un consiliu de miniștri la D-sa la vilă, și am auzit expunerea, pe care o făcea Ghițulescu.

PREȘEDINTELE: Ați auzit cauzele ieșirii din guvern a G-lui Potopeanu?

AC. I. MARINESCU: Nu.

PREȘEDINTELE: Ați fost în Germania?

AC. I. MARINESCU: O singură dată în 1941, în luna Aprilie. Germanii aveau în România pe lângă un Ministru politic un ministru economic și un Stat Major economic și trimeteau și un alt ministru economic, pe Clodius, iar noi nu aveam în Germania decât un ministru politic. Am căutat să trimitem și noi un ministru economic și o comisie, care să urmărească executarea acordurilor economice.

PREȘEDINTELE: Ce discuții ați avut?

AC. I. MARINESCU: Eu nu puteam să rezolv nicio chestiune. M'am dus acolo pentru executarea unei chestiuni importante. Prima chestiune era că Germanii voiau să ridice valoarea mărcii. Marca germană era la venirea mea de 60 lei, se ridicase dela 30 la 60 și in momentul acela nemții au vrut s'o ridice la 120. Mai târziu au vrut să o lase la 80.

PREȘEDINTELE: Discuțiuni cu privire la petrol, ați avut nu nemții?

AC. I. MARINESCU: Niciun fel de discuțiuni.

PREȘEDINTELE: Care a fost rolul Dvs. în pătrunderea capitalului german în industria petroliferă?

AC. I. MARINESCU: Nu am avut nicio legătură cu Societatea „Petrol Block", care era sub președinția d-lui Argetoianu.

Inainte de a începe războiul Germanii au urmărit să-și mărească stocul de acțiuni.

PREȘEDINTELE: Transferul acțiunilor s'a făcut în timpul războiului?

AC. I. MARINESCU: Nu știu nimic. Germanii au venit cu cerere de transfer a acțiunilor petrolifere ale Societăților Concordia și Columbia. Nu au reușit însă, nu li s'a acordat niciun transfer, acțiunile nu au fost aduse în Țară și înregistrate pe numele lor.

PREȘEDINTELE: In ce scop ați restrâns consumul petrolului?

AC. I. MARINESCU: Consumul de petrol a fost mărit, nu a fost restrâns.

Când am venit eu la Ministerul Economiei Naționale, am găsit încheiate, semnate și puse în executare toate acordurile economice cu Germania, inclusiv acordurile de bază relative la petrol precum și acordurile anuale, pentru că între noi și Germani în afară de acordurile petrolifere mai existau...

PREȘEDINTELE: Totuși consumul a fost restrâns.

AC. I. MARINESCU: Nu, Domnule Președinte. Nemții aveau o valoare de export de 240.000.000 mărci produse petrolifere. Cumpărate dela Societăți și nu dela Stat, apoi veneau la Minister pentru a autoriza exportul.

In acest scop se țineau, în fiecare lună, conferințe între noi cu Germanii în care se fixau cotele pentru consumul intern și cotele disponibile pentru export.

PREȘEDINTELE: Dvs. ați intrat în guvern în luna Maiu 1941. In ce măsură ați participat la pregătirea operațiunilor militare în vederea atacării URSS-ului?

AC. I. MARINESCU: Am văzut în actul de acuzare că aș fi participat la ședințe ale Consiliului de Miniștri dela 12 și 17 Iunie. Vă mărturisesc că nu-mi aduc aminte de aceste ședințe. Am căutat aceste stenograme și am văzut — am avut o îndoială — că printre alții prezenți eram și eu. In aceste ședințe sunt trecut și eu cu 2—3 cuvinte sau 2—3 rânduri, restul ședinței fiind ocupat de D. Vice Președinte.

PREȘEDINTELE: Ați fost oprit să vorbiți?

AC. I. MARINESCU: Nu spun aceasta, spun ceeace se află în aceste stenograme. D. Vice președinte ar fi putut să-și aducă mai bine aminte de aceste ședințe decât mine, care nu-mi aduc aminte.

PREȘEDINTELE: Ce rol ați avut la predarea întreprinderilor Malaxa?

AC. I. MARINESCU: Niciun rol. Toate afacerile metalurgice nu intrau în competința Ministerului Economiei Naționale. S'a creiat un Subsecretariat de Stat al Inzestrării și un Comisariat al Industriei Metalurgice. Am văzut în actul de acuzare că, am iscălit și eu jurnalul.

PREȘEDINTELE: Ați contribuit în vreun fel la evacuarea bunurilor din URSS?

AC. I. MARINESCU: Niciun fel. Toată această chestiune era autonomă, exista comisie.

PREȘEDINTELE: Care a fost rolul Dvs. în semnarea convențiilor economice cu Germania?

AC. I. MARINESCU: Nu am avut absolut niciun rol. Când am venit la Minister am găsit toate convențiile economice semnate.

PREȘEDINTELE: Ați primit mulțumiri dela Mareșalul Rommel pentru livrarea carburanților?

AC. I. MARINESCU: Nu. Iată care este situațiunea. In luna Aprilie 1944 mi s'a făcut o politeță din partea lui Neuerbach

pe o cartă poștală ilustrată. Pe această cartă poștală ilustrată care reprezenta pe Rommel era o formulă de politețe.

Nu avea nici un rost să mi se aducă mulțumiri, pentru că nu i-am adus nici un serviciu.

PREȘEDINTELE: Ați contribuit la mărirea duzelor ?

AC. I. MARINESCU: Nu am admis nici o mărire a duzelor, din contra s'au micșorat, nemții au încercat să mărească producția nu cu mărirea duzelor, ci cu mărirea metrilor forați.

PREȘEDINTELE: In calitate de ministru al Justiției în ce măsură ați contribuit la legislația care s'a făcut în contra evreilor care fugeau din Transnistria ?

AC. I. MARINESCU: Nu am luat nici o măsură. S'a făcut o lege de către Ministerul Armatei, pe care am contrasemnat-o. In baza acestei legi nu a fost nimeni condamnat. Legea este făcută la Ministerul de Război și înscrisă pe numele acestui Minister.

PREȘEDINTELE: Ați contrasemnat-o?

AC. I. MARINESCU: Da, ca ministru al Justiției, pentru evidența tuturor legilor semnam toate legile edictate.

PREȘEDINTELE: Ați contrasemnat legea, care prevedea pedeapsa cu moartea contra evreilor care se sustrăgeau dela munca obligatorie?

AC. I. MARINESCU: S'a făcut o lege cu măsuri împotriva celor ce se sustrăgeau dela munca obligatorie sau dela serviciul militar atât în timp de pace cât și în timp de război.

PREȘEDINTELE: Ce legi ați mai semnat?

AC. I. MARINESCU: Nu am semnat niciun fel de lege. Legea aceasta este citată în actul de acuzare ca o lege rasială.

PREȘEDINTELE: Ce rol ați avut în chestiunea prizonierilor sovietici?

AC. I. MARINESCU: Am văzut în ordonanța de trimiterea în judecată că eu as fi cerut dela Alexianu 50.000 prizonieri, care mi-au fost puși la dispoziție.

A fost pus rău materialul la dispoziția d-luj acuzator public, pentru că nu eu aveam producția cărbunilor; ea era trecută la Subsecretariatul de Stat al Producției de război. Despre această chestiune s'a vorbit cu d. Vice președinte D. Mihai Antonescu, care a spus să se dea lucrători din Transnistria. D. Alexianu a spus că are lucrători technici și că D. Ministru al Muncii trebue să găsească lucrători. A intervenit apoi G-ral Pantazi, care a spus că chestiunea lucrătorilor minieri este rezolvată de Marele Stat Major, că se vor întrebuința ca lucrători minieri —

prizonieri. Deci, înainte de a spune eu vreun cuvânt chestiunea a fost rezolvată.

PREȘEDINTELE: Vra să zică s'a stabilit.

ACUZATOR PUB. SĂRACU: Să răspundă acuzatul ce măsuri a luat cu privire la împiedecarea evacuării refugiaților în țară?

ACUZ. MARINESCU : Nu am avut de luat nicio măsură, n'am avut decât să contrasemnez o lege, care știu că, atunci când a fost aplicată n'a adus nicio condamnare.

ACUZ. PUB. SĂRACU : Ce caracter avea această lege și care era scopul ei?

ACUZ. MARINESCU : Era o lege, desigur de sancționare, cu scopul de a apăra spatele frontului.

ACUZ. PUB. SĂRACU : Și ce pedeapsă se prevedea?

ACUZ. I. MARINESCU : Pedeapsa cu moartea.

INTEROGATORIUL ACUZATULUI TRAIAN BRĂILEANU

PREȘEDINTELE : Acuzatul Brăileanu: când și ce legături ați avut dvs. cu mișcarea legionară?

ACUZ. BRĂILEANU : Cam prin anul 1927/1928 și anume în aceste împrejurări: In acea vreme eu nu mai făceam politică — după ce am făcut mai înainte o politică fiindcă am fost în partidul lui Averescu și nu vreau să spun cum am intrat sau dece am ieșit din partid, cred că aceasta nu interesează — apoi am făcut politică cu Iorga și după fuziunea cu d-l Argetoianu apoi cu Maniu, iar în urma turburărilor politice din acea vreme m'am retras din politică.

Intr'o vară, prin 1927—1928 eram la țară la o casă a mea în județul Rădăuți și Ion Zelea Codreanu bătrânul, care era deputat la Rădăuți, după mai multe discuțiuni avute atunci, mi-a propus să mă apropii de mișcarea lor.

In sfârșit, plecând la Cernăuți, mi s'a propus să intru în Senatul Legionar.

PREȘEDINTELE : Când s'a întâmplat aceasta?

ACUZ. BRĂILEANU : In anul 1929. Și am intrat în Senatul Legionar cu condițiunea expresă ca să nu mă ocup de organizația și frământările interne.

PREȘEDINTELE : Ce alt rol ați mai avut în mișcarea legionară ?

Ați luat parte la ședințele Senatului Legionar ?

ACUZ. BRĂILEANU : Poate de 2 ori pe an. Chiar când eram convocat la ședințe, nu veneam, fie că aveam cursuri, fie

că trebuia să pregătesc vreo lucrare sau alte motive. Știu însă că la o ședință care mi s'a spus că era importantă, am luat parte. La acea ședință au mai fost și generalul Zizi Cantacuzino și apoi a vorbit Codreanu care ne-a făcut o expunere a situației politice, că legiunea trebue să intre și ea în lupta politică ș. a. m. d.

PREȘEDINTELE: Dar chestiuni de politică externă s'au discutat?

ACUZ. BRĂILEANU : Nu s'a vorbit deloc.

PREȘEDINTELE : Inainte de 6 Sept. ați primit directive dela Horia Sima?

ACUZ. I. BRĂILEANU: Nu. Cred că ar fi bine să arăt, pentru edificarea situației mele dela 6 Septembrie, în câteva cuvinte foarte rezumativ, era încă în 1930. Am trimis la „Revista Internațională de Sociologie" un studiu „Statul și Comunitatea Morală".

PREȘEDINTELE: Il cunoaștem.

ACUZ. BRAILEANU: Și aci, într'o propoziținne îmi rezumam întregul meu program politic. Și atunci în baza acestui program, care este notat pe larg în acest studiu, de altfel apreciat...

PREȘEDINTELE: Era de acord cu școala legionarilor?

ACUZ. BRAILEANU: Am spus că rolul meu s'a limitat 'ntr'o sferă foarte redusă. M'am ocupat de aceasta, trudindu-mă să am o influență etică și morală asupra tineretului; universitatea era invadată de această mișcare și ca profesor m'am interesat să văd care sunt năzuințele acestui tineret.

PREȘEDINTELE: Inainte de 6 Septembrie, care au fost legăturile Dvs. cu legionarii și care au fost tratativele cu Ion Antonescu?

ACUZ. BRAILEANU: După ce am publicat acel articol, am scos revista „Insemnări Sociologice" în anul 1935, care se spune că era o revistă camuflată, legionară. Dar această revistă avea cu totul un alt scop și anume să deschidă gustul tineretului pentru problemele sociale. Colaboratori permanenți ai acestei reviste au fost doi francezi. In tot timpul acesta nu am publicat nimic în Germania, ci abia mai târziu.

PREȘEDINTELE: Nu are importanță acest lucru.

ACUZ. BRAILEANU: Această revistă publica studii sociologice foarte importante și nu făcea propagandă legionară. Apoi până în Ianuarie nu am fost nici admonestat, nici arestat, și nici nu am fost băgat în lagăr și nu am fost considerat niciodată ca legionar care să fi dat directive mișcării legionare .

PREȘEDINTELE: Vorbiți de epoca dela 6 Septembrie!

ACUZATUL I. BRAILEANU: La 6 Septembrie, am venit la București cam prin Iulie și abia atunci l-am cunoscut pe Horia Sima, care era Subsecretar de Stat și erau și mai mulți legionari, ieșiți din lagăre, ca Iașinschi, care era din Bucovina și alții, le-am spus tuturor, eu nu am timp să mă ocup de politică, fiind foarte ocupat, fiindcă mă ocupam în acel timp cu lucrările mele dela Academia Română

In Septembrie, nu știu nimic despre tratativele care au fost duse. Pe mine au vrut să mă bage ca un fel de reprezentant a lui Horia Sima. In sfârșit ei au intervenit în această chestiune și mi-au spus că le sunt necesar.

In ziua de 13 Ianuarie au început probabil tratativele pentru formarea guvernului cu Horia Sima. Spun aceasta, deoarece nu am nici o intenție pentru a mă disculpa.

Seara am auzit că declarațiile sunt gata făcute. Nu știu dacă dl. Mihail Antonescu poate confirma acest lucru. Ce s'a întâmplat, eu nu știu, fiindcă pela ora 2 noaptea am fost trezit din somn de un om care mi-a spus că trebuie să viu să depun jurământul la... (Rumoare).

ACUZ. BRAILEANU: D-lor, nu este de râs, este așa cum vă spun eu. Probabil că legionarii s'au gândit la mine din cauză că sunt profesor și le trebuia un profesor, nu ca propagandist german ci ca un om cunoscut, ca om de școală, fiindcă eu m'am ținut întotdeauna de școală și de cursuri, am scris și la revista „Pedagogia" un studiu: „Organizația Școalei".

Am primit acest Minister și am spus că mă voiu ocupa de Minister și nu de altceva.

PREȘEDINTELE: Ați avut vreun program în vederea organizării Ministerului Educației?

ACUZ. BRAILEANU: N'am avut nici un program. Am scris și un articol în „Cuvântul" împotriva reformaniei.

ACUZ. PUBLIC SARACU: Atunci cine v'a inspirat legiuirile cu caracter rasial?

ACUZ. BRAILEANU: In ajunul deschiderii școalelor, s'a pus această problemă foarte dificilă și anume ce ne facem în momentele acestea de agitație a studenților împotriva studenților evrei și pe de altă parte ce ne facem cu profesorii care au fost atacați de studenți, apoi cu studenții care au fost eliminați din universități. Și atunci am spus că această problemă nu se poate rezolva altfel decât printr'o separațiune între studenți.

PREȘEDINTELE: Dar Dvs. ați spus că nu ați avut nici un program.

ACUZ. BRAILEANU: Nu am avut nici un program.

ACUZATOR PUBL. STOICAN: Măsurile cu caracter rasial cine le-a luat ?

ACUZATUL: Eu nu consider aceasta ca o măsură cu caracter rasial. Eu consider pe evrei ca formând o națiune, cu aspirațiunile lor...

ACUZATOR PUBL. STOICAN: Atunci de ce i-ați scos din școli, dacă îi considerați ca o națiune ?

ACUZATUL: Primul articol spune că evreii sunt liberi, au toată libertatea să-și organizeze învățământul de grad primar și secundar în cadrul legii învățământului particular.

Domnule Președinte, s'a întâmplat că nici n'au venit la mine evreii fiindcă le-aș fi explicat situația (ilaritate).

Vă rog, agitațiile studențești au durat decenii, mult timp nu a fost liniște la Universitate, au fost bătăi și fel de fel de incidente, și în momentul acela dvs. credeați că eu pot deschide Universitățile ca să vină studenții evrei ? Au fost scandaluri întregi cu „Frăția de cruce"...

PREȘEDINTELE: Ce atitudine ați avut în Consiliul de Miniștri față de pregătirile de fascizare și metodele de fascizare a țării ?

ACUZATUL: Domnule Președinte, în acea epocă am fost ministru și la Instrucțiune, și la Arte, și la Culte, am avut 2 secretari generali, lucram până noaptea târziu la minister și n'am avut timp să mă ocup de altceva, de ceeace se întâmpla în politică.

PREȘEDINTELE: Care dintre coinculpați are de formulat vreo întrebare ?

ACUZATUL TOMESCU: Deoarece în actul de acuzare al meu este citat d-l prof. Brăileanu, l-aș ruga să binevoiască a răspunde dacă m'a cunoscut înainte de întâlnirea noastră de aci, dela închisoare?

ACUZATUL: Nu l-am cunoscut.

ACUZATUL TOMESCU: Să spună dacă știe că am fost vreodată legionar.

ACUZATUL BRĂILEANU: Nu. Dacă ar fi fost legionar, ar fi fost mai departe ministru timp de trei ani ? (Ilaritate).

AC. PUBL. STOICAN: Domnule Președinte, vă rog să întrebați pe d-l martor dacă în calitate de profesor de sociologie la catedra dela Cernăuți, a agitat întregul tineret studențesc bucovinean, prin conferințe, prin articole publicate în revista „Însemnări sociologice", revistă personală și în revista tot legionară „Iconar", dacă prin articole, prelegeri universitare și conferințe a agitat acest tineret universitar, a făcut apologia hitlerismului german și fascismului italian, militând și recomandând să fie introduse aceste sisteme și în România.

ACUZATUL BRĂILEANU: Nu recunosc. La Universitate n'am vorbit despre această chestiune iar în ce privește revistele, voi aduce colecția ca să vedeți ce am scris despre fascismul din Italia: fascismul va avea posibilitatea să dăinuiască dacă se va împăca cu monarhia și se va întoarce la regimul parlamentar după tipul englez (ilaritate).

ACUZATOR PUBL. STOICAN: Dacă atunci când era ministru, prin legea Nr. 699 din 15 Octombrie a organizat după sistemul tipic legionar, Uniunea Națională a Studenților Creștini.

ACUZATUL BRĂILEANU: Nu am făcut această organizare. V'aș aduce această lege a educației extra-școlare a tineretului, în care se spune: educația extra-școlară a tineretului este lăsată în seama mișcării legionare, lege semnată de Mareșalul Antonescu și de Horia Sima, legea mi-a fost adusă la cunoștință, iar studenții au avut un conducător al lor, numit de Sima: Viorel Trifa; n'am făcut presiuni ca să intre studenții în această organizație.

PREȘEDINTELE: Ați avut vreun rol ?

ACUZATUL BRĂILEANU: Nici unul.

PREȘEDINTELE: Atunci nu interesează aplicațiunea, din moment ce negați însăși legea.

ACUZATOR PUBL. STOICAN: Dacă tot ca ministru a elaborat legea de instituire a comisiunilor însărcinate să elimine din Universitate elementele care nu erau legionare sau pe cei care nu erau simpatizanți ai Legiunei.

ACUZATUL BRĂILEANU: Această lege are titlul făcut de mine: „Legea pentru organizarea învățământului superior" și unul din colaboratorii mei — nu vreau să-l numesc, ca să nu mai complic lucrurile...

ACUZATORUL PUBL. STOICAN: Vă rog să le complicați. (Ilaritate).

ACUZATUL BRĂILEANU: ...Un colaborator mi-a spus că titlul este prea vag, să-i dăm un titlu mai potrivit... „Adaptarea învățământului la Statul Național Legionar".

PREȘEDINTELE: Cine a fost acest colaborator ?

ACUZATUL BRĂILEANU: N'aș vrea să-l spun. Dealtfel nu este important lucrul acesta.

PREȘEDINTELE: Dvs. ați semnat?

ACUZATUL BRĂILEANU: Da.

PREȘEDINTELE: Insemnează că v'ați însușit legea.

ACUZATUL BRĂILEANU: Nu, titlul l-am însușit ! (mare ilaritate), fiindcă citind legea, veți vedea că nu este chestiune de adaptare la Statul Național Legionar, fiindcă se vorbea de menținerea în Universitate a unor profesori fără activitate care nu se știa ce fac la Universitate, s'a pus titlul acela și urma ca în zilele acelea să revizuim situația, să vedem cum stăm cu învățământul superior și atunci au fost obligați profesori să aducă toate lucrările lor și a fost instituită comisiunea aleasă de profesorii dela Facultăți.

ACUZATOR PUBL. STOICAN: Nu legea interesează ci rezultatele și modul cum ați lucrat.

ACUZATUL BRĂILEANU: Niciun rezultat n'a fost, fiindcă legea nu s'a aplicat.

ACUZATOR PUBL. STOICAN: N'ați mai avut timp.

ACUZATUL BRĂILEANU: Dacă se aplica vă asigur că nu ar fi scos nici un profesor.

ACUZATOR PUBL. STOICAN: Se modifica, dar nu se schimba nimic... (ilaritate). Să răspundă acuzatul dacă și în calitate de ministru a continuat activitatea de agitație și propagandă pe care a dus-o în Bucovina, la București, de data aceasta prin articole publicate în „Cuvântul" și prin conferințe.

ACUZATUL BRĂILEANU: Am ținut unele conferințe care nu au fost de agitație și față de articolele mele a fost mult mai mare deosebirea față de propaganda care a fost făcută în presa legionară în general și pe urmă de Ministerul Propagandei.

ACUZATOR PUBL. SĂRACU: Față de afirmațiunile pe care le face ca fost ministru legionar și prin care vrea să demonstreze că legile edictate de d-sa în timpul ministeriatului n'au avut niciodată un caracter rasial și că ele aveau ca bază principii umanitare, ne rezervăm dreptul să-i arătăm acuzatului Traian Brăileanu care au fost consecințele acestei legi, pe care poporul român le suferă și astăzi.

Domnule Președinte, pentru că suntem la acest capitol vă anunț că pentru poporul român astăzi a venit una din cele mai îmbucurătoare vești, care în acelaș timp aduce un sprijin actului de acuzare și sancționării acuzaților din boxă pentru politica dusă și pentru modul cum au înțeles să deserveasc poporul român în cei patru ani de guvernare. Iată ce spune o telegramă dela Conferința celor patru miniștri de externe dela Paris:

„Prețuind eforturile militare în doborârea fascismului și acțiunea de democratizare dusă cu hotărîre de Guvernul Român, Conferința de Pace dela Paris a recunoscut reintegrarea Ardealului de Nord la România, abolind dictatul dela Viena".

(La auzul acestei știri intreaga asistență izbucnește în aplauze furtunoase și ovațiuni; aplauzele continuă cu putere în timp ce toată lumea, Tribunalul, publicul, ziariștii se ridică în picioare, în semn de omagiu adus acestui important eveniment în istoria României).

INTEROGATORIUL ACUZATULUI DUMITRU POPESCU

PREȘEDINTELE : Acuzatul Dumitru Popescu, prin ce împrejurări ați cunoscut pe Ion Antonescu de ați ajuns Ministru de Interne ?

AC. D. POPESCU: D-le Președinte, d-l general Antonescu a fost ca și mine ofițer activ din 1903, adică vreo 37—40 de ani Nu știu dacă în 40 de ani am vorbit cu generalul Antonescu de patru ori, afară de bună ziua ce i-am dat. D-sa poate confirma acest lucru.

PREȘEDINTELE: Știți că Ion și Mihai Antonescu vă socoteau ca unul din stâlpii regimului, om de mare încredere pentru realizarea scopurilor regimului ?

AC. D. POPESCU: Nu știu.

PREȘEDINTELE: In ce domeniu ați colaborat cu Antonescu și Cristescu, ce măsuri ați luat pentru întărirea dictaturii antonesciene ?

AC. POPESCU: Cu Eugen Cristescu nu am avut nici o colaborare. El făcea parte dintr'un consiliu de trei cu generalul Vasiliu și mareșalul Antonescu care decidea în chestiuni secrete. Nu aveam cunoștință de ele pentru că n'am fost niciodată la acest consiliu.

PREȘEDINTELE: In ce măsură ați contribuit la măsurile de represiune contra acelora cari erau împotriva regimului și a războiului ?

AC. POPESCU: In nici o măsură. Nu se va găsi un singur ordin dat de mine.

PREȘEDINTELE: La ședințele Consiliului de miniștri din 17 și 18 Iunie 1941, ați participat ?

AC. POPESCU: Da.

PREȘEDINTELE: Ați colaborat la toate actele de represiune care s'au luat ?

AC. POPESCU: La niciunul n'am luat parte.

PREȘEDINTELE : Ați edictat legi cu caracter general de represiune ?

AC. POPESCU: Am fost ministru de Interne 3 ani jumătate. Nu veți găsi o singură rezoluție de internare în lagăr din partea mea.

PREȘEDINTELE : Plebiscitul l-ați organizat dvs. ?

AC. POPESCU: Am primit dispoziţiuni ca să se facă și am dat o serie de ordine ca să vină lumea la vot. Când lumea întârzia, insistam să fie adusă la vot.

AC. PUBL. SĂRACU: Cu jandarmii ?

AC. POPESCU: Nu.

PREȘEDINTELE: Cine erau executanții ?

AC. POPESCU: Autoritățile comunale locale.

PREȘEDINTELE: La consiliul de miniștri dela 23 August ați participat ?

AC. POPESCU: Da.

PREȘEDINTELE: Ce s'a discutat în legătură cu continuarea războiului și încheierea armistițiului?

ACUZATUL POPESCU: La un moment dat mareșalul Antonescu a spus să se retragă guvernul în Bihor și a fost vorba să se încerce și o rezistență pe Olt. Nu-mi amintesc precis.

ION ANTONESCU: A participat generalul Popescu la toate consiliile de miniștri, la toate consiliile de cabinet pentru ordinea internă ?

AC. POPESCU: Nu la toate, pentru că atunci când eram în inspecție nu am participat.

PREȘEDINTELE: La cele mai multe ați participat ?

AC. POPESCU: Cred că da.

ION ANTONESCU: A participat la toate.

Ați auzit în consiliile de miniștri și în consiliile de cabinet că aș fi recomandat lui Vasiliu sau Cristescu ca să procedeze extra-legal și cu brutalitate, sau am făcut totdeauna recomandația ca să se procedeze cu umanitate?

AC. POPESCU: Nu știu ce înțelegeți prin consiliile de cabinet ?

ION ANTONESCU: Consiliile pentru ordinea internă.

AC. POPESCU: Pentru că erau două consilii, unul ținut cu Cristescu și general Vasiliu la care n'am fost niciodată.

La celelalte consilii unde au participat și alții din cabinet nu am auzit niciodată să fi spus d-l mareșal Antonescu ca să se procedeze nelegal.

PREȘEDINTELE: Cine mai are de pus întrebări ?

AC. LECCA: Își aduce aminte că în 1941 la sfârșit sau începutul 1942 am făcut cerere mareșalului ca anumite categorii de cetățeni, circa 7000—8000, să se poată întoarce din Transnistria și d. mareșal a aprobat cererea?

AC. POPESCU: Chestiunea privind evacuările și repatrierile depindeau de Subsecretariatul de Stat al Poliţiei; de această cerere nu-mi amintesc.

AC. LECCA: Nu vă amintiți că ați aprobat și dvs. o asemenea cerere?

AC. POPESCU: Imi amintesc că nu am aprobat asemenea cerere.

AC. PUBLIC SĂRACU : Să răspundă acuzatul cine întocmea listele de internare a luptătorilor antifasciști sau celor cari erau contra războiului ?

PREȘEDINTELE: Cine întocmea lista internărilor în lagăr?

AC. POPESCU: Subsecretariatul de Stat al Poliţiei.

AC. PUBLIC SĂRACU: Personal a semnat o asemenea listă ?

AC. POPESCU: Nu. Se făcea un Jurnal al Consiliului de miniștri semnat de toți miniștrii.

AC. PUBL. SĂRACU: Din punct de vedere administrativ această listă trebuia să treacă pe la d-sa ?

AC. POPESCU: Da.

PREȘEDINTELE: Va să zică știaţi de aceste internări? Ce măsuri ați luat ?

AC. POPESCU: Când durata unei internări era prea mare, o modificam. Nu făceam modificări prea mari pentru că și generalul Vasiliu și generalul Popescu Ion, dacă mă împotriveam se plângeau mareșalului Antonescu că sabotez.

AC. PUBL. SĂRACU: La 1941 în Iunie cine a dat ordin pentru internarea în lagăr a tuturor luptătorilor antifasciști ?

AC. POPESCU: Nu-mi aduc aminte. In orice caz d-le Președinte nu am pus o singură rezoluție de internare a unei singure persoane în lagăr, nu am dat un singur ordin de deportare, evacuare sau internare.

AC. PUBL. SĂRACU: Dar când a inspectat lagărul dela Tg. Jiu, i s'a adus la cunoștință ceeace se petrece acolo? Ce măsuri a luat ?

AC. POPESCU: Am inspectat lagărul dela Tg. Jiu de 3—4 ori, în timp ce era în ordinele Subsecretariatului de Stat al Poliției. Pentrucă mă interesa să cunosc situația. Totdeauna m'am dus inopinat.

Spuneam la cabinet că plec în Moldova și mă duceam la lagăr. Cum intram dădeam ordin comandantului să aducă la mine pe toți cei cari sunt nemulțumiți. Nu mi s'au făcut niciodată reclamațiuni. că la Tg. Jiu populația a suferit.

AC. PUBLIC SĂRACU: Ați stat de vorbă și cu mine. V'am spus că este bine în lagăr ?

AC. POPESCU: Nu. Nu putea spune cineva că este bine în lagăr.

PREȘEDINTELE: Ce măsuri ați luat ?

AC. POPESCU: Regulamentul lagărului a fost făcut de mine. A fost un regulament cât se poate de omenesc (ilaritate).

INTEROGATORIUL ACUZATULUI C. PETROVICESCU

PREȘEDINTELE: Să spună acuzatul Petrovicescu: la ce dată a început contactul său cu mișcarea legionară ?

AC. PETROVICESCU: In 1934.

PREȘEDINTELE: Și cum s'a petrecut ?

AC. PETROVICESCU: M'am dus atunci la consiliul de război la corpul II armată și am început să lucrez împreună cu magistrații ajutori pe care îi aveam pe Hotineanu. S'au făcut atunci instrucțiuni și după aceia a început judecarea procesului. Instrucțiunile orale au durat atunci vreo zece zile. Consiliul era prezidat de generalul Ignat. In rechizitoriu, având în vedere actele găsite și cele auzite orale, în rechizitoriul meu am cerut condamnarea celor trei asasini și am lăsat la dispoziționea adică la aprecierea consiliului, vinovăția lui Cantacuzino și Codreanu, iar pentru ceilalti acuzati am cerut achitarea. Aceasta a fost atitudinea mea atunci. Consiliul a fost de acord.

PREȘEDINTELE: Ulterior cum au evoluat legăturile dvs. cu mișcarea legionară ?

AC. PETROVICESCU: Nu am avut nicio legătură. Am plecat după aceea în străinătate, m'am reîntors si mi-am reluat serviciul meu și am trecut la comanda diviziei de la Turnu Severin. Acolo în anii 1935 și 1936 s'a tinut un congres studențesc din Timoc și Oltenia care era prezidat de d. profesor Manolescu și care era autorizat și am primit o invitație la acest congres și m'am prezentat.

AC. PUBL. STOICAN: Făcând elogii legionarilor ?

AC. PETROVICESCU: Nu am vorbit absolut nimic de mișcarea legionară acolo.

PREȘEDINTELE: V'am rugat să spuneți ce legături ați avut cu mișcarea legionară după aceia.

AC. PETROVICESCU: Dela terminarea procesului și până la 16 Octombrie 1940 nu am avut nicio legătură, adică legăturile mele au fost nule. Nicio legătură. Ei au fost foarte sensibili că a fost găsit un om care să scoată adevărul.

PREȘEDINTELE: Dar în 1938 ?

AC. PETROVICESCU : In anul 1938 am fost chemat martor, la procesul lui Codreanu, avându-se în vedere atitudinea mea din 1934.

PREȘEDINTELE: Dar cu privire la înarmarea legionarilor, ce măsuri ați luat dvs. ?

AC. PETROVICESCU: Mișcarea legionară pe atunci avea un comandament propriu și era pusă sub comanda lui Horia Sima și noi nu aveam competința. Nu am făcut nicio înarmare. Pentru mine pe stradă un legionar sau nelegionar era totuna.

PREȘEDINTELE: Dar i-ați înarmat cu materiale dela Interne ? D-ta ce știi în legătură cu aceasta ?

AC. PETROVICESCU: Doamne ferește ! Este la dosar că am fi dat 90 revolvere ; or, după cum știe și g-l Vasiliu care este aici și care cunoaște că d. Rioșeanu a declarat că: acele 90 revolvere au fost date de mine în urma tratativelor cu Topor, la cererea d-lui Horia Sima.

PREȘEDINTELE: Cum ați reacționat după masacrul dela Jilava ?

ACUZ. PETROVICESCU: In privința Jilavei nu sunt competinte să vă dau nici-o lămurire și să vă spun pentru ce: Jilava este o închisoare militară care ține de Ministerul Apărării Naționale. Eu eram Ministru de Interne și nu aveam nici o competență. Jilava a fost afectată de Dl. Mihai Antonescu pentru închiderea celor arestați de comisiunea specială prezidată de Consilierul Bănescu ca vinovați de crimele trecutului.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: Eu nu puteam să afectez o închisoare militară pentru deținuți civili.

ACUZ. PETROVICESCU . Există declarația d-sale la Curtea de Justiție Militară unde spune că a dat ordin ca acești vinovati să fie închiși la Jilava.

PRESEDINTELE: Si după aceea ce ați făcut?

ACUZ. PETROVICESCU: In dimineața zilei când s'au întâmplat omorurile m'am dus să văd cele petrecute și am găsit

acolo pe dl. General Popescu, Comandantul Militar al Capitalei, împreună cu un magistrat militar. A urmat după aceea un consiliu de miniştri care a durat de dimineaţă până seara la ora 10.

PREŞEDINTELE: Generalul Popescu era Comandantul militar al Capitalei, dvs. eraţi ministru de Interne. Cui i-aţi raportat de cele constatate la Jilava?

ACUZ. PETROVICESCU: Am raportat d-lui Mareşal Antonescu.

PREŞEDINTELE: Ce a răspuns dl. mareşal Antonescu?

ACUZ. PETROVICESCU: Poate că-şi aduce aminte. A spus: Nu-mi pare rău de niciunul din aceştia pentrucă au făcut prea mult rău ţării.

PREŞEDINTELE: Cum se explică că după aceea aţi luat altă atitudine ?

ACUZ. I. ANTONESCU: Nu a venit în dimineaţa aceea la mine.

PREŞEDINTELE: Când v'a raportat dl. gen. Petrovicescu de cele petrecute este adevărat că aţi spus că bine li s'a făcut ?

ACUZ. I. ANTONESCU: Toţi oamenii politici care au fost duşi la Jilava precum şi jandarmii şi mulţi oameni nevinovaţi duşi acolo, au fost duşi ca să li se apere viaţa.

PREŞEDINTELE: Aceasta este o chestiune lămurită. Dar faţă de afirmarea categorică a gen. Petrovicescu că în momentul când v'a raportat cele petrecute, dvs. aţi spus că bine li s'a făcut, ce aveţi de zis?

ACUZ. I. ANTONESCU: Nu are nicio legătură aceasta cu atitudinea mea.

PREŞEDINTELE: Vasăzică negaţi acest lucru?

ACUZ. I. ANTONESCU: Domnule preşedinte, dvs. d. general Petrovicescu menţineţi cele spuse?

ACUZ. PETROVICESCU : Da ; am raportat generalului Antonescu întâmplarea şi mi-a spus exact ce v'am spus. Dealtminteri este scris în „La marginea prăpastiei". Eu am rămas surprins că a apărut acest lucru.

PREŞEDINTELE: Dar în consiliul de miniştri?

ACUZ. PETROVICESCU: Acolo a fost o discuţie foarte scurtă, unde s'au expus cele întâmplate, iar în cartea „La marginea prăpastiei" s'a reprodus după stenogramă cele ce v'am spus.

PREŞEDINTELE: Aţi colaborat cu nemţii?

ACUZ. PETROVICESCU: Nicio colaborare.

PREŞEDINTELE: Mai are cineva de pus întrebări dintre acuzaţi?

ACUZ. CRISTESCU: Acest proces trebue să se lămurească. Eu am făcut ancheta asupra asasinării lui Duca şi am stabilit proba evidentă a vinovăţiei lui Codreanu. Pentru ce l-aţi achitat? Aţi văzut la dosar declaraţia D-nei Călinescu, în casa căreia Codreanu a pregătit în cele mai mici amănunte atentatul acela.

ACUZ. PETROVICESCU: Domnealui face o eroare: Eu în calitate de procuror nu puteam să achit. Intrebaţi pe dl. gen. Ignat.

ACUZ. CRISTESCU: Dar ce v'a determinat pe baza probelor dela dosar să puneţi concluzii de achitare?

ACUZ. PETROVICESCU: Probele dela dosar au fost verificate prin instrucţia orală şi nu a existat nici o disonanţă între ce am spus eu şi ce este acolo.

ACUZ. CRISTESCU: Ce manifeste au apărut la mişcarea legionară şi ce se spunea într'însele ?

ACUZ. PETROVICESCU: De unde vreţi să ştiu eu aceasta?

ACUZ. CRISTESCU: De ce a fost arestat comisarul Petrovici?

ACUZ. PETROVICESCU: Pentrucă a fost găsit într'o casă de conspiratori cu d. Rioşeanu unde se lucra împotriva siguranţei statului.

In ce priveşte Jilava ţin să adaug d-le Preşedinte că acest proces a fost judecat şi nu am fost chemat nici măcar ca informator.

INTEROGATORIUL ACUZATULUI CONST. BUŞILĂ

PREŞEDINTELE: In ce împrejurări aţi fost solicitat şi aţi acceptat să participaţi în guvernul Antonescu ?

AC. BUŞILĂ : In cursul lunii Iunie am fost solicitat în vreo 3 rânduri să accept a lua conducerea Ministerului Comunicaţiilor, al cărui titular, care era un militar, trebuia să plece pe front. In timpul acela cred că nu lipseau solicitatorii şi doritorii de a ocupa un minister.

PREŞEDINTELE: Aveaţi legături mai dinainte cu d-l Mihai Antonescu ?

AC. BUŞILA: Da, de mai mulţi ani.

PREŞEDINTELE: In ce împrejurări ?

AC. BUŞILĂ: Nu-mi aduc bine aminte, dar ştiu că la Institutul Social ne-am întâlnit la mai multe şedinţe, unde se discutau

chestiuni internaționale și diferite probleme de politică externă.

PREȘEDINTELE: In momentul când ați intrat în Minister, războiul antisovietic și în contra Națiunilor Unite era declarat ?

AC. BUȘILĂ: Acela contra Națiunilor Unite nu era declarat încă.

PREȘEDINTELE: Ce v'a determinat să intrați în acel guvern în timpul războiului ?

AC. BUȘILĂ: Am avut totdeauna aceiași linie de conduită.

PREȘEDINTELE: Ce rol ați avut privitor la intensificarea transporturilor pentru armatele germane ?

AC. BUȘILĂ: Aceasta era o chestiune care privea exclusiv căile ferate, care conform legii de organizare a lor, din ziua declarării războiului treceau sub ordinele Marelui Stat Major. Toate transporturile militare germane, au fost ordonate de M. St. Major.

PREȘEDINTELE : Atunci să punem altfel întrebarea: In ce măsură ați ajutat trecerea trupelor germane în legătură cu drumurile și șoselele noastre ?

AC. BUȘILĂ: Eu nu am cunoscut decât un singur lucru: de a continua lucrările de drumuri perfectând contractele încheiate înainte de mine de alții.

PREȘEDINTELE : Ați făcut asemenea contracte cu germanii ?

AC. BUȘILĂ: Nu. Pentru că toate contractele privitoare la drumuri atât cu germanii cât și cu italienii erau făcute de predecesorii mei.

PREȘEDINTELE: In ce a constat aportul dvs. în semnarea acordurilor cu germanii ?

AC. BUȘILĂ: Nu am făcut niciun acord economic cu germanii. Acestea sau făcut utlerior bazate pe acordul din 1940 încheiat la Berlin și care după aceia la fiecare 6 luni era revizuit de un delegat special. Delegatul nostru special era d-l Răzmeriță care lucra la Berlin cu organele germane. Convenția nu avea de face cu Ministerul Lucrărilor Publice, care primea de acolo cotele indicate și care totdeauna erau mai mici decât cele cerute. De altminteri într'un consiliu de miniștri când s'a adus această convenție a d-lui Răzmeriță la 1942 am ținut să atrag atenția că Ministerul Lucrărilor Publice era nedreptățit pentrucă nu primea decât foarte puțin din ceeace îi trebuia.

PREȘEDINTELE: Ce atitudine ați luat în Consiliul de miniștri când se puneau probleme în legătură cu deportările și evacuările populației ?

AC. BUȘILĂ : Niciodată nu am auzit în Consiliul de miniștri despre deportări sau de măsuri riguroase. Aceste lucruri le-am văzut în actul de acuzare și am văzut că se discuta într'un consiliu restrâns.

PREȘEDINTELE : Ați fost autorul mai multor legi cu caracter rasial ?

AC. BUȘILĂ : Văd că se citează în actul de acuzare legea de organizare a Bucovinei și Basarabiei.

PREȘEDINTELE: Ați semnat această lege?

AC. BUȘILĂ: Ca toți miniștrii.

In al doilea rând mi se pune în sarcină legea refacerii orașului Panciu. Această lege a fost întocmită de o comisiune instituită sub președinția d-lui Căpățînă dela Curtea de Casaație, Comisiune instituită atunci și proectul de lege semnat de ministrul de finanțe. Iar de mine în ceeace privește partea privitoare la lucrări întrucât eram ministrul Lucrărilor Publice. O altă lege rasială este a poștelor și telegrafelor. Aceste legi mi se pun în sarcină că ar fi rasiale pentrucă în ele se prevede că personalul trebue să fie român, de origine etnică română. Aceste legi sunt trecute prin Consiliul Legislativ și modificările au fost introduse de acest consiliu în concordanță cu politica urmărită de atunci. In ce mă privește nu am avut niciodată intenția să fiu antisemit deși s'a spus că sunt cel mai mare antisemit.

AC. PUBLIC STOICAN: Așa spune stenograma.

AC. BUȘILĂ: Eu nu contest stenograma.

PREȘEDINTELE: Cine are întrebări de formulat ?

D. AC. PUBLIC ȘEF: Dacă a fost în Transnistria și a organizat transporturi de cereale în țară ?

AC. C-TIN BUȘILĂ : Am fost în Transnistria delegat și de d-l conducător al Statului și m'am ocupat de transporturi.

AC. PUBLIC SĂRACU: După rebeliune a trimes o telegramă prin care își oferea serviciile lui Ion Antonescu ?

AC. C. BUȘILĂ: In actul de acuzare este trunchiată această telegramă. Această telegramă este dată în numele Societății Politechnice.

AC. PUBLIC SĂRACU: Dacă a pus la dispoziția nemților cât mai mult petrol și a căutat să intensifice producția de petrol?

AC. C. BUȘILĂ: Este rău citit. Antonescu era la Berlin în Noembrie când l-am găsit acolo. Dânsul pleca dimineața și noaptea mi-a spus: Am discutat cu Clodius chestiunea petrolului și a cărbunilor. Te rog să insiști ca să obții, pentru că nu am ajuns încă la cifra de 50 de tone. A doua zi Antonescu a plecat.

Am discutat cu Clodius această chestiune de petrol și am ajuns la 50 de vagoane de cărbuni. Atunci am telefonat la București și am comunicat că Clodius a convenit la 50 de vagoane. In urmă am scris o scrisoare că toți nemții se interesau de petrol. Ce este vina mea, dacă nemții se interesau de petrol ?

AC. PUBLIC SĂRACU: Curios este ca acest petrol de care se interesau nemții să-l dăm noi.

AC. C. BUȘILĂ: Eu nu am spus ca să-l dăm noi, ci am spus că singura soluție este ca să se mărească producția.

INTEROGATORIUL ACUZATULUI N. MAREȘ

PREȘEDINTELE: Acuzatul Mareș, în ce împrejurări și în ce scop ați luat contact cu mișcarea legionară ?

AC. MAREȘ: Cu mișcarea niciodată. Cu d-l Codreanu eram prieten și cu generalul Cantacuzino cu care m'am întâlnit în Cișmigiu și mi-a spus să merg la Casa Verde. Ne-am dus la Casa Verde și acolo Cantacuzino s'a înscris în Legiune și eu nu.

PREȘEDINTELE: Ați lucrat pentru coalizarea partidelor de dreapta.

AC. MAREȘ: Ziceam că trebuie să se facă. Eu am fost totdeuna conservator junimist sub Petre Carp.

PREȘEDINTELE: Urmăreați refacerea partidului conservator?

ACUZ. MAREȘ: Da.

PREȘEDINTELE: In ce împrejurări ați cunoscut pe acuzatul Ion Antonescu?

ACUZ. MAREȘ: La Iași înaintea războiului mondial trecut, era aghiotant al mareșalului Prezan, iar eu eram foarte bun prieten cu d-l și doamna mareșal Prezan.

PREȘEDINTELE: Ați inițiat și facilitat o întrevedere între Codreanu și Ion Antonescu?

ACUZ. MAREȘ: Mi-a spus așa: Berbecul acesta de Codreanu nu vrea să înțeleagă că nu are niciun Stat Major. Hai, să facem un stat major. Cu cei care plecaseră dela Grigore Filipescu din cauză că partidul conservator făcuse o asociație cu partidul național țărănesc. Și atunci eu le-am spus: Cred că dacă Antonescu își dă demisia, ar putea să fie și el aci. Atunci m'am dus odată la Cantacuzino acasă, care mi-a spus: Vorbește tu cu Codreanu și atunci am vorbit cu Codreanu și am avut conversația aceia care se găsește în actul de acuzare la pagina d-lui mareșal Antonescu, care este însă mult înfloratâ și fără sfârșit, fiindcă sfârșitul lipsește. Eu i-am spus că are 30 de ani,

mareșalul 50 de ani, este mult înflorat și când am spus că nu are program și că o să-l facă, i-am spus: Cel mai greu este să conduci oamenii, am putea să facem ceva cu Antonescu și cu partidul conservator. El a spus: 2 săbii nu intră într'o teacă.

PREȘEDINTELE: In ce împrejurări ați intrat în Guvern?

ACUZ. MAREȘ: Mareșalul Antonescu fusese la Rege. Eu ședeam la Predeal și eram intimul său. Mi-a spus: Tu l-ai cunoscut pe Codreanu, spui că stă aci la Casa Verde; să-i spui să vie la mine. A venit și a spus că el face politica cu sabla, drumul lui și-l face cu sabia, n'are nevoie să i se deschidă drumul la Rege. I-a spus: Domnule Codreanu, cine trage sabia, de sabie va muri. Despre chestiunea externă însă nu s'a discutat deloc.

PREȘEDINTELE : La ce dată ați intrat în Minister?

AC. MAREȘ: La 15 Septembrie, eram la Președinția Consiliului de Miniștri și mareșalul Antonescu mi-a spus: Pe cine să propun pentru Ministerul Agriculturii? Eu i-am recomandat pe actualul ministru, Traian Săvulescu. Când au auzit legionarii de el, fiindcă cea mai mare parte din legionari erau dela Facultatea de Agronomie, nu voiau să audă de dânsul. Atunci a spus : Nu primesc pentru nimic în lume.

AC. PUBLIC SĂRACU : Dvs. ce aveați comun cu Agricultura?

AC. MAREȘ: Eu eram, cum spui d-ta, moșierul, boer.

PREȘEDINTELE : Ce rol ați avut în Convenția cu nemții?

AC. MAREȘ: Rolul meu era ca să produc, nicidecum nu era ca să fac convenții cu nemții. Eu convenții n'am făcut, eu n'am făcut decât să produc. Am avut o singură chestiune economică cu o Societate Wohltrat.

PREȘEDINTELE : In ce împrejurări ați afirmat că I. Dobre urma să ia locul lui Ion Antonescu ?

ACUZATUL MAREȘ : Am auzit.

PREȘEDINTELE : De unde ?

ACUZATUL MAREȘ: Nu știu ! Poate dela Mihai Antonescu.

PREȘEDINTELE : Ceilalți acuzați au de formulat întrebări ?

ACUZATUL MAREȘ : Am eu de adăugat, o chestiune cu Petrovicescu.

PREȘEDINTELE : Care anume ?

ACUZATUL MAREȘ : In chestiunea Jilava. Iată cum a fost chestiunea : Dimineața eram la minister. Primesc tele-

fon să mă duc la Consiliul de Miniștri, pentrucă se făcuse omoruri la Jilava, Șeful de cabinet mi-a spus și m'am dus la Consiliul de Miniștri. Acolo s a ținut un consiliul de miniștri două zile. Au fost discuții foarte multe. In această chestiune să-mi dați voie să spun ceva :

După o lună și ceva după ce am fost ministru, am aflat că d. general Petrovicescu dăduse arme legionarilor și atunci, dimineața, era pe la orele 7½, m'am repezit la d. Antonescu. pentrucă nu eram numai ministru ci și prieten intim. I-am spus ceeace s'a întâmplat. A dat ordin să fie chemat imediat colonelul Eleiterescu, Petrovicescu, Rioșeanu și Jandarmul, — jandarmul era Vasiliu. S'a pus chestiunea armelor care au fost date de generalul Petrovicescu. D. general Petrovicescu mi-a spus : Ce te amesteci în treaba aceasta. I-am spus că în afară că sunt ministru sunt și prieten intim cu mareșalul Antonescu. S'a dovedit cu documente, armele care au fost date de generalul Petrovicescu. Este vorba de cele 90 de arme despre care s'a vorbit și în jurnalul „Universul".

Atunci a venit d-na Codreanu și a cerut să-l vadă pe mareșal. Atunci am avut o scenă cu d-na Codreanu, care mi-a spus: Sânge vreți, sânge o să vă dau.

ACUZ. PUB. V. STOICAN: După ce acuzatul Mareș a ieșit din guvern, a ocupat funcțiunea de președinte al Uniunii Sindicatelor Agricole ? In ce calitate a făcut acesta? A depus eforturi pentru intensificarea exportului de cereale către Germania nazistă ?

ACUZATUL MAREȘ: Am fost ales președinte în locul lui Garoflid. In consiliu erau aleși toți foștii miniștri ai Agriculturii. Recolta trebuia vândută pentru ca să se facă parale pentru alta. Eu primeam ordine dela Ministerul Economiei, așa cum am primit pentru mazăre, pentru lână ca să le colectez. Uniunea Sindicatelor agricole era un organ ajutător al Ministerului Agriculturii, care nu lucra de capul lui.

ACUZ. PUB. STOICAN : Cine plătea : Nemții sau Banca Națională ?

ACUZATUL MAREȘ : Aveam credite puse la dispoziție de Banca Națională prin Ministerul Economiei Naționale.

ACUZ. PUBLIC VASILE STOICAN : Este adevărat că acuzatul a făcut o scrisoare, adresată lui Mihai Antonescu, prin care a cerut tractoare din Transnistria ?

ACUZATUL MAREȘ : Venise deja tractoarele din Transnistria. Era vorba să facem o societate de motocultură cu d.

Malaxa. Este un întreg dosar la Uniune. Era vorba să se dea acele tractoare. Atunci am cerut d-lui Mihai Antonescu, așa cum se găsește telegrama la dosar . S'a hotărât să facem aceste societăți de motocultură.

ACUZ. PUBLIC STOICAN : A elaborat acuzatul, împreună cu Garoflid un memoriu adresat acuzatului I. Antonescu în care s'a erijat ca apărător al marei proprietăți. Era svonul care se răspândise pe atunci că se va face o expropriere a marei proprietăți.

ACUZATUL MAREȘ : Mai întâi acel memoriu l-a lucrat Garoflid, singur, nu împreună cu mine. Nu mă dau de o parte să spun că eu nu am fost mare proprietar, ca proprietar, apăr proprietatea.

ACUZ. V. STOICAN : Proprietatea este una și latifundiul este alta.

ACUZ. MAREȘ : Proprietarii mari au făcut România.

ACUZ. PUBLIC STOICAN : România a fost făcută de țăranii români, nu de Dvs.

AC. PUB. STOICAN : D-le Președinte, vă rog să permiteți, deși s'a încheiat interogatoriul acuz. Mareș, să-i mai punem o singură întrebare și anume pe cine reprezenta în comisia de reformă agrară din 1945, sub guvernul Rădescu.

PREȘEDINTELE : Pe cine ați reprezentat în această comisie ?

AC. MAREȘ : Uniunea Centrală a Sindicatelor Agricole. Eram președinte si am fost delegat să reprezint uniunea.

PREȘEDINTELE : Ce interese reprezenta uniunea ?

AC. MARES : Interesele întregei agriculturi.

AC. P. STOICAN: In susținerea intereselor acestei „întregi agriculturii" a sabotat și a combătut reforma agrară ?

PRȘEDINTELE : Ați combătut reforma agrară ?

AC. MAREȘ : Care ? Cea care este acum ?

PREȘEDINTELE : Da.

AC. MAREȘ: Sigur. Dacă aș mai avea putere, aș mai combate-o.

INTEROGATORIUL ACUZATULUI PETRE TOMESCU

PREȘEDINTELE : In ce împrejurări ați intrat în guvernul Antonescu ?

AC. Dr. TOMESCU : După rebeliunea legionară am fost chemat de d. mareșal Antonescu și mi s'a propus ca să fiu nu-

mit ministru al sănătății. Atunci am arătat că am făcut unele studii și publicațiuni în ce privește organizarea sanitară, dar că neavând nici un fel de autoritate și de competință în ceiace privește problemele de muncă, n'aș putea să-mi iau și răspunderea acestui sector de activitate. Atunci, d. mareșal Antonescu mi-a comunicat că o să înființeze, ceiace s'a și făcut, un subsecretariat de stat al muncii, care să se ocupe de toate problemele din acest sector.

PREȘEDINTELE: La ce dată ați intrat în guvern ?

AC. Dr. TOMESCU: La 27 Ianuarie 1941.

PREȘEDINTELE: Ce v'a determinat să intrați într'un guvern dictatorial ?

AC. Dr. TOMESCU: Era imediat după rebeliunea legionară.

PREȘEDINTELE: In ce împrejurări ați fost numit de acuzatul Brăileanu, pe când era ministru al Educației Naționale, decan al facultății de medicină ? Ce scrisoare i-ați scris ?

AC. Dr. TOMESCU: N'a fost o scrisoare ci o adresă. A fost convocat consiliul profesoral dar în atmosfera de atunci nu s'au putut ține ședință și s'a făcut o adresă semnată de mai mulți profesori al cărei text nu mi-l mai amintesc. Am văzut la dosar un text, dar nu știu dacă este exact. După aceasta când s'au făcut numirile de decani la toate facultățile am fost numit decan al facultății de medicină.

PREȘEDINTELE: In calitate de ministru al sănătății care au fost normele colaborării Dvs. cu Germania ?

AC. Dr. TOMESCU: Colaborarea cu Germania n'am avut în niciun sector, în afară de furniturile de material sanitar, care se făceau în mod automat.

PREȘEDINTELE: In ce privește colaborarea în cadrul sprijinirii războiului care a fost atitudinea dvs. ?

AC. Dr. TOMESCU: Sectorul meu de activitate privea numai teritoriul până la Prut și atribuțiile mele erau să mă ocup de sănătatea publică a populației civile.

PREȘEDINTELE: Când s'a început războiul ce atitudine ați luat dvs.?

AC. Dr. TOMESCU: Când s'a început războiul am continuat să mă ocup de toate problemele care priveau sănătatea populației civile și mai ales profilaxia epidemiilor, care în timpul războaielor iau mari proporții.

PREȘEDINTELE: Ați dus în cadrul activității dvs. și o acțiune propagandistică? Ce activitate publicistică ați avut în revista „România Medicală".

AC. Dr. TOMESCU: „România Medicală" este o revistă înființată de mine acum 23 ani. Era o revistă pur medicală, în care nu se publicau articole de politică.

PREȘEDINTELE: Negați că ați fi dus în sectorul dvs. de activitate o activitate propagandistică, prin „România Medicală ?"

AC. Dr. TOMESCU: Nu am dus această propagandă. Aceasta era o revistă științifică.

PREȘEDINTELE: Nu vorbim de partea ei științifică. Sunt chestiuni generale care se publică în orice revistă științifică. La această parte mai generală mă refer.

AC. Dr. TOMESCU: Nu era propagandistică.

PREȘEDINTELE: Ce aveți de spus în legătură cu interdicțiile făcute de Ministerul Sănătății unor anumite categorii de profesioniști ?

AC. Dr. TOMESCU: Aceste legi erau făcute anterior venirii mele la minister de către fostul ministru Iașinschi.

AC P. SĂRACU: O singură întrebare: I s'a permis populației evreești internarea în spitale ?

AC. Dr. TOMESCU: Da.

PREȘEDINTELE: Ce conferințe ați ținut dvs. la radio ?

AC. Dr. TOMESCU: Am ținut câteva conferințe, dar acestea le țineam și înainte de a fi ministru. Ele priveau probleme medicale.

PREȘEDINTELE: Erau strict medicale ?

AC. Dr. TOMESCU: In general erau....

PREȘEDINTELE: Nu în general.

AC. Dr. TOMESCU: In actul de acuzație se spune că sunt numeroase conferințe la radio și sunt chiar anexate la dosar. Le-am citit. Una singură era de alt caracter și anume de propagandă pentru împrumut, conferință din care se citează în actul de acuzare.

PREȘEDINTELE: Care a fost atitudinea dvs. în Consiliile de Miniștri atunci când se discuta chestiunea deportărilor din Bucovina și Basarabia ?

AC. Dr TOMESCU: Asemenea chestiuni nu s'au discutat în Consiliul de Miniștri în sensul luării de hotărîri sau supunerii unor deliberațiuni.

PREȘEDINTELE: Dar ați luat atitudine atunci când s'au discutat, indiferent de forma sub care s'au discutat ?

AC. Dr. TOMESCU: Nu mi-aduc aminte să se fi pus în discuție în Consiliul de Miniștri chestiunea deportărilor.

PREȘEDINTELE: In preajma lui 23 August 1944 ce mă-

suri aţi luat cu privire la evacuarea instituţiilor medicale în Oltenia şi Transilvania ?

AC. Dr. TOMESCU : Nicio măsură.

AC. P. STOICAN : Rog să răspundă acuzatul dacă în calitate de ministru al sănătăţii a elaborat legea prin care se răpea dreptul muncitorilor la îndemnitatea de concediu, care se vărsa Casei Asigurărilor Sociale ?

PREŞEDINTELE : Aţi luat aceste măsuri ?

AC. Dr. TOMESCU Toate legile referitoare la muncă erau studiate, redactate şi elaborate de Subsecretariatul de Stat al Muncii.

PREŞEDINTELE : Subsecretariatul de Stat al Muncii de ce minister aparţinea ?

AC. Dr. TOMESCU : Este adevărat că Subsecretariatul de Stat al Muncii depindea de Ministerul Sănătăţii.

PREŞEDINTELE: Altă întrebare ?

AC. PUBLIC SĂRACU : Cine a elaborat legea pentru înfiinţarea Oficiului aşa denumit „Muncă şi Lumină?"

AC. Dr. TOMESCU : Această legislaţie am căutat-o în dosarele d-lui Dănulescu şi am găsit-o într'unul din rapoartele sale.

PREŞEDINTELE : Aţi semnat legea ?

AC. Dr. TOMESCU : Nu ştiu dacă am semnat-o. Nu ştiu despre ce lege este vorba. Este probabil ca unele din ele să le fi semnat. Dar este cert că nu este opera mea.

AC. PUBLIC SĂRACU : Dacă acuzatul a participat la Consiliul de Miniştri din 19 Iunie 1941, când s'a pregătit războiul contra U. R. S. S. ?

AC. Dr. TOMESCU : Am văzut şi eu din stenograma acelui Consiliul de Miniştri, dar acest lucru era după ce războiul se hotărîse şi atunci se cerea ca să dăm o listă de personalul medical care a fost în Basarabia şi care trebuia să revină acolo.

INTEROGATORIUL ACUZATULUI GHEORGHE ALEXIANU

PREŞEDINTELE : Acuzatul Gheorghe Alexianu. In ce calitate aţi colaborat în Guvernul Antonescu, anterior venirii Dvs. ca guvernator al Transnistriei ?

AC. GH. ALEXIANU: Anterior venirii mele ca guvernator al Transnistriei am fost invitat la Presedintia Consiliului de Miniştri, ca să iau parte, împreună cu specialişti germani, la redactarea nouei legi de organizare administrativă a tării.

PREŞEDINTELE: Şi ce specialişti aţi avut acolo ?

AC. GH. ALEXIANU : Ştiu că am avut o singură şedinţă cu d. Pilaumer şi cu d. primar dela Strasburg, precum şi alte nume de care nu-mi mai aduc aminte. In acea comisie lucra profesorul Rarincescu şi alţii de cari nu-mi aduc aminte.

PREŞEDINTELE : Ce a determinat adeziunea dvs. ca colaborator în Transnistria ?

AC. GH. ALEXIANU: Colaborarea mea a fost în calitate de profesor specialist în probleme administrative (ilaritate).

PREŞEDINTELE : Dar mai erau şi alţi specialişti în această materie. Cum tocmai dvs. ?

AC. GH. ALEXIANU : Mă cunoştea d. Mihai Antonescu.

PREŞEDINTELE : La ce dată a început însărcinarea ca guvernator al Transnistriei ?

AC. GH. ALEXIANU : La 19 August 1941.

PREŞEDINTELE : Ce plenipotenţă aveaţi dvs. în Transnistria ?

AC. GH. ALEXIANU : Să administrez din punct de vedere politic, administrativ şi economic Transnistria cu depline puteri.

PREŞEDINTELE : Aţi avut depline puteri ?

AC. GH. ALEXIANU : Da.

PREŞEDINTELE : Care a fost rolul dvs. în deportările care s'au făcut în Transnistria şi masacrele dela Odessa ?

AC. GH. ALEXIANU : In masacrele dela Odessa nu am luat sub nicio formă parte, nici nu eram la Odessa şi dealtfel am aflat mai târziu de aceste masacre. Masacrele au avut loc la 24 Octombrie.

PREŞEDINTELE: Dvs. eraţi deja guvernator atunci ?

AC. GH. ALEXIANU: Eram guvernator la Tiraspol. Odessa nici nu intrase în competenţa administraţiei civile, era în competenta administraţiei militare.

PREŞEDINTELE : Dar în momentul când aţi venit ce cercetări aţi întreprins dvs.?

AC. GH. ALEXIANU: N'am întreprins nici o cercetare. Am raportat d-lui maresal Antonescu — şi acest lucru este scris în stenogramă — despre tot ce s'a întâmplat. In primul Consiliu de Miniştri când am venit la Bucureşti am discutat această chestiune.

PREŞEDINTELE : Ce măsuri aţi luat în privinta deportărilor care au avut loc ? Deasemenea ce măsuri aţi luat în privinţa lagărelor, ghetourilor şi a tuturor deportărilor făcute dincolo de Bug ?

AC. GH. ALEXIANU : Mai întâi trebue să cunoaştem că

sunt mai multe feluri de deportări. Dacă le luăm în ordine cronologică, sunt mai întâiu deportările făcute din țară în Transnistria în luna Septembrie 1941, înainte de căderea Odessei. Cam pe la jumătatea lunii Septembrie au venit la Tiraspol doi colonei ale căror nume nu le mai țin minte. Acești colonei au spus că vin cu o misiune din partea d-lui mareșal Antonescu ca să organizeze în Transnistria deportarea evreilor, care veneau din Basarabia și Bucovina și veniau mai târziu și cei din Vechiul Regat. Coloneii au venit cu hartă la mine, ei erau dela Marele Stat Major, și mi-au arătat această hartă, spunând că toate transporturile evreilor cad în sarcina armatei și jandarmeriei, iar administrația trebuie să aibă grijă să le procure locuri de cartirube, mâncare și posibilitate de dormit.

PREȘEDINTELE: Vă rog să vă rezumați. Răspundeți când ați aflat de acestea deportări și când vi s'a raportat modul cum s'au făcut deportările și care era situația acestor evrei, adică dacă era ea precară și ce măsuri ați luat Dvs.?

ACUZ. GH. ALEXIANU: Acești evrei trebuiau să treacă peste Bug. Prima coloană de evrei ajunsese și trecuse peste Bug la Golta. Când a trecut peste Bug prefectul dela Golta ne-a comunicat că Germanii i-au omorât și că nu dau dovada de primirea evreilor de peste Bug, astfel cum erau instrucțiunile.

PREȘEDINTELE: Din punct de vedere al hranei, evreii din Transnistria au avut de suferit ?

AC. GH. ALEXIANU: Mai întâi trebue să vă dau unele explicațiuni asupra lagărelor. In Transnistria a existat de fapt un singur lagăr, acela dela Vapniarka. Toate celelalte locuri în care s'au găsit evreii de fapt nu erau lagăre și eu am comunicat d-lui mareșal Antonescu învoirea ca evreii să rămână în acele locuri, pentru că nu existau alte posibilități.

AC. PUBLIC SARACU: Dar de lagărele din Slivino, Mostovoi, Golta nu a auzit acuzatul ? Ce a fost acolo ? Sunt atâtea morminte acolo.

AC. GH ALEXIANU: Aceasta este o altă chestiune.

PREȘEDINTELE: In privința ridicării bunurilor depe teritoriul Transnistriei, după ce criterii ați ridicat aceste bunuri ?

AC. GH. ALEXIANU: In privința ridicării acelor bunuri am fost conduși de patru principii: sunt bunuri care se luau încă dela începutul întrării trupelor de ocupație în Transnistria, apoi

bunuri luate de coloanele de etapă. de către o comisie de capturi dela Odessa după criteriile date de armată.

PREȘEDINTELE: Comisiunea în numele cui lucra ?

AC GH. ALEXIANU: Direct în numele Marelui Stat Major.

PREȘEDINTELE: Cine o instituise ?

ACUZ. ALEXIANU: Marele St. M., iar ordinele pentru strângerea capturilor de război la Odessa au fost date de guvern. A doua etapă în ridicarea bunurilor din Transnistria: In vara anului 1942, s'a cerut să se trimeată din Transnistria vite.

PREȘEDINTELE: De unde a venit ordinul.

ACUZ. ALEXIANU: Dela d. mareșal Antonescu.

PREȘEDINTELE: Ce s'a ridicat ?

ACUZ. ALEXIANU: Cred că s'a ridicat în total în 1942-1943, la acest capitol cam 10 mii de capete de vită.

PREȘEDINTELE: Unde s'au trimis ?

ACUZ. ALEXIANU: In diferite județe din țară.

A treia categorie: Am ridicat în 1942, atunci când în țară se găsea acea mare criză.

PREȘEDINTELE: Am înțeles. Acum a patra categorie.

ACUZ. ALEXIANU: A patra categorie: măsurile luate de guvern pentru evacuarea bunurilor din Transnistria. Aceasta evacuare prezintă două forme, o formă prealabilă la începutul intrării noastre și o formă ulterioară la retragerea noastră din Transnistria. Forma anterioară: Guvernul a spus că la Odessa în special și în Transnistria, față de faptul că Transnistria se mărginea și se mergea numai până la Bug, se găsesc o serie de fabrici, de industrii care sunt necesare în interiorul țării pentru industria de război și care sunt prea multe pentru Transnistria...

PREȘEDINTELE: Cine a făcut această apreciere ?

ACUZ. ALEXIANU: D. mareșal Antonescu.

PREȘEDINTELE: Era conformă dreptului internațional ?

ACUZ. ALEXIANU: Eu vă spun faptele. Dvs. veți aprecia în drept fiindcă dvs. sunteți judecători.

PREȘEDINTELE: Bine, dar dvs. nu erați un executant oarecare, mi se pare că sunteți prof. de drept internațional...

ACUZATUL ALEXIANU: Nu, nu, sunt profesor de drept public, dar aceasta nu înseamnă că nu pot să răspund.

PREȘEDINTELE: Aceasta a patra categorie, ce criterii avea?

ACUZ. ALEXIANU: Aceasta a patra categorie se împărţea în două. V'am spus dela început că aceste bunuri am hotărît să se aducă în ţară pentru a le transforma în industrie de război a ţării sau în industrie internă a ţării şi a doua categorie din această a patra categorie sunt bunurile care s'au evacuat cu ocazia evacuării Transnistriei şi Odessei..

Pentru aceste bunuri sunt ordinele categorice ale d-lui mareşal Antonescu.

PREŞEDINTELE: In timpul cât aţi fost guvernator al Transnistriei au creiat sucursale în Transnistria unele firme?

ACUZ. ALEXIANU: Când m'am dus întâi în Transnistria, trebuie să vă declar că nimeni nu cunoştea care este organizarea economică a Transnistriei. Guvernul a considerat că nu se poate face exploatarea prin administraţia noastră, care avea un număr mic de funcţionari, şi s'a dat publicităţii anunţuri ca să vină comercianţi şi industriaşi în Transnistria şi să ia în primire, în exploatare, diferite fabrici, industrii sau să li se dea terenuri în arendă în Transnistria. Insă nu au venit oameni serioşi, în afară de una sau două firme şi în scurtă vreme, toţi au fost nevoiţi să lichideze ceeace începuseră acolo şi am reconstituit încet încet vechea economie, în condiţiunile în care se conducea în timpul Sovietelor.

PREŞEDINTELE: Ce bunuri aţi dat Consiliului de Patronaj din Transnistria ?

ACUZ. ALEXIANU: Sunt nevoit să vă dau explicaţiuni: Consiliul de Patronaj a dorit să înfiinţeze filiale şi în Transnistria. Eu am spus că acest lucru este cu neputinţă, am trimis înapoi adresa trimisă în această privinţă şi am spus că înţeleg ca Transnistria să dea o contribuţie Consiliului de Patronaj pentru operele de asistenţă şi binefacere din ţară. Am trimis în acest timp Consiliului de Patronaj, cu acte în regulă, înregistrate absolut toate, alimente din Transnistria şi bunuri în valoare cam de 400 milioane lei.

PREŞEDINTELE: Aţi avut o anchetă făcută de generalul Cuzen? Ce a constatat?

ACUZ. ALEXIANU: Este o eroare, o calomnie, când se vorbeşte de o anchetă. Intre mine şi Ministerul de Finanţe a fost...

ACUZ. PUBLIC STOICAN: De unde porneşte calomnia?

ACUZ. ALEXIANU: Dela generalul Cuzen şi alţii care spun că a fost o anchetă.

PREŞEDINTELE: A stabilit nereguli în sarcina Dvs?

ACUZ. ALEXIANU: Nicio neregulă. Voi aduce dovezi. A avut loc un conflict între gen. Cuzen şi mine în 1943. La această afacere să referă.

Au existat discuţii între Ministerul de Finanţe şi Transnistria. El spunea că s'au investit prea mulţi bani în Transnistria cu reacţiea ei şi ca dau prea puţin în schimb.

ACUZ .ALEXIANU: Era exact.

ACUZ. ALEXEANU: Era exact.

PREŞEDINTELE: Industriile refăcute în Transnistria, au fost refăcute în scopul exploatării teritoriului?

AC. ALEXIANU: S.gur că da. Pentru ce se face o industrie? Pentru exploatarea teritoriului.

PREŞEDINTELE: Ce s'a făcut cu acele industrii?

AC. ALEXIANU: S'au adus în ţară la epoca evacuării.

PREŞEDINTELE: Ce ştiţi despre specula cu Kassenschein-urile? Ce beneficii personale aţi realizat?

AC. ALEXIANU: Poate le ştiţi dvs., vă rog să mi le spuneţi.

PREŞEDINTELE: Aţi realizat vreun beneficiu?

ALEXIANU: Pentru prima oară aud acest lucru.

PREŞEDINTELE: Despre specula cu aceste Kaassenschein-uri ce stiti?

AC. ALEXIANU: Nu a existat speculă, a existat depreciere.

PREŞEDINTELE: Din depreciere poate rezulta specula. Din ce cauză pentru anumite industrii, faţă de care arătaţi prevenţă aţi vândut cantităţi mari de materiale cu preţuri derizorii ?

ALEXIANU : Am dat Reşiţei, lui Petroşani, Căilor Ferate, materiale la preţuri absolut normale.

ACUZATOR PUBLIC SĂRACU : Să răspundă acuzatul dacă a dispus aducerea în ţară a Institutului de Sericicultură şi dela cine a avut ordinul ?

ALEXIANU: Nu am dispus aducerea în ţară numai a Institutului de Sericicultură, ci a tuturor instalaţiunilor, care se cifrau la sute.

ACUZATOR PUBLIC SĂRACU : Ce fonduri a dat acuzatul pentru Consiliul de Patronaj şi dacă aceste fonduri au fost contabilizate?

ALEXIANU : Contabilitatea Transnistriei stă la dispoziţia oricui.

ACUZATOR PUBLIC SĂRACU : Să răspundă acuzatul de soarta celor 130.000 cetăţeni scoşi din Odessa şi masacraţi!

PREŞEDINTELE : Ce ştiţi despre aceasta ?

ALEXIANU : Aud pentru prima dată că au fost luaţi din Odessa 130.000 cetăţeni.

PREŞEDINTELE : Aţi dat o declaraţie. Ce ştiţi despre acest lucru ?

ALEXIANU : Aud pentru prima dată de 130.000.

PREŞEDINTELE : Aţi dat ordonanţa nr. 32 ?

ALEXIANU : Desigur că am dat-o.

ACUZATOR PUBLIC SĂRACU : Să răspundă acuzatul dacă luarea autobuzelor şi şinelor din Odessa constituie captură de război.

ALEXIANU : Nu constituie.

ACUZATOR PUBLIC SĂRACU : D-le Preşedinte vă rog să-mi daţi voie să revin la chestiunea ridicată aseară în legătură cu cele două milioane de ani cât trebuia să stăpânească Alexianu Transnistria. Voi da citire câtorva pasagii din stenograma din 16 Decembrie 1941, ca să-şi aducă aminte Alexianu de bunul tratament pe care-l aplica cetăţenilor sovietici în timpul cât era rege acolo.

ALEXIANU : Cei cari au fost în Transnistria ştiu cum au trăit în cei 2 ani şi jumătate.

ACUZATOR PUBLIC SĂRACU : Iată ce spune stenograma : „Guvernaţi acolo ca şi cum România s'ar fi instalat pe acele teritorii 2 milioane ani. Ce se va întâmpla apoi vom vedea". Acestea a spus Ion Antonescu.

Alexianu răspunde : „Tocmai acest lucru vroiam să-l aud dela dvs.".

Antonescu : „Deocamdată să faci aşa cum trebue, ca şi cum am lucra pentru milioane de ani".

Alexianu : „Ţin să vă asigur că în ce priveşte agricultura se fac toate sforţările posibile".

A întrebat ulterior Antonescu dacă populaţia ajută la muncile agricole. Alexianu răspunde : „Nu sunt mulţumit de acest ajutor al populaţiei. Această populaţie trebue învăţată să fie scoasă la muncă cu biciul". Iată ce insultă aduce unui popor liber, care a luptat pentru libertatea lui şi care nu voia să muncească pentru cei cari duceau războiul de cotropire.

Iată mai departe : „In această situaţiune am constatat că trebue să-i scoatem cu forţa la muncă. I-am scos forţat şi au început să iasă cât am avut nevoie. Astăzi avem absolută nevoie de jandarmi şi de armată pentru ca să-i forţăm pe oameni să meargă la muncă".

Răspunsul lui Antonescu : „D-ta eşti suveran acolo. Dacă circumstanţele s'au schimbat n'ai decât să faci ceiace crezi de

cuviinţă. D-ta să scoţi pe oameni la muncă chiar cu biciul dacă nu înţeleg. Dacă Transnistria nu merge bine, d-ta eşti răspunzător. Dacă va fi nevoie şi altfel nu merge, să-i scoţi cu gloanţe. Pentru aceasta nu este nevoie de autorizarea mea".

Era stăpânul stăpânilor.

D-le preşedinte am vrut numai să exemplific regimul de umanitate pe care vrea acum Alexianu să-l desvălue aci, înfăţişându-ne în acelaş timp personalitatea sa de om şi democrat.

ALEXIANU : Dar eu nu sunt democrat (ilaritate). Eu nu m'am făcut pentru ocazie democrat.

PREŞEDINTELE : Confirmaţi stenograma ?

ALEXIANU : Nu ştiu dacă am spus aşa. E posibil. Constest însă sensul şi explicaţiunile care s'au dat.

PREŞEDINTELE : Va să zică cuprinsul nu-l contestaţi ?

ALEXIANU : Tocmai cuprinsul contest. E posibil să fi spus.

AC. PUBLIC SĂRACU : Incă o întrebare : Ce măsuri a luat acuzatul contra colonelului Isopescu când a măcelărit peste 40 000 cetăţeni sovietici la Golta?

ALEXIANU: Nu ştiu dacă am spus aşa. E posibil. Contestele făcute de Isopescu. Isopescu mi-a raportat că germanii, cari se găseau în massă compactă la Golta au executat pe evreii cari se găseau acolo.

PREŞEDINTELE : Aţi cunoscut această versiune?

ALEXIANU : Am cunoscut această versiune.

AC. PUBLIC STOICAN : La interogatoriul care i s'a luat acuzatul a recunoscut câteva cifre aproximative ce i-am prezentat cu privire la lucrurile şi bunurile aduse din Transnistria. Îşi menţine această declaraţie ?

ALEXIANU : Desigur.

AC. PUB. V. STOICAN: Dacă acuzatul prin protectoarele sale dela Patronaj Maria Antonescu şi Veturia Goga, în urma anchetei întreprinsă de generalul Cuzen a obţinut ca generalul Cuzen să fie scos din armată şi trecut în retragere sau rezervă ?

PREŞEDINTELE : Aţi obţinut prin intervenţie acest lucru ?

ALEXIANU : Pentru prima dată aud.

AC. PUBLIC STOICAN : Dacă la 9 Septembrie 1943 în urma acestei intervenţiuni Transnistria a fost scoasă de sub controlul Curţii de Conturi prin decizia 26 semnată de conducătorul Statului ?

PREȘEDINTELE : A fost scoasă Transnistria de sub controlul Curții de Conturi ?

AC. ALEXIANU : In 1943 nu în 1942. Dar a fost pusă sub cantrolul altei comisiuni

AC. PUB STOICAN: Instituită de dvs.

Să răspundă acuzatul dece a fost înlocuit dela guvernământul Transnistriei?

AC. ALEXIANU : Sunt nevoit să explic acest lucru. Eu nu am fost înlocuit ci mi-am dat demisia.

PREȘEDINTELE: Pentru care motiv?

AC. ALEXIANU : Pe motivul unor discuțiuni violente la Consiliul de Miniștri din 26 Ianuarie 1944, bazate pe faptul că n'am reușit să fac bine evacuarea Transnistriei, că vitele aduse au murit pe drum în parte, că mi s'a dat în Decembrie 15 vagoane la dispoziție, că nu le-am încărcat, etc. Ceiace era o inexactitate pusă la cale de o parte de miniștri care erau împotriva mea. Atunci dl. mareșal Antonescu mi-a spus să-mi dau demisia.

AC. PUB. STOICAN: După ce acuzatul nu a mai fost guvernator al Transnistriei a obținut prin aceleași intervenții de care v'a vorbit să fie numit la acest guvernământ același secretar general din timpul când d-sa administra numai în parte Transnistria?

AC. ALEXIANU : Da.

PREȘEDINTELE : In ce scop?

AC. ALEXIANU : Să vedeți ce s'a întâmplat. Imediat după plecarea mea din fruntea guvernământului Transnistriei i s'a spus d-lui mareșal Antonescu că toate bunurile pe care le-am adus din Transnistria, toate alimentele sunt de proastă calitate și se strică. Că toate instalațiunile aduse din Transnistria funcționează prost și sunt deficitare, că trebuesc împărțite și dizolvate ca să nu se strice, că nu este bine să se țină în stații de mașini și tractoare și trebue să fie trecute la particulari. Văzând dl. mareșal Antonescu lucrul acesta a fost profund indignat și era în situațiunea chiar de a mă interna în lagăr pentrucă l-aș fi înșelat spunându-i că am adus lucruri bune din Transnistria, când în realitate sunt lucruri care se strică.

AC PUB. STOICAN : Dacă la 23 Februarie 1943 Alexianu împreună cu Maria Antonescu a atras într'o cursă pe g-ralul Cuzen ducându-l la expoziția Transnistriei ca să-i arate ce a realizat Alexianu în Transnistria și dacă Maria Antonescu i-a spus: „Vezi pe ce om ai distrus d-ta. Ai merita să fi împușcat".

AC. ALEXIANU: Nu s'a petrecut la primăria de Galben ci la expoziția Transnistriei din Piața Brătianu.

AC. PUB. STOICAN: Nu interesează locul.

O ultimă întrebare: Dacă este adevărat că a cumpărat pentru guvernământul Transnistriei in valoare de câteva milioane de lei poeziile lui Octavian Goga.

AC. ALEXIANU : Da, am cumpărat pentru 2 milioane 5.000 exemplare.

AC. PUB. STOICAN: Dacă recunoaște că a dat d-nei Goga 13 mii kg. gogoși de mătase pe care d-sa le-a filat la Lugoș fabricând pânză de mătase pentru parașute.

AC. ALEXIANU: Recunosc că am dat, dar nu d-nei Goga ci Consiliului de Patronaj.

AC. PUB. STOICAN : Alexianu punea la dispoziția Patronajului tot ce i se cerea de Maria Antonescu și d-na Goga care de altminterii îl susțineau ori de câte ori situațiunea lui era periclitată.

INTEROGATORIUL ACUZATULUI RADU LECCA

PREȘEDINTELE : Care au fost legăturile dvs. cu nemții și din ce an ?

AC. LECCA : Legăturile mele cu nemții au fost din anii 1934 și 1935 când am fost corespondent economic al ziarului „Völkischer Beobachter" la București.

PREȘEDINTELE : Ce misiune ați avut dela Germani?

AC. LECCA : In 1934, 1935 nu am avut nicio altă misiune decât de a scri articole de ordin economic, lucru care se poate dovedi.

PREȘEDINTELE : Altă misiune ați mai primit din partea Legației Germane?

AC. LECCA : In 1934—1935 nici nu eram în legătură cu Legația Germană. Nu aveam deafăce decât cu directorul lui „Völkischer Beobachter" dela Berlin.

PREȘEDINTELE: In ce împrejurări v'a fost încredințată delegația germană pentru problema evreiască din România ?

AC. LECCA : Eram director de cabinet la Președinție după ce fusesem sub-director general la Siguranță și eram jicnit că am fost scos dela Siguranță fără să cunosc un motiv plauzibil. Dl. M. Antonescu îmi promitea mereu că voiu fi numit foarte curând iarăși director general al Siguranței. Totuși săptămânile treceau și eu nu eram numit. Și atunci într'o zi dl. Rintgen mi-a comunicat că la București se găsește un expert

pentru chestiunea evreiască pe lângă guvernul român. Acest expert se chema Richter şi că d-lui este foarte nemulţumit de starea de lucruri privitoare la problema evreiască aşa cum a găsit-o la Bucureşti şi că ar dori să fiu colaborator cu dl. Richter pentru a coordona întreaga problemă evreiască. Rintgen, după cum ştie dl. M. Antonescu, avea o soţie semievreică şi un doctor evreu Scheffer şi era foarte interesant ca această evreică să încapă pe mâna unui coordonator român care să-i fie prieten pentru că avea mult de furcă el personal cu Gestapoul care îl urmărea tocmai pentru motivul că soţia lui era semi-evreică şi medicul său evreu. A vorbit ocazional despre acest lucru cu d. M. Antonescu cu care era în termeni destul de buni întrebându-l dacă nu cumva ar fi mulţumit ca eu să fiu acela care să fiu coordonatorul acestei probleme. Ovidiu Vlădescu m'a chemat şi mi-a spus că d. Antonescu acceptă să fiu coordonator în problema evreiască însă numai cu titlu de studiu. In realitate am fost numit printr'o deciziune din Noembrie sau Decembrie 1941 pentru studierea regulamentului regimului evreilor în România şi în această calitate am activat.

PREŞEDINTELE : Ce v'a determinat să stabiliţi numărul populatiei evreieşti la 3 milioane?

AC. LECCA : Oficial a fost stabilită la 4 milioane atât în Consiliul Internaţional cât şi în Consiliul de Miniştri şi când am încercat s'o readuc la trei fără să reuşesc d. mareşal mi-a spus să nu stau cu d-lui la târguială.

PREŞEDINTELE: Ce v'a determinat a recomanda trimiterea în Transnistria a acelora care nu-şi plătiseră contribuţia?

AC. LECCA: Nu a plecat nimeni în Transnistria trimis de mine.

PREŞEDINTELE: Liste de evrei ostatici aţi întocmit?

AC. LECCA : D. g-ral Pălăngeanu mi-a cerut să-i dau o listă de ostatici din ordinul guvernului.

Centrala a combinat o listă de ostatici, care a fost adusă d-lui general Pălăngeanu, acesta însă a declarat că aceşti ostatici nu sunt veritabili reprezentanţi ai evreilor şi a numit alţii

PREŞEDINTELE: Recunoaşteţi sumele de bani pe care le-aţi primit pentru a face favoruri la carnete?

ACUZATUL RADU LECCA : Este o minciună totală. — Aveam un informator. Informatorul făcea o apreciere asupra averei speculantului.

PREŞEDINTELE: Recunoaşteţi că Dvs. impuneaţi la sume foarte mari care după aceia erau reduse?

ACUZATUL RADU LECCA ; Nu, era cu totul altceva.

D-lor au crezut că nu mă voi mai întoarce şi atunci au declarat neadevăruri. Adevărul este că Centrala a avut posibilitatea să reducă orice taxă la orice sumă.

PREŞEDINTELE: Recunoaşteţi că era o dublă contabilitate la Centrală?.

ACUZATUL RADU LECCA: Acest lucru este adevărat.

PREŞEDINTELE: Recunoaşteţi o sumă de 20 milioane pe care aţi înlocuit-o treptat? Aţi trecut-o în facturi.

ACUZATUL RADU LECCA : Nu recunosc.

PREŞEDINTELE: Recunoaşteţi că în birourile Centralei erau două case de fier dintre care una era oficială şi alta neoficială?

ACUZATUL RADU LECCA: Am fost în biroul d-lui Grosman o singură dată în viaţa mea, aşa încât nu ştiu dacă avea două case.

PREŞEDINTELE : Care erau legăturile d-vs cu Wilman?

ACUZATUL RADU LECCA : Personale.

PREŞEDINTELE : Ce legături au determinat chemarea dvs. la Berlin la conferinţa poliţiei?

ACUZATUL RADU LECCA : In calitate de delegat pentru deportările evreilor din Ardeal, am fost trimis acolo pentru a ajuta pe cei deportaţi.

PREŞEDINTELE : Ce funcţiune oficială aveaţi?

AC. RADU LECCA : Eram comisar pentru probleme evreieşti în România şi am fost la Sicherheitsdienst, care în Germania se ocupa cu deportările evreilor în Polonia. Am vorbit acolo cu Eichmann care era însărcinat ca să ia aceşti evrei din Ardeal şi să-i ducă în Polonia.

PREŞEDINTELE : După arestarea dvs. s'au găsit bani de aur, monede de aur în număr de 2000, 60 de ceasornice de aur. De unde provin toate acestea ?

AC. RADU LECCA : Nu s'au găsit 60, nici măcar 55, poate trei sau patru. Şi mai întâi nu s'au găsit la mine acasă şi eu sunt acela care am depus plângere la Prefectura Poliţiei.

PREŞEDINTELE : Eu nu vă întreb dacă sunteţi păgubaş sau nu, vă întreb de unde provin.

AC. RADU LECCA : Este o bară de aur, cum erau şi altele la Legaţia Germană. Bara de aur de acolo de 12 kgr. şi jumătate şi 40.000 franci în aur mi-au fost date de Wilman în ziua de 23 August, când mi-a spus că se împuşcă, ca să fie asigurată nevasta şi cele două fete ale sale şi m'a rugat ca aceşti bani să-i dau d-lui prim-ministru Mihai Antonescu, despre care el credea că formează noul guvern.

AC. PUBLIC SĂRACU : De unde avea Killinger această bară de aur ?

AC. RADU LECCA : Nu știu.

AC. PUBLIC SĂRACU : Să spună acuzatul Lecca dacă a fost însărcinat de guvernul hitlerist ca să dea bani la oamenii politici.

AC. RADU LECCA : Nu numai că n'am fost însărcinat cu aceasta, dar din contră, acel care a fost însărcinat să dea bani, a fost expulzat.

PREȘEDINTELE : Cui i-a dat bani ?

AC. RADU LECCA : Era bănuit.

AC. PUBLIC SARACU: Ce cotă erați obligat să plătiți cu ordinul guvernului?

AC. RADU LECCA : Trebuia să plătesc în primul an în 1943 2 miliarde pe an, pentrucă în 1942 Centrala Evreilor n'a fost supusă la nici o taxă. Această taxă se scotea dela acei care aveau carnete de scutire de lucru.

PREȘEDINTELE : Dar în anul următor ?

AC. RADU LECCA: Tot 2 miliarde, ceeace face 4 miliarde

PREȘEDINTELE : D-voastră ați interpretat 4 miliarde pe an.

AC. PUBLIC SĂRACU : Câți evrei au fost ajutați din aceste sume ?

AC. RADU LECCA : Din totalitatea de taxe încasate în 1943 și 1944, care se ridică la 3 miliarde două sute milioane, s'au dat 1 miliard 100 milioane pentru evrei și 2 miliarde 100 milioane pentru guvern.

AC. PUBLIC SĂRACU : Ce sume s'au dat Consiliului de Patronaj ?

AC. RADU LECCA : Centrala a dat în total pentru Consiliul de Patronaj cred, aproximativ un miliard 600 milioane lei. Poate să greșesc cu o sută milioane în sus sau în jos.

INTEROGATORIUL ACUZATULUI EUGEN CRISTESCU

AC. EUGEN CRISTESCU : Domnule Președinte, îmi permiteti să fac o rugăminte. In virtutea legii de organizare a serviciului pe care l-am condus, eu sunt obligat chiar după plecarea din serviciu ca să cer autorizație autorității superioare care conduce astăzi acest serviciu, pentru a face depoziții chiar în fața instanțelor judiciare, în ce privește problemele de serviciu în care am trăit.

De aceea vă rog să binevoiți ca în puterea discreționară pe care dvs. o aveți, să-mi dați dvs. această autorizație.

PREȘEDINTELE: Vă dăm autorizație.

AC. EUGEN CRISTESCU: Acolo unde va fi nevoie de oarecari lămuriri, pentrucă am condus serviciul technic, de specialitate, vă rog să-mi dați posibilitatea să dau explicațiile necesare.

PREȘEDINTELE: In ce calitate ați lucrat și ce colaborare ați avut cu Serviciul secret german?

AC. EUGEN CRISTESCU: Domnule Președinte, în Țara Românească au existat mai multe servicii secrete germane. După informațiile și verificările mele, în România au existat 11 servicii secrete de informații germane, din care două servicii au fost autorizate și recunoscute de Statul Român și anume Abwehr-ul, adică serviciul de informații pur al armatei germane și mai târziu. în ultimele luni înainte de Armistițiu, atașatul de poliție Richter.

In afară de aceste două servicii, conform uzanțelor diplomatice era permisă funcționarea unui serviciu de informare personală a Ministrului german, așa cum au miniștrii plenipotențiari din toate țările.

In afară de aceste trei servicii au mai existat 8 servicii clandestine care au funcționat aci, s'au suprapus, rapoartele lor erau trimise la Berlin, acolo informațiile se băteau cap în cap și din această cauză parte din ele veneau înapoi să fie verificate de Abwehr-ul german. Așa am aflat de existența acestor servicii.

Eu am colaborat cu Abwehr-ul german.

Rog pe d. mareșal Antonescu să-și amintească că în primele zile ale lunei Septembrie a venit la d-sa amiralul Canaris și a intervenit în favoarea lui Mihail Moruzov, desvăluindu-i că există colaborare secretă între Abwehr-ul german și Serviciul Secret Român.

AC. I. ANTONESCU: Este exact.

AC. CRISTESCU: Și atunci a cerut amiralul Canaris — și situația de fapt așa se prezenta: lucrările pe teren se făceau de agenți români împreună cu agenți germani, — ca d. mareșal Antonescu să autorize și pe mai departe această colaborare. D. mareșal Antonescu a autorizat această colaborare.

Eu am venit la șefia Serviciului Secret Român la 15 Noembrie 1940. Fusesem până atunci funcționar, dela subșef de birou

până la gradul de director și director general, 14 ani în Siguranța Generală a Statului și 6 ani în Ministerul Internelor.

Am fost luat din funcțiunea de director al personalului din Ministerul de Interne și fiindcă eram specializat și făcusem studii în străinătate, fiindcă eram membru în Comisia Internațională de Poliție Criminală și avusesem o vastă experiență în această materie și fiindcă eram un om independent, care nu făcusem nici un fel de politică, d. mareșal Antonescu m'a ales dintre toți cei cu această specialitate și m'a însărcinat cu conducerea acestui serviciu.

După o lună dela preluarea conducerii acestui serviciu, a venit la mine col. Rodel, șeful secției Abwehr-ului german dela București. Trebuie să menționez că Abwehr-ul venise în țara în mod oficial ca parte componentă în Misiunea militară germană. Prin urmare era recunoscut de Statul Român, cum era recunoscută și Misiunea militară germană. Nu era deci un serviciu clandestin.

Col. Rodel mi-a cerut colaborarea. I-am răspuns că o colaborare cu un serviciu străin, indiferent care ar fi el, nu pot să o fac fără autorizația șefului Statului, cere este șeful meu direct. Voiu cere autorizația șefului meu și atunci îi voiu da răspunsul.

M'am dus la d. mareșal Antonescu. D. mareșal Antonescu a autorizat acest lucru.

Țin să menționez, domnule Președinte, că exista în țara românească Gestapoul German încă din 1934, serviciu care trăise clandestin și pentrucă în dosar se află o serie de acuzațiuni contra mea pe această chestiune a Gestapoului, sunt nevoit să dau câteva explicațiuni, ce a însemnat Gestapoul, ce a fost Gestapoul și până când a funcționat el în țara românească, fiindcă dosarul spune dela început și până la sfârșit că sunt un om al Gestapoului.

Gestapoul a funcționat în România încă din 1934 și a fost amestecat în toate atentatele din țara românească : contra lui Duca, a lui Călinescu și toate celelalte. El a avut o acțiune foarte puternică în legătură cu legionarii ; el a avut o acțiune foarte mare în ce privește afacerea dela Jilava și din cercetările făcute atunci a rezultat că Gestapoul a fost cel care a dat arme legionarilor care au executat pe cei dela Jilava. iar mai târziu, cu ocazia rebeliunei, s'a constatat că o bună parte din armele legionarilor erau furnizate tot de acesta.

Gestapoul era condus de Geisler, care trăise clandestin până în Septembrie 1940. Atunci s'a oficializat, iar în urma cer-

cetărilor făcute și celor stabilite, precum și în urma informațiilor d-lui mareșal Antonescu și d-lui Mihai Antonescu, am desăvârșit aceste cercetări și am stabilit că Geisler, avea un mare serviciu în România și influențase toate aceste operațiuni.

A venit un avion într'o zi și 9 inși împreună cu Geisler au fost expulzați în Germania. Aceasta nu înseamnă că Geisler nu ne-a plătit polița mai târziu. El avea foarte mari legături cu Partidul Național Socialist din Germania și a fost însărcinat cu paza așa ziselor lagăre, în care erau internați legionarii, care au plecat în Germania după rebeliunea din 1941. Sub influența lui Geisler, Horia Sima a putut pleca dela Berlin la Roma, iar în urma protestelor Guvernului Român, Guvernul German l-a scos în trei zile pe Horia Sima dela Roma și l-a dus la Berlin.

După plecarea lui Geisler din România, Gestapoul n'a mai funcționat la noi în țară. Au fost celelalte 8 servicii, cel mai important era S. D.-ul German, care se ocupa în special de afacerile politice, fiind condus de Kurt Auer, care schimba pașapoartele, misiunile și firmele în fiecare zi.

Eu am colaborat numai cu Abwehr-ul german. In ce a constat această colaborare ? Era în primul rând colaborarea în zona petroliferă, pentru apărarea acestei zone, unde se găseau agenți germani, împerechiați cu agenți români. Se făcea un serviciu de supraveghere și pază , pentruca inginerii englezi și americani care se găseau acolo să nu dea foc zonei petrolifere și să nu distrugă instalațiile de acolo.

Deasemeni se mai colabora și în zona dunăreană, în toate porturile prin care se scurgeau spre Germania vasele și tancurile de petrol.

Acest serviciu exista. a rămas pe loc și a continuat să funcționeze mai departe. Colaborarea s'a extins și asupra chestiunilor de contra-sabotaj, de contra-informație și contra-spionaj. Deasemeni se făcea și un schimb de informații între Abwehr-ul German și Serviciul Român de Informații. Convențiunea era că România nu dă informații din țările care îi sunt prietene, iar Germania nu dă informații din țările cu care se găsea în alianță. Pentru celelalte țări schimbul de informații era permis. Am continuat această colaborare până la Armistițiu.

PREȘEDINTELE : In ce fel ați colaborat cu generalii Piky Vasiliu și Popescu?

AC. EUGEN CRISTESCU : Prin legea mea de organizare eu sunt obligat să colaborez cu Marele Stat Major și cu celelalte

departamente. Cu generalii Vasiliu şi Pantazi luam parte în conferinţele de ordine publică, de care s'a vorbit aseară. Acolo se făcea un schimb de informaţii, se făcea o centralizare a informaţiilor şi după aceia mergeam a doua zi la d. mareşal Antonescu unde se ţineau conferinţele de ordine publică.

In ultima parte a războiului, în special în 1944 s'au ivit o serie de chestiuni delicate. Se făceau atunci tratative de armistiţiu, iar eu eram însărcinat de d. mareşal Antonescu să fac anumite legături politice. De aceea, după ce se terminau conferinţele de ordine publică, rămâneam la d. mareşal Antonescu să-i dau rezultatul misiunilor pe care le aveam şi unele informaţii politice mai delicate, pe care le aveam. Pentrucă d. general Vasiliu conducea toate măsurile de ordine şi pentruca aceste măsuri de ordine să nu încalce nicidecum linia generală politică pe care o ducea d. mareşal Antonescu în legătură cu cu aceste tratative, era reţinut şi d. general Vasiliu ca să ia act de anumite chestiuni. După ce pleca şi d. general Vasiliu, pentru anumite chestiuni rămâneam numai eu cu d. mareşal Antonescu.

PREŞEDINTELE: Aţi făcut legătură între conducătorii germani pe de o parte şi Ion Antonescu pe de altă parte?

AC. EUG. CRISTESCU: Domnule Preşedinte, am văzut şi eu în dosar această afirmare şi am văzut-o pe ce se bazează.

N'am cunoscut nici pe Hitler, nici pe Himmler, nici pe Keitel, nici pe Ribbentrop, pe nimeni, dintre conducătorii germani. N'am făcut nici o legătură directă. N'am avut decât colaborare aici, pe terenul românesc.

PREŞEDINTELE: Prin urmare n'aţi avut astfel de legături.

AC. EUGEN CRISTESCU: Niciodată n'am avut astfel de legături.

PREŞEDINTELE: Informaţiile care se culegeau de Serviciul Special, în ce măsură mergeau la conducerea Statului Român şi în ce măsură mergeau la nemţi?

AC. EUGEN CRISTESCU: Toate informaţiile, — pentru că acest serviciu era un serviciu de informare generală a Conducătorului Statului, — mergeau la Preşedinţia Consiliului, prin bule in e zilnce, iar informaţiile speciale le dădeam în audienţele speciale pe cari le aveam la d. mareşal Antonescu. Deasemenea se comunicau părţile militare şi economice, pe specialităţi celorlalte departamente. Toată activitatea Serviciului era supusă Presedinţiei Consiliului de Miniştri şi celorlalte departamente.

In ceiace priveşte pe Germani, le dădeam anumite informaţiuni numai, pentrucă şi ei la rândul lor ne dădeau nouă anu-

mite informaţiuni. Aceste informaţiuni nu priveau chestiunile politice interne, care erau ale noastre; priveau numai semnalări de suspecţi, sabotagii, chestiuni externe, însă problemele politice interne nu le dădeam niciodată pentrucă aşa a fost dela început convenţia.

PREŞEDINTELE: Ce circulară a dat Serviciul Secret după ocuparea Odesei? Acolo unde era vorba de „curăţirea terenului"?

AC. EUGEN CRISTESCU: Termenul de „curăţirea terenului" este un termen technic, nu este un termen politic, aşa cum se arată în actul de acuzare. Curăţirea terenului se făcea şi aici la Bucureşti.

PREŞEDINTELE: Care erau misiunile personale care v'au fost încredinţate de Ion Antonescu? Aţi spus că aţi avut discuţii.

AC. EUG. CRISTESCU: Eu n'am făcut niciodată nici un fel de politică, d-le Preşedinte; am fost un simplu funcţionar de carieră, însă prin natura serviciului acestuia, pe care l-am condus, am avut însărcinări de natură politico-informativă. Am avut mai multe legături cu oamenii politici români.

Am avut legături cu d. Dinu Brătianu.

Odată, d. Dinu Brătianu mi-a spus: Eu apreciez foarte mult pe gen. Antonescu, eu ştiu că este un mare patriot gen. Antonescu şi chiar când face greşeli le face din exces de patriotism.

Eu am dat concursul d-lui mareşal totdeauna; i-am dat o serie întreagă de technicieni, cari i-au complectat guvernul, pentrucă d-lui n'a avut technicieni în materie de finanţe şi de economie şi eu înţeleg să-i dau tot concursul şi tot ajutorul ncesar.

PREŞEDINTELE: Despre aceste lucruri, d-ta îl informai pe Ion Antonescu?

AC. EUGEN CRISTESCU: Da, d-le Preşedinte.

Am avut relaţii şi cu d-l George Brătianu. Il întâlneam şi aveam discuţii cu caracter politic cu d-sa. D. George Brătianu — — mi-a afirmat dânsul — a fost acela care, atunci când Regele Carol a fost la Paris şi la Londra şi a luat contact cu guvernele respective şi a declarat că acolo unde se va găsi soldatul francez, va fi şi soldatul român, întâlnindu-se apoi cu d-l George Brătianu, care l-a aşteptat la Paris, el a fost acela cu Atta Constantinescu împreună, care l'a determinat să facă o vizită lui Hitler la Berghtesgaden.

D. George Brătianu era foarte bine considerat la legaţia germană. Şi a fost o perioadă când d-l mareşal Antonescu a

fost bolnav și când legația germană reflecta cine ar putea să ia locul d-lui mareșal Antonescu, dacă cumva se întâmpla ceva. D-l George Brătianu era socotit de Killinger, cu care am vorbit eu în acea perioadă, printre acele persoane.

D. George Brătianu a fost și pe front. Acolo dânsul a luat contact cu toți comandanții germani de mari unități, după recomandarea prietenului său d-l general Racoviță. Și am văzut mai târziu că au fost decorați de Fuehrer și d. George Brătianu și d. general Racoviță. Au fost publicați cu cea mai mare profuziune în ziare, cu decorații germane pe piept.

Dar relațiile cele mai multe, d-le Președinte, le-am avut direct și indirect cu d-l Maniu.

D-l Maniu a făcut mai multe intervenții la mine pentru scoaterea din lagăr a câtorva dintre prietenii d-sale politici și anume: Ilie Lazăr, care stătea la Capșa și printre sandwiș-urile cu icre negre și paharele de vermuth discuta politică în gura mare și împărțea scrisorile d-lui Maniu și d-lui Brătianu în fiecare dimineață pe Calea Victoriei.

De acest lucru au aflat și germanii, cărora noi le spuneam mereu că democrația românească nu face nici o acțiune, discută și vorbește; poate să vorbească, fiindcă numai atunci când va trece la o acțiune serioasă d-l mareșal Antonescu va lua măsuri. Îi răspundeam totdeauna în acest sens. Killinger îmi răspundea: D-ta știi ce se petrece la Capșa ? Atunci, d-l mareșal Antonescu fiind informat asupra acestei situații, mi-a ordonat: Fă o adresă la Ministerul de Interne, și acești domni să se ducă la lagărul Tg. Jiu.

A mai fost internat pentru o acțiune asemănătoare d. Zaharia Boilă; a mai fost internat și Emil Lobonțiu.

D. Lobonțiu la Sinaia, într'un cerc de prieteni a spus: Dacă este vorba să avem așa de mari pretenții asupra Ardealului, trebuie să recunoaștem și să fim drepți că orașele din Ardeal nu sunt tocmai românești și tot ceiace s'a făcut acolo s'a făcut de Unguri.

Domni de aceștia au mai fost internați în lagăre, însă foarte puțini. Dacă ar fi să facem o listă a victimelor, așa zișilor democrați români, nu știu dacă vom găsi un mort în toată această perioadă. Și la lagărul din Tg. Jiu, domnii aceștia n'au dus-o rău, domnule acuzator public. Vă rog să vă informați și dvs. acolo și veți vedea că ei n'au trăit așa de rău.

Pentru toate aceste chstiuni d. Maniu făcea intervenții la mine ca să interviu și eu la d. mareșal Antonescu să-i pue cu un moment mai devreme în libertate.

Am mai avut relații cu d. Maniu, în urma descoperirii pe care serviciul meu a făcut-o în privința unei organizații de spionaj condusă de inginerul Popovici și de Rică Georgescu. Domnii aceștia primiseră un mare fond; domnii aceștia făcuseră spionaj, iar din această afacere dumnealor făcuseră un târg pentrucă au împărțit o bună parte dintre bani între dânșii.

La anchetă, văzându-se strânși cu ușa: Câți bani ați avut? Ce ați făcut cu ei? Ați avut 80 milioane? Au început să spună că banii aceștia au fost întrebuințați pentru propagandă în Ardealul de Nord și că de acest lucru știau d. Mihalache și d. dr. Lupu. D. mareșal a întrebat pe d. Mihalache dacă a avut cunoștință de această organizație, dacă a avut vreo cunoștință de acești bani și dacă s'au întrebuințat acești bani în Ardealul de Nord în propagandă. D. Mihalache a contestat: „Domnule mareșal, n'am avut nicio cunoștință și nu s'a cheltuit niciun ban pentru propagandă în Ardealul de Nord". Deci, în realitate, în umbra unei așa zisei acțiuni politice, acești doi domni împreună cu alți 13 și-au însușit bani străini.

Pentru acești domni am fost în repeate rânduri rugat de d. Maniu să le dau un tratament cât se poate mai bun și procesul să nu fie judecat. Asemenea repetate intervenții s'au făcut și la d. mareșal Antonescu și în special la d. Mihai Antonescu.

Însă toate aceste legături se făceau indirect: de la o bucată de vreme d. Maniu avea pe un prieten al d-lui din Ardeal pe Consilierul de Curte de Apel Tuliu Goruneanu, care era în serviciul meu. D. Maniu cunoștea bine pe acest om și avea încredere în el. Prin acest magistrat mi-a trimis în diferite rânduri unele știri mai importante, pe care le primea d-lui din străinătate, unele mesagii cu caracter politic privind Țara Românească. Toate aceste mesagii și știri erau comunicate de mine personal d-lui mareșal Antonescu.

PREȘEDINTELE : In ce scop vi le trimetea d-vs ?

AC. EUGEN CRISTESCU : D. Maniu știa că eu am legături directe cu d. mareșal Antonescu și mai știa că eu știu să mă feresc ca să nu se afle aceste lucruri, că eram un om discret și învățat în această meserie și de aceia întrebuința această cale.

După o bucată de vreme și mai ales atunci când au început tratativele de armistițiu, d. Maniu a avut relațiuni și contact personal direct cu mine, contact pe care îl aveam cu autorizația d-lui mareșal Antonescu, care a fost ținut tot timpul

la curent cu toate aceste lucruri. Relaţiunile în tot timpul armistiţiului şi întrevederile mele cu d. Maniu au fost mai multe. Când a venit armistiţiul tratativele s'au purtat pe trei căi: prima cale a fost prin Serviciul Secret de Informaţii, asupra căreia nu voi da prea multă desvoltare, el a format obiectul unui mare raport pe care l'am prezentat d-lui mareşal Antonescu. D. mareşal Antonescu m'a autorizat să continuu aceste legături tainice pe care le aveam şi în Occident şi în Estul European ca să aflăm ce se discută şi toate informaţiile care circulau în legătură cu poziţia României. Am fost autorizat şi am continuat a servi toate aceste informaţiuni.

A doua cale prin care s'a tratat armistiţiul a fost aceia a d-lui Mihai Antonescu şi cu toată modestia persoanei mele, însă, pentru că am fost unul din aceia care am cunoscut toată vremea aceste legături ţin să vă confirm tot ce d. Mihai Antonescu a mărturisit în această privinţă, ţin însă să reamintesc şi d-sale, căci a pierdut din vedere acest lucru, că a avut o legătură foarte bună la Madrid prin d. Grigoriu, dela Legaţia noastră de acolo, prin care a primit importante propuneri.

A treia cale a fost calea Maniu-Ştirbey-Cairo. D. mareşal Antonescu a fost ţinut la curent de toate aceste lucruri şi se servea de aceste trei căi pentru tratativele de armistiţiu. Când au sosit prima dată condiţiile de armistiţiu dela Cairo m'am dus la d. mareşal Antonescu cu ele. Condiţiunile erau foarte grele.

PREŞEDINTELE: De unde le-aţi căpătat?

AC. EUGEN CRISTESCU: Prin aparatele technice, prin legăturile secrete pe care le aveam în Serviciul de Informaţiuni. Mai târziu aceste condiţiuni au venit şi prin d-nii Ştirbey şi Maniu. Condiţiunile erau destul de grele, dar ceia ce era mai greu acolo erau o serie de probleme de ordin militar. D. mareşal Antonescu v'a explicat el însuşi, că în calitatea d-sale de militar, erau anumite chestiuni care se puneau şi care erau foarte delicate. M'a însărcinat să mă duc cu aceste condiţiuni la d. Maniu şi să-i spun dacă d-lui le primeşte mareşalul Antonescu îi cedează imediat locul. De altminteri tot prin d. Tuliu Goruneanu, d. mareşal Antonescu ne-a dictat o comunicare către d. Maniu, în care a spus că dacă d. Maniu garantează o situaţie mai bună ţării noastre, îi oferă imediat locul şi îi cerea d-lui Maniu să-i dea numaidecât răspunsul. D. Maniu a amânat răspunsul câteva zile şi după aceia a dictat răspunsul lui Tuliu Goruneanu. D. Maniu nu dădea un

refuz direct, dar punea atâtea condiţiuni care însemnau un fine de neprimire.

In Aprilie 1944, în timpul sărbătoriloor Paştelui, a venit un ultimatum dela Cairo de 72 ore, care începea cu cuvintele: „Dela delegatul Barbu Ştirbey şi cele trei puteri aliate". Era mai întâi un comentariu făcut de şeful Biroului Politic pentru România d-lui comandant general Wilson. In acest comentariu se spunea că situaţia pe frontul de Est este absolut pierdută şi dacă România nu primeşte condiţiunile aşa cum au fost puse atunci va suferi războiul total. M'am dus în grabă mare cu acest ultimatum, primit tot prin aparatul secret, m'am dus cu el la Predeal şi l'am comunicat d-lui mareşal Antonescu şi d-lui Mihai Antonescu. M'a însoţit acolo şi d. general Piki Vasiliu. D-lor au făcut o largă desbatere asupra acestui ultimatum şi d. mareşal Antonescu a rămas foarte surprins de faptul că dacă d. Maniu pretinde că Barbu Ştirbey făcea tratative acolo şi i-a dat indicaţiuni, cum se poate să ne pomenim la un moment dat cu un ultimatum aşa de grav. Am plecat la Bucureşti lăsând în consfătuire acolo pe d. mareşal Antonescu şi pe d. Mihai Antonescu, urmând să vedem a doua zi ce este de făcut.

Voi cere autorizaţia d-lui mareşal să vorbesc de mesagiul pe care d-sa l'a adresat generalului Wilson. D. mareşal, văzând situaţia în care ne găsim — şi trebue să vă spun că d. mareşal Antonescu şi-a dat de multă vreme seama de această situaţiune, fiindcă eu ca şeful Serviciului Secret, cu care d. mareşal Antonescu mai putea discuta lucruri de asemenea natură, când mă duceam la d-sa şi terminam, dânsul mi-arăta harta frontului de Est şi îmi spunea: Acesta este front? Eu sunt militar, d-ta eşti civil. Este o nenorocire. In acest mesagiu către generalul Wilson, d. mareşal Antonescu făcea un apel ca dela militar la militar, făcea un apel la onoarea lui de militar ca să facă tot ce este posibil, să stăruie pe lângă puterile aliate ca să obţină condiţiuni cât mai favorabile pentru Ţara Românească. In ultimatumul care a venit apoi, se spunea că România trebue să răspundă cu acţiuni efective.

Am plecat din nou dela Predeal la Bucureşti şi nu am ajuns bine acasă, când am fost chemat la telefon de telefonista dela Preşedinţie, care mi-a spus că d. mareşal Antonescu a ordonat să viu a doua zi la Snagov cu ultimatumul pe care l'am primit. M'am dus la Snagov unde am găsit pe d. mareşal Antonescu, care venise dela Predeal.. M'a chemat în biroul lui şi foarte impresionat mi-a spus următorul lucru: Domnule

Cristescu, sunt nevoit să-ţi fac anumite mărturisiri şi să-ţi dau anumite însărcinări pe care d-ta să le execuţi, dar să nu vorbeşti cu nimeni niciodată. Eu am luat contact cu Barbu Ştirbey atunci când a plecat la Cairo pentru tratativele de armistiţiu. Eu am primit propuneri foarte bune dela Rusia Sovietică prin Stockholm şi aceste propuneri s'au făcut în mod oficial, pentru că ministrul nostru de acolo a întrebat pe d-na Kolontai : este aceasta o conversaţie pur particulară sau eu sunt autorizat să o comunic guvernului meu ? D-na Kolontai a răspuns : Este o conversaţie oficială şi te autoriz să o comunici guvernului d-tale. D. mareşal Antonescu mi-a mai spus că a aranjat cu Barbu Ştirbey şi a vorbit în detaliu anumite chestiuni şi este extrem de surprins de acest ultimatum şi nu ştie ce a făcut Ştirbey acolo. M'a însărcinat să mă duc din nou la d. Maniu, să mă întâlnesc cu el chiar în cursul nopţii.

Aceasta a doua legătură cu d. Maniu se făcea tot prin Tuliu Goruneanu, deaceia aveţi o declaraţie a acestuia care spune: Am rugat pe d. Cristescu să facă o legătură cu anumită persoană şi nu a vrut să o facă. Aşa îi spusesem eu lui Goruneanu, că nu fac nici o legătură, dar eu aveam legătură. Mă întâlneam cu d. Maniu în casa unui intim al d-sale. D. Maniu era şi el supraveghiat, sau mai bine zis era păzit de agenţii Siguranţei. Eu intram la ora 9 fără un sfert iar d. Maniu venea la ora 9. Stăteam până la 11—12.

Am prezentat d-lui Maniu ultimatumul şi am spus : Iată în ce situaţie ne găsim. D-lui nu ştia de acest ultimatum, pentru că mie îmi parvenise prin aparatele şi legăturile noastre secrete. S'a arătat foarte surprins şi nu ştia ce a determinat această întorsătură a lucrurilor în decursul unor tratative. Dar i-am spus d-lui Maniu: Cu aceste tratative la infinit nu se poate merge, pentru că nici oamenii aceştia nu pot să aştepte mult. Sunt operaţiuni în curs, sunt probleme mult mai mari de cât aceia a României şi trebue găsită o soluţiune mai rapidă iar d. Ştirbey trebue să dirijeze lucrurile de aşa natură încât să găsească soluţiunea. După multă vreme de gândire şi frământare d. Maniu nu a găsit altă soluţie decât aceia ca să-i comunice d-lui Ştirbey să vie dela Cairo la Ankara şi cum ministrul nostru de acolo era d. Creţeanu, pe care îl trimisese d. Mihai Antonescu tocmai în vederea acestor legături ale noastre, să facă mai multe rapoarte telegrafice şi să explice în detaliu tot cursul tratativelor şi cum s'a ajuns la această soluţiune a ultimatumului şi în acelaş timp să ceară o amânare a executării armistiţiului.

Tot atunci, d. Maniu mi-a spus că o hotărît să trimeată la Cairo pe Vişoianu, ca specialist în materie de tratative diplomatice. Inlesnirea pentru plecarea d-lui Vişoianu s'a făcut de către d. Mihail Antonescu, care avea legături în permanenţă cu d. Maniu.

Am comunicat d-lui mareşal Antonescu toată această situaţie.

In ultimul timp, cam cu 10-15 zile înainte de armistiţiu, am fost chemat de d. Maniu, care mi-a spus: „Ne-am sfătuit şi cu d. Dinu Brătianu şi am hotărît ca d. mareşal să fie aceia care să facă armistiţiul. Suntem cu toţii înţeleşi" — adică el şi cu d. Dinu Brătianu — „Noi suntem în jurul lui; noi îi dăm concursul. El este militar. El are încrederea armatei. El are toate forţele în mână şi este singurul care poate să-l facă".

AC. PUBLIC SARACU: Cu cât timp înainte de 23 August s'a întâmplat aceasta?

ACUZ. CRISTESCU: Cu 10-15 zile înainte. D. Maniu a continuat:

„Dragule, acest act trebue făcut de un militar. Numai el poate să-l facă. Spune şi d-ta, domnule Cristescu, care ai trecere la d. mareşal; stărue ca d. mareşal să fie acela care să facă armistiţiul. Noi toţi îl secondăm şi îl ajutăm. Şi dacă se pun chestiuni de responsabilitate, — acestea le aranjăm noi între noi."

Am venit la d. mareşal Antonescu şi i-am comunicat tot ceeace a spus d. Maniu.

In ziua de 22 August seara, a venit d. maresal de pe front.

Am fost la Preşedinţia Consiliului de Miniştri şi mi s'a anunţat că trebue să mă duc la Snagov, în ziua de 23 dimineaţa, pentrucă aveam audienţă acolo, după Consiliul de Miniştri despre care v'am vorbit.

Am vorbit cu d. Mihai Antonescu, unde aştepta şi d. Mihalache. Şi d. Mihai Antonescu mi-a spus, ceeace v'a spus şi dvs.: Că a chemat pe reprezentanţii Germaniei de aici şi le-a spus: Dată fiind situaţia frontului şi faptul că nu mai poate face nimic, România îşi ia libertatea de acţiune.

După aceia a venit d. Mihalache; d. Mihai Antonescu l-a luat pe d. Mihalache şi s'a dus împreună cu el la d. mareşal.

D. Mihalache a stat multă vreme la d. mareşal. N'o ştiu dela d. mareşal; dar o ştiu dela d. Mihalache, pe care l-am văzut după armistiţiu şi care mi-a spus că şi în această întrevedere a rămas înţeles ca d. mareşal Antonescu să fie acela care

să facă armistițiul și că cu toții sunt înțeleși în această problemă.

L-am întrebat pe d. Mihalache: „Așa ați rămas înțeleși?“ — „Așa am rămas“.

De altfel știam, căci așa mi-a trimis d. Maniu vorbă.

La 23 August dimineața, la ora 11, m'am dus la Snagov. Avea loc un consiliu de miniștri. Am așteptat până la ora 3 fără un sfert. D. mareșal ieșise din Consiliul de Miniștri și se dusese la masă. Uitase că suntem acolo. Era și d. general Vasiliu. D. mareșal a ieșit din sufragerie și a venit în camera în care așteptam noi și ne-a spus: „A fost d. Gheorghe Brătianu aici“, — de altfel eram acolo când a avut loc discuția dintre d. mareșal Antonescu și d. Gheorghe Brătianu — „și, după lungi desbateri am ajuns la înțelegerea, așa cum au propus dumnealor, să fac eu armistițiul“.

Am plecat de acolo; am venit la București, și, după aceia, a urmat chemarea d-lui Mihai Antonescu și a d-lui mareșal la Palat. Au urmat și celelalte evenimente, care sunt cunoscute, așa că nu este nevoie să stăruiesc asupra lor.

Acestea au fost, domnule Președinte, legăturile politice, pe care le-am făcut — așa cum v'am spus — nu pentrucă aș fi avut vreo atitudine politică, dar în meseria pe care am avut-o, au fost legături cu caracter politic informativ.

ACUZ. PUBLIC SĂRACU: Aș dori o mică precizare: A afirmat acuzatul că la un moment dat la Stockholm a fost o convenție de armistițiu foarte favorabilă. Cine a împiedicat această formulă de armistițiu?

ACUZ. EUGEN CRISTESCU: Era linia Cairo. Pe linia Stockholm, era linia directă cu Rusia Sovietică. Pe linia Cairo, erau alte interese.

AC. PUBLIC SĂRACU: A fost prezentat acest proect partidelor politice?

ACUZ. EUGEN CRISTESCU: D. Mihai Antonesiu știe.

AC. PUBLIC SĂRACU: Care a fost punctul de vedese în această privință?

ACUZ. EUGEN CRISTESCU: Al d-lui Mihai Antonescu. Condițiunile de unde veneau, să fi fost cele mai bune. Dacă condițiunile din Stockholm erau cele mai bune, se duceau tratative.

AC. PUBLIC SĂRACU: Cu care din oamenii politici din partidele politice a avut contact în acești 4 ani de guvernare?

ACUZ. EUGEN CRISTESCU: In acești 4 ani de guvernare — deși astăzi se spune că relațiile au fost foarte rele și că au

suferit foarte mult de măsurile de persecuție ale guvernului — domnilor, țin să afirm că relațiile cu aceste două mari partide erau ținute, din partea partidului liberal de d. Gheorghe Brătianu, cu d. Mihai Antonescu și că au fost relații foarte bune și relații permanente; iar din partea partidului național-țărănesc, în special cu d. Mihalache și alți membri. Cu d. Mihalache avea d. mareșal întrevederi; iar cu ceilalți membri. avea d. Mihai Antonescu.

D. PREȘEDINTE: In ce mod s'au făcut penetrațiile capitalului german în România și prin cine?

ACUZ. EUGEN CRISTESCU: Aceste penetrații s'au făcut printr'o serie întreagă de societăți și firme comerciale, în care foarte mulți români din aceste partide erau înregimentați și au câștigat averi.

Pe această chestiune, regret că s'a făcut o operație de dispariție a dosarelor mele personale, din arhiva Serviciului Secret după ce am fost arestat eu; pentrucă în această arhivă, domnule Președinte, în afară de o serie întreagă de chestiuni de alt ordin, erau toate dosarele cu tot putregaiul vieții politice românești.

D. PREȘEDINTE: Cine din acuzați dorește să pună întrebări?

ACUZ. C. VASILIU: Intreb pe d. Cristescu dacă în anul 1942-1943 am luat vreodată parte la acele rapoarte sau audiențe, pe care le avea dumnealui la d. mareșal?

ACUZ. EUGEN CRISTESCU: Nu, domnule Președinte.

AC. PANTAZI: Dacă eu am cunoscut vreodată pe colonel Ionescu Micandru; ce misiune a avut la Serviciul secret?

AC. EUGEN CRISTESCU: Col. Ionescu Micandru lucra cu germanii încă cu un an înainte de venirea mea. Nu știu să fi avut legături cu d. Pantazi.

AC. PANTAZI: Col. Ionescu Micandru a fost propus pentru decorare de mine?

AC. CRISTESCU: Nu, a fost propus de serviciu, așa cum au fost propuși toți ofițerii.

AC. PUBLIC SĂRACU: Ce este cu sistemul „frânghiei“?

AC. CRISTESCU: Sistemul acesta nu s'a aplicat prizonierilor sovietici. Aveți acolo la dosar o declarație care vă spune niște lucruri fantastice. V'am explicat că sistemul frânghiei a fost într'o singură imrejurare aplicat și aceasta atunci când cel arestat a fost legat de mână ca să nu fugă.

AC. PANTAZI: Dacă își amintește că col. Ionescu M. nu

a fost decorat cu decoraţia ofiţerilor care se da pe front pentru că eu nu am vrut să i-o dau şi că la înaintare nu l-am înaintat.

AC. EUGEN CRISTESCU : Este adevărat.

AC. PUBLIC SĂRACU : Să spună acuzatul Cristescu cu cine avea legături Prinţul de Rohan ?

AC. EUGEN CRISTESCU: Cu d. Maniu.

AC. PUBLIC SĂRACU : In ce constau aceste legături ?

AC. EUGEN CRISTESCU : A avut mai multe întrevederi; au fost şi nişte interviewuri date la gazetă.

AC. PUBLIC SĂRACU: Cine era acest von Rohan ?

AC. EUGEN CRISTESCU : Un tip de „von" din străinătate, cum sunt atâţia prin Germania.

AC. PUBLIC SĂRACU: Cine a luat iniţiativa înfiinţării Asociaţiei Româno-Germane ?

AC. EUGEN CRISTESCU : Cred că d. M. Antonescu.

AC. PUBLIC SĂRACU : Care erau membrii reprezentativi dintre oamenii politici din România?

AC. EUGEN CRISTESCU : Erau foarte mulţi.

AC. PUBLIC SĂRACU : Dacă ştie acuzatul Cristescu despre acuzatul Ion Antonescu că avea de gând să afunde aurul României în fundul Dunării ?

AC. EUGEN CRISTESCU: Ştiu că d. mareşal Antonescu avea un plan mai mare în eventualitatea armistiţiului.

PREŞEDINTELE : In legătură cu acţiunea germanilor din România, care era situaţia saşilor şi ce informaţii aveaţi despre acţiunea saşilor din România ?

ACUZ. EUGEN CRISTESCU: Este o problemă pe care voi căuta s'o limitez în câteva cuvinte.

Saşii din România erau organizaţi milităreşte. Saşii făceau fel de fel de instrucţiuni de tir, de tragere. In repetate rânduri d. mareşal Antonescu a avut multe scandaluri cu Killinger şi cu d. Andreas Schmidt; l-a chemat şi la ministerul de Interne unde a fost foarte impertinent cu d. general Vasiliu şi d. mareşal i-a pus în vedere să înceteze cu uniformele acestea şi cu toată această acţiune.

Aceasta era o acţiune descoperită.

PREŞEDINTELE: Acţiunea descoperită era generală, a tuturor saşilor ?

ACUZ. EUGEN CRISTESCU: A tineretului în special. Şi în toate oraşele din Transilvania ei erau organizaţi foarte bine.

Acţiunea acoperită a saşilor din Ardeal era aceasta Saşii

din Ardeal aveau depozite care le serveau şi ca organ informativ şi chiar ca organ de execuţie când Românii şi-ar fi schimbat linia politică. Pentru susţinerea şi reuşita acestor acţiuni, Saşii aveau arme. Noi am identificat o serie de depozite şi pe această chestiune s'a născut un mare scandal.

PREŞEDINTELE: In ce consta acţiunea Saşilor ?

ACUZ. EUGEN CRISTESCU: Aveau depozite de armament care după protestul d-lui mareşal Antonescu au trecut în depozitul oficial al misiunii militare germane. Un singur depozit a rămas afară de acesta la Biserica Neagră din Braşov. Când a început bombardamentul asupra Braşovului, noaptea a venit un camion al Misiunii Germane care a luat aceste arme.

AC. PUBLIC SĂRACU: Care era rostul acestor depozie de arme ?

AC. CRISTESCU: Pentru eventualitatea când România ar ieşi din război să poată sări în spatele Românilor. In scopul acesta aveau o organizaţie vastă.

AC. PUBLIC SĂRACU: Cine proteja aceste organizaţii teroriste ?

AC. CRISTESCU: Fără discuţiune, germanii.

AC. PUBLIC SĂRACU: Cine finanţa această organizaţie ?

AC. CRISTESCU: Germanii. Dealtfel saşii din Ardeal aveau ei înşişi o organizaţie economică extraordinară.

AC. RADU LECCA: D-le preşedinte vă rog să spună d-l Cristescu dacă îşi aminteşte în ce împrejurări a fost suprimat colonelul Böme.

AC. CRISTESCU: Da. Colonelul Böme a fost primul ataşat de poliţie aci la Bucureşti. Când s'a întâmplat fuga lui Horia Sima — aşa zisa fugă — pentru că mai degrabă după cercetările noastre, a fost un aranjament când s'a întâmplat dispariţia lui Horia Sima, Böme a fost avizat de oamenii lui de legătură de la Berlin, din Gestapo. Killinger însă nu a fost avizat, a fost avizat mai târziu, pe cale oficială, de guvernul german. Din acest fapt că Böme nu a informat la timp şi pe Killinger s'a produs un scandal întreg şi Böme a fost obligat să plece. Aşa îmi amintesc.

ACUZATOR PUBLIC ŞEF STOICAN: Să răspundă mai întâi acuzatul în ce priveşte pogromul dela Iaşi dacă eşalonul I operativ...

AC. EUGEN CRISTESCU: Nu la Iaşi, ci la Frăţişeşti lângă Roman.

AC.PUBLIC ŞEF STOICAN: Ştie că Georgescu a întocmit sau nu un album cu fotografii asupra întâmplării dela Iaşi ?

AC. EUGEN CRISTESCU: Nu am cunoştinţă.

AC. PUBLIC ŞEF STOICAN: Nu ţi l-a înaintat d-tale ?

AC. EUGEN CRISTESCU: Nu am cunoştinţă, nu l-am văzut.

AC. PUBLIC ŞEF STOICAN: A spus acuzatul că lui Horia Sima i s'a înlesnit fuga din ţară. Cine a înlesnit fuga şi în ce împrejurări ?

AC. EUGEN CRISTESCU: In chestia lui Horia Sima erau în Germania două partide, partida militară, care era contra lui Horia Sima şi partida politică şi partidul nazist german care erau pentru Horia Sima. A fost dat în paza lui Geisler, care era din Gestapo şi spunea că era acela care are legătură cu partidul.

AC. PUBLIC ŞEF STOICAN: Interesează chestiunea pentrucă acuzatul n'a dat relaţiuni referitoare la mişcarea legionară şi rolul ei şi la legăturile cu mareşalul Antonescu.

PREŞEDINTELE: Vă interesează fuga din ţară, şi întâia şi a doua ?

AC. PUBLIC ŞEF STOICAN: Să spună despre fuga din ţară.

AC. EUGEN CRISTESCU: După rebeliune s'au făcut o serie întreagă de cercetări, care au dus la arestarea unei serii de legionari care au fost judecaţi, iar majorarea celorlalţi au dispărut şi au fost ascunşi, după cum s'a vorbit mai în urmă de către germani, în barăcile armatei germane.

Este citat în dosarul acuzării că am avut relaţiuni cu maiorul von Stranski, ofiţer de legătură al Abwehr-ului german. Este adevărat. Acest maior trăise multă vreme în ţara românească, era însurat cu o româncă dela Galaţi şi vorbea perfect românește. Dacă dvs. mă acuzaţi că a avut relaţiuni cu mine, vă afirm, a avut relaţiuni cu mine. După ce Horia Sima a dispărut după rebeliune, maiorul von Stranski a fost acela care m'a anunţat în două rânduri : Horia Sima se găseşte la Constanţa, vrea să-şi organizeze trecerea în Bulgaria, ia măsuri să-l prinzi la Constanţa. Am avizat şi Poliţia şi Siguranţa. Serviciul meu nu este organ de măsuri pe teren. Oamenii mei nu aveau dreptul să aresteze, nu sunt ofiţeri sau agenţi de poliţie judiciară. Nici eu n'am avut această calitate. Poliţia şi Siguranţa n'au luat măsuri suficiente ca să-l prindă la Constanţa.

Peste două săptămâni din nou a venit maiorul von Stranski şi mi-a spus: Nu l-aţi prins la Constanţa, acum este la Sibiu, dacă îl scapi nu mai poţi să-l identifici. Aceiaşi operaţiune s'a petrecut, Poliţia noastră nu a fost în stare să-l prindă, a dispărut dela Sibiu şi a venit la Bucureşti. După aceea informatorii mei din Bulgaria mi-au comunicat cu date precise — şi

sunt date la serviciu — pe unde a trecut Sima, peste podul dela Giurgiu, în maşină germană. Cine era în această maşină? D. Neubacher. Acesta este adevărul şi cred că-l ştie şi d. Mihai Antonescu, căci am discutat în acea vreme această chestiune.

S'a dus la Sofia la Legaţiunea Germană De acolo i s'a făcut un paşaport pe un alt nume şi prin Banatul Sârbesc a fost dus în Germania.

In Germania, s'a spus şi se ştia în ţara românească, că legionarii sunt internaţi în lagăre. Nu este adevărat. Erau grupuri de vile, împrejmuite cu sârmă ghimpată, unde trăiau boereşte şi erau sub aşa zisa pază a Gestapo-ului. Dar paza era organizată — mai întâi au fost la Hamburg — că dacă de exemplu voiau să se ducă la Berlin, se puteau duce cu autorizarea Gestapo-ului şi după termenul fixat se întorceau înapoi. Aşa se explică cum Horia Sima a putut să plece de acolo, dar n'a plecat singur, a plecat în legătură cu Gestapo-ul şi cu partidul nazist german. Pentrucă pe acea vreme erau foarte mari discuţii cu Guvernul Român şi în special cu d. mareşal Antonescu, pe chestiunile economice. Germanii cereau foarte mult Fenomenul care se petrecea atunci era următorul: ne pomeneam cu o avalanşă de svonuri în care se spunea : acum germanii aranjează un nou guvern cu Horia Sima, care va veni într'o zi, va debarca cu avionul la aeroport şi va fi instalat la putere. Această versiune circula cu o extraordinară profuziune. Eu însumi, pentrucă aveam o experienţă mai îndelungată în această materie, am făcut o serie întreagă de verificări şi am stabilit concluzia pe care am comunicat-o atunci şi d-lui Mihai Antonescu : aceasta este o presiune care se face în spatele nostru ca să cedăm în chestiunile economice : ori cedaţi, ori vine Horia Sima.

Insă cu fuga lui Horia Sima, în realitate, pentrucă sunt dosare la serviciu şi am făcut foarte multe cercetări, că m'a interesat aşa zisa fugă a lui Horia Sima, lucrurile s'au întâmplat astfel: într'o bună zi plecat cu paşaportul altui legionar, cu care avea puţină asemănare, a trecut prin Elveţia s'a dus la Roma, unde trăia de mai multă vreme un grup de legionari. Acestă fugă a fost organizată de Geisler.

A venit Killinger. în noaptea de 24 Decembrie — era chiar ziua mea — m'am pomenit noaptea pe la ora 1-2 cu d. Mihai Antonescu, care mi-a spus trist, dezolat că trebue să viu neapărat la vila d-lui mareşal Antonescu. M'am îngrijat fiindcă ştiam că d. mareşal era bolnav. Mi-a spus că nu e nimic, că Killinger a venit şi a comunicat în faţa Guvernului că Sima a dispărut,

nu se știe unde, că nu s'au luat măsuri suficiente. Dar de data aceasta, afirm încăodată, a plecat cu concursul Gestapo-ului și al partidului nazist.

Și atunci am fost adunați într'o conferință la care a fost d. general Popescu, d. general Vasiliu și d. general Pantazi și s'a avizat la o serie de măsuri, pentrucă ne așteptam la lovituri organizate și în țara românească.

D. Mihai Antonescu vroia să oprească trenurile la frontieră. Noi ne-am obligat să facem controlul fără să împiedicăm circulația. A urmat arestarea tuturor capilor legionari; au fost arestați peste 1500 de capi legionari, care au fost internați în lagărul dela Tg. Jiu.

D. Killinger s'a dus, a telegrafiat la Berlin și n'au trecut nici trei zile și a venit o telegramă care spunea că Horia Sima a fost găsit la Roma și adus, din ordinul Fuehrerului, cu avionul la Berlin.

Chestiunea nu se termină aci. D. mareșal Antonescu a fost la Fuehrer — nu știu precis ce au vorbit în această chestiune. Am avut o întrevedere cu Killinger — Killinger era un om violent, însă dacă îl zgândăreai, în violența lui vorbea. Și l-am întrebat: „D-le Killinger, l-ați dus pe Horia Sima în Germania, iar dacă iar îl puneți în lagăr, dacă are iarăși legături cu Himmler, va fugi și nu-l veți mai prinde nici dvs. și va face buclucuri în țară".

Ce a răspuns Killinger: „S'au luat așa măsuri încât să nu mai poată vorbi niciodată Horia Sima". Pe la 12 a plecat Killinger de acolo și am rămas eu mai departe împreună cu Reuger și Rintgen. I-am pus chestiunea lui Reuger: „Eu nu cred că voi l-ați suprimat pe Horia Sima". „Nu, acest lucru este adevărat", mi-a răspuns. „Fuehrerul a vrut să termine odată cu acest scandal".

Dar mai târziu a plecat și Reuger și am rămas cu Rintgen. Cu Rintger aveam legături mai bune. I-am pus chestiunea și mi-a spus: „Vă înșelă, nu este adevărat. L-au luat, l-au dus în Germania, s'au luat într'adevăr măsuri ca să nu mai fugă, pentrucă a protestat Hitler. Nu va mai putea să fugă de acolo, unde este, ca să nu mai producă asemenea încurcături cât va trăi."

Din verificările pe care le-am făcut mai târziu, am stabilit că Horia Sima se găsește într'un lagăr la Weimar unde trăia în condiții foarte bune. I-am afirmat lui Killinger acest lucru. Mi-a spus: „Este absolut inexact", și atunci m'am adresat colonelului Rotner, care era șeful Abwehr-ului german — era compus nu-

mai din ofițeri activi care făceau serviciul de informațiuni. I-am comunicat acesta lui Reuger și acesta mi-a comunicat acesta era vienez de origine, nu german, așa se explică legăturile sentimentale pe care le avea — mi-a spus: „Nu a murit, nu s'a luat nicio măsură contra lui, decât aceia de a fi mai bine păzit și se găsește la Weimar".

Toată lumea l-a auzit mai târziu cum ținea discursuri la radio.

PREȘEDINTELE: Mai aveți vreo întrebare de pus?

AC. PUBLIC STOICAN: Care erau legăturile lui Horia Sima cu camenii politici în preajma rebeliunii?

AC. EUGEN CRISTESCU: Sunt destul de delicate întrebările d-lui președinte, însă pentru istoria acestei țări — actul de acuzare mă pune alături de mormânt — înțeleg să desvălul adevărul.

In ceiace privește testamentul politic nescris al lui Corneliu Codreanu, — eu am avut o acțiune contra legionarilor ani și ani de zile în Siguranța Generală și în special la Serviciul Special de Informațiuni. Am avut mulți informatori în mișcarea legionară, care mi-au spus că testamentul lui Corneliu Codreanu nescris este următorul: „După mine urmează mginerul Klime. După aceia urma încă o listă de încă 13 inși. Dacă toți aceștia cad, atunci vine Horia Sima. Era o contestație dacă este este dreptul lui Horia Sima sau este dreptul lui Radu Mironovici. Nu interesează aceasta. Interesează faptul că Corneliu Codreanu a spus: „Și dacă toată această listă va cădea, legiunea să se adreseze lui Iuliu Maniu. Cunoașteți, d-lor, foarte bine pactul așa zis de neagresiune, care s'a încheiat între Iuliu Maniu și Corneliu Codreanu în alegerile din 1937. Acest pact a scos din clandestinism o mișcare care era considerată ilegală, i-a dat prestigiul politic, a scos-o pe planul întâi. De aceia legiunea a câștigat în acele alegeri un important număr de voturi, ceiace a dezechilibrat viața noastră politică interioară. Se știe că legionarii au obținut atunci 800 de mii de voturi Noi cei dela Siguranța generală știam foarte bine, aveam o statistică exactă și a capilor mișcării și a tuturor membrilor mișcării. Făcusem o serie de cercetări discrete și desigur că multe din aceste voturi erau datorite domnilor aceștia care aveau tot interesul ca să încurce lucrurile pe vremea alegerilor. A obținut mișcarea legionară 500 mii voturi din cauza aceasta.

PFEȘEDINTELE: Mai aveți ceva?

AC. PUBLIC STOICAN: Dacă știe acuzatul cine a finanțat mișcarea legionară?

AC. EUGEN CRISTESCU: A existat, domnilor, un document în această chestiune care nu este cunoscut. Poate d. mareșal Antonescu să-l cunoască, l-a avut Armand Călinescu și în procesul contra lui Corneliu Codreanu, pe vremea lui Armand Călinescu, nu s'a produs acest document.

Și mie unul, care am fost foarte intim cu Armand Călinescu — am fost foarte mult legat — mi-a spus: „Am un document care arată că mișcarea legionară a fost finanțată în special în alegerile din 1937 de către partidul nazist german". Nu s'a produs acel document, fiindcă noi eram neutri și guvernul a considerat că nu trebue să strice relațiile politice pe care le avea cu Germania. Dealtfel în modul cum s'au desfășurat alegerile din 1937, din profuziunea propagandei, din tot utilajul de care au dispus, se vedea că au fost finanțați de către o țară străină. Noi știam foarte precis că legionarii nu dispun decât de 300 mii lei, așa că restul l-a suportat partidul nazist german.

AC. ȘEF STOICAN: In ce împrejurări a fost asasinat Nicolae Iorga ?

AC. EUGEN CRISTESCU: Imi dați voie, d-le președinte, să fac o desvoltare mai mare ?

PREȘEDINTELE: Să spuneți complect, însă sub o formă restrânsă.

AC. EUGEN CRISTESCU: Asasinarea lui Alexandru al Serbiei, asasinarea lui Dollfuss au fost opera politicei germane, fiindcă acești oameni încurcau politica germană.

Urma să fie asasinat Nicolae Titulescu și Regele Belgiei, însă Nicolae Titulescu a știut.

Nicolae Titulescu a fost foarte bine păzit, și în țară și în străinătate. Am cunoscut pe Titulescu după atentatul contra lui Duca. D. mareșal Antonescu m'a trimis la Nicolae Titulescu să-i fac o expunere asupra tamelor acestui atentat. Totuși Nicolae Titulescu a suferit politicește și a fost sacrificat tot din cauza Germaniei.

In timpul chestiunii dela Jilava, eu am venit la serviciu — fusesem directorul Personalului în Ministerul de Interne. Decretul meu a ieșit pe ziua de 15 Noembrie 1940 și Jilava s'a întâmplat la 27 Noembrie, vasăzică la câteva zile, de abia luasem în primire postul. Am făcut o serie de cercetări. A fost un plan general și n'a fost numai nenorocitul de Nicolae Iorga. A fost un plan general de suprimare a tuturor oamenilor noștri de Stat. Acest plan trebuia să treacă în primul rând peste capul d-lui mareșal Antonescu, pentrucă, oricât s'ar spune că a adus la putere mișcarea legionară, dar pentru cine știe să facă politică în țara aceasta, trebue să-și dea socoteala că mișcarea legionară fusese umflată de celelalte partide de așa manieră încât această formulă politică trebuia să fie epuizată într'un fel oarecare. Ori o iei și o suprimi total, ceeace nu se putea atunci pentrucă cuprinsese parte din masse, ori o aduci la Guvern și de o manieră oarecare, după un timp scurt, o suprimi.

Au fost nesfârșite scandaluri între d. mareșal Antonescu și Horia Sima. Am participat și eu la ele. Am provocat și eu unele din ele pentrucă am spus adevărul. A avut nesfârșite discuții și scandaluri cu Horia Sima și în chestiunea mea.

Și atunci a fost acea celebră întrunire a lor în care s'a hotărît că nu mai merge așa mai departe și trebuesc toți suprimați. Planul era complect stabilit.

D. ACUZ. PUBLIC SĂRACU: Cine a pus legionarii să facă paza la Jilava ?

ACUZ. EUG. CRISTESCU: Era d. Horia Sima.

D. ACUZ. PUBLIC SĂRACU: Cine era ministru de interne la acea dată ?

ACUZ. EUG. CRISTESCU: Generalul Petrovicescu, dar închisoarea era militară. Au aflat legionarii că se schimbă paza și cum paza trebuia să fie schimbată chiar în noaptea de 27 Noembrie, s'au organizat și au suprimat pe cei de acolo.

Planul mergea mai departe. In dimineața de 28 Noembrie am fost anunțat la telefon de d. Ghelmegeanu: au venit 8 legionari să mă ia din casă, fă ceva și salvează-mă. Am suit într'o mașină un ofițer și 8 agenți și i-am trimis acolo, dar n'au putut rezista legionarilor cari i-au amenințat cu pistoalele. L-au luat pe d. Ghelmegeanu și am văzut că-l duc la prefectură. Mi-au telefonat mie și eu am avizat pe Rioșeanu, l-am scos din baie. Îi telefonase și d-lui general Vasiliu și d-na Argetoianu că îl ridicase pe d. Argetoianu de acasă. I-am spus: aleargă într'un suflet, du-te la prefectură, că-i omoară.

S'a dus mi se pare chiar cu d. general Vasiliu și cu câțiva agenți. Rioșeanu era un om curagios, a intrat în Cabinetul Prefectului și a găsit Tribunalul care îi judeca, compus din legionari. A țipat Rioșeanu: Ce e scandalul acesta ? Toată lumea după mine, dacă nu scot Regimentul de Jandarmi.

S'au intimidat legionarii. Era acolo d. Ghelmegeanu, era și d. Tătărăscu și alții. Rioșeanu i-a luat și i-a dus la Ministerul de Interne unde i-a internat. Madgearu a fost mai nenorocit, l-au dus direct în pădure și l-au împușcat.

Cu Iorga, există dosarul la mine la serviciu cu toate cerce-

tările făcute. Toți asasinii lui Iorga sunt citați nominal. Există dosarul. Se găseau toți asasinii în Germania.

Există dosarul, cu toate detaliile, identificarea tuturor și mă așteptam să-i găsesc arestați acum, după ce armatele aliate au intrat în Germania. Sunt toți identificați in dosar.

In ce privește Jilava, am început imediat cercetări și cele mai bune informațiuni mi le-a dat tot colonelul Rotner, pentruca serviciul lor avea informatori legionari. El mi-a spus: toate armele de acolo sunt germane.

D. ACUZ. PUBLIC V. STOICAN : Dacă acuzatul a asistat la interogatorul luat de Niky Ștefănescu lui Horia Sima ?

ACUZ. EUG. CRISTESCU : Vă rog precizați data. In ce an? Era dacă nu mă înșel, în 1939. Eu eram directorul Personalului din Ministerul de Interne, nu aveam nicio legătură. Insă, oamenii cari fac această meserie le intră în sânge și nu se pot lăsa de dânsa. Mă interesam și pe atunci de problemele informative. A venit Horia Sima prin Banatul Sârbesc, unde circula cum voia, cu concursul Gestopo-ului. Din întâmplare a căzut în mâna Poliției, era ministru de Interne d. Ghelmegeanu. Eram la dânsul acasă când i s'a comunicat că a fost prins Sima și Pătrașcu; se aruncaseră din podul unei case. Am avizat Poliția să ia măsuri și Sima a fost adus la Siguranța Generală. Moruzof avea acolo, ca șef al Direcției Poliției de Siguranță, pe Niky Ștefănescu, omul lui de mare încredere, mort în urmă la Jilava. In loc ca Horia Sima să fie ținut în arest și judecat pentru tot ceeace făcuse, — pentrucă țin să vă afirm că atunci când Armand Călinescu a fost suprimat, Horia Sima se găsea în țară, pe aci, pe lângă acest local și privea dacă mașina își execută bine misiunea. Aceasta este realitatea. In loc ca Sima să fie suprimat, s'au început o serie de tratative între Moruzof și el, pentru formarea unui guvern pur legionar. Și am găsit în documentele serviciului meu, că tot grupul legionar în frunte cu Horia Sima, care trebuia să formeze acest guvern, era mobilizat pe loc, ca să nu se mai ducă la armată — la Serviciul Secret. Aceste documente sunt și s'au publicat într'un comunicat al Președinției.

ACUZATOR PUBLIC STOICAN : Cu Niky Ștefănescu n'a discutat nimic cu privire la interogatoriul luat ?

ACUZ. EUG. CRISTESCU : Nu, nu aveam nicio legătură, aveam altă calitate.

ACUZ. PETROVICESCU : Domnule Președinte, se face mereu o confuzie.

D. PREȘEDINTE : Dvs. puneți întrebarea.

ACUZ. PETROVICESCU : A ținut vreodată Jilava de Ministerul de Interne ?

ACUZ. EUGEN CRISTESCU : Nu, era închisoare militară.

ACUZ. PETROVICESCU: In garda care se dădea acolo la Jilava pe lângă garda militară normală, ce amestec a avut Ministerul de Interne ?

ACUZ. EUG. CRISTESCU : Era legionară, nu era a Ministerului de Interne.

DEPOZIȚIILE MARTORILOR

MARTORUL GEORGE BRĂTIANU

PREȘEDINTELE : Vă rog puneți întrebările.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: Domnule Președinte, aș vrea să vă rog să binevoiți, să întrebați pe d. George Brătianu dacă își amintește că am fost membru al partidului d-sale și că i-am fost și prieten personal ?

PREȘEDINTELE: Mihai Antonescu a fost membru al Partidului dvs. și prieten personal ?

MARTORUL GEORGE BRĂTIANU : Da.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU : Dacă își amintește care era punctul meu de vedere în problemele de politică externă și care a fost atitudinea mea atâta vreme cât am fost membru al partidului d-sale ?

Ca să precizez : dacă știți că m'am informat asupra călătoriilor dvs. în Germania și că m'ați informat, în care vreme, dvs. ați tratat cu Germanii și ați făcut acest lucru chiar cu învoirea, cu consimțământul oarecum tacit, al însuși Regelui de atunci Carol II ?

MART. GEORGE BRĂTIANU : In ceeace privește atitudinea d-lui Mihai Antonescu cât timp a fost membru al partidului meu, d-sa era profesor de Drept Internațional și era foarte preocupat de legăturile cu Societatea Națiunilor și se manifesta în general pe linia atunci existentă a politicei noastre externe. Insă, eram deseori în contact cu dânsul pe această chestiune și îi împărtășeam îngrijorările mele asupra eficienței acestui sistem în acea vreme . In această privință, după cum îmi aduc aminte, d-sa era de acord cu mine.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: Dacă își amintește d. George Brătianu că eu am fost în Cehoslovacia, unde am făcut chiar lecții...

PREȘEDINTELE : Este o situație anterioară lui 6 Septembrie.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU : Vroiam să stabilesc numai atât : în 1935—1936, eu am fost în Cehoslovacia și d. George Brătianu în vremea aceia vroia să desvolte o interpelare într'o anumită problemă în legătură cu cartea d-lui Șeba și unele indiscreții pe care le făcea cu privire la negocierile ce se duceau atunci între Rusia și Cehoslovacia. Și cu acest prilej d. George Brătianu mi-a spus: Am așteptat să te întorci, ca să nu te pun într'o situație grea fiindcă te găseai în Cehoslovacia. Dacă își amintește acest lucru ?

MART. GEORGE BRĂTIANU : Imi amintesc că d. Mihai Antonescu mergea des în Cehoslovacia. Cu privire la situația pe care o menționează, nu-mi amintesc precis...

ACUZ. MIHAI ANTONESCU : Dvs. ați făcut atunci față de mine un act plin de eleganță, ca să nu mă puneți într'o situație delicată, în vreme ce mă găseam în Cehoslovacia, când dvs. urma să desvoltați o interpelare în legătură cu cartea d-lui Șeba care făcea indiscreții relativ la negocierile care aveau loc atunci între Uniunea Sovietică și Cehoslovacia, cu privire la trecerea trupelor sovietice peste teritoriul nostru, în cazul când Cehoslovacia ar fi fost atacată.

MART. GEORGE BRĂTIANU : Da, este posibil să fi fost.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU : Dacă d. George Brătianu crede că înainte de 1940 eu am avut legături cu Germania sau cu Germanii, dela București, dela Legația Germană, sau știe că foarte multe dintre cunoștințele de atunci și anume în afară de d. Fabricius, pe d. Neubacher și alții, i-am cunoscut grație D-sale, care avea foarte multe legături cu diplomația germană de atunci.

MART. GEORGE BRĂTIANU : Imi aduc aminte că d. Mihai Antonescu a întâlnit într'o zi pe d. Fabricius la mine. De alți diplomați nu știu.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU : De d. Neubacher și d-na Koller nu știți ? Mi-au fost prezentați la Rătești.

MART. GEORGE BRĂTIANU : D. Neubacher n'a fost niciodată la Rătești.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU : Pe d. Schickert l-ați trimis la mine pentru chestiuni de presă.

D. GEORGE BRĂTIANU : Da, se poate.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU : Domnule Brătianu, în 1940, în momentul când a izbucnit criza, ați negociat cu d. mareșal intrarea în guvern.

MART. GEORGE BRĂTIANU : În 1940, înainte de abdicarea Regelui Carol, generalul Antonescu a făcut apel la șefii de partide și anumite personalități politice pentru constituirea unui guvern de uniune națională, la care toți au refuzat aderiunea deoarece situația de atunci devenise imposibilă cu menținerea Suveranului și a regimului pe care îl instituise. După abdicarea Regelui, au continuat negocierile în vederea formării unui guvern în care să participe reprezentanți ai mai multor forțe politice. Și într'adevăr câteva zile a fost vorba de intrarea mea în acest guvern ca vice președinte și ministru de externe. Aceasta s'a petrecut între 6 și 7 Septembrie. Când însă mi-am dat seama, din cele ce mi se comunica, de preponderența pe care o căpăta în guvern elementul legionar și chiar în ministerul care mi se destina, am refuzat să intru în guvern.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU : Dacă ați avut atunci discuțiuni cu generalul Antonescu și dacă vă amintiți că Dvs. ați tratat chiar ca să intrați ca ministru de externe și ați cerut pe d. Atta Constantinescu, subsecretar de Stat.

MART. GEORGE BRĂTIANU: Am spus chiar acum că era vorba să iau vice-președinția și Ministerul de Externe.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: Și Atta Constantnescu, subsecretar de Stat.

MART. GEORGE BRĂTIANU: Da. A fost vorba și de Atta Constantinescu.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU : Dar după aceea Dvs. ați mai avut legături fie cu Mareșalul Antonescu, fie cu mine ?

MART. GEORGE BRĂTIANU : Da, contacte.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU : Numai ? V'am ținut în curent cu absolut toate problemele de politică internă și internațională ?

MART. GEORGE BRĂTIANU : M'ați ținut în curent în special cu problemele de politică internațională.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU : Asupra politicei interne n'ați discutat niciodată nici cu d. mareșal Antonescu, nici cu mine, dela 1940—1944 ?

MART. GEORGE BRĂTIANU : Sigur, au fost atinse și probleme de politică internă.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU : Ați mai tratat cu Mareșalul Antonescu și cu mine intrarea în guvern între 1940—1944 ?

MART. GEORGE BRĂTIANU : Mi s'a propus după rebeliunea legionară să intru în guvern, atunci însă quasi unanimitatea cercurilor politice erau de părere că numai un guvern de generali și înalți funcționari putea face față situației și am refuzat. A fost vorba să intru din nou în guvern în Iunie 1941, înainte de războiul cu Uniunea Sovietică și iarăși am refuzat. Și pe cât îmi aduc aminte mi s'a mai făcut încă o propunere după ce m'am întors de pe front în toamna 1941, la care am dat același răspuns.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU : Dacă d. Gheorghe Brătianu știe că la constituirea guvernului în Septembrie 1940, și d. Dinu Brătianu a fost de acord cu această constituire, că am mers chiar eu la d. Dinu Brătianu și am discutat acest lucru și chiar participarea d-lui Gheorghe Brătianu și că d. Dinu Brătianu mi-a spus atunci: „Participă d. Ottulescu, participă d. Leon. d. Crețeanu, aceasta ajunge". Nu vă amintiți ?

MART. GEORGE BRĂTIANU : Când se duceau aceste tratative, evident că nu putea să fie vorba de intrarea mea în guvern fără asentimentul șefului meu politic, d. Dinu Brătianu, fiind vorba de participarea reprezentanților mai multor forțe politice.

D. PREȘEDINTE : Dar Dvs. personal ați avut agrementul șefului politic ?

MART. GEORGE BRĂTIANU : Am avut agrementul șefului politic câtă vreme era vorba de un guvern cu toate forțele politice. Dar a aprobat refuzul meu în urma lămuririlor pe care i le-am dat.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU : Prin urmare d. martor crede că d. Dinu Brătianu n'a fost de acord cu generalul Antonescu să constitue guvernul în Septembrie 1940, să-și ia răspunderea în împrejurările grele de atunci, cu strada frământată, și că d. Dinu Brătianu nu și-a dat asentimentul, măcar tacit, la constituirea acestui guvern, în afară de colaboratori ?

MART. GEORGE BRĂTIANU : Să nu mă faceți să spun ceiace n'am spus. Am spus că d. Dinu Brătianu își dăduse asentimentul pentru participarea mea la guvern în condițiile în care se prezenta această chestiune și n'a făcut nici o opunere la intrarea în guvern a d-lui Crețeanu ca technician. La aceasta s'a limitat. Evident, în momentul acela, cu tulburările care erau în țară, punctul de vedere al d-lui Dinu Brătianu era că în primul rând trebuia asigurată ordinea.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU : Dacă își amintește d. Brătianu că în Noembrie 1940, când au început greutățile legionare

a venit la Predeal în casa d-lui mareşal Antonescu şi dacă eu arătându-i greutăţile pe care le aveam i-am spus d-lui Brătianu că cred că este potrivit ca să dea şi alt concurs pentru ca să poată să reziste şi regimul d-lui general Antonescu şi pentru ca să pot şi eu rămâne mai departe în guvern. Dacă îşi aminteşte d. Brătianu că fiind în camera mea în casa d-lui mareşal Antonescu, i-am spus atunci: „Domnule Brătianu, sunt obosit de această luptă cu legionarii şi trebue să daţi şi dvs. sprijinul pentrucă poate să vie un moment când nu va mai putea nici ţara să reziste şi poate într'o bună zi mareşalul să nu poată rezista".

Dvs. mi-aţi spus atunci că trebue să rezist, că în ce priveşte intrarea în guvern, credeţi că trebue să fie mai târziu făcută dacă împrejurările ar cere-o.

PREŞEDINTELE: Intrarea cui?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Eu ceream atunci sprijin din partea d-lui George Brătianu şi altor elemente ca să intre în guvern pentru ca să putem rezista presiunii şi tendinţelor legionare.

MARTORUL GEORGE BRĂTIANU: Pot confirma şi eu că şi atunci şi în alte împrejurări acuzatul Mihai Antonescu era preocupat de presiunea legionară şi îşi dădea seama că această presiune era un instrument în mâinile Germanilor.

Imi amintesc că v'am încurajat să rămâneţi în guvern şi să rezistaţi legionarilor.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Dar în alte ocaziuni mi-aţi mai vorbit în acelaş sens şi în numele dvs. şi în numele d-lui Dinu Brătianu?

MARTORUL GEORGE BRĂTIANU: Nu ştiu dacă am fost mai mult de două ori cu d-l Mihai Antonescu la d-l Dinu Brătianu, dar el era de acord cu mine în privinţa rolului de rezistenţă pe care d-l Mihai Antonescu trebuiă să-l aibă faţă de presiunea legionară.

PREŞEDINTELE: Dar după 21 Ianuarie aţi mai avut întrevederi cu acuzatul Mihai Antonescu?

MARTORUL GH. BRĂTIANU: Da.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Eu am întrebat pe d-l Brătianu: dacă aceste legături dinainte de 1940 au fost făcute prin cunoaşterea persoanelor cunoscute chiar la d-sa, cum au fost Fabritius şi Schikert?

MARTORUL GH. BRĂTIANU: Pe Fabriţius l-a cunoscut la mine şi cred că l-am pus în legătură şi cu Schikert, care era corespondent de presă.

PREŞEDINTELE: Are o importanţă aşa de mare acest corespondent de presă?

MARTORUL GH. BRĂTIANU: Schikert era corespondentul Agenţiei D .N. B.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Rog pe d-l Brătianu să răspundă dacă îşi aduce aminte că în perioada dinainte de Septembrie 1940 a făcut intervenţie la Legaţia Germană pentru eliberarea generalului Antonescu care era închis la Bistriţa?

MARTORUL GH. BRĂTIANU: Da, am făcut şi eu intervenţie la Fabriţius, cum aţi făcut şi dvs.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Aş dori o precizare şi pentru dvs. şi pentru mine: am cerut intervenţia germanilor în favoarea generalului Antonescu, atunci?

MARTORUL GH. BRĂTIANU: Generalul Antonescu era închis la Bistriţa şi dvs. încercaţi toate mijloacele pentru a-l scoate. Cred că această intervenţie a fost făcută în acest scop.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Credeţi că am cerut germanilor să intervină şi prin cine, sau am informat pur şi simplu despre arestarea generalului Antonescu?

MARTORUL GH. BRĂTIANU: Aţi informat despre arestarea generalului Antonescu, dar în scop de a obţine eliberarea lui.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Credeţi că germanii erau atunci în măsură să acorde eliberarea generalului Antonescu?

MARTORUL GH. BRĂTIANU: Erau în măsură să intervie pe lângă acela care-l închisese, Regele Carol. Acesta era scopul intervenţiei dvs .

PREŞEDINTELE: Şi dvs.?

MARTORUL GH. BRĂTIANU: Am informat şi eu pe Fabriţius de arestarea generalului Antonescu şi evident în legătură cu eliberarea lui din închisoare.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Să spună martorul dacă după 1940 crede că eu fiind în Guvern am slujit interesele germane sau interesele româneşti?

PREŞEDINTELE: După rebeliune?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Şi înainte şi după rebeliune.

PREŞEDINTELE (către martor): Credeţi că acuzatul Mihai Antonescu a slujit interese germane?

MARTORUL GH. BRĂTIANU: D-l Mihai Antonescu m'a ţinut la curent şi înainte şi după rebeliune cu poziţia noastră internaţională în legătură cu Germanii şi cu unele tratative pe

care le-a dus la un moment dat și în afară de aceste legături. Aceasta în special în anul 1943, când m'a rugat să transmit d-lui Dinu Brătianu și d-lui Maniu despre contactul pe care l-a stabilit prin țările neutrale cu Națiunile Unite.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Dece mi-ați cerut să rămân și mai departe în guvern și m'ați sfătuit de mai multe ori să fac aceasta?

MARTORUL GH. BRĂTIANU: Este incontestabil că între legionari și dv. exista o diferență și v'am socotit un element de rezistență tocmai între precumpănirea totală a intereselor germane care ar fi avut loc...

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Nu e vorba de legionari. Dv. ați spus că m'ați sfătuit și mai târziu să rămân în guvern.

MARTORUL GH. BRĂTIANU: V'am sfătuit întotdeauna.

AC. MIHAI ANTONESCU: D-le Președinte, fiindcă d. Brătianu a fost în curent foarte mult cu toate evenimentele, fiindcă e vorba de negocierile dela Madrid și dela Stockholm, dacă știe că am ținut în permanență la curent și pe d. Maniu și pe d. Dinu Brătianu cu aceste tratative?

MARTORUL GH. BRĂTIANU: Da.

AC. MIHAI ANTONESCU: Știți?

MARTORUL GH. BRĂTIANU: Da, și prin alții.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Dacă am ținut la curent cu aceste tratative pe d. Brătianu dela începutul lor și până la 23 August 1944?

MARTORUL GH. BRĂTIANU: Da.

AC. M. ANTONESCU: Dacă cunoaște d-l Brătianu condițiunile în care au fost purtate aceste tratative.

MART. GH. BRĂTIANU: In faza ultimă aceste tratative erau purtate la Cairo de către Barbu Știrbey și d-l Vișoianu, cari plecaseră din țară cu consimțământul Guvernului, însă ca reprezentanți ai opoziției.

Pe de altă parte d-l M. Antonescu mi-a comunicat condițiunile unui eventual armistițiu transmis prin Stockholm de către ambasadoarea Uniunii Sovietice de acolo, d-na Kolontai.

AC. M. ANTONESCU: Dacă își amintește d-l Gh. Brătianu că d-l Maniu și dvs. ați așteptat alt răspuns și credeați că trebue ca negocierile d-lui Barbu Știrbey să fie continuate și să se aleagă momentul ieșirii din război?

MART. GH. BRATIANH: Imi amintesc că în momentele acelea, adică la începutul lui Aprilie 1944, am însoțit pe d-l Dinu Brătianu într'un demers pe care l-a făcut direct d-lui mareșal

pentru a-l determina să încheie imediat armistițiul. Era momentul acela al unei situațiuni puțin flotante pe frontul de răsărit și în care trupele germane nu erau prea numeroase în țară.

D-l mareșal mi-a spus însă că nu ar fi momentul acela cel mai potrivit pentru a începe tratativele de armistițiu, deoarece se îndoia de slăbirea rezistenței germane în sectorul nostru.

AC. M. ANTONESCU: Dacă, în legătură cu politica internă, își amintește d-l Gh. Brătianu că d-sa a discutat intrarea în guvern nu numai la 6 Septembrie 1940, ci și în alte împrejurări.

MART. GH. BRĂTIANU: Am răspuns la această întrebare, am spus că mi s'a făcut propunerea de a intra în guvern și mai târziu și că răspunsul a fost același, adică refuzul.

AC. M. ANTONESCU: Ați primit propunerea de a intra în guvern, cu câteva zile înainte de a ști că se declară războiu în contra Uniunei Sovietice?

MART. GH. BRĂTIANU: Când mi-ați făcut propunerea în 1941, mi-ați pus în vedere tocmai apropierea războiului între Germania și Uniunea Sovietică — după cum ați făcut-o și d-lui Ion Mihalache. Ca și d-sa însă, cunoscând atitudinea partidului categoric opusă unei acțiuni ostile Uniunei Sovietice, nu am intrat în guvern. In aceste împrejurări, nu puteam participa la guvernare.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: Știți că d-l Dinu Brătianu a trimis o scrisoare d-lui mareșal Antonescu cu termenii că „Înțeleg să luptați până la Nistru"?

MART. GH. BRĂTIANU: Nu-mi aduc aminte de acești termeni. In momentul în care Țara s'a găsit în război d-l Dinu Brătianu și-a impus rezervele politice asupra acestei chestiuni a angajării Țării în război.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: Dacă d-l George Brătianu a fost chiar d-sa pe front până la Marea de Azov și a publicat unele articole de justificare chiar a zonei de unificare a României, care se întindea până în Crimeea.

MART. GHEORGHE BRĂTIANU: Fiind mobilizat la începutul războiului, mi-am făcut datoria pe front ca toți cari se găseau în această situație. Aceasta în 1941. In 1942, răspunzând unui ordin al conducătorului Statului, ca toți decanii de facultăți să facă un stagiu la Universitățile militare din zona de operații, am făcut aceasta. In această situațiune a luat naștere aci, Asociația Româno-Germană, în care eu am fost propus Vice-

Președinte și la reîntoarcerea mea în București am făcut o scrisoare...

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: Nu mi-ați scris că nu puteți să luați parte la ședința de constituire ? Scrisoarea există și ați putea fi pus într'o situație foarte grea.

MART. GHEORGHE BRĂTIANU: Nu-mi aduc aminte. Imi aduc aminte că a fost vorba la constituirea acestei Asociații de mine, că eu am plecat pe front în urma ordinului care a fost dat și că în lipsa mea și fără știrea mea am fost pus vice-președinte în Asociația prezidată de dvs. și că am făcut cunoscut la întoarcerea mea serviciilor dvs. că nu pot să fac parte din asociație.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: N'ați avut chiar întrevederi cu unii dintre germani ? Dvs. vedeați pe cei dela Legația germană. N'ați discutat chiar cu dânșii chestiunea aceasta a Președinției Asociației Germano-Române ?

MART. GHEORGHE BRĂTIANU: Imi aduc aminte că atunci am vorbit cu profesorul Gamillschegg, care se ocupa de această chestiune, cu care eu aveam relațiuni științifice.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: Și ați văzut și pe Killinger, cu care ați avut convorbiri, pentrucă mi-a spus și mie...

MART. GHEORGHE BRĂTIANU: Nu știu ce v'a spus.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: Și dvs. mi-ați spus.

MARTORUL GH. BRĂTIANU: Vă înșelați.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: N'ați avut nicio convorbire în această perioadă ?

MART. GH. BRĂTIANU: Am avut cu ocazia unui ceai la Legația Finlandeză.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Rog pe d-l Gh. Brătianu să răspundă dacă știe că în perioada 1942—1943 s'a discutat între partidul liberal și guvern și chiar d-sa a discutat — cred că și cu d-l mareșal Antonescu și în orice caz cu mine — colaborarea unor elemente ale partidului pentru administrația locală, ca prefecți și ca primari, fiind vorba chiar de întocmirea unor liste pe județe în vederea acestui scop.

MARTORUL GH. BRĂTIANU: Nu-mi aduc aminte ca d-l Dinu Brătianu să fi discutat vreodată această chestiune cu dvs. Știu să a fost vorba de necesitatea de a se găsi elemente pentru administrația locală și că atunci când ați numit pe unii dintre prietenii mei în această administrație locală nu v'am făcut opunere. N'a fost vorba însă de întocmirea de liste și de o colaborare propriu zisă în acest scop.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Rog pe d-l Brătianu să

răspundă dacă mi-a spus că în orice caz s'au dat instrucțiuni în țară ca să poată participa la administrația locală elemente din organizațiile județene, fără aprobare specială.

MARTORUL GH. BRĂTIANU: Nu s'au dat nici un fel de instrucțiuni în acest sens. Dela caz la caz, așa cum s'a prezentat în unele împrejurări, nu s'a făcut opunere la numirea unor persoane în administrația locală.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Rog să răspundă d-l Gh. Brătianu dacă își amintește că la 23 August 1944 a venit la Snagov, unde era Consiliul de Miniștri, și a vorbit cu d-l mareșal Antonescu și cu mine.

MARTORUL GH. BRĂTIANU: In ziua de 23 August dimineața am fost trimis la Snagov de către șefii partidelor de opoziție, constituite atunci în Blocul Național-Democratic.

D-nii Dinu Brătianu, Iuliu Maniu și Titel Petrescu — d-l Patrașcanu era urmărit de poliție și nu putea fi găsit, — ca reprezentanți ai partidelor din Blocul Național-Democrat, mi-au dat însărcinarea să mă duc la Snagov și să vorbesc cu d-l mareșal Antonescu, pentru încheerea imediată a Armistițiului, aceasta în urma evenimentelor petrecute pe frontul din Moldova.

Am executat această însărcinare, am fost la Snagov și am vorbit cu d-nii mareșal Antonescu și Mihai Antonescu. Adaog că înaintea mea fusese în același scop d-l Ion Mihalache. Detaliile discuțiilor nu interesează, interesează în special concluzia. In timpul cât se discuta d-nii Mihai Antonescu și mareșalul Antonescu au avut inițiativa unei audiențe la Palat și chiar s'a telefonat fiind de față acolo, în acest scop.

D-l mareșal Antonescu mi-a cerut asentimentul scris al șefilor opoziției, care atunci reprezentau țara, pentru ca să încheie armistițiul, în condițiunile care erau cunoscute și mi-a spus — îmi aduc aminte — că dacă va obține acest asentiment în scris, indiferent de părerea germanilor, el va încheia armistițiul.

Eu l-am asigurat că voiu face toate sforțările pentru obținerea acestui consimțământ până la ora 3, când trebuia să aduc răspunsul, d-lui Mihai Antonescu.

M'am înapoiat la București — a survenit o oarecare întârziere până să se poată întruni cei trei șefi de partide — am comunicat acestora răspunsul d-lui mareșal Antonescu și au fost toți de acord să dea un asentiment scris pentruca d-l mareșal Antonescu să trateze armistițiul, asentiment care urma să fie formulat în cursul zilei. M'au autorizat să mă duc de îndată la

d-l Mihai Antonescu și să-i comunic acest lucru. Am fost la d-l Mihai Antonescu, câteva minute înainte de orele 3—am fost ultima dată când m'am întâlnit cu d-sa — și i-am spus că reprezentanții Blocului Național-Democrat și anume cei trei șefi de partide sunt de acord pentru a-și da asentimentul în scris, asentiment pe care îl vor prezenta în cursul zilei și că în audiența dela Palat se poate folosi de acest asentiment.

AC. M. ANTONESCU: Dacă d-l Gh. Brătianu știe eă eu anunțasem și că d-l mareșal Antonescu informase chiar pe ministrul Clodius și pe Killinger că România iese din război, iar pe de altă parte d-l Gh. Brătianu m'a lăsat să înțeleg și dimineața și la ora 3 când l-am văzut la Președinție, că crede că s'ar putea ajunge la soluția constituirii unui guvern care să semneze armistițiul. Dacă a avut această impresie.

PREȘEDINTELE: Ați știut că îi comunicase lui Killinger și lui Clodius ?

MARTORUL: Când am fost la Snagov dimineața mi-a spus de întrevederea cu Clodius; de Killinger nu-mi aduc aminte. Mi-a spus chiar că Clodius s'ar fi arătat mai înțelegător față de situația noastră, ceeace a fost desmințit apoi de evenimente. Cât privește constituirea unui guvern pentru semnarea armistițiului, știu că era vorba ca mareșalul Antonescu să semneze armistițiul. Aceasta era problema care se punea.

AC. M. ANTONESCU: Dacă d. Brătianu crede că față de legăturile pe care le-a avut cu guvernul, cu d-l mareșal Antonescu, cu mine, față de legăturile pe care le-au avut partidele național liberal și național țărănesc, dacă poziția acestor partide față de noi acuzații de astăzi, este pe deaîntregul un bun exemplu pentru țară.

MARTORUL: Nu înțeleg rostul întrebării dvs.

AC. M. ANTONESCU: Vă vorbesc deschis. Dvs. ați avut în prima perioadă legături cu Germania și ați stabilit pentru Regele Carol și pentru interesele țării, așa cum le vedeați dvs. atunci, ați stabilit din punctul dvs. de vedere, unele legături și ați cu oscut punctul de vedere al lui Hitler, Goering și altor oameni politici pe care l-ați comunicat Regelui Carol II. Apoi au fost alți oameni politici care i-au văzut pe conducătorii germani. In Septembrie 1940, România era angajată în această politică alături de Germania. Legionarii erau puternici în țară în timp ce partidele național țărănesc și liberal nu existau ca rezistență de stradă și massă. D-l mareșal Antonescu s'a găsit în situația aceasta grea și a constituit guvernul, la care d-voastră, partidul

național liberal, partidul național țărănesc, ați dat concursul. După aceea ați făcut o serie de acte de colaborare și cu d-l mareșal Antonescu și cu mine personal. Da d-le Președinte, pentrucă în momentul când dvs. vă trimeteați în străinătate trimiș pentru a trata pacea în numele opoziției, eu vă înlesneam acest lucru. Când eu vă comunicam toate informațiunile diplomatice pe care le primeam, când pe plan intern, instituțiile partidului liberal, băncile și alte instituțiuni sprijineau politica guvernului și subscriau la împrumuturi, când toată opoziția dvs. se mărginea numai la scrisorile către d-l mareșal Antonescu, când toată acțiunea pe care în această vreme o ducea guvernul, avea consimțământul dvs. dacă nu sprijinul dvs., ei bine, aceasta nu însemna că aveam în orice caz asentimentul dvs., sprijinul dvs. tacit ?

MARTORUL: Nu, d-le Antonescu.

AC. M. ANTONESCU: Vă rog, lăsați-mă să termin. Dacă în această vreme dvs., după ce s'a continuat politica alături de Germania, care fusese începută de oameni politici, între care și dvs. ați fost...

PREȘEDINTELE: Vă rog să nu deplasăm întrebările. Dvs. vă puneți în situația de acuzator, vă rog să nu uitați că sunteți acuzat.

AC. M. ANTONESCU: La 23 August am fost arestat.... și formația guvernamentală...

MARTORUL: Mă iertați, guvernul nu era atunci măcar format.

PREȘEDINTELE: Am să vă pun eu întrebarea în locul acuzatului M. Antonescu: ați sprijinit guvernul Antonescu ?

MARTORUL: Nu este adevărat că partidul național liberal și eu personal sau d-l Dinu Brătianu am fi sprijinit guvernul Antonescu.

Cât privește mijloacele de rezistență, mi-aș permite o întrebare: ce alte mijloace decât aceste scrisori și memorii care nu răzbăteau în circuit închis, care erau cunoscute și în străinătate, am fi putut întrebuința ?

AC. M. ANTONESCU: Dacă colaborarea cu guvernul a instituțiilor economice, financiare și industriale, constituia sau nu un sprijin al politicii guvernului ?

MARTORUL: Tehnica întreprinderilor financiare și industriale, în măsura care erau în legătură cu partidul național-liberal, reprezenta și în sectorul lor o apărare a intereselor ro-

mânești. In măsura în care a fost în această privință și o acțiune din partea guvernului, poate ne-am întâlnit în unele preocupări.

ACUZ. M. ANTONESCU: Domnule Președinte, în legătură cu acestea, d-l Gheorghe Brătianu își amintește că a venit la un moment dat să-mi comunice numele cercurilor liberale, și financiare și politice, atunci când făceam rezistență și mareșalul și eu la cercurile germane, ca să nu rezistăm prea mult, pentru că germanii pot provoca o reacțiune gravă în țară și că n'ar mai putea să se refacă neamul românesc ?

MARTORUL: Mi-aduc aminte că am sfătuit totdeauna pe Mihai Antonescu să nu părăsească poziția pe care o avea, deoarece exista temerea că, în cazul lipsei d-sale, germanii să aducă în această țară o formulă totalmente la discreția lor.

AC. MIHAI ANTONESCU: Și în ceiace privește chestiunile financiare ?

MARTORUL: Nu-mi aduc aminte.

AC. MIHAI ANTONESCU: Nu vă amintiți de negocierile cu Banca Națională și de sfatul dat chiar de Ottulescu al limitelor în negocierile cu Germania ?

MARTORUL: Imi scapă.

AC. MIHAI ANTONESCU: Dacă își amintește d-l Gheorghe Brătianu că această colaborare cu guvernul nu s'a mărginit numai la technicienii care au făcut parte din consiliile de administrație, foarte mulți numiți chiar de către guvern, dar ea s'a întins la subscrieri de împrumuturi și operațiuni cu caracter industrial și de producție în legătură cu războiul și în orișice caz sprijinind activitatea guvernului.

MARTORUL: Imi aduc aminte de subscrierile de împrumut care s'au făcut de toate Băncile fără nici o distincție și nici o preocupare de sprijinire a războiului.

PREȘEDINTELE dictează: Subscrierile care s'au făcut de instituțiunile financiare liberale, s'au făcut de toate instituțiunile de acest fel, fără nicio preocupare de sprijinire a guvernului.

MARTORUL: Cred că în subscrierile făcute, se urmărea în primul rând menținerea echilibrului economic al țării.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Dacă d-l Gheorghe Brătianu își amintește că de foarte multe ori d-sa mi-a făcut legături de comunicări; în acelaș gen în care informam pe d-l Dinu Brătianu, a făcut comunicări și d-lui Iuliu Maniu ?

MARTORUL: Mai rar d-lui Iuliu Maniu, deoarece d-l Mihai Antonescu avea alte mijloace de a coresponda cu d-sa. Este exact însă că în toate împrejurările, am făcut comunicările acestea d-lui Dinu Brătianu.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Dacă asupra acestei politici economice a guvernului, în care guvernul a primit sprijinul de care vorbeam — cum îl cred eu — d-l Gheorghe Brătianu știa că a fost ținut la curent și d-l Iuliu Maniu ?

MARTORUL: N'am înțeles întrebarea. Vă rog repetați.

AC. MIHAI ANTONESCU: Dacă despre activitatea aceasta a guvernului, publicarea de împrumuturi, la care se făceau subscrieri de instituțiunile bancare, Banca Națională, Banca Românească și altele, guvernul cerea colaborare industrială pentru activitatea economică, pe de altă parte guvernul avea unele greutăți în negocierile cu Germania, iar instituțiile economice solicitau ele însile guvernului sprijin, — dacă asupra acestor stări de politică internă economică și de greutăți economice internaționale, d-l George Brătianu știe că a informat totdeauna nu numai pe d-l Dmu Brătianu, ci și pe d-l Iuliu Maniu ?

PREȘEDINTELE: Știți că acuzatul Mihai Antonescu îl informa și pe d-l Iuliu Maniu ?

MARTORUL: N'am discutat niciodată chestiuni financiare cu d-l Maniu, dar în politica generală știu că d-l Mihai Antonescu îl informa pe d-l Maniu.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Despre greutățile economice cu Germania nu l-ați informat niciodată pe d-l Maniu ?

MARTORUL: N'am discutat niciodată cu d-l Maniu astfel de lucruri.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Aș dori să întreb dacă d-l Iuliu Maniu a fost în curent cu această colaborare și cu activitatea guvernului ?

MARTORUL: Cu activitatea guvernului, pe plan diplomatic, desigur că da. In chestiunile economice cred însă că ați avut mijloace de informare.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Dar credeți că era informat ?

MARTORUL: Probabil.

AC. MIHAI ANTONESCU: Vă mulțumesc.

ACUZATUL EUGEN CRISTESCU: Vă rog să întrebați pe d-l martor ce contestă din răspunsurile date de mine ieri la interogator.

MARTORUL: Am citit dările de seamă din ziare și de acolo rezultă că am fost pus în cauză de d-l Eugen Cristescu, în privința unor conversațiuni cu caracter politic, pe care le-ați avut și de care nu-mi amintesc și în ori și ce caz în ceiace privește călătoria Regelui Carol la Berchtesgaden. Probabil că planul acestei întrevederi era făcut cu multă vreme înainte.

ACUZATUL EUGEN CRISTESCU: Doresc să răspundă d-l martor dacă a fost odată cu mine în casa lui Petre Papacostea, la un dineu la care am participat și eu și dacă acolo d-sa a declarat că a fost acela care l-a determinat pe Regele Carol ca, după voiajul la Londra, să se ducă și la Hitler la Berchtesgaden.

MARTORUL: N'am declarat.

ACUZATUL EUGEN CRISTESCU: Dacă tot cu același ocaziune, d-sa nu mi-a afirmat că nu mai este altă politică de făcut în perioada aceia decât o politică în legătură cu Germania.

MARTORUL: Inexact.

AC. PUBLIC SĂRACU: Dacă legăturile pe care le avea martorul cu Mihai și Ion Antonescu și discuțiunile care se făceau erau de ordin personal sau ca reprezentant al partidului d-sale.

MARTORUL GH. BRĂTIANU: Uneori aveau un caracter personal, însă adeseori aveau caracterul unor comunicări din partea partidului din care făceam parte

ACUZATOR PUBLIC SĂRACU: Dacă în afară de memorii și scrisori în ce privește războiul dus de România alături de Germania, d. martor a făcut și alte intervenții mai energice?

PREȘEDINTELE: D. martor a spus că era singura formulă posibilă de manifestare.

ACUZ. PUBLIC SĂRACU: Dacă d. martor a cunoscut în perioada când se duceau tratative pentru armistițiu, care se duceau pe două căi, Ankara și Stockholm, dacă a cunoscut și condițiunile de armistițiu venite pe calea Stockholm?

MARTORUL GH. BRĂTIANU: Am răspuns la această întrebare că le-am cunoscut prin d. Mihai Antonescu.

AC. PUBLIC SĂRACU: Era punctul dv. de vedere acela ca intenționați ca mareșalul Antonescu să încheie el acest armistițiu?

MARTORUL GH. BRĂTIANU: Pentrucă mareșalul Antonescu era atunci capul armatei și avea posibilități mai rapide de a comunica cu toți comandanții de unități, socoteam că va fi mai în măsură decât oricine ca să ajungă la încheerea imediată a armistițiului.

AC. PUBLIC SĂRACU: Dacă tot atunci când ați fost la Snagov și v'ați întâlnit cu acuzații de astăzi Ion și Mihai Antonescu, s'a pus în discuțiunile pe care le-ați avut și problema unei rezistențe mai departe?

MARTORUL GH. BRĂTIANU: In cursul discuțiunilor avute cu Mihai și Ion Antonescu erau ezitări din partea conducătorului statului de atunci, mai mult din cauză, cum să zic, a ceeace

numea d-sa sentimentul onoarei militare, și a ruperii legăturilor cu niște aliați.

ACUZATOR PUBLIC ȘEF STOICAN: Acuzatul Mihai Antonescu a declarat la un interogatoriu că d-l Dinu Brătianu atunci când s'a format Guvernul, în afară de cei trei pe care i-a recomandat, l-a considerat și pe acuzatul Mihai Antonescu ca membru al partidului liberal și ca reprezentant al acestui partid în guvernul Antonescu.

MARTORUL: In momentul când d-l Mihai Antonescu a intrat în guvernul Antonescu, nu mai făcea parte din partidul liberal.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Domnule Președinte, binevoiți a întreba pe d-l Brătianu: demisionasem din partidul liberal?

MARTORUL: Nu demisionase, dar avea o acțiune în momentul acela în afară de aceea a partidului.

DEPOZIȚIA D-LUI DINU BRĂTIANU

Este introdus martorul Dinu Brătianu.

PRESEDINTELE: Cine are de pus întrebări?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Dacă d-l Dinu Brătianu își amintește că la 5 Septembrie 1940, mareșalul Antonescu, însărcinat să formeze Guvernul atunci, l-a consultat pe d-l Dinu Brătianu în vederea constituirii unui guvern național și dacă d-l Dinu Brătianu a declarat că refuză orice concurs Regelui Carol al II-lea?

MARTORUL DINU BRĂTIANU: Niciodată n'am fost consultat pentru formarea unui guvern național sub mareșalul Antonescu.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Dacă n'a primit vizita d-lui mareșal Antonescu înainte de constituirea guvernului și n'a avut cu d-sa nici o discuție?

MARTORUL: Acea înainte de a lua conducerea Statului. Da, am primit vizita mareșalului Antonescu, dar nu după ce luase conducerea Statului.

PREȘEDINTELE: Ce discuțiuni s'au purtat cu această ocazie?

MARTORUL: A cerut concursul partidelor politice, d-lui Maniu și mie, pentru constituirea unui guvern și i-am spus că nu-l dăm atâta vreme cât Regele Carol va rămâne în fruntea Statului.

PREȘEDINTELE: Ulterior?

MARTORUL: După ce mareșalul Antonescu a luat conducerea Statului, atunci m'a surprins că nu m'a chemat și atunci am cerut eu să-l văd pe mareșalul Antonescu. Am fost la Președinția Consiliului împreună cu d-l Gh. Brătianu și l-am întrebat ce are de gând să facă. Eu eram bun prieten cu mareșalul Antonescu, și-i luasem și apărarea în Cameră, în acelaș timp avusesem relațiuni în timpul războiului trecut cu mareșalul Antonescu si aveam mare considerație pentru dânsul. M'am mirat că nu cheamă un prieten ca să-l consulte, pentrucă situația era așa de grea în acel moment, încât credeam că trebue să consulte toate persoanele care puteau să-i dea un sfat util.

Cu acea ocaziune i-am spus că îi pot pune la dispoziție persoane din Partidul Liberal care îl pot ajuta dacă primesc însărcinările pe care le va da.

C. M. ANTONESCU: Rog să răspundă martorul dacă își amintește că în perioada dintre 6 și 14 Septembrie 1940 i-am făcut o vizită cu care prilej am discutat posibilitatea intrării în guvern a d-lui Gh. Brătianu când d-l Dinu Brătianu mi-a spus că d. Gh. Brătianu va fi viitorul șef al Partidului liberal și că este mai bine să rămână în rezervă ca și dânsul, dar că îmi poate recomanda atle elemente și anume pe d. Ottulescu, pe d. Crețeanu, adăogând și pe d. Leon care face parte tot din Partidul liberal și că aceasta ajunge.

MART. C. BRĂTIANU: Nu-mi pot aminti conversația avută cu d-l M. Antonescu însă este foarte posibil să fi avut o conversație de acest fel.

PREȘEDINTELE: Dar în linii mari ce s'a discutat ?

MART. C. BRĂTIANU: Vă asigur că nu-mi aduc aminte de conversațiile cu d-l M. Antonescu pentrucă pe vremea aceea discutam direct cu mareșalul. Se poate să fi purtat discuțiuni și cu d-l M. Antonescu asupra persoanelor despre care eram de acord să participe la guvern dar nu-mi aduc aminte de aceste conversații.

AC. M. ANTONESCU: Rog pe martor să răspundă dacă în împrejurările din Septemvrie 1940 a socotit că mareșalul Antonescu trebue sau nu să constitue guvernul și dacă prin prezența d-lor Ottulescu și a celorlalți cari au intrat în guvern cu asentimentul d-sale, aceasta nu constituia o recunoaștere.

MARTORUL CONST. BRĂTIANU: Desigur, ceva mai mult, chiar am recomandat ca să constitue guvernul pentrucă vedeam că este omul cel mai util în acel moment. In ce privește pe d-nii Ottulescu și Mihai Antonescu, care fuseseră și apărătorii d-sale în procesele pe care le-a avut, nu aveam eu nevoe să-i recomand,

întrucât pe aceste două persoane mareșalul Antonescu le cunoștea tot așa de bine ca și mine. Iar în ce privește pe d. Leon, nu m'a întrebat și nici nu țineam să intre în guvern deoarece d-lui fusese în guvernul precedent. Cât despre d. Crețeanu, acesta nu era un om politic, era numai directorul general al Băncii Românești și numai ca tehnician putea intra în guvern. Nu-mi aduc aminte dacă m'a întrebat în privința d-lui Crețeanu, dar nu puteam să nu fiu de acord cu intrarea sa în guvern, d-sa fiind un om foarte priceput.

PREȘEDINTELE: Dar s'a pus atunci în discuțiune și intrarea în guvern a d-lui Gh. Brătianu, dece n'ați fost de acord ?

MARTORUL C. BRĂTIANU: Am fost de acord dar era vorba ca d. Gheorghe Brătianu să fie vice-președintele consiliului, dar mareșalul Antonescu în locul lui Gh. Brătianu, a făcut vice-președinte pe Horia Sima și atunci evident că d. Gh. Brătianu nu mai putea intra în guvern.

ACUZATUL M. ANTONESCU: Dar nu era vorba ca d. Gh. Brătianu să fie ministru al Afacerilor străine ?

MARTORUL C. BRĂTIANU: Eu nu mă amestecam în distribuirea portofoliilor; am fost numai consultat asupra intrării d-lui Gh. Brătianu în guvern, dar nu eu îi determinam locul. Era vorba să fie vice-președinte al consiliului. Altceva nu am discutat.

ACUZATUL M. ANTONESCU: După rebeliune d. Brătianu a continuat să aibe față de guvernul Antonescu aceeași poziție de sprijin.

MARTORUL C. BRĂTIANU: Nu am discutat această chestiune însă evident eram de părere ca în fruntea guvernului să rămână tot mareșalul Antonescu.

ACUZ. M. ANTONESCU: Nu era de părere atunci d. Brătianu să se constituie un guvern de militari ?

MARTORUL C. BRĂTIANU: Nu am fost consultat asupra acestei chestiuni dar pot să vă spun că părerea mea era că ar fi fost bine să se constitue un guvern militar fiindcă eram într'o stare revoluționară.

AC. M. ANTONESCU: Dar după perioada de Ianuarie 1941 între dvs. și mareșalul Antonescu au fost în genere unele elemente de colaborare sau de informare reciprocă ?

MART. C. BRĂTIANU: In momentul când s'a declarat Statul legionar eu am rupt orice legătură cu mareșalul Antonescu.

PREȘEDINTELE: Le-ați reînoit cândva ?

MART. C. BRĂTIANU: De atunci n'am mai avut nici o legătură cu mareșalul Antonescu nici privitor la politica internă nici privitor la politica externă.

PREȘEDINTELE: Nici cu Mihai Antonescu n'ați mai avut ?

MARTORUL DINU BRĂTIANU: Cu Mihai Antonescu aveam prin Gheorghe Brătianu. Eu trimiteam scrisori și la care am și răspunsurile. De aci înainte am lucrat cu mareșalul prin corespondență.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Aș vrea să-l întreb pe d-l Dinu Brătianu dacă își amintește, fiindcă d-sa vorbește de colaborarea cu Guvernul, ca de o colaborare numai cu d-l mareșal Antonescu, dacă își amintește totuși că l-am vizitat pe d-sa în ajunul războiului și că atunci s'a pus din nou problema unui Guvern de uniune națională și a participării d-lui Gh. Brătianu la Guvern?

MARTORUL: Nu-mi aduc aminte. N'am dat mare importanță la diferite convorbiri pe care le-am putut avea cu d-l Antonescu.

ACUZATOR PUBLIC ȘEF STOICAN: Dar erau în legătură cu evenimentele istorice.

MARTORUL DINU BRATIANU: N'am fost consultat nici informat când s'a declarat războiul.

PREȘEDINTELE: Nici d. Gh. Brătianu nu v'a informat cu privire la astfel de conversații?

MARTORUL: Nu-mi aduc aminte să fi primit astfel de informații prin d-l Gheorghe Brătianu.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Dacă d-l Dinu Brătianu și Partidul național-liberal în perioada dela 1940—1944 au avut o activitate de opunere la politica mareșalului alta decât aceea prin scrisori sau prin vreunele convorbiri pe care desigur astăzi d-l Dinu Brătianu le poate uita, fiindcă raporturile de erarhie dintre d-sa și mine erau atunci atât de deosebite ?

MARTORUL: Sub dictatură și în timp de război putea să ia cineva o atitudine de protest contra războiului și a dictaturii ?

PREȘEDINTELE: N'au îmbrăcat nici o formă ?

MARTORUL: S'a îmbrăcat în forma că înainte, la 20 Noemvrie 1940 anunțam mareșalului că opoziția mea față de regimul Antonescu s'a îmbrăcat într'o formă memorialistică, decarece fiind dictatură, protestele nu puteau îmbrăca altă formă.

Tot în forma aceasta am căutat în mod indirect ca să opresc pe mareșalul Antonescu depe calea pe care o luase, adică alături de Germania și ceeace făcuse cu intrarea în război și cu toate acestea.

PREȘEDINTELE: Care erau metodele prin care încercați acest lucru ?

MARTORUL: Prin scrisori și de aceea voiam să vă citesc scrisorile făcute anterior.

PREȘEDINTELE: Le veți depune dvs. la dosar.

MARTORUL: Una este dela 20 Noembrie.

PREȘEDINTELE: Nu ne interesează, nu dvs. sunteți acuzat, Antonescu este acuzat.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Dacă d-l Dinu Brătianu a participat la unele adunări generale, la întreprinderile financiare și industriale, și care au expediat chiar și telegrame mareșalului Antonescu pentru război și în orice caz aceste instituții au sprijinit Guvernul în politica sa atât pe planul intern al producției cât și în politica războiului ?

MARTORUL: In plină dictatură, instituțiile nu puteau decât să aprobe politica Guvernului, nu aveau dreptul să se opună politicei Guvernului. Or, adunările generale ale instituțiilor financiare și economice n'au dreptul să facă aceasta.

AC. MIHAI ANTONESCU: Dacă membri ai Partidului liberal au participat în această perioadă la unele instituții financiare și economice în care numirile se făceau chiar de Guvern sau cu controlul Guvernului și dacă tot în acea vreme aceste instituții au avut totdeauna din partea Guvernului sprijin?

MARTORUL: Nu m'am amestecat.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Dacă în Administrația țării, administrația locală — prefecți sau primari — Partidul a participat cu asemenea elemente ?

MARTORUL: Nu m'au întrebat, de fapt Partidul nu funcționa în acel moment, era suprimat.

PREȘEDINTELE: In partidul liberal exista viață de partid?

MARTORUL DINU BRĂTIANU: Nu, în acest timp nu exista o activitate de partid, partidul nu avea viață și eu nu aveam legături decât numai cu cei foarte apropiați de mine.

AC. MIHAI ANTONESCU: Dacă d-l Dinu Brătianu, care crede că dictatura era atât de primejdioasă intereselor țării, a dat vreo instrucțiune membrilor partidului său sau colaboratorilor din instituțiunile economice și financiare, să nu dea niciun fel de sprijin acestei dictaturi?

MARTORUL DINU BRĂTIANU: Viața de partid am spus că nu mai exista atunci. Am răspuns la această întrebare că aceste instituțiuni economice și financiare nu erau instituțiuni politice și că prin urmare nu puteam să dau indicațiuni politice acestor instituțiuni.

AC. MIHAI ANTONESCU: Dacă d-l Dinu Brătianu a primit în perioada 1942—1944 informațiuni din partea d-lui George

Brătianu asupra acțiunii diplomatice și dacă știe ceva în această privință ?

PREȘEDINTELE: S'a răspuns la această întrebare, nu a primit nimic.

AC. MIHAI ANTONESCU: In ceeace privește acțiunea diplomatică ?

MARTOR DINU BRĂTIANU: Nu am primit în tot timpul războiului nici o informație din partea guvernului în legătură cu activitatea diplomatică.

AC. MIHAI ANTONESCU: Ați știut despre misiunea d-lui Barbu Știrbei și că i s'a dat libertatea să plece.

MARTORUL DINU BRĂTIANU: D-l Maniu și cu mine aveam o activitate diplomatică proprie, care era în legătură cu foștii noștri aliați și noi am convins pe Barbu Știrbei să meargă la Cairo pentru a începe tratativele de armistițiu.

PREȘEDINTELE: Dar guvernul a știut ?

MARTORUL DINU BRĂTIANU: Da, fiindcă a trebuit să-i dea consimțământul să plece.

AC. MIHAI ANTONESCU: Dacă știe că au fost în același timp duse tratative de guvern și la Stockholm în vederea ieșirii din război.

MARTORUL DINU BRĂTIANU: Nu sunt in curent cu ce s'a petrecut la Stockholm.

PREȘEDINTELE: V'a informat cineva despre această chestiune ?

MARTORUL DINU BRĂTIANU: Am cunoscut-o din svon public.

AC. PUBLIC SĂRACU: Acuzații Ion și Mihai Antonescu au afirmat la interogator că întregul aparat financiar și bancar le-a fost pus la dispoziție pentru a duce războiul alături de Germania, în contra Națiunilor Unite. Ce aveți de spus ?

MARTORUL DINU BRĂTIANU: Intr'un regim de dictatură guvernul dă ordine și toată lumea trebue să execute. Băncile, desigur au fost obligate să subscrie și au subscris, fără să mă întrebe.

AC. PUBLIC SĂRACU: Ce poziție ați luat dvs. față de masacrele comise de regimul Antonescu ?

MARTORUL DINU BRATIANU: Atitudinea pe care ar fi luat-o orice om cu simțământul dreptății, al libertății individuale și al respectului vieții omenești.

PREȘEDINTELE: Cum se concretiza această atitudine ?

MARTORUL DINU BRĂTIANU: Câteodată prin proteste

și scrisori. Când am aflat despre masacrele guvernului Antonescu am făcut mai multe scrisori de protest.

ACUZ. PUBLIC SĂRACU: Politica economică dusă de guvernul Antonescu a ajutat la penetrarea capitalului german in industrie și finanțe ?

MARTORUL DINU BRĂTIANU: Generalul Antonescu nu putea să facă politică, fiindcă țara era ocupată.

Una din greșelile sale este că nu a socotit țara ca o țară ocupată.

ACUZ. PUBLIC SĂRACU: Martorul consideră că țara era ocupată prin faptul că erau trupele germane în țară ?

MARTORUL DINU BRĂTIANU: Da.

Mareșalul Antonescu s'a mulțumit cu o situație pe care nu o creiase.

ACUZ. PUBLIC SĂRACU: Ce consecință a avut pentru România faptul că guvernul Antonescu a refuzat încheierea armistițiului cu mult înainte de 23 August 1944 ?

MARTORUL DINU BRĂTIANU: Noi am tratat în afară de guvern.

PREȘEDINTELE: Mai aveți vreo întrebare de pus ?

ACUZ. PUBLIC SĂRACU: Nu.

MART. DINU BRATIANU: (Citește și semnează depoziția).

DEPOZIȚIA D-LUI IULIU MANIU

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: Domnule Președinte, vă rog să binevoiți să întrebați pe d-l Maniu, dacă își amintește că s'a întâlnit cu d-l mareșal Antonescu la 5 Septembrie 1940, atunci când d-l mareșal a fost însărcinat cu constituirea guvernului și dacă a discutat eventualitatea unui guvern de uniune națională ?

MARTORUL: N'aș putea să precizez data, dar știu că înainte de formarea guvernului d-sale, n'am avut ocazia să-l văd.

PREȘEDINTELE: Altă întrebare.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: Dacă își amintește d-l Maniu că a discutat totuși cu d-l mareșal Antonescu chestiunea constituirii guvernului și că a refuzat orice concurs Regelui Carol al II-l a ?

MARTORUL: Dați-mi voie să vă arăt puțin cum s'au desfășurat lucrurile.

PREȘEDINTELE: Vă reamintiți dv., domnule Maniu, că în preajma abdicării Regelui Carol ați avut o întrevedere cu Ion Antonescu și că ați discutat asupra Regelui Carol II-lea?

MARTORUL: Chiar mai multe.

Aceasta vreau să spun, ceeace s'a întâmplat, caci este bine să se cunoască.

PREȘEDINTELE: Vă rugăm să ne răspundeți dacă în preajma abdicării Regelui Carol ați avut discuțiuni ?

MARTORUL: Am avut.

PREȘEDINTELE: In ce au constat ?

MARTORUL: Ne-am hotărît ca niciunul dintre noi să nu primim nicio însărcinare dela Regele Carol.

Această înțelegere am realizat-o și cu d-nii Constantin Brătianu, Gheorghe Brătianu și Stelian Popescu.

AC. M. ANTONESCU: Dacă își amintește d-l Maniu că cu ocazia aceea s'a discutat ca la constituirea guvernului mareșal Antonescu opoziția și chiar d-sa să nu îngreuieze sarcina guvernului.

D-l Maniu l-a văzut pe mareșalul Antonescu și după constituirea guvernului și cu acel prilej, de asemenea, a stabilit ca opoziția să nu îngreuieze sarcina guvernului?

MARTORUL MANIU: Vreau să precizez următoarele: n'am înțeles ca nici noi partidul național-țărănesc, nici partidul național-liberal să primim vreo însărcinare dela Regele Carol. Eu am avut mandatul să mă pun în contact cu d-l mareșal Antonescu și să realizăm cu d-sa o înțelegere, conform acestui mandat. D-l mareșal Antonescu ieșise atunci din lagăr. Ne-am înțeles să ne întâlnim la Ploești unde ne-am și întâlnit. Nu am vrut să primim nici eu nici d-sa nici un fel de însărcinare dela Regele Carol.

Am stat de vorbă cu d-l mareșal Antonescu, am văzut care sunt planurile d-sale și i-am arătat care sunt planurile mele. Am stabilit prin urmare că nu vom primi un mandat din partea Regelui Carol și am stabilit că în cazul când Regele Carol va abdica, vom participa cu toții la guvern, neprecizând cine va fi președinte.

D-l Mareșal Antonescu și-a rezervat Ministerele de Interne și de război, ceea ce eu am consimțit. Intrevederea a avut loc lal Ploești.

Am stabilit că a 4-a zi după această întrevedere ne vom întâlni la București și amândoi ne vom prezenta Regelui Carol în audiență și îi vom pretinde abdicarea sa.

D-l mareșal mi-a comunicat că s'a prezentat în audiență, că Regele Carol II i-a oferit să facă guvernul și că d-sa, în baza acordului, a refuzat să facă guvernul.

In aceiaș seară l-am văzut pe d-l maresal în casa sa particulară, unde mi-a comunicat rezultatul audienței avute și mi-a reconfirmat înțelegerea noastră.

In aceiaș noapte a fost din nou chemat în audiență d-l mareșal Antonescu; ce s'a întâmplat în acea audiență, nu știu.

In altă zi am aflat că d-l mareșal a primit Președinția Consiliului de Miniștri, cu condiția ca să fie Conducător al Statului și ca unele prerogative regale să-i fie transmise d-sale.

Dela această dată nu l-am mai văzut pe d-l mareșal Antonescu, până n'a format guvernul.

AC. MIHAI ANTONESCU: Dacă își amintește d. Iuliu Maniu că l-a văzut pe mareșalul Antonescu după constituirea guvernului și cu acel prilej i-a arătat că nu va avea din partea opoziției o situație care să-i îngreuneze sarcina.

MARTORUL IULIU MANIU: Intr'adevăr după ce a format guvernul, l-am întâlnit pe d. mareșal. D-sa mi-a oferit să intre câțiva oameni de-ai noștri ca tehnicieni în guvern, în urma acestei audiențe am admis ca doi, trei distinși tehnicieni ai partidului național-țărănesc să ia parte în guvernarea d-sale ca secretari generali.

Dar nu ca colaboratori politici, ci administrativi.

Au fost numiți doi secretari generali: d. Gerota imediat și după aceea d. Grigore Popescu; un tehnician în materie industială și comercială la Ministerul Aprovizionării.

AC. MIHAI ANTONESCU: Dacă cu acel prilej d. Maniu a fixat ca principiu că secretarii generali pot să fie toți tehnicieni pe care i-ar numi guvernul, oricine deci dintre membrii partidului național-țărănesc, iar miniștrii să nu fie personalități de partid reprezentative, care prin prezența lor să facă aparentă participarea partidului la guvern, pentru aceasta trebuind aprobarea specială a d-lui Maniu ca președinte pentru fiecare în parte?

MARTORUL MANIU: Nu-i așa. Nu am admis sub nici un fel nici cu aprobarea nici cu desaprobarea mea, să intre cineva în ministerul Antonescu.

AC. MIHAI ANTONESCU: Dacă d. Maniu a declarat d-lui mareșal Antonescu că s'a situat într'o poziție de rezervă, declarând că înțelege să rămână în această rezervă pentru alte împrejurări ?

MARTORUL MANIU: Nu numai atât, dar eu am fost în contra. Nu poate fi vorba de o rezervă a mea față de acest guvern, deoarece eu eram în contra.

AC. MIHAI ANTONESCU: Ingăduiți-mi să întreb pe d. Maniu, pentrucă eu nu mai înțeleg...

PREȘEDINTELE: Dv. formulați-vă întrebările în apărarea dv.

AC. MIHAI ANTONESCU: Tocmai vroiam să formulez o întrebare în legătură cu răspunsul d-lui Maniu. Pe deoparte d-sa a spus că l-a vizitat pe d. mareşal Antonescu înainte şi că s'a înţeles cu d sa...

MARTORUL MANIU: Nu m'am înţeles.

AC. MIHAI ANTONESCU: ...că s'a înţeles cu d-sa la constituirea guvernului. Eventual mareşalul şi-a rezervat armata şi Internele iar după aceea se constitue guvernul, discută cu d. mareşal Antonescu şi-l vede pe d. mareşal Antonescu, îşi dă acordul să participe tehnicienii, tehnicieni însă membri ai partidului naţional-ţtărănesc: ce însemnează a fi contra unui regim căruia totuşi prin capul său îi acorzi încrederea unor discuţiuni şi a unui schimb de vederi şi căruia îi oferi în orice caz colaborarea? Chiar eu am avut pe d. secretar general Gerota, care ne-a comunicat că d. Maniu -a dat agrementul şi a spus-o chiar aici, pentru participarea sa la minister.

MARTORUL MANIU: Nu la minister; ca secretar general administrativ, nu politic (ilaritate).

PREŞEDINTELE: Cum explicaţi aceasta?

MARTORUL IULIU MANIU: Noi suntem toţi români şi nu suntem caini pentrucă la un moment dat o părere politică diferă între noi; nu urmează pentru aceasta ca noi să devenim numaidecât duşmani; prin urmare nu exclude posibilitatea ca să refuzi în anumite momente conversaţii.

In special eu de când s'a făcut Romănia Mare am fost de părere ca pe fiecare român să-l tratez cu aceeaşi cinste şi bunăvoinţă, indiferent dacă este adversar politic sau ba. De aceea poate am fost singurul în ţară care am avut contact cu toţi şefii de partide şi toţi miniştii.

AC. MIHAI ANTONESCU: D-le preşedinte, faţă de răspunsul d lui Maniu mi-e foarte greu să pun întrebarea pe care o pregătisem .Voiam să spună d. Maniu dacă a înţeles să sprijine guvernul mareşalului Antonescu, nu formal, deşi ţara era angajată atunci în politica internaţională alături de Germania, faţă de situaţia în care era în ţară ?

MARTORUL MANIU: Nu am înţeles să-i dau sprijinul guvernului d-lui mareşal Antonescu; am înţeles că eram în schimbarea unui regim după regele gonit de pe tron şi-mi dădeam seama că situaţia ţării era foarte gravă şi deci consideram că fiecare român este dator ca aceluia care are în mână puterea statului să nu-i facă greutăti.

Aceasta este un lucru şi ceeace spuneţi dvs este altceva.

AC. MIHAI ANTONESCU: D-le preşedinte, dacă a ştiut d. Maniu că România începe războiul contra Uniunii Sovietice ?

PREŞEDINTELE: V'a informat că Romania începe războiul cu Uniunea Sovietică ?

MARTORUL MANIU: Nu. Am citit în gazete.

AC. MIHAI ANTONESCU: Dacă-şi aminteşte d. Maniu că s'a întâlnit cu mine, adică l-am vizitat chiar eu în ajunul războiului pe d sa ?

PREŞEDINTELE: V'a vizitat în ajunul războiului acuzatul Mihai Antonescu ?

MARTORUL: Nu d. ministru Antonescu a avut bunăvoinţa să mă corecteze o singură dată într'o altă chestiune mai târziu. Dar înainte de războiul cu Rusia nu m'am întâlnit niciodată cu d-sa, nici cu d. mareşal în această privinţă.

AC. MIHAI ANTONESCU: Nu-şi aminteşte d. preşedinte Maniu că s'a discutat totuşi la d-sa acasă înainte de intrarea în război eventualitatea unei colaborări pentru un guvern tocmai la intrarea în război, care urma să se constitue, şi de participarea unei anumite persoane foarte apropiate de d. Maniu, care urma să intre în guvern ?

MARTORUL MANIU: Nu au avut loc astfel de conversatii politice. Nu am discutat despre intrarea în război şi nu am discutat formarea guvernului de după declararea războiului. Cu desăvârsire inexact.

AC. MIHAI ANTONESCU: Dacă nu-şi aminteşte totuşi, — eu stăruiesc asupra acestui lucru — că l-am vizitat pe d-sa în ajunul războiului, întrucât eu după o discuţie pe care o avusesem şi cu d. mareşal Antonescu, am propus d-lui Mihalache intrarea în guvern şi d. Mihalache m'a îndreptat la d. Maniu spunându-mi foarte sincer că d-sa socoteşte că a făcut cândva o greşeală şi nu ar voi s'o repete şi de aceea crede că este bine ca să mă adresez d-lui Maniu pentru a vedea care este părerea d-sale ?

MARTORUL MANIU: Da, este adevărat că d. Mihalache mi a comunicat că a fost invitat să intre în guvern ca vice-preşedinte şi ne-am sfătuit ca de obicei, ca prieteni şi ne-am hotărît ca nici d-sa si nici nimeni să nu intre în guvern.

AC. MIHAI ANTONESCU: Dacă d. Maniu îşi aminteşte că a discutat totuşi atunci cu mine problema războiului şi dânsul a spus că preferă să rămână ca o rezervă politică ?

MARTORUL MANIU: Am vorbit despre aceasta şi i-am arătat că este o profundă greşală ca noi să intrăm în războiu cu Rusia Sovietică. Am mai adus şi mai târziu în discuţiune

chestiunea războiului şi am arătat că sunt categoric în contra unui război aşa zis sfânt în contra Rusiei.

AC. MIHAI ANTONESCU : Domnule preşedinte, dacă d. Maniu socoteşte că este drept şi potrivit ca mareşalul Antonescu şi cu acuzaţii care se găsesc în boxă astăzi, să fie consideraţi ca singurii care pot fi învinovăţiţi de această politică ?

PREŞEDINTELE: Aţi auzit întrebarea, vă rog să răspundeţi.

MARTORUL: Sunt singurii care sunt vinovaţi, pentrucă au pus mâna pe putere, n'au întrebat Naţiunea, nu s'au consultat cu nimeni, deci au procedat în mod dictatorial.

AC. MIHAI ANTONESCU: Domnule preşedinte, dacă d. Maniu a declarat chiar aci — şi aceasta este adevărat — că s'a întâlnit de mai multe ori cu mareşalul Antonescu înainte de Septembrie şi se puseseră de acord asupra preluării Guvernului, fără a stabili cine anume va fi Preşedintele Consiliului, dacă după ce d. mareşal Antonescu a luat puterea şi după ce d. Maniu a discutat cu d-sa şi i-a dat sprijin nu numai prin această înţelegere de pasivitate, dar prin colaborare activă a celiace numeşte d. Maniu de technicieni, adică a unor partizani ai d-lui Maniu care să facă parte din administraţia guvernului mareşalului Antonscu, dacă pe de altă parte spune că politica pe care a făcut-o guvernul d-lui mareşal Antonescu în 1940 era aceia care trebuia să fie în interes românesc, atunci cum explică d. Maniu astăzi că la întrebarea pe care am pus-o mai înainte consideră numai pe mareşalul Antonescu şi pe acuzaţii de astăzi ca singurii vinovaţi?

MARTORUL MANIU: Pentru că şi-au luat răspunderea, pentrucă au condus armatele greşit şi pentrucă noi am protestat împotriva acestei politici şi prin diferite memorii şi prin diferitele intruniri publice care s'au putut ţine.

AC. MIHAI ANTONESCU: D-le preşedinte, este foarte greu şi nu vreau să par că stărui asupra acestui lucru, dar îngăduiţi-mi — fiindcă este un lucru important deoarece d. Maniu a avut un rol mare în ţara românească şi a sperat să-l aibă în viaţa politică — şi atunci cred că d. Maniu nu numai pentru orientarea opiniei publice, pentrucă aceasta este ceva care aparţine d-sale. dar pentru orientarea Tribunalului şi pentru stabilirea răspunderilor noastre, crede d. Maniu că poate să afirme că politica făcută de d. mareşal Antonescu trebuia să fie făcută pentrucă era în interesul ţării, iar pe de altă parte să spună: Am protestat împotriva acestui lucru?

MARTORUL MANIU: Da, pentru că o politică se poate face

bine, se poate face rău şi cea mai bună intenţiune politică poate să se traducă în fapt. printr'o rea conducere, în crimă.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: D-le preşedinte, faţă de acest răspuns nu duc mai departe această chestiune.

Aş vrea acum să ştiu dacă d. Maniu recunoaşte că după 22 Iunie 1944 a fost continuu informat despre acţiunea diplomatică pe care am dus-o, ca ministru de externe în această perioadă şi dacă l-am pus în cunoştinţă cu textele telegramelor şi informaţiunilor diplomatice.

MARTORUL MANIU: Intr'adevăr am fost informat din partea d-sale de anumite tratative politice pe care le ducea cu ambasadorul Statelor Unite la Madrid.

AC. MIHAI ANTONESCU: Dacă îşi aminteşte d. Maniu, fiindcă este vorba de Madrid, că, atunci când l-am informat de legătura dela Madrid mi-a propus să trimit pe d. dr. Mănuiiă care ar fi cunoscut pe ambasadorul american dela Madrid pentruca să stabileasscă d-sa această legătură.

MARTORUL IULIU MANIU: Cu această ocaziune este adevărat că am recomandat d-lui Mihai Antonescu ca în conversaţiile cu ambasadorul Statelor Unite dela Madrid să fie folosit şi d. dr. Sabin Mănuilă, care nu este membru în partidul nostru şi este director general al Statisticei.

AC. MIHAI ANTONESCU: Dacă recunoaşte d. Maniu că în această perioadă a obţinut trecerea peste graniţă a unui reprezentant la Cairo, care să trateze posibilitatea viitoare a ieşirii României din război.

MARTORUL IULIU MANIU: Lucrurile s'au petrecut astfel: Dela început am dus o acţiune internaţională foarte intensă pentru a informa lumea din afară pe deoparte, iar pe de altă parte pentru a înlesni ieşirea României din război. Un loc de frunte în aceste legături pe care reuşisem să le realizăm era Cairo, und se găsea sediul diplomatic al Naţiunilor Unite. M'am hotărît să rog pe principele Ştirbei să meargă la Cairo. Principele Ştirbei s'a învoit, dar cu condiţiunea ca eu să-i dau o scrisoare prin care să se constate că dânsul merge ca emisar al meu. Am trimis telegrama d-lui mareşal Antonescu pentru ca să fie informat şi totodată l-am rugat print'o terţă persoană să binevoiască a înlesni ieşirea peste graniţă a principelui Stirbei, dându-i viză de ieşire, iar d. mareşal Antonecu a avut bunătatea şi patriotismul să înlesnească acest lucru. In urma înlesnirii făcute de d. mareşal Antonescu, principele Ştirbei a putut pleca la Cairo iar mai târziu având însărcinarea să mai trimit pe cineva ca un consilier al d-lui Ştirbei, am arătat pe d.

Vișoianu căruia d. mareșal Antonescu a avut bunătatea să-i înlesnească și d-sale ieșirea din țară.

AC. MIHAI ANTONESCU: Domnule președinte, dacă binevoiți să întrebați pe d. Maniu, dacă a primit nu numai tot concursul pentru plecarea acestor delegați, dar dacă recunoaște că i s'a transmis și rezultatul tratativelor, adică condițiile de armistițiu trimise de Știrbei și venite prin Legația noastră dela Ankara.

MARTORUL IULIU MANIU: In ceeace privește tratativele și rezultatul, n'am primit dela Ministerul de Externe nici o înștiințare. In schimb am trimis eu d-lui Ministru câte un schimb de telegrame, ca să fie informat despre ceeace se petrece ca nu cumva să fie întrerupte tratativele ce se duceau de dumnealui la Madrid. Era o chstiune de loialitate.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: Este un fapt cert, care poate fi stabilit oricând că Legația dela Ankara a transmis condițiile de armistițiu venite dela Cairo.

MART. IULIU MANIU: Cam la ce dată?

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: La data când au fost formulate — red că la sfârșitul lui Aprilie sau în Mai 1944, și că ele purtau mențiunea: „Pentru d. mareșal Antonescu și d. Iuliu Maniu", că ele au venit din Ministerul de Externe prin cifru și că dacă i-am transmis d-lui Iuliu Maniu și a primit d-sa acste condițiuni venite prin Ministerul nostru de Externe.

Probabil că le va fi primit d. Maniu și altfel, fiindcă d-sa avea mijloace de comunicare, iar eu n'am avut mijloace de comunicare directă.

MART. IULIU MANIU: Vă rog să se precizeze.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: Voi da precizări. Eu am înlesnit, cu ă a roba ea d-lui mareșal Antonescu, plecarea d-lor Știrbei și Vișoianu și le-am pus la dispoziție ce era necesar pentru activitatea de acolo. După aceia, nu am fost ținuți în curent nici d. mareșal Antonescu, nici eu însumi, cu absolut nimic din ceeace au întreprins dumnealor acolo. Singurul lucru, pe care l-am primit dela d. Maniu, să mă iertați, mi-a spus — voiu reveni îndată asupra acestei chestiuni...

PREȘEDINTELE: Formulați întrebarea!

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: D-l Maniu a venit la mine, nu mi-a dat informații, mi-a spus la un moment dat numai că are informații care îl fac pesimist. Este singurul lucru pe care l-a spus. Voi reveni îndată asupra acestui lucru. Și în rest absolut nimic n'am primit despre activitatea d-lor Știrbei și Vișoianu și nici n'am fost informați de d. Maniu. Singurul lucru pe care l-am

primit au fost condițiile de armistițiu, care purtau mențiunea: „Pentru d. mareșal Antonescu și d. Iuliu Maniu", venite prin ministrul nostru dela Ankara, d. Cretzianu și eu le-am transmis d-lui mareșal Antonescu și am făcut să se transmită și d-lui Maniu aceste condiții.

Dacă d. Maniu își amintește de acest lucru.

MARTORUL IULIU MANIU: Eu cu d. ministru Antonescu n'am fost în legătură directă. Aveam prieteni aci, cari au fost prietenii d-sale, dar corespondență directă n'am avut. Eu am avut însă legătură constantă aproape zilnic cu Cairo cu d-nii Știrbei și Vișoianu. In urma acestor legături, în urma tratativelor care se duceau, am fost înștiințat că la 13 Aprilie 1944, s'au stabilit definitiv condițiile preliminare ale armistițiului. In urma acestui lucru, am avut plăcerea să-l întâlnesc pe d. ministru de Externe într'un loc neutru și l-am încunoștiințat că în adevăr s'a făcut un preliminar de armistițiu, cu ambasadorul Angliei, al Americei și al Rusiei. Și am schițat în linii generale acest preliminar de armistițiu. N'am avut cunoștință și până în momentul de față nici n'am auzit, nu mi-a spus Vișoianu, nu mi-a spus Știrbei, nu mi-au spus dumnealor, că dumnealor au reușit să facă oarecare condiții, un preliminar de armistițiu.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: Domnule Președinte, dacă își amintește d. Maniu că nu numai într'o casă neutră, dar chiar la Snagov l-am văzut pe d-sa și de mai multe ori, de multe ori chiar la cererea d-sale făcută prin doamna sau d. dr. Mănuilă și dacă își amintește că l-a văzut și pe d. mareșal Antonescu chiar la mine în cameră — voi reveni asupra acestui lucru — dar daca recunoaște că atunci l am informat că duc tratative directe de armistițiu cu Uniunea Sovietică prin Stockholm și că primisem u el informațiuni de a d-na Kolontay, care erau de natură să fie optimiste pentru noi, și d. Maniu atunci mi-a spus: Eu am primit dela Cairo, dimpotrivă, știri pesimiste. Dacă își amintește de acest lucru?

MART. IULIU MANIU: Despre tratativele care se duceau la Stockholm prin d-na Kolontay nu m'a informat. Eu aveam legăturile mele proprii cu d-na Kolontay, care era ministrul Rusiei la Stockholm, și le duceam prin intermediul unui prieten al meu din București și printr'un prieten al nostru din Stockholm. A vorbit de mai multe ori cu d-na Kolontay în ce privește chestia armistițiului. Adevăr este că de preliminarul făcut la Cairo n'am fost mulțumit din două motive...

PREȘEDINTELE: Inainte de a trece dv. la această chesti-

une Mihai Antonescu v'a informat că duce tratative la Stockholm ?

MART. IULIU MANIU: Da, mi-a spus ce legături are la Stockholm, dar nu m'am interesat mai deaproape, fiindcă aveam direct informațiile mele. Este adevărat că aceste convorbiri au fost într'o casă particulară în București și pe urmă la vila dela Snagov la d. mareșal.

Nu că nu m'a interesat, dar n'a fost o chestiune specială, nouă pentru mine. Mă interesa tot ce privea acest armistițiu. Cum să nu mă intereseze ? Mai bine spus, n'am pus prea mare cont pe aceasta, deoarece și eu aveam legături cu d-na Kolontay, printr'un prieten ce-l aveam....

AC. MIHAI ANTONESCU: Dacă m'a sfătuit atunci sau mi-a sugerat în întrevederea dela Snagov, când a fost vorba de Stockholm, — deși spunea că nu dă însemnătate sau dă o însemnătate prea mică acestor comunicări, — dacă m'a sfătuit atunci să las opoziției să trateze chiar și cu Uniunea Sovietică ?

MART. IULIU MANIU: Niciodată n'am avut această părere, pentrucă ar fi fost prea nemodest din partea mea, — ceeace nu este firea mea de a fi— să cred că ceeace tratez eu este mai important decât ceeace tratează guvernul.

AC. MIHAI ANTONESCU: Dar d. Maniu a spus mai înainte că n'a dat nici o însemnătate acestor tratative prin Stockholm, iar acum afirmă că este mai important ceeace tratează guvernul. Dar, asupra acestui lucru, cum voiți dvs.

In orișice caz, dacă d. Maniu își amintește că condițiunile dela Stockholm, pe care le-am primit, cuprindeau clauza privitoare la retrocedarea Transilvaniei, în timp ce cele venite dela Cairo nu cuprindeau această clauză?

MART. IULIU MANIU: Vreau să precizez, ca să nu supăr pe nimeni, iar declarațiile să rămână precise: eu n'am spus că n'am dat nici o însemnătate tratativelor, însă comunicarea d-sale nu era nouă, pentrucă o știam și eu mai dinainte.

AC. MIHAI ANTONESCU: D-le Președinte, nu vreau să revin asupra chestiunii dela Stockholm și dela Madrid, pentrucă s'a stabilit prin răspunsul d-lui Maniu o atitudine, care are un caracter istoric, deși eu îmi amintesc că d .Maniu la 23 August a trimis un mesaj d-lui Maresal Stalin — am citit în ziare — după arestarea noastră, astfel că nu vreau să comentez faptul că d-sa acum consideră...

PREȘEDINTELE: Acestea sunt chestiuni fixate.

AC. MIHAI ANTONESCU: Da, care îl privesc pe d. Maniu. Insă de vreme ce la Madrid, d. Maniu a cerut să plece d. Mănuilă. care îi era prieten personal, deși nu făcea parte din partidul d-sale...

MART. IULIU MANIU: Dar n'am cerut acest lucru.

AC. MIHAI ANTONESCU: Mi-ați spus la Snagov că este bine să meargă d. Mănuilă.

PREȘEDINTELE: Chestiunea este rezolvată.

AC. MIHAI ANTONESCU: Atunci, dacă recunoaște d. Maniu că într'o discuție pe care a avut-o la Snagov în camera mea cu d. mareșal Antonescu, eu fiind de față, d. mareșal a declarat că nu poate executa condițiunile armistițiului, așa cum le primise dela Moscova, și care cuprindeau clauza Transilvaniei, pe când cele dela Cairo nu o cuprindeau? Dacă d. mareșal a declarat că nu poate executa condițiunile acestea ale armistițiului, din cauza art. I care prevedea drept clauză expresă întoarcerea armelor în contra germanilor și d-sa credea că trebue tratat ca să se modifice acest articol, să fie scos acest articol, rămânând angajamentul că, dacă germanii ar opune rezistență, atunci d. mareșal să întoarcă și armele, pentru a apăra interesele românești ? Dacă, cu această ocazie d. Maniu a auzit acest lucru ?

MART. IULIU MANIU: Punctul de vedere constant al d-lui mareșal a fost, și într'o conversație de atunci dela Snagov și în cele ulterioare pe care le-am avut la d-sa în casă, că dânsul ca militar nu poate să calce un contract, pe care l-a încheiat. Deci dânsul, ca general român, nu poate să se întoarcă împotriva acelora alături de care a luptat. Un punct de vedere foarte frumos, dar nu politic.

Punctul meu de vedere a fost că nu poate fi oprită națiunea în calea ei, printr'un cuvânt de onoare dat de cineva, fie el chiar prim ministru sau mareșal. Dacă anumite motive personale îl împiedică pe actualu. Președinte al Consiliului să încheie un act oarecare din punct de vedere moral, atunci este altă solutie: să dea locul altuia. Dar nu se poate ca un om de stat să spună: Am dus Țara la prăpăd, dar mi-am salvat onoarea. Nu este balanță dreaptă. Să lase locul altuia.

PREȘEDINTELE: Și la observațiunea făcută de dvs., ce vi s'a răspuns ?

MARTORUL IULIU MANIU : Că situația militară este de așa fel și germanii așa de puternici în Romania, încât o încercare de natura aceasta ar duce la singura înfrângere a României, Aceasta a spus-o nu cu ocazia în care v'am văzut în casa dv. la Snagov, ci ulterior, când cunoșteam condițiunile dela Moscova.

AC. MIHAI ANTONESCU: Vă mărturisesc că consider de

datoria mea să insist, chiar dacă aceasta ar apărea ca o lipsă de modestie.

Condițiunile obținute dela Stockholm cuprindeau clauza privitoare la retrocedarea Transilvaniei, în timp ce acelea dela Cairo nu?

MARTORUL MANIU: Eu, condițiunile preliminare dela Stockholm nu le cunosc exact.

AC. MIHAI ANTONESCU: Dacă-și amintește d. Maniu că în discuțiunile dela Snagov cu d. mareșal d-sa i-a spus atunci când era vorba ca eu să ratez și să solicit modificarea art. 1 din condițiunile de armistițiu în sensul cererii d-lui Maniu, de a nu se menționa formal întoarcerea armelor, d-sa a spus că și d-sa continuă tratativele sale și asupra acestui punct și asupra altor puncte.

MARTORUL IULIU MANIU: In adevăr, în decursul tratativelor, și la Cairo și la Stockholm, a intervenit această chestiune. Și atunci am intervenit și la Cairo și am convenit la Stockholm cu d-na Kolontay că aceasta nu este o condițiune indispensabilă și ca ea să nu fie îndeplinită decât numai în cazul când armata germană se va opune acțiunii pe care o va întreprinde guvernul, care va semna armistițiul.

In adevăr când s'a pronunțat acțiunea noastră noi eram în palatul regal, unde s'a prezentat generalul Gerstenberg, care a cerut ca armata germană să fie lăsată să iasă din țară. I s'a răspuns: — Da, dacă promiteți pe cuvânt de onoare că dv. ieșind din București neîmpiedicați, nu veți ataca Bucureștiul. Or, după aceasta am aflat că anumite trupe germane au continuat și după aceasta marșul în contra Bucureștiului, precum și bombardamentul, ba că s'a întâmplat tocmai contrariul de cum își dăduse cuvântul de onoare generalul Gerstenberg că se va întâmpla. Bine înțeles că atunci n'am mai avut de făcut altceva decât să opunem rezistență.

AC. MIHAI ANTONESCU: Noi la 23 August 1944, d. mareșal și cu mine, eram închiși în Safe-ul dela palatul regal. De aceea noi nu știm ce au făcut d-lor cu germanii. V'aș ruga însă d-le Președinte să întrebați pe d. Maniu dacă s'a primit fie din partea altora prin tratativele d-sale, fie din partea d-nei Kolontay modificarea formală a condițiunii de întoarcere a armelor în contra Germaniei, până în ultimul moment. Căci aceasta este afirmația d-sale și ar fi un lucru foarte grav, căci acesta a fost temeiul moral al d-lui mareșal Antonesc ca militar, care a spus că în calitate de soldat nu poate să întoarcă armele în contra unui fost aliat, dar că voia să scoată țara din război; dar

că dacă va fi atacat, atunci va răspunde pentrucă foștii aliați l-ar împiedeca să-și facă datoria de român și de militar față de țara sa. Eu am primit până la 23 August această modificare.

PREȘEDINTELE: S'a primit modificarea formală a clauzei de ridicarea armelor contra nemților?

MART. I. MANIU: Noi cu Stockholmul n'am avut legăturile oficiale în care am fost cu Cairo, unde discuta Știrbey cu cei trei ambasadori.

AC. M. ANTONESCU: Dacă își amintește d. Maniu că în dimineața de 23 August 1944 a trimis la Snagov pe d. Gh Brătianu în legătură cu încheerea armistițiului și rolul d-lui mareșal Antonescu.

MARTORUL I. MANIU: Este adevărat că m'am prezentat am cerut audiență la d. mareșal încă în 22 August și m'am prezentat împreună cu d. Mihalache. Și am arătat că noi credem a fi complectamente greșit că nu ieșim imediat din axă și că nu facem armistițiu. D-l mareșal Antonescu și-a arătat altă părere

PREȘEDINTELE: Care a fost această părere?

MARTORUL MANIU: Că nu putem încheia armistițiul.

AC. I. ANTONESCU: Nici nu eram în București. Eram pe front.

AC. M. ANTONESCU: D. mareșal era în București, dar numai d. Mihalache a fost.

AC. I. ANTONESCU: Vă rog să precizeze când, dimineața?

MARTORUL MANIU: Aceasta nu pot preciza. Amănuntele acestea, în avalanșa evenimentelor din ceas în ceas...

AC. I. ANTONESCU: Am venit la ora 5 depe front.

MARTORUL MANIU: Veți stabili prin d. Mihalache, am fost cu d-lui.

AC. I. ANTONESCU: D. Mihalache a fost.

MARTORUL: Fiindcă însă eu ceream ca armistițiul să fie făcut într'un fel de înțelegere națională, fiind de părere că un armistițiu încheiat și prin colaborarea guvernului și în special personal a d-lui Antonescu care avea și puterea în mână și avea și autoritatea morală trebuitoare, se putea face mai iute și mai ușor.

MARTORUL: In dimineața următoare l-am rugat pe d. Gh. Brătianu, care avea acces mai ușor la d. mareșal Antonescu, să meargă din nou la d. mareșal Antonescu și să-l convingă ca să facă armistițiul, fiindcă noi toți, fără excepție, îi stăm de ajutor. Toată puterea noastră politică și socială i-o punem la dispoziție.

PREȘEDINTELE: Ce ați înțeles prin „noi toți"?

MARTORUL: Mandatul dat d-lui Gh. Brătianu de a oferi sprijin politic era dat în numele şi pentru partidele naţional-ţărănesc şi naţional-liberal.

In dimineaţa de 23 Aug. l-am rugat pe d. Gh. Brătianu să treacă ca să viziteze pe d. mareşal Antonescu şi să-i facă din nou această declaraţie, comunicându-mi rezultatul.

D. Gh. Brătianu a venit şi mi-a comunicat că l-a găsit pe d. mareşal Antonescu într'o dispoziţie mai bună pentru încheerea armistiţiului. Această ştire ne-a înviorat. Am căpătat astfel speranţa că se va putea ajunge la încheerea armistiţiului. Am comunicat această ştire Palatului şi în urma acestui fapt s'a hotărît pentru după masa aceleaşi zile audienţa la Palat a d-lui mareşal Antonescu, mi se pare la ora 5. Aveam nădejdea că în această audienţă, se va ajunge la scopul urmărit.

Ce s'a întâmplat în acea audienţă nu ştiu, fiindcă n'am fost de faţă şi nici la Palat nu m'am dus în acea seară.

M'am dus la Palat numai după ce am auzit ce s'a întâmplat şi după ce am fost informat că trupele germane revin înspre Bucureşti.

PREŞEDINTELE: Când?

MARTORUL: La 24 August.

PREŞEDINTELE : Ştiţi ce s'a întâmplat în noaptea de 23 August, după audienţă?

MARTORUL: Nu ştiu ce s'a întâmplat în noaptea de 23 August.

N'am avut nici o cunoştinţă asupra desfăşurării evenimentelor până a doua zi dimineaţa, în zorii zilei, când a venit la mine d. Aurel Leucuţia şi mi-a comunicat ce s'a întâmplat şi că e informat că armata germană vine la Bucureşti, şi că Palatul e bombardat.

Atunci eu împreună cu d. Leucuţia m'am dus imediat la Palat ca să văd ce este de făcut.

Intr'adevăr, Palatul era sub explozia bombelor germane. Au fost omorâţi câţiva oameni şi mai mulţi răniţi.

Eu constatând aceste lucruri şi constatând precis că armata germană se apropie în marş militar spre Bucureşti, am vorbit cu d. gen. Sănătescu, care în timpul nopţii fusese numit Preşedinte al Consiliului de Miniştri şi după o înţelegere realizată cu generalul Sănătescu am cerut ca să vină trupele române şi să se îndrepte spre trupele germane, socotind că prin acea acţiune generalul Gerstenberg îşi călcase angajamentul, prin aceasta începând ofensiva noastră împotriva armatei germane, pentru despresurarea Bucureştiului.

AC. MIHAI ANTONESCU: D-le preşedinte, d. Maniu a făcut parte din guvernul dela 23 August. D-sa în dimineaţa de 23 August a trimis pe d. George Brătianu la d. mareşal Antonescu, ca să-i propună ca d. mareşal Antonescu să încheie armistiţiul. D. Maniu afirmă că nu i-a comunicat d-lui mareşal Antonescu, modificarea condiţiunilor venite dela Stockholm, adică a art. 1 privitor la întoarcerea armelor contra Germaniei, fiindcă nu a mai avut timp. Aceasta este prima chestiune.

A doua chestiune : Dacă d. George Brătianu a venit la Snagov şi a discutat cu d. mareşal Antonescu şi cu mine chestiunea aceasta a încheerii armistiţiului şi d. Maniu credea că trebuia atunci ca d. mareşal Antonescu să încheie armistiţiul, atunci cum explică d. Maniu răspunsul pe care l-a dat puţină vreme mai înainte, că nu a avut timpul să comunice această ultimă schimbare dela Stockholm?

MARTORUL MANIU : Vă închipuiţi în asemenea împrejurări lucrurile se desvoltă cu repeziciune cinematografică şi lucrurile se schimbă din moment în moment.

In tot cazul nu pot preciza dacă d. George Brătianu cunoştea acest amănunt sau ba, fiindcă vă puteţi închipui că acestе tratative care se duceau, fie la Stockholm, fie la Madrid, fie la Cairo, trebuiau duse cu cea mai mare discreţie, căci dacă nu erau aşa, nu reuşeam. De aceea schimburile de telegrame care se făceau şi schimburile de vederi cari aveau loc, nu erau încredinţate decât unui cerc foarte restrâns de oameni, firește d-lor Dinu Brătianu, George Brătianu şi Ion Mihalache.

N'am comunicat şi fiindcă ştiam că d. ministru Antonescu are legăturile d-sale cu d-na Kolontai şi cu Stockholm-ul şi credeam că este foarte firesc ca atât cât ştiam eu să ştie şi d-sa.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU : Domnule Preşedinte, d. Maniu a afirmat că la 22 August 1944, seara, la ora 9, l-a văzut împreună cu d. Mihalache pe d. mareşal Antonescu. Pe de altă parte d-sa a spus aci că nu a avut vreme să comunice nici d-lui mareşal Antonescu şi nici mie modificarea condiţiunilor primite dela d-na Kolontai. De vreme ce la 23 August a trimis pe d. Gh. Brătianu ca să facă demersuri pe lângă d. mareşal Antonescu ca să semneze armistiţiul, înseamnă că în seara de 22 August când l-a văzut d. Maniu pe d. mareşal Antonescu, atunci d. mareşal nu a voit să semneze. Dacă d. mareşal nu a voit să semneze şi d. Maniu ştia motivul, de ce nu ne-a comunicat cu prilejul întâlnirii cu d. mareşal acea modificare venită dela Stockholm ?

MARTORUL MANIU: Să-mi daţi voie să vă fac o observaţie: eu n'am precizat ora când l-am văzut pe d. mareşal Antonescu.

PREŞEDINTELE: La 22 August 1944 seara acţiunea dv. era de a determina pe Ion Antonescu să încheie armistiţiu. Erau ultimele condiţiuni primite?

MARTORUL: Nu erau condiţiuni oficiale, exacte, care ar fi putut urma de bază la o acţiune de Stat. In al doilea rând credeam că d. ministru Mihail Antonescu este cel puţin tot atât de bine informat ca şi mine de ceeace se petrecea acolo.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Dacă îşi aduce aminte d. Maniu ce a discutat cu d. mareşal Antonescu la 22 August 1944, când a venit seara?

MARTORUL: Eu am discutat mai multe chestiuni, între altele şi chestiunea armistiţiului şi a raporturilor de forţe dintre noi şi Germania în ipoteza că făcea o lovitură de Stat. D. Mihalache a fost de faţă atunci şi d-lui va putea să spună ca şi mine cum a decurs această conversaţie. Eu nu pot să comunic amănunte, întrucât atunci ne aflam într'o avalanşă de ştiri şi de evenimente. Dat fiind această situaţie, care atunci era foarte presantă, nu aş putea să iau asupra conştiinţei mele o eventuală reproducere a unei conversaţiuni.

Ţin să afirm că în ceeace priveşte armistiţiul d. mareşal Ion Antonescu a fost foarte binevoitor şi dacă d-lui nu s'a înţeles, în chestiunea armistiţiului, cauza a putut fi că d-sa nu avea încredere în reuşita armistiţiului.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Dacă la 23 August dimineata a trimis pe d. George Brătianu la d. mareşal Antonescu, pentru ca să-i ceară din nou — cum a afirmat d-sa că l-a văzut seara — părerea şi ce răspuns îşi aminteşte că a primit d-sa dela d. mareşal Antonescu?

MARTORUL: Intervenţia d-lui Gh. Brătianu a rămas fără rezultat.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Domnule Preşedinte, vă reamintiti că d. George Brătianu a afirmat aci că a comunicat d-lui Maniu rezultatul, dar că până la ora 3 când trebuia să aducă scrisoarea din motive technice ea nu a putut să fie întocmită?

MARTORUL: Eu nu-mi aduc aminte de acest lucru. D. Gh, Brătianu ştiu că poate concepe iute şi avea la dispoziţie şi oameni din partidul său şi n'ar fi fost un lucru să-i fi dat atâta bătaie de cap pentru conceperea acelei scrisori.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: D. Maniu a afirmat că la 23 August 1944 a intrat în guvernul constituit atunci, după a-

restarea d-lui mareşal Antonescu şi în dimineaţa aceleiaşi zile ca şi în ajun îi ceruse d-lui mareşal Antonescu să încheie dânsul armistiţiul, ca fiind în interesul ţării. Prin urmare d-sa pe deoparte afirmă că nu a aflat ce a determinat arestarea d-lui mareşal Antonescu, decât prin oamenii dela Palat. Cum poate explica d. Maniu — fiindcă aceasta este o problemă care priveşte şi răspunderea d-lui mareşal Antonescu, nu numai o problemă morală — cum poate să explice d. Maniu cu răspunderea şi conştiinţa sa de bătrân om politic că, acceptând la 23 August 1944 intrarea sa în guvernul constituit atunci, nu a crezut potrivit să afle motivele şi condiţiunile în care d. mareşal Antonescu a fost arestat şi să cunoască măcar factorul esenţial al arestării pentru a cunoaşte motivele acestei arestări.

MARTORUL IULIU MANIU: Este puţină confuzie de date. Dvs. spuneţi că am fost numit ministru la 23 August. Este inexact. Am intrat în guvern la 23 August, după întâmplarea dela Palat, deci nu aveam posibilitatea să ştiu ce s'a petrecut la Palat şi nu puteam avea nici răspunderea celor petrecute.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: Este o chestiune de ore numai. Şi atunci menţin întrebarea pentru 24 August, fiindcă mi se pare că o problemă de conştiinţă şi răspundere nu este legată de câteva ceasuri.

MARTORUL IULIU MANIU: Am fost numit ministru în ziua de 24 August aşa că nu am avut calitatea de a mă interesa asupra evenimentelor din ziua de 23 în care a fost cuprinsă şi noua situaţiune a d-lui mareşal Antonescu. Obligaţiunea de a mă interesa este incontestabil că o aveam şi că am şi satisfăcut această obligaţiune dar eu aici sunt ascuitat ca martor şi trebue să răspund asupra lucrurilor pe care le ştiu, pe care le-am trăit şi nu asupra celor pe care le-am auzit.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: Aceasta este o chestiune gravă pentru că problema pe care am pus-o se raportă la un fapt de o însemnătate foarte mare pentru poziţia noastră în faţa acestui Tribunal. Există o răspundere a guvernării înaintea începerei războiului, în timpul purtării războiului şi după încetarea războiului. Faptul dela 23 August nu este un fapt întâmplător. La 23 August a încetat războiul; prin urmare în dimineaţa lui 23 August i s'a cerut d-lui mareşal Antonescu prin d. Maniu şi d. Brătianu împreună să semneze armistiţiul. Deci la 23 August d. Maniu socotea că maresalul Antonescu nu numai că nu purta răspunderea pentru alte acte, dar că este potrivit, îndreptăţit şi cel mai în stare să încheie armistiţiul la 23 August.

nici o cunoştinţă despre arestarea d-lui mareşal Antonescu şi că deci azi s'ar desolidariza, de vreme ce nu-i aparţine... şi explică: eu am intrat în guvern a doua zi şi nu ştiu nimic despre acest lucru. Răspund cei cari au făcut înainte. Poate d. Maniu vrea să spună deschis acest lucru şi de aceia vreau să-i înlesnesc d-lui Maniu să binevoiască să explice dacă n'a întrebat pe d. general Sănătescu şi nu i-a comunicat adevăratele condiţii şi motive ale arestării mareşalului Antonescu, care să-i înlesnească luarea unei poziţii.

PREŞEDINTELE: Vă rog aţi întrebat de cauzele arestării mareşalului Antonescu şi v'a determinat acesta la luarea unei poziţii?

MARTORUL MANIU: Sigur că l-am văzut pe ministrul că ulterior am primit să fiu ministru în guvern am arătat că nu m'am desolidarizat de această procedură.

D. av. EUGEN IONESCU: O întrebare ultimă pe care acuzatul nu ar putea să o pună personal şi îmi permit ca să o pun eu.

Din toate aceste frământări, care au avut loc din 1941 şi până 1944, din toate problemele care l-au preocupat pe ac. M. Antonescu, din întrevederile pe care d-sa le-a avut cu d. I. Maniu, care este părerea d-lui martor? Aceste probleme, aceste frământări erau preocupări serioase?

MARTORUL MANIU: Sigur că l-am văzut pe ministrul Antonescu foarte serios ocupat de problemele care erau în curs, şi între altele în ce priveşte problema armistiţiului. Deasemenea pot să constat că a arătat toată solicitudinea ca acest armistiţiu să poată fi făcut în condiţii care corespundeau părerilor d-sale peste tot. Deaceia cred eu că a înlesnit ca oamenii mei să poată merge la Cairo.

D. av. PARASCHIVESCU-BALACEANU: Vă rog să întrebaţi pe d. martor dacă a cunoscut vre-un program politic al lui Ion Antonescu, şi înainte şi după 6 Septembrie.

MARTORUL MANIU: Da, am cunoscut şi chiar fiindcă am cunoscut şi înainte şi după, a fost cauza pentru care nu am fost dispus să intru în guvern şi nici să las pe oamenii noştri să intre în guvern.

Av. PARASCHIVESCU-BĂLĂCEANU: A avut acuzatul I. Antonescu vreo formulare scrisă a programului său sau a făcut o politică de moment?

MARTORUL MANIU: D. mareşal nu era om politic, era militar activ şi atunci firesţe nu se ocupa cu ticluirea programe-

D. Maniu i-a cerut d-sa şi în numele partidului său şi prin legăturile cu Blocul democrat şi în numele propriei sale conştiinţe să încheie armistiţiul şi atunci este vorba aici de o răspundere. D. Maniu spune: Eu am intrat în guvern nu la 23 ci la 24 August. Permiteţi-mi să-mi repet întrebarea şi să o pun pentru 24 August; şi atunci întreb: dacă la 23 August i s'a cerut d-lui mareşal Antonescu să încheie armistiţiul, iar la 24 August d. Maniu a intrat în guvern, nu s'a interesat d-sa deloc asupra condiţiunilor în care d. mareşal Antonescu a fost arestat? D-sa spune: Nu am aflat despre aceasta decât dela oamenii dela Palat. Crede d. Maniu că mareşalul Antonescu, cu poziţia pe care o avea chiar la 23 August, când d. Maniu îi cerea să semneze armistiţiul, putea să fie arestat oricum, oricând, în ori ce fel de împrejurări şi nu era potrivit, fiind vorba de o răspundere atât de gravă care angaja tot ce se petrecea şi Mareşalul să se afle astăzi în boxa acuzaţilor, nu crede d. Maniu, cu trecutul său şi cu experienţa care o are că era potrivit atunci să se intereseze — mai cu seamă că fusese şi prieten, după cum a spus, cu d. mareşal Antonescu — şi să vadă pentru ce a fost arestat mareşalul Antonescu? A fost indicat să semneze armistiţiul sau nu a fost indicat?

D. PREŞEDINTE: Când la 23 August consideraţi că mareşalul Antonescu era persoana indicată de a semna armistiţiul, v'aţi interesat care au fost cauzele cere au determinat arestarea sa?

MARTORUL MANIU: Desigur, pentru că era datoria mea, însă persoana care ar fi putut să-mi dea informaţiuni autentice ar fi fost Majestatea Sa Regele, ori Majestatea Sa Regele în dimineata când eu sosisem la Palat plecase, aşa încât eu nu am avut onoarea să vorbesc cu Majestatea Sa Regele până după ce s'a reîntors. Cred că măsura plecării D-sale dela Palat a fost necesară deoarece bombele germane cădeau pe Palat şi generalul Sănătescu nu putea admite ca regele că rămână în Palat sub ploaia de bombe.

PREŞEDINTELE: Când aţi revăzut pe Majestatea Sa Regele?

MARTORUL IULIU MANIU: Na'şi putea să vă spun exact, dar s'au scurs mai multe zile.

AC. M. ANTONESCU: N'a întrebat d. I. Maniu nici pe d. generalul Sănătescu, care era preşedintele Consiliului de Miniştri ca să cunoască împrejurările în care a fost arestat d. mareşal Antonescu? D-le Preşedinte, înţeleg să pun această întrebare, fiindcă din afirmările d-lui Maniu pare că d-sa nu a avut

lor politice, fie ale sale, fie ale altora, însă părerile d-sale erau cunoscute.

AV. PARASCHIVESCU BĂLĂCEANU: Prin faptul că acuzatul Ion Antonescu n'avea un program sau un partid, avea Ion Antonescu vreo echipă ministerială, sau era nevoit să recurgă la reprezentanți, la oameni din celelalte partide?

MARTORUL IULIU MANIU: Într'adevăr, după știrea mea d-sa n'avea o echipă politică, iar pentru aceasta, era firește avizat să-și câștige colaboratori dintre oameni cari erau în afara organizației d-sale. Ori, aceasta mă miră foarte mult, — și nu găsesc explicația nici astăzi, — cum d. mareșal Antonescu s'a adresat pentru a avea colaborarea d-lui Horia Sima, legionarilor, etc., ale căror vederi nu concordau cu vederile d-sale și nu s'a adresat dela început partidului național-țărănesc și partidului național-liberal sau la oameni din afară de partide, ca în forma aceasta să poată organiza o echipă corespunzătoare ideilor d-sale și posibilității unei conlucrări armonioase și potrivite intereselor țării.

Eu am avut plăcerea să-l cercetez pe d. mareșal Antonescu la d-sa acasă, înainte de evenimentele acestea cu două săptămâni. Am avut cu d-sa o conversație mai lungă și am constatat cu plăcere că în ceeace privește ideile principale, este de acord cu felul nostru de a vedea. In special, am constatat că și dumnealui ca și noi, este în contra unei orientări germanofile și că nu aprobă politica legionară, care era pentru o orientare către Germania.

AV. PARASCHIVESCU-BĂLĂCEANU: A arătat martorul că a fost la început o apropiere ideologică: în unele puncte erau de aceiași părere; în urmă, a arătat deosebirile de păreri.

MARTORUL MANIU. O fi avut motive, pe care eu nu le cunosc și nu mi s'au împărtășit. Deci, drumurile noastre s'au despărțit.

AV. PARASCHIVESCU-BĂLĂCEANU: Asocierea temporară, care a fost între Ion Antonescu și legionari, a putut să fie îndreptățită pentru Ion Antonescu cunoscând și situația altor partide, care au făcut asemenea carteluri cu legionarii.

MARTORUL: Nu cred că da. Pentru ce? Pentrucă împreunarea în acțiunea de Stat a d-lui mareșal cu legionarii a fost una istorică și una hotărîtoare. Alte partide, ca al nostru au făcut cu legionarii o înțelegere, nu politică, nu de guvern, nici măcar de opoziție, ci au făcut o înțelegere momentană, pentru o tactică anume precis fixată: era la guvern absolutismul Regelui Carol...

AV. PARASCHIVESCU-BĂLĂCEANU: Dacă printre principiile programatice ale acuzatului Ion Antonescu se afla și necesitatea menținerii ordinei interne cu orice preț?

PREȘEDINTELE: Printre principiile programatice ale acuzatului Ion Antonescu se afla și necesitatea menținerii ordinei interne?

MARTORUL: D. apărător a mai adăogat un cuvânt: cu orișice preț. Aceasta este chestiunea.

AV. PARASCHIVESCU-BĂLĂCEANU: Și credeți că ultimul cuvânt determină răspunsul, domnule Maniu?

MARTORUL: Într'adevăr între programul d-lui mareșal Antonescu și programul nostru era această asemănare: menținerea ordinei interne, însă se pune întrebarea: cu ce mijloace? După noi, ordinea se poate menține mai bine prin duelul unui liber schimb de opinii, dar nu prin mijloace de constrângere fizică sau prin forță.

AV. PARASCHIVESCU-BĂLĂCEANU: Prin identitatea aceasta programatică cel puțin în privința necesității unei ordine în stat, crede d. martor că acuzatul Ion Antonescu a fost îndreptățit să reprime mișcarea legionară?

MARTORUL MANIU: Eu aci nu sunt citat ca expert, ci ca martor.

PREȘEDINTELE: Dv. nu sunteți experți, dar ca om politic având perspectivele evenimentelor politice, credeți că a fost justificată reprimarea legionară făcută de Ion Antonescu? Este necesar să răspundeți la această întrebare, deoarece ea vine în apărarea acuzatului Ion Antonescu.

MARTORUL IULIU MANIU: La tot cazul, după ce membrii legionari din guvern s'au refugat la mijloace fizice de revoltă în contra guvernului din care ei înșiși făceau parte, este evident că președintele consiliului de miniștri trebuia să facă ordine. Aceasta este atât de apropiat de mintea omului, încât nici nu mai poate fi discutat.

PREȘEDINTELE (adresându-se d-lui Maniu): Găsiți că mijloacele la care a recurs nu au fost cele mai potrivite?

MARTORUL IULIU MANIU: Nu cunosc toate mijloacele pe care d. mareșal Antonescu le-a luat în contra legionarilor care au făcut rebeliunea, așa că nu pot face nici o apreciere asupra lor. Deasemenea nu pot face nici o apreciere nici asupra ansamblului măsurilor de reprimare a rebeliunii, de oarece nu cunosc detaliile. Dacă mi s'ar pune întrebarea direct: cutare lucru îl găsești bun sau cutare lucru nu îl găsești bun, dacă

mi s'ar pune întrebarea pentru fiecare acțiune separat, în parte aș putea să mă pronunț.

AVOCAT PARASCHIVESCU-BĂLĂCEANU: A avut d. martor, d-sa personal sau vreun reprezentant de marcă al partidului d-sale, sau a auzit dela vreun reprezentant de marcă al partidului liberal că a avut de suferit din partea d-lui mareșalul Antonescu sau a orcărui alt membru al guvernului său, în timpul celor patru ani de guvernare antonesciană.

MARTORUL MANIU: Un regim dictatorial nu poate mărgini loviturile sale numai la anumite persoane, ci el atinge pe toată lumea. Nu vă supărați, dar cred că nu este bine pusă întrebarea dv.

AV. PARASCHIVESCU-BĂLĂCEANU: Dacă este adevărat că mareșalul Ion Antonescu a oferit în câteva rânduri în cursul anilor 1943—44 portofolii și chiar cabinetul în întregime d-lui Iuliu Maniu.

MARTORUL MANIU: Este adevărat că d. mareșal Ion Antonescu a oferit intrarea în guvern cu o situație eminentă d-lui Ion Mihalache. Deasemenea a oferit întreg cabinetul partidului național-țărănesc, însă nu de maniera de a constitui bazele unei acțiuni de stat.

AV. EUGEN IONESCU: Nu socotește d. martor că acel cartel care a luat naștere în 1937 între o grupare cu caracter terorist și un partid politic cu răspundere în țara românească a fost primul act de emancipare, de promovare a acestei grupări, care din punct de vedere subiectiv, a dus la împrejurările din 1940?

PREȘEDINTELE: Prin urmare, dacă dv., d-le Maniu, nu apreciați că acel cartel dintre partidul național-țărănesc și formațiunea Gărzii de fier din 1937 a promovat mișcarea legionară și a făcut-o să devină o forță publică?

MARTORUL IULIU MANIU: Nu cred lucrul acesta. Din contra, eu consider periculoase pentru stat acțiunile subversive, ascunse, subterane.

In adevăr, eu prin această acțiune a mea față de legionari urmăream două lucruri, pe care le-am și atins:

In primul rând să trântesc în alegeri pe d. Tătărăscu, în al doilea rând, să scot la suprafață acele forțe care până atunci lucrau subteran, în mod ascuns, din întuneric și deci să ne putem cunoaște, să ne măsurăm ideile și pe urmă să vedem ce spune opinia publică românească. Legionarii până în acel moment erau persecutați, nu puteau să se adune, să-și exprime părerea...

PREȘEDINTELE: Ați realizat acest al doilea scop?

MARTORUL IULIU MANIU: Da. După alegeri, legionarii au ieșit la suprafață și prin felul lor de a lucra și mai cu seamă prin atitudinea luată față de guvernul Antonescu s'au dovedit nepotriviți pentru a avea opinia publică încredere în ei.

AC. PUBL. STOICAN: Să-mi permiteți, d-le Președinte când un om politic face aceste calcule și această experiență, el nu trebue să se gândească că aceste experiențe se fac pe spinarea țării și nu trebue să se gândească la suferința care va decurge pentru țară de pe urma acestor experiențe — cum a și decurs?

MARTORUL: Eu m'am convins că nici o experiență nu este mai periculoasă pentru țară ca o guvernare dictatorială.

AV. CRĂCIUN ȘERBĂNESCU: Dacă recunoaște d. Maniu că venirea la putere la 6 Septembrie a acuzatului Ion Antonescu n'ar fi fost posibilă fără concursul, așa cum îl știm cu toții, al Gărzii de Fier?

MARTORUL: Răspunsul meu este: nu cred că gl. Antonescu n'ar fi putut veni la guvern fără ajutorul legionarilor.

AV. CRĂCIUN ȘERBĂNESCU: Dacă recunoaște d. Maniu că adevărații reprezentanți ai coloanei a V-a germane din România a fost Garda de Fier?

MARTORUL: Nici nu pot recunoaște, nici nu pot infirma.

AV. CRĂCIUN ȘERBĂNESCU: Este publicat și în ziarul „Dreptatea".

MARTORUL: Nu pot, fiindcă nu știu. ,

PREȘEDINTELE: Dvs. ați spus că nu puteți confirma că adevărații reprezentanți ai coloanei a V-a germane au fost legionarii . Dar puteți nega?

MARTORUL: Să mă iertați, dacă nu cunosc un lucru nu-l pot nici confirma, nici infirma, mai ales când e vorba de jurământ. Pentrucă nu-l cunosc.

AV. ȘERBĂNESCU: Rog pe d. Maniu să răspundă dacă Garda de Fier, care mai târziu a devenit coloana a V-a germană la noi în țară, a fost ajutată în starea ei embrionară de către partidele istorice și în special în guvernul național-țărănesc de d. Vaida și în guvernul național-liberal de răposatul Inculeț, care le dădea fonduri?

PREȘEDINTELE: Ce vreți să dovediți cu această întrebare?

AV. ȘERBĂNESCU: Vreau să arăt că dictatura la care a fost nevoit să ajungă Regele Carol II, era consecința greșelii guvernelor de până atunci.

PREȘEDINTELE: Se respinge întrebarea.

AC. CRISTESCU: Rog pe d. Maniu să răspundă dacă a intervenit în mai multe rânduri la mine pentru eliberarea din lagăr a unora din prietenii d-sale politici?

MARTORUL: Este adevărat. Am intervenit fie personal, fie indirect, la d. Eugen Cristescu, pentru amicii mei politici și pentru alții, pentru a li se îmbunătăți regimul de lagăr sau pentru a fi scoși din lagăr.

PREȘEDINTELE: Și ce solicitudine ați găsit la acuzatul Eugen Cristescu?

MARTORUL: Am găsit bunăvoință la dumnealui, probabil în cazurile în care putea.

PREȘEDINTELE: Dar în general era binevoitor?

MARTORUL: In general era binevoitor.

ACUZ. CRISTESCU: Rog să răspundă d. Maniu dacă a întreținut cu mine relațiuni indirecte prin intermediul maiorului magistrat Goruneanu?

MARTORUL: Da, am avut.

ACUZ. CRISTESCU: Rog pe d. Maniu să răspundă dacă prin intermediul d-lui maior Goruneanu s'a făcut din partea d-lui mareșal Antonescu, prin mine, o propunere pentru ca d. Maniu să preia guvernul?

MARTORUL MANIU: Prin d. Goruneanu, care avea de lucru cu mine, am primit o scrisoare dictată de d-l mareșal Antonescu pe care să mi-o citească.

Mi-a cerut că chiar în seara aceia să dau un răspuns scris Scrisoarea d-lui mareșal Antonescu este extrem de importantă și o depun pe masa Onor Tribunalului.

Am răspuns la această scrisoare.

Dl. PREȘEDINTE: Este mai bine să depuneți și această scrisoare pe masa Tribunalului, ca să nu prelungim prea mult acest interogatoriu, care și pentru dvs., trebue să fie foarte obositor.

ACUZ. CRISTESCU: Dacă d-l Maniu a avut legături directe cu mine după încheierea armistițiului; dacă a primit dela mine mesagiul cu primele 4 condiții ale armistițiului dela Cairo.

MARTORUL MANIU: In decursul tratativelor de armistițiul dela Cairo am avut legături directe și indirecte cu d-l. Cristescu, însă nu este exact că textul propunerilor de armistițiu dela Cairo le-am primit dela d-sa.; textul acestor propuneri le-am primit prin aparatul meu propriu.

AC. CRSITESCU: Dar cu ce cifru au venit aceste condițiuni?

MARTORUL MANIU: Cu cifrul convențional dintre noi.

AC. CRISTESCU: N'au venit și cu cifrul Serviciului secret?

MARTORUL MANIU: Nu-l cunosc; în tot cazul d-l. Cristescu în materia aceasta a fost serviabil.

AC. CRISTESCU: Este vorba de cifrul d-lui Maniu și de cifrul unui colonel englez care a fost în țară.

MARTORUL MANIU: Erau în curs mai multe cifruri; era cifrul Serviciului secret, era cifrul organizației noastre și era cifrul englez.

ACUZ. CRISTESCU: Dacă comunicând textul condițiunilor de armistițiu nu am comunicat martorului din partea d-lui mareșal Antonescu că, dacă d-sa primește condițiunile de armistițiu să preia guvernul.

MARTORUL MANIU: Nu-mi aduc aminte ca în Aprilie 1944 acuzatul Cristescu să-mi fi adus la cunoștință condițiile de armistițiu dela Cairo și să-mi transmis din partea d-lui mareșal Antonescu că dacă le accept să preiau guvernul.

AC. CRISTESCU: Nu am adus d-lui Maniu ultimatumul de 72 ore prin care ni se cerea să ne pronunțăm dacă primim sau nu acele condițiuni?

atât direct dela Cairo și cred că dela d-l Cristescu dar nu știu dacă prin d-vs. Acest ultimatum de 72 ore l-am primit atât direct dela Cairo și cred că dela d-l. Cristescu dar nu direct ci, după cât îmi aduc aminte, printr'o altă persoană.

PREȘEDINTELE: Când l-ați primit?

MARTORUL MANIU: In tot cazul în luna Aprilie, fiindcă textul ultimatumului a fost dat la 13 Aprilie. Acest ultimatum l-am receptionat însă și eu la data când a fost dat adică la 13 Aprilie 1944.

ACUZ. CRISTESCU: Dacă cu această ocaziune nu i-am comunicat d-lui Maniu din partea d-lui mareșal cum s'a ajuns la această situație gravă.

PREȘEDINTELE: In ce sens?

AC. ION ANTONESCU: In condițiile armistițiului.

MARTORUL: Este o poveste interesantă în această privință. Uitați cum a fost: noi am condiționat în principiu încheerea armistițiului de 2 lucruri: întâi ca ofensiva rusească să fie împinsă și trupele rusești să ajungă aproape de frontiera românească, pentrucă socoteam împreună cu militarii că, dacă Rușii nu fac ofensiva și noi facem armistițiul, atunci deschi-

dem poarta graniţelor noastre şi această poartă deschisă o vor ocupa armatele germane. Aceasta nu o voiam, şi deci trebuia să fie armata rusă în apropiere.

A 2-a condiţie: în urma conversaţiei cu conducerea armatei, am stabilit anumite lucruri, ajutoare care trebuia să ne dea aliaţii. Condiţiile acestea militare le-a comunicat ambasadorilor din Cairo şi aceştia le-au primit. Şi i-au spus lui Ştirbey — am fost încunoştinţat de aceasta că nu le pot primi, fără avizul guvernelor lor.

PREŞEDINTELE: De ce condiţii mai era vorba? Dece nu s'a semnat atunci?

MARTORUL: Eram toţi de părerea că armata germană este prea puternică.

ACUZ. PUBLIC. ŞEF. STOICAN: In acest timp, n'am fost sfătuiţi de Anglo-Americani prin radio, să mergem să ne înţelegem cu Rusia?

MARTORUL IULIU MANIU: Eu am spus ce s'a discutat la Cairo de Ştirbey şi Vişoianu.

ACUZ. EUG. CRISTESCU: O ultimă întrebare: Pentrucă şi eu am lucrat în chestiunea Gărzii de Fier, dacă recunoaşte d-l Preşedinte Maniu că d-l mareşal Antonescu a epuizat formula legionară şi prin modul cum a epuizat-o, a făcut un serviciu pentru ţară ?

MARTORUL: In ceeace priveşte acţiunea de desfiinţare a legiunii, făcută de Ion Antonescu, nu pot face niciun fel de apreciere, dacă s'a făcut bine sau rău, fiindcă nu se ştie ce întorsătură ar fi luat evenimentele, dacă această mişcare ar fi fiinţat mai departe.

ACUZ. ION ANTONESCU: D-le preşedinte, s'au stabilit astăzi în faţa onoratului Tribunal datele precise în ceiace priveşte condiţiunile de armistiţiu; s'au stabilit primele condiţiuni de armistiţiu dela Cairo — au fost şi alte condiţiuni de armistiţiu — şi s'a stabilit, că cu d-l Maniu, direct şi indirect, am discutat această problemă. Rog să binevoiţi să întrebaţi pe onorabilul domn Maniu, dacă s'a întâlnit cu mine la Snagov şi dacă am discutat absolut pe toate feţele această problemă a armistiţiului, precum şi probleme de viitor ale neamului românesc, în cazul primirii condiţiunilor de armistiţiu în cadrul în care ele au fost fixate.

MARTORUL IULIU MANIU: Este adevărat. M'am întâlnit cu d-l mareşal la Snagov într'o noapte la locuinţa d-sale şi am discutat mai multe probleme. In ceiace priveşte problema armistiţiului....

ACUZ. ION ANTONESCU: Dacă îşi aminteşte d-l Maniu că cu această ocazie i-am spus: — D-le Maniu, eu nu pot să primesc aceste condiţiuni. Insă eu nu mă cramponez de conducerea Statului; luaţi conducerea şi acceptaţi aceste condiţiuni dacă le găsiţi acceptabile. Am rugat în acelaş timp pe d-l Maniu să transmită lucrul acesta şi d-lui Dinu Brătianu. Aceasta s'a întâmplat pe la începutul lunei Aprilie 1944.

MARTORUL MANIU: La întrebarea ce mi se pune dacă cu ocazia convorbirii pe care am avut-o într'o noapte cu d-l mareşal Antonescu la Snagov la începutul lunii Aprilie 1944, când am discutat condiţiunile de armistiţiu pe care le primisem şi când d-l Antonescu mi-ar fi spus că dacă eu găsesc aceste condiţiuni acceptabile sau dacă d-l Dinu Brătianu găseşte aceste condiţiuni acceptabile, să preluăm puterea şi să încheiem armistiţiul...

ACUZATUL ION ANTONESCU: Şi eu am adăogat: — Şi eu vă dau tot concursul militar.

MARTORUL MANIU: Şi dl. mareşal a adăogat că ne dă tot concursul militar, răspund că dacă aş răspunde: nu mi s'a făcut această propunere, nu ar fi exact; iar dacă aş răspunde că mi s'a făcut şi n'am primit-o, aş putea avea neplăceri politice.

De aceea, pentru a se înţelege sensul răspunsului meu la propunerea făcută de d-l mareşal Antonescu, înţeleg să depun pe masa Tribunalului punctul de vedere pe care l-am susţinut atunci şi care se găseşte scris. Documentul acesta l-am dat ca răspuns în mâna d-lui Goruneanu, la scrisoarea d-lui mareşal Antonescu...

ACUZ. ION ANTONESCU: Care era altă propunere, propunerea scrisă ca să ia conducerea Statului.

AC. PUBLIC SARACU: Rog pe d-l martor să spună ce părere are despre politica economică dusă de guvernul Antonescu în timpul celor 4 ani de guvernare.

MARTORUL: Este imposibil să răspundă cineva şi prin urmare şi eu la această chestiune în general. Pentrucă la oricare guvernare, în consecinţă şi care am avut-o eu timp de 4 ani, şi a d-lui mareşal Antonescu, în materie economică pot fi unele măsuri bune şi pot fi altele slabe.

Incontestabil că şi sub guvernarea mareşalului Antonescu au fost unele dispoziţiuni care au fost bune. Au fost altele pe care eu nu le-aşi fi făcut şi care n'au fost în favoarea sa.

AC. PUBLIC SARACU: Acuzaţii Ion şi Mihai Antonescu susţin în apărarea lor că d-l martor ar fi aprobat ca d-nii Ionel Pop, Ghiţă Pop, Hudiţă şi Leucuţia să participe în consiliile de administraţie ale societăţilor germano-române şi anume: Wallenborg, Brenabor, Bussing, Garajele Mihăescu şi altele.

MARTORUL: Privitor la prietenii mei numiţi de d-vs., vă rog să-i citiţi.

AC. PUBLIC SARACU: D-nii Ionel Pop, Ghiţă Pop, Hudiţă, Leucuţia, la societăţile: Wallenborg, Brenabor, Bussing, Garajele Mihăescu etc.

MARTORUL: Nu cunosc această chestiune, nici participarea acestor camarazi în aceste societăţi.

AC. PUBLIC SARACU: Dacă poate să ne spună d-l martor ce părere are despre politica generală dusă de guvernul Antonescu, în timpul celor 4 ani de guvernare.

MARTORUL: Voi spune foarte pe scurt. Nu mă îndoesc că d-l mareşal Antonescu a avut cele mai bune intenţii ca să facă servicii Statului. Sunt convins că aceste intenţii au rămas infructuoase, din anumite motive. Intâi, pentrucă a făcut o politică alături de Germania şi aceasta izbea în tradiţiile noastre şi în aspiraţiile noastre. Al doilea, fiindcă avea o guvernare dictatorială, care prin urmare nu se adapă din forţele vii ale naţiunii nici nu se primeneşte de gândirea care străbate naţiunea. Al treilea, că a permis ca Germanii să penetreze şi în armata noastră şi în viaţa noastră economică. Incolo, intenţiile nu le contest.

AC. PUBLIC SARACU: In concluzie, toată politica dusă de guvernul Antonescu, a fost o politică anti-populară.

MARTORUL: Mă rog, să nu zicem aşa, fiindcă antipopulară înseamnă că a lucrat direct contra poporului. Eu am spus altceva: că n'a lucrat cu asentimentul poporului, nu s'a adăpost din curentele poporului, din primenirea ideilor care se făcea în sânul poporului.

AC. PUBLIC SARACU: Este unul şi acelaş lucru.

MARTORUL: Este o mare deosebire. Nu vreau să fie răstălmăcite cuvintele mele, nici în favoarea mea, nici în favoarea altuia. Limba mea este în directă legătură cu creerul meu. Ştiu ce spun şi pentru ce spun.

AC. PUBLIC SARACU: Deasemenea acuzaţii Ion şi Mihai Antonescu susţin că au refuzat propunerea dvs. ca partidul naţional ţărănesc să fie reprezentat în guvern prin d-nii Mihai Popovici şi Aurel Dobrescu. Ne-ar interesa motivele.

MARTORUL: Inexact. Nu mi s'a cerut acest lucru. Al 2-lea: dacă mi s'ar fi cerut, n'aşi fi primit cererea.

AC. PUBL. ŞEF STOICAN: Acuzatul Ion Antonescu, pretinde că în momentul când dv. i-aţi oferit pe d-nii Mihai Popovici şi Aurel Dobrescu colaboratori, dânsul v'a răspuns: să nu glumim d-le Maniu, situaţia este prea serioasă.

MARTORUL: D. mareşal Antonescu nu mi-a făcut această observaţie. Şi dacă mi-ar fi făcut-o, — dar nu mi-a făcut-o — aşi fi refuzat-o, ca ofensatoare pentru partid şi pentru prietenii mei la care ţin.

PREŞEDINTELE: Acuzat Ion Antonescu, vă menţineţi această declaraţie?

AC. ION ANTONESCU: O menţin.

PREŞEDINTELE: In ce sens?

AC. ION ANTONESCU: Am declarat că am fost chemat la Palat la 4 Septembrie ora 12. Am primit nu mandatul să formez guvernul, ci să fac tatonări politice dacă pot să fac un guvern de uniune naţională. M'am dus la d. Brătianu. la d. Maniu, cu d. Mihai Antonescu, m'am dus în după amiaza zilei la dânşii, la d-nii Gh. Brătianu şi Cuza. D-lor mi-au cerut abdicarea Regelui. Toţi dela d. Dinu Brătianu, până la d. Gh. Brătianu şi până la d. Cuza şi d. Maniu, au spus: Nu discutăm. Abdicarea.

După ce s'a terminat cu abdicarea Regelui şi M. S. Regele Mihai I a depus jurământul la ora 8 dimineaţa, eu m'am adresat din nou partidelor politice, direct sau indirect. Evenimentele se succedau cu toată iuţeala şi erau atâtea probleme de soluţionat. In acelaş timp strada era într'o permanentă agitaţie, încât nu pot să-mi aduc aminte dacă am mai discutat, n'aş putea afirma că d. Maniu a venit la Preşedinţie. De d. Dinu Brătianu uitasem că a venit, însă a afirmat ieri că a venit cu d-l Gh. Brătianu. I-am spus d-lui Maniu textual: D-le Maniu rolul meu ar trebui să se termine aci, eu n'am partid, n'am partizani politici, nu ştiu pe cine să pun la nici un departament. In afară de Mihai Antonescu şi de departamentele militare, n'am posibilitatea să numesc pe cineva, n'am făcut politică, deşi am fost acuzat că fac, şi rezultatul se vede, că n'am partizani politici. Voiaţi abdicarea Regelui, iată, luaţi acum conducerea Statului.

Mi-a răspuns: nu putem s'o luăm, tot d-ta eşti acela care trebuie s'o faci. Mi-a oferit colaboratori pe d-nii Mihai Popovici şi Aurel Dobrescu. Răspunsul meu a fost: D-le Maniu suntem la o răspântie prea tragică a neamului românesc, ca să ne jucăm. Memoria poate să mă înşele în multe lucruri, dar în anumite chestiuni nu m'am înşelat până astăzi şi nu cred că mă voi înşela până când voi muri.

MARTORUL: Eu pe d. mareşal Antonescu nu l-am văzut nici în 6 şi nici în 14 Septembrie, dar am avut cu dumnealui conversaţii ulterioare.

Până la 14 Septembrie 1940, când s'a format guvernul, n'am avut nicio întâlnire cu d. Ion Antonescu, şi deci nu este exact că i-aş fi oferit ca să intre în guvern d-nii Mihai Popovici şi Aurel Dobrescu.

ACUZ. ION ANTONESCU: Faptul că d. Dinu Brătianu a afirmat ieri în faţa onoratului Tribunal că mi-a pus la dispoziţie technicieni din partidul liberal, nu face dovada că m'am adresat partidelor politice?

MARTORUL: Ce a făcut d. Brătianu cu d. mareşal Antonescu, nu ştiu.

Technicienii care s'au dat din partidul naţional-ţărănesc, nu pot fi socotiţi ca un aport politic dat guvernului Antonescu.

ACUZATOR PUBLIC SĂRACU: Rog să răspundă d. martor dacă între partidele muncitoreşti şi acuzaţii Antonescu s'ar fi dus vreodată tratative asemănătoare celor duse de dvs. în numele partidului naţional-ţărănesc?

MARTORUL: N'am fost în legătură cu ele.

ACUZ. PUBLIC SĂRACU: Rog ca d. martor să răspundă dacă ştie că în perioada dictaturii antonesciene au fost condamnaţi şi executaţi zeci de comunişti şi luptători antifascişti iar alte sute şi mii au fost condamnaţi la muncă silnică şi închisoare?

MARTORUL : Ştiu că după ce a trecut momentul rebeliunii, s'a abătut un val de teroare atât asupra comuniştilor, cât şi a legionarilor, fiind condamnaţi cu închisoarea si internarea în lagăr, iar unii dintre ei chiar la moarte.

ACUZ. PUBLIC ŞEF STOICAN: Domnule preşedinte, vă rog să binevoiţi a întreba pe d. martor asupra următoarelor:

D. Maniu a afirmat astăzi în faţa dvs. că d-sa în numele partidului naţional-ţărănesc şi d. Dinu Brătianu, în numele partidului naţional liberal au indicat pe acuzatul Ion Antonescu ca fiind persoana care trebue să încheie armistiţiul, în-

trucât — a spus d. martor textual — „d. mareşal Antonescu era singurul care avea autoritate morală pentru aceasta şi se bucura de sprijinul armatei".

Rog să răspundă d. martor dacă crede că poporul român era de aceiaşi părere şi dacă ştie d. martor că armata română refuza să lupte contra Uniunii Sovietelor la acea dată şi că însuşi mareşalul Antonescu a intenţionat în ziua de 23 August 1944 să dea o proclamaţie prin care să blameze armata.

MART. IULIU MANIU: Incontestabil că d. mareşal Antonescu avea un imens prestigiu; incontestabil că d-lui era în putinţă de a face lovitura de Stat cu sigur succes fiindcă avea deja puterea de Stat în mână. Pe câtă vreme noi ceilalţi nu aveam puterea Statului în mână.

PPEŞEDINTELE: Dar credeţi că Ion Antonescu avea autoritatea morală când el fusese acela care a condus armata într'un război contra Uniunii Sovietelor, al cărui rezultat se vede, credeţi că avea autoritatea morală să încheie armistiţiul?

MART. IULIU MANIU: D. acuzator public a rostit adineauri un cuvânt cu care cred că nu pot să fiu de acord, când a spus că eu am afirmat că mareşalul Antonescu era singurul indicat. Eu am spus că mareşalul Antonescu a avut o imensă autoritate morală, că avea în mână puterea de Stat, deci era indicat să ia această acţiune, dar nu am spus că era singurul care putea să facă actul acesta.

AC. PUBLIC STOICAN: Retrag cuvântul „singurul", dar aţi spus că era persoana indicată pentru că avea autoritatea morală şi se bucura de sprijinul armatei.

MART. IULIU MANIU: Aceasta era părerea mea că avea autoritate morală, avea sprijinul armatei şi dispunea de puterea Statului. Noi dacă am fi făcut lovitura trebuia să avem 3 lucruri: 1. Să luăm puterea Statului şi, cum era firesc, cu rezistenţă; 2. Să ne punem în contact cu armata cu care nu aveam legături şi 3. Să facem anumite acte de pregătire care erau foarte greu de făcut, într'o zi sau două. Deaceea am spus că d. mareşal Antonescu, nu că era singurul, dar era cel mai potrivit.

AC. PUBLIC STOICAN: Tot d. Maniu a declarat că chestiunea ridicării armelor contra armatei hitleriste a fost una din clauzele armistiţiului după diverse modificări. D. martor nu crede că aceasta era însăşi dorinţa unanimă a întregului popor?

MART. IULIU MANIU: Niciodată popoarele nu sunt belicoase şi nu au dorinţa de a face războiu împotriva cuiva. Poporul vrea să-şi aibă drepturile asigurate şi aşteaptă ca problemele de Stat să fie rezolvate astfel încât să poată, fără utilizarea ar-

melor, să fie satisfăcut. In cazul concret opinia publică era așa de mult în contra intrării în legătură cu germanii încât prefera să ducă lupta contra germanilor decât să stea mai departe în această legătură. Deaceea noi am fost decişi să rezolvăm această problemă fără a recurge la arme în contra germanilor, dar eram decişi să luăm armele împotriva lor dacă era necesar A fost necesar şi am făcut-o.

AC. PUBLIC STOICAN: Rog pe d. martor să răspundă dacă ştie că acuzatul Ion Antonescu trasase linia programului său de colaborare cu germanii prin intermediul Legaţiei Germane dela Bucureşti, încă înainte de 6 septembrie 1940.

MART. IULIU MANIU: Nu ştiu dacă d. mareşal Antonescu a avut legături cu germanii înainte le 6 Septembrie 1940.

ACUZ. PUBLIC DOBRIAN: A spus martorul că în politica economică a Guvernului Antonescu s'au luat de către acest Guvern măsuri dintre care unele au fost bune dar altele au fost din acelea pe care d-sa în niciun caz nu le-ar fi luat. Ar putea să spună martorul care erau acele măsuri, dece nu le-a aprobat, dacă erau în dauna politicii economice a Statului şi dece erau dăunătoare?

MART. IULIU MANIU: D-le Preşedinte daţi-mi voie să nu răspund la această întrebare, pentrucă spre a putea răspunde ar trebui să fac mai întâi un studiu amănunţit al întregii politici economice a guvernului d-lui Mareşal Antonescu.

PREŞEDINTELE: D-le Maniu vă rog să vă semnaţi declaraţia.

MART. IULIU MANIU: D-le Preşedinte ora este prea înaintată, este ora 3 d. a. şi eu nu pot semna un act înainte de a-l citi cu amănuntul şi a face corecturile necesare.

PREŞEDINTELE: Dar este o uzanţă judecătorească ca declaraţia martorului să fie semnată în şedinţă.

MART. IULIU MANIU: D-le Preşedinte eu mă pun la dispoziţia dv. să viu la ora 5 ca să citesc depoziţia mea şi după aceea s'o semnez. Momentan nu mă simt în stare să fac acest lucru.

PREŞEDINTELE: Tribunalul vă acordă să veniţi după amiază la ora 5 ca să vă revizuiţi depoziţia dv.

RECHIZITORIUL

ACUZATORULUI PUBLIC DUMITRU SĂRACU

Domnule Președinte,
Domnilor Judecători
Onorat Tribunal al Poporului,

Din 1933 Europa a trăit una din epopeile cele mai tragice pe care istoria omenirii le-a cunoscut dealungul veacurilor.

In 1939, regimurile fasciste — trădătoare, cotropitoare de popoare, au deslănțuit atacul lor furibund asupra popoarelor libere, asupra popoarelor democratice, care au luptat, s'au străduit pentru a-și alcătui o viață bună, o viață liberă și o viață progresistă.

Hoardele militare ale nazismului, ajutate și sprijinite de vârfurile reacționare mondiale, au pornit să cucerească popoare, să cucerească teritorii, care n'au fost niciodată înscrise în granițele lor; au pornit să înăbușe viața pașnică, pe care și-o alcătuiseră aceste popoare.

Dealungul drumurilor pe unde aceste hoarde au trecut, în anii de crunt dezastru, ele au lăsat în urmă valuri întregi de sânge și durere; au semănat în drumul lor morminte — mii și mii de morminte — ale oamenilor ce nu aveau altă vină decât aceia că, cu slabele lor puteri, au căutat să se apere, să-și apere viața, să-și apere crezul, pentru care au luptat.

Poporul român n'a putut să fie nici el scutit de concertul acesta al morții; poporul român n'a putut să fie scutit pentrucă — așa cum spune un proverb sănătos românesc — „Fiecare pădure își are uscăturile ei".

Uscăturile poporului român, departe de a vedea în politica pe care au dus-o, în politica pe care au preconizat-o și au

alimentat-o, interesele acestei naţiuni, departe de a ţine cont de mentalitatea şi de spiritul democratic, care stă la baza crezului acestui popor, au împins la dezastru Ţara Românească, servind: interesele străine de neam, interesele străine de tot ce este românesc, luptând pentru cauza fascistă, pentru cauza dictaturii trădătoare şi criminale, pentru cauza unor nebuni cari vroiau să cucerească şi să stăpânească peste crezul popoarelor libere.

In România s'a dus permanent dealungul anilor o politică agitatorică, o politică şovinistă, o politică rasială de către cei interesaţi, de către cei care şi-au pus interesele personale şi interesele meschine de clică mai presus de interesele poporului, mai presus de interesele acestei naţiuni.

De aceia domnule Preşedinte şi onorat Tribunal al Poporului, România a trecut, în cei 4 ani de război criminal, prin cea mai teribilă urgie ce a cunoscut-o istoria vreodată; România a trecut în cei 4 ani ai dictaturii criminale a guvernului Antonescu prin suferinţele cele mai tragice, care vor rămâne adânc încrustate în istoria poporului încă multe generaţii de acum înainte.

Dar cu toată această urgie, hoardele militare ale fascismului — alimentate din capitalurile străine, din exploatarea cruntă a clasei muncitoare, a poporului cinstit — n'au reuşit în acelaş timp să înăbuşe spiritul patriotic, să înăbuşe spiritul democratic care animă aceste popoare. Popoarele din lumea întreagă au luptat şi s'au sacrificat pentru libertatea lor. Exemple vii avem în istoria tragică a acestui război : poporul francez, poporul grec, poporul bulgar, poporul sârb, — popoare care n'au încetat o clipă să-şi sacrifice viaţa pentru idealul naţional, pentru libertatea lor viitoare.

Dar exemplu viu este şi acela al poporului român, al cărui fii cu toată teroarea deslănţuită, cu toate crimele pe care le-a înfăptuit guvernul criminal a lui Antonescu, n'au încetat o clipă să lupte pentru dărâmarea acestui sistem dictatorial criminal, pentru recâştigarea libertăţilor, care sunt sădite în sufletul poporului român.

Luarea puterei de către echipa de sceleraţi, ce astăzi sunt chemaţi în faţa Dvs., pentru a da socoteală de faptele lor, de crimele lor, de crimele pe care le-au înfăptuit, nu s'a putut efectua decât numai prin ajutorul dat de vârfurile reacţionare din România — aceleaşi vârfuri reacţionare care, în strânsă legătură cu reacţiunea mondială, au

sprijinit aşa zisa ordine nouă, concepţia nebunească a hitlerismului, concepţie ce avea la bază suprimarea oricărei libertăţi şi a oricărei încercări de libertate şi de viaţă mai bună.

Tribunalul Poporului din România, născut din suferinţele uriaşe pe care le-a îndurat poporul român, creiat din valurile de sânge, din valurile de durere, din lacrimile mamelor ce şi-au plâns în aceşti 4 ani copiii duşi ca să moară pentru o cauză străină de neam, în folosul nebuniei fasciste; Tribunalul Poporului născut din lacrimile şi din durerea copiilor orfani, care rătăcesc încă pe locurile pustii pe unde au trecut hoardele fasciste, căutându-şi părinţii, căutându-şi un adăpost; Tribunalul Poporului eşit din suferinţele uriaşe, din dezastrul pe care l-a provocat această politică criminală a guvernului Antonescu — guvern trădător de neam şi de ţară — Tribunalul Poporului izvorât din ideia de dreptate, din ura dreaptă a poporului român este chemat astăzi la sancţionarea aspră a acelora care i-au nesocotit drepturile, care i-au nesocotit veleităţile, aşezările şi rosturile lui democratice.

Poporul român s'a desolidarizat necontenit de acţiunea fasciştilor; fiii săi cei mai buni au luptat în contra politicei lor. Poporul român s'a sacrificat pentru a împiedica valurile de fascizare a vieţii noastre publice în toate compartimentele. Cea mai vie dovadă a acestei lupte o constitue : închisorile, lagărele, ghettourile. Dovadă vie sunt gropile comune. Dovadă vie sunt suferinţele ale căror urme se văd şi astăzi. Toate acestea arată că poporul n'a fost de acord cu politica lor, că poporul nu şi-a însuşit ideile lor criminale, ci din contră a luptat şi a suferit. Iar astăzi, când poporul şi-a recâştigat libertatea, trimite în faţa Dvs. pe Antonescu şi guvernul lui trădător pentru a fi judecat, pentru a fi sancţionat, pentru a i se aplica pedeapsa pe care o merită — pedeapsă care nici pe departe nu va putea să contrabalanseze crimele pe care le-au făcut.

In iureşul lor de a ajunge cât mai degrabă la scopurile pe care şi le-au propus, nu s'au uitat la popor, nu s'au uitat nici la opoziţia puternică a poporului în contra politicei lor, iar atunci când şi-au dat seama că acesta nu este cu el, au instaurat teroarea. Au început masacrele, au început închisorile, au început să pună în funcţiune tot aparatul represiv care le-a stat la dispoziţie.

Acuzatul Ion Antonescu împreună cu toţi sateliţii săi nu a împins ţara întâmplător la acest dezastru. Ideile pe care

le-a pus în practică în timpul celor 4 ani de guvernare, aceste idei le-a conceput din vreme, le-a cultivat și i-a cultivat și pe alții pentru ca să poată să-și facă un stat major de bandiți care să-l secondeze la momentul potrivit. Legăturile lui cu legionarii, cu acei legionari care în declarații publice spuneau că în 24 ore după venirea lor la putere România va deveni aliata Germaniei (spuneau ei aliată, dar în fond România devenea colonie germană, devenea șura de unde hoardele fasciste trebuiau să-și alimenteze frontul pentru ca să distrugă popoarele, pentru ca să distrugă așezămintele istorice clădite prin muncă și prin cinste de omenire dealungul anilor) — aceste legături cu legionarii sunt o dovadă a celor afirmate.

Domnule Președinte și Onorat Tribunal să analizăm această epocă până la instaurarea dictaturii lui Antonescu.

In 1937 acuzatul Ion Antonescu face parte din guvernul reacționar fascist Goga — Cuza.

El încearcă încă de pe atunci și o spune în declarația lui: am urmărit să fac un guvern național. Cu cine să facă un guvern național? Cu Vaida, Cuza, Codreanu, cu acele elemente care au cultivat crima, pistolul, bâta, teroarea împotriva poporului român. Iată concepția politică a acuzatului Ion Antonescu.

La 6 Septembrie 1940 Antonescu venea la putere însoțit de legionari, însoțit de toți cei care de când le-a dat naștere reacțiunea în țara românească, le-a pus și pistoul în mână.

La 6 Septembrie 1940 soarta poporului român este orientată spre dezastru.

Acuzatul Antonescu cu banda lui accepta în politica externă principiul rasial, nazist, aservea poporul și țara întreagă unor cauze străine, iar în politica internă realiza acțiunea de fascizare, de dictatură, de șovinism și antisemitism.

D-le Președinte și onorat Tribunal, pentru ca să dovedesc că aceste fapte sunt absolut adevărate voi da citire din declarațiile pe care le-a făcut Antonescu după venirea la putere, în legătură cu convorbirile avute înainte de 6 Septembrie 1940.

La 3 Octombrie 1940, într'un consiliu de miniștri, Ion Antonescu spunea: „Pe când eram în închisoare la Bistrița am tratat prin intermediul d-lui Mihai Antonescu, încă în secret, cu Germanii asupra tuturor problemelor și am arătat în toate activitățile acestui organism complect al Statului, care este punctul de vedere al meu, pentru ca atunci când împrejurarea

mă va aduce la conducerea Statului, să nu am dificultăți".

D-le Președinte și onorat Tribunal, această singură crimă ar fi suficientă pentru aplicarea celei mai drastice pedepse pe care poate să o aplice poporul român.

In ziua de 7 Februarie 1941, acuzatul Antonescu certifică din nou: „Pe când eram în închisoare, am discutat cu germanii un program de guvernământ și toate principiile de bază ale viitorului stat românesc, principii de bază în special în domeniul economic, principii puse atunci și acceptate. Tratativele au fost duse prin intermediul d-lui ministru Mihai Antonescu, care venea în fiecare Duminică la Bistrița,... principii care au fost discutate și care au fost acceptate în mod integral".

In acest timp, cei care se intitulau „patrioți" și „apărători ai neamului românesc", cei care voiau să dea lecții de patriotism unui popor care respingea cu desgust grosolanele lor mistificări, dănțuiau de bucurie în jurul criminalilor antonești.

Voi da citire unei scrisori a vârfurilor reacționare, în fruntea cărora stau Maniu și Brătianu, cei care în declarațiile pe care le-au făcut în fața Dvs. căutau să apară ca salvatori ai neamului, ca cei care au opus rezistență, ca cei care au fost contra politicei dusă de banda criminală a lui Antonescu. Am să vă citez un extras scurt, dar destul de elocvent, ca să vedeți de ce patriotism erau animați acești oameni.

Extras din scrisoarea d-lui Iuliu Maniu și d-lui Dinu Brătianu din Noembrie 1940, către Generalul Antonescu. Se spune textual: „V'am comunicat că departe de a creia greutăți guvernului, pe care l-ați constituit, nu vom refuza concursul tehnic pentru operația de asanare morală și de reconstrucție, pe care o anunțați".

Opera de asanare morală era războiul de jaf, de cotropire, crimele odioase pe care le-a înfăptuit guvernul criminal și trădător de neam al lui Ion Antonescu! Opera de asanare morală, erau gropile comune, valurile de sânge din timpul războiului de jaf al hitlerismului și fascismului!

Extras din scrisoarea d-lui Maniu din 8 Noembrie 1941, către Mareșalul Antonescu:

„Partidul Național-Țărănesc, împreună cu întreaga opinie publică" — și întreb dela această bară: care opinie publică? — „aprobă acțiunea militară întreprinsă pentru dezrobirea Basarabiei și Bucovinei și eliberarea elementelor de peste Nistru".

Eri, în declarația făcută aci, d. Maniu spunea: am aprobat și am fost de acord cu această problemă, cu război sau fără război, dar numai până la Nistru. Din acest document reese evident că: nu până la Nistru, ci până unde a mers Antonescu, a fost de acord d. Maniu.

Mai departe: „...Partidul național-țărănesc aclamă cu însuflețire rezultatele obținute în această privință".

Este 8 Noembrie 1941, când armatele care erau duse la moarte pentru idealuri streine, erau departe de Nistru.

Unul din primele acte ale guvernului trădător al lui Antonescu adus astăzi în fața Dvs., este aducerea armatelor germane pe teritoriul României. Sub pretextul aducerii unui număr de trupe, pentru instruirea armatei române, ca și cum armata română ar fi fost o armată destrăbălată, căreia îi trebuia un stăpân, a fost adusă armata germană în România, desconsiderându-se astfel poporul român, armata și conducătorii ei, prin aceia că erau puși în stare de inferioritate față de călăii germani, față de bestiile fasciste pe care le-au adus sub pretextul instrucției.

Intențiunile criminale ale lui Antonescu și ale sateliților lui erau să-și îndeplinească visul lor de totdeauna: atacarea popoarelor libere ale Uniunii Sovietice, pentru a jefui și stăpâni teritorii care niciodată n'au fost în cuprinsul granițelor românești, teritorii unde un popor, care s'a liberat prin revoluția din 1917 de sub jugul țarismului criminal, a muncit și a construit dealungul anilor, pentru a asigura generațiilor viitoare o altă viață și un alt regim de prosperitate și progres.

Uniunea Sovietică, prin credințele sale politice, prin profunda democrație care stă la baza vieții popoarelor sovietice, nu putea să fie bine văzută de fascism, de guvernarea lui Antonescu și de cei care l-au susținut. Gândul lor criminal a fost asuprirea acestor popoare; gândul lor tâlhăresc a fost jefuirea acestor popoare; gândul lor criminal a fost exterminarea prin orișice mijloace a popoarelor Uniunii Sovietice, a popoarelor slave și a tuturor popoarelor care se împotriveau mentalității și politicii criminale instaurate de acești tâlhari.

Domnule Președinte și onorat Tribunal, ca să vedeți cum se pregătea această tragedie a războiului de crime și jafuri, am să vă citesc declarațiile făcute în ședința Consiliului de cabinet din 4 Octombrie 1940, de criminalul Ion Antonescu. Iată textul: „Domnilor, trebue să începem o propagandă în ceeace privește venirea germanilor aici". Iar mai departe: „In curând

va sosi o comisie germană de câțiva ofițeri și poate chiar Duminecă să asist la o manifestație aliată".

Mai departe, Antonescu spunea: „Pentru aceasta, trebue să înceapă să funcționeze propaganda, să pregătim opinia publică și cu prezența Diviziei motorizate în Țara Românească".

In realitate se pregătea mormântul opiniei publice, prin aducerea hoardelor fasciste, prin pregătirile de război care se făceau atunci.

Actul acesta de trădare este începutul suferințelor poporului, care din acel moment și-a pierdut întreaga lui libertate de acțiune; este începutul dezastrului, căci România de la această dată devenea un Stat vasal al imperialismului german și fascist, devenea un popor ce nu mai era liber și stăpân pe destinele lui.

Este dureros pentru neamul românesc că depe teritoriul nostru, al Statului Român, hoardele fasciste au atacat statele vecine, că depe teritoriul nostru au pornit primele gloanțe de mitralieră contra popoarelor cu care am trăit dealungul timpurilor în pace și bună vecinătate.

D-le Președinte, onorat Tribunal, voiu da citire unui comunicat extras din ziarul *Cuvântul* din 14 Octombrie 1940, în care se spune între altele: „Nu trebuie să uităm că hotărârea noastră de încadrare în politica Axei Roma — Berlin, înseamnează nu numai confirmarea și întărirea relațiilor economice și culturale, dar în aceiași măsură o strânsă legătură politică și militară". Prin asemenea comunicate trădătorii care vor trebui să răspundă astăzi de faptele lor, de crimele lor, induceau poporul în eroare.

Cu asemenea acte aceștia voiau să-și acopere crimele, care luaseră un avânt nemaipomenit, jafurile pe care le făceau pretutindeni, voiau să acopere suferința și gemetele de durere ale poporului nostru și ale popoarelor vremelnic cotropite de hoardele lor.

Și spune mai departe acest comunicat: „Colaborarea militară româno-germană trebue văzută și înțeleasă în toate fețele ei. România legionară este un Stat autoritar și dinamic". România legionară? De unde acest precept? Când poporul acesta a fost de acord cu bâtele legionarilor? Când acest popor și-a însușit vreodată vreun crez politic bazat pe teroare și dictatură? Cu ce drept și în numele cui vorbea Antonescu și Guvernul lui? El vorbea în numele lui Hitler și nu al poporului român. El vorbea în numele celor care au cultivat

omorurile, jafurile, prădăciunile și acapararea de teritorii și de popoare.

Când deci există — se spune mai departe — atâtea puncte de contact între România legionară și Italia și Germania, care îndrumează politica Axei, nu poate surprinde pe nimeni colaborarea militară.

Și atunci se naște întrebarea: Ce avea comun poporul român cu politica dusă de Hitler și cu fascismul mondial? Care era comunitatea de vederi, când în țara românească închisorile au fost totdeauna pentru cei care au luptat contra acestei idei, când Curțile Marțiale ale țării românești, în tot timpul regimului, au lucrat zi și noapte pentru condamnarea fiilor poporului român? Când gloanțele puse în slujba clicilor fasciste din România au împușcat mii și mii de muncitori, de țărani, de intelectuali, care își apărau libertatea, dreptul și crezul lor politic democratic?

Ce comunitate de vederi era între poporul român și politica lui Hitler? Era o comunitate numai în capul strâmt al acestui fost Guvern scelerat, care voia să domine, care voia să împileze, care voia să se simtă stăpân pe totdeauna peste sufletele și crezurile poporului român și ale altor popoare.

D-le Președinte, onorat Tribunal, iată ce spunea Ion Antonescu la 18 Septembrie 1940: „Noi ne-am așezat pe Axa Roma — Berlin; mergem sută la sută și cu cea mai mare cinste în această direcție; nu ne uităm nici în dreapta nici în stânga. Deci, punctul luat de reazem este Axa în afară, iar înăuntru Statul național legionar".

Nu ne uităm nici la dreapta nici la stânga, nu ne uităm la ceeace spune poporul. Nu ne uităm la dezastrele ce producem asupra țării, ci mergem înainte. Punctul de sprijin în afară este Axa și înăuntru Statul național legionar. O oglindă mai ideală a concepțiilor criminale ale lui Antonescu și Guvernului său nici nu se mai poate; o dovadă mai elocventă a intențiilor lor de aservire totală a Statului român, a resurselor poporului român, fascismului și hitlerismului, nici nu se poate concepe.

Voiu da citire unui extras (ziarul Cuvântul, Nr. 87 din 12 Iauarie 1941) din cuvântarea lui Ion Antonescu și răspunsul lui Fabricius, la dejunul oferit în onoarea ministrului german.

Spune Antonescu în acest discurs: „Rolul Dvs. în România, D-le Ministru, se măsoară cu însemnătatea istorică a acestor realizări și cred că nu poate fi satisfacție mai mare

pentru Dvs., pentru succesul care este al Dvs. și pentru propria Dvs. conștiință decât să priviți în urmă, pentru a vedea ce era Germania pentru România atunci când ați venit și ce reprezintă astăzi".

Răspunsul ministrului Fabricius este: „Mâna Führer-ului Adolf Hitler, care a binecuvântat acest popor..." Iată binecuvântarea pe care Hitler o dăduse țării românești. Probabil se gândea să binecuvânteze pe cei care luptau necontenit pentru a opune rezistență, care luptau să scoată România din acest dezastru cu un ceas mai devreme, salvând astfel sute și mii de vieți românești.

Dar D-le Președinte și Onor Tribunal, voiu da citire unei maestre cuvântări ținute de acuzatul Pantazi, acel care caută să apară ca un inocent, ca unul care n'a știut, n'a văzut nimic, n'a făcut nimic, n'a contribuit cu nimic la acest dezastru, ca unul care părea să spună că întotdeauna a intrat prin poarta din dos și nu prin cea din față a ministerului.

Iată ce spunea acuzatul Pantazi adresându-se Generalului Antonescu: „Armata mulțumește conducătorului Statului că i-a pus din nou sabia în cingătoare" .Pentru cine a încins sabia la brâu, pentru a căror interese, acuzat Pantazi, se încinsese sabia la brâu? Pentru interesele poporului, pentru ca să apere poporul, sau pentru ca să-l ducă la dezastru? Vei avea de răspuns de chestiunea aceasta cu sabia, care atârnă foarte greu deasupra capului tău.

Iar adresându-se generalului Hansen spune mai departe: „Dvs. sunteți ai noștri, cum noi suntem ai Dvs.". Domnul general Hansen era al nostru. Pantazi îl făcuse, voia chiar să-l facă cetățean român; spunea că de acum încolo este al nostru, iar noi suntem ai lor. Acuzat Pantazi, el nu a fost al nostru niciodată, Hansen și cu banda lui, dar poporul român a fost al lui datorită vouă și crimelor pe care le-ați făcut.

„Nimeni nu m'a sesizat, nimeni nu a fost împotriva politicii mele" — spunea Antonescu.

Domnule Președinte, voi da citire unei circulare a comisiei locale a Sindicatelor Unite din București asupra „muncii sindicale în actualul moment politic și economic". Iată ce spunea poporul și cum îl numea de frumos și de docil pe criminalul Antonescu și pe banda lui:

8 Octomvrie 1940

„De mai bine de un an de zile, în dorința de a dobândi noui bogății, de a întinde exploatarea, dominația și jafurile peste noui popoare, ca și pentru o nouă împărțire a stăpânirii

imperialiste, grupele de state imperialiste au deslănțuit un groaznic măcel în care alături de trupele de soldați în luptă sunt ucise zeci de mii de victime din populația civilă, femei și copii, sunt distruse regiuni industriale prospere, sunt dărâmate orașe...

Dictatura militaro-gardistă a întețit prigoana în contra muncitorilor și țăranilor, a organizat expediții de pedepsire contra poporului maghiar și bulgar și groaznice pogromuri contra populației evreești. Mii de muncitori, țărani și intelectuali sunt distruși în închisori pentru vina de a fi dorit popoarelor din România pâine, pace și libertate...

Dictatura militaro-gardistă pregătește ocuparea României de către trupe germane și face din poporul român o colonie de sclavi a imperialismului german, ca să stoarcă ultimele bogății ale pământului românesc și mai mult încă România este menită să devină în jocul uneltirilor imperialiste un avant-post de atac împotriva Uniunei Sovietice.

Dacă acești bandiți reușesc să îndeplinească planurile lor criminale atunci alte mii de vieți românești vor fi distruse prin foamete și boli și multe alte milioane vor fi măcelărite în război. Față de această situație, muncitorimea Capitalei organizează rezistența și manifestă pretutindeni voința ei de luptă".

Este o circulară a 'Sindicatelor unite din București care totalizau zeci de mii de muncitori și care au stat în fruntea luptei poporului român întotdeauna și mai ales în timpul cruntei dictaturi a criminalului regim antonescian. care nu a reprezentat voința poporului, care nu era o expresie a ceiace gândea fiecare om cinstit în țara românească. Și ca să vă dați seama cât de reale sunt afirmațiile pe care le-a făcut la instrucție criminalul Antonescu — unde spunea: „am făcut plebiscitul pentru ca să văd dacă poporul este cu mine și întregul popor m'a urmat" — am să vă citesc un ordin al Ministerului de Interne, ordin dat de către Mihai Antonescu către Ministerul de Interne, în care spunea : „Am onoare a raporta că în prima zi de vot, deși s'au totalizat pe țară aproape un milion de voturi, rezultatul este totuși nesatisfăcător, deoarece în foarte multe județe n'au votat decât un număr redus de cetățeni între 4—10 mii cetățeni la o populație de 2—3 milioane de locuitori. Vă ordon ca să luați măsuri ca toți cetățenii, obligați de art. 3 din D. L. Nr. 3052 să participe obligator la vot. De executarea întocmai a acestui ordin rămâneți personal răspunzători".

După voia stăpânilor săi dela Președinția Consiliului, acuzatul general Dimitru Popescu transmite un ordin expres prefecților, uneltelor lor, pentru ca să ducă populația sub baionete să voteze, să spună da, atunci când poporul din adâncul conștiinței lui spunea nu. De aci se poate vedea cât de entuziast a fost poporul pentru politica pe care o ducea guvernul trădător al lui Antonescu, cât aprecia poporul această politică și în ce măsură era de acord cu ceiace făceau ei.

Un alt document care este tot o piatră de moară pe capul acuzaților din boxă: un extras din dosarul vizitei acuzatului Ion Antonescu la „Führerul" Adolf Hitler. După întoarcerea din acest voiaj, unde s'a strâns menghina și mai tare în jurul existenței Statului Român, Antonescu spunea la 12 Februarie 1942: „Am subliniat fără ezitare că la 6 Septemvrie când am luat conducerea Statului singur și numai cu sprijinul D-lui Mihai Antonescu am declarat fără a întreba poporul ce politică trebuia să duc".

In Consiliul de miniștri din 16 Septemvrie 1941 Mihai Antonescu, acela care astăzi va avea să răspundă împreună cu toți ceilalți de pe această bancă, spunea : „In România s'au dat dispoziții ca un mare număr de lucrători români să fie autorizați să plece în Germania pentru a fi utilizați în industria germană". Iată cum acești tâlhari ne-au vândut nu numai bogățiile țării, ne-au dus nu numai armatele românești ca să le distrugă pentru interesele străine, pentru scopurile de jefuire pe care le-au urmărit, dar vindeau însuși poporul. Iată sclavajul în care ajunsese țara românească. Ei dispuneau de însăși viața poporului, de sufletul lui. Vindeau tineretul țării, între 17 și 19 ani, Germaniei hitleriste pentru a munci în uzinele lui Herman Göring, ca să fabrice puști și muniții, ca să distrugă poporul care își apăra pământul și patria lui.

Mai departe spune : „în timpul lucrului în Germania sunt 5000 de muncitori industriali cu oarecare pregătire profesională și 1000 de femei capabile să lucreze în industria germană" Iată cum era taxată femeia muncitoare din România ca să devină o sclavă a fascismului german. Ea trebuia să fie servitoarea cismei teutone, ea trebuia să fie atinsă în tot ceiace are mai scump și mai sfânt în demnitatea ei de femeie. Iată acești conducători care n'ar putea fi comparați decât cu vânzătorii de sclavi din epoca sclavagistă, iată cum își vindeau poporul, tineretul, femeile, mamele, intereselor germane ale fascismului și hitlerismului.

Să vedeți ce măsuri lua guvernul în frunte cu criminalul Ion Antonescu, care se pretindea că este tatăl și ocrotitorul tineretului, pentru îmbunătățirea vieții tineretului nostru. La 10 Ianuarie 1942 generalul Constantin Vasiliu raportează că la Petroșani sunt 12 mii de lucrători care murmură. Ion Antonescu dă ordin: „Cine se mișcă intră sub gloanțele mitralierelor, pune mitraliera în ei". Erau 12 mii de muncitori minieri, aceiași care astăzi în regimul liber muncesc în inima pământului pentru a scoate cărbuni pentru reconstrucție și pentru vindecarea rănilor de pe urma războiului pe care i-au făcut acuzații de față. Iată rezistența poporului. Acela era poporul și nu aceia care umblă cu fițuici și care spun că ei au opus rezistență și au scris acte și manifeste. Acesta era poporul care nu vroia să fie sclavul imperialismului german, dar care vroia să fie stăpân pe fapta și pe viața lui.

Mai departe în același consiliu de ordine acuzatul general Vasiliu, acela care spunea că nu știe nimic, că nu a văzut nimic, că a trecut numai pe la Minister, raportează: „Ucenicii dela Anina au refuzat să intre la lucru pentru că li s'a dat mămăligă". Ordin: „Să fie puși la regim exclusiv de mămăligă, iar dacă se dedau la dezordini să fie duși în fața justiției". Acesta era ordinul dat de acuzatul Ion Antonescu, tatăl și ocrotitorul tineretului.

Un alt document, care poartă nr. 35 din Cabinetul Consiliului de miniștri, telegrama Nr. 1030: „Dl. General Antonescu vă roagă să luați măsuri pentru a intensifica la maximum acțiunea contra comuniștilor; comuniștii care refuză să lucreze vor fi consemnați trădători și conform legii în vigoare vor fi executați".

Antonescu spunea: N'am avut nicio împotrivire, toată lumea m'a urmat. Desigur că n'a avut nicio împotrivire din partea acelora cari l-au susținut, dar a avut împotrivire din partea poporului pe care îl trimetea sub gloanțele plutonului de execuție atunci când nu era în vederile lui, atunci când nu voia să lucreze și să alimenteze mașina de război a fascismului mondial, pentru cotropirea popoarelor libere, pentru sugrumarea libertății cetățenești.

Un document al Ministerului de Interne, corespondența în anii 1940—1944; la un Consiliu de ordine participând generalul Popescu, generalul Vasiliu, subsecretar de Stat al poliției și siguranței, general Pălăngeanu, general Diaconu, și Eugen Cristescu, care spune că nu știe nimic, s'a luat măsura ca toți comuniștii prinși asupra actelor de sabotaj la fabricarea

brandturilor să fie imediat judecați. Cum pentru aceste fapte sunt pedepsiți cu moartea, execuția să se facă în fața lucrătorilor din fabrică. Execuția comuniștilor care aveau tipografia din str. Calimachi va fi și ea publică. Sigur poate nu toți acei care opuneau rezistență erau comuniști, pentru că rezistență au opus acei care muncesc cu brațul sau cu mintea, dar aceștia știau că în fruntea rezistenței erau comuniștii, stătea partidul comunist, motorul care mobiliza toate forțele în vederea scurtării suferințelor poporului român.

Dar Domnule Președinte și Onorat Tribunal, în timp ce aceștia făceau pregătiri și se înarmau pentru expediția lor de jafuri și crime, Statul Sovietic făcea toate sforțările și toate concesiunile pentru a împiedica ca România să intre într'un dezastru războinic alături de hoardele fasciste, alături de țelurile imperialiste ale hitlerismului. Statul Sovietic făcea toate sforțările pentru a cruța tineretul românesc, pentru a împiedica ca poporul român să sufere, pentru a face ca pe teritoriul României să nu se sape gropi comune și morminte și să nu existe curți marțiale.

Iată din arhiva acuzatului Mihai Antonescu, biblioraftul Nr. 1 din 19 Septemvrie 1940 scrisoarea personală a D-lui Grigore Gafencu, ministrul României la Moscova, către ministrul Afacerilor Străine:

„Teza italiană despre care v'am vorbit în raportul meu pare să se confirme. Sovietele sunt nemulțumite în urma conferinței dela Viena".

Poporul Sovietic era nemulțumit, era indignat de actul criminal pe care nemții l-au impus și cu care au fost de acord vârfurile reacționare din țara românească. Statul Sovietic era indignat pentru că Ardealul fusese lăsat pradă hoardelor fasciste-hortiste. Statul Sovietic era indignat pentru suferințele poporului român și suferințele popoarelor conlocuitoare din Ardealul cedat. (Acuzatorul public citește apoi rapoartele miniștrilor României acreditați la Berlin și Moscova, în care aceștia raportau bunele intenții ale Uniunei Sovietice față de România. Documentele au fost publicate în actul de acuzare).

Aceasta era intenția Uniunei Sovietice față de România nu aceia pe care criminalii din boxă o arătau prin propaganda lor, cu banii strânși din sudoarea poporului, că Uniunea Sovietică pregătește războiul împotriva României, atacul împotriva popoarelor libere.

Iată și răspunsul pe care îl dă ministrul de externe la propunerile de pace și de bună înțelegere de care era animat

poporul sovietic. (Acuzatorul public citeşte documentul prin care Mihai Antonescu respinge toate propunerile sovietice).

Iată Domnule Preşedinte şi Onorat Tribunal un document de o valoare istorică considerabilă care arată că în timp ce guvernul sovietic căuta pe toate căile să se apropie de România, atât pe plan economic cât şi politic, acest criminal dă dispoziţiuni agenţilor diplomatici străini să facă spionaj faţă de aceste bune intenţii, faţă de apropierea prietenească a Uniunei Sovietice şi să nu lase impresia că România ar devia dela politica ei faţă de Germania.

Pentru ca să dovedesc războiul de jaf pe care aceştia l-au dus şi crimele ce au fost comise pe teritoriul Basarabiei şi Bucovinei şi între Nistru şi Bug împotriva drepturilor internaţionale de purtarea războiului şi legilor umanităţii, iată ce spunea la 28 August 1942 Mihai Antonescu, cel căruia atunci când vorbeam de crimele pe care le-a comis i-a venit să râdă sfidând încăodată morţii care astăzi prin mine îl acuză, sfidând poporul român care cere să i se dea satisfacţie: „Războiul acesta ne costă până astăzi 220 miliarde lei... banii aceştia trebuie recuperaţi din teritoriile ocupate". Iată o dovadă a ceiace am spus mai înainte, adică a războiului de jaf şi de crimă. In Consiliul de Miniştri din 17 Aprilie 1942, la care ia parte întregul guvern — care de altfel a luat parte la toate Consiliile de Miniştri în care se hotărau crimele şi jafurile — acuzatul M. Antonescu spune: „Mai sunt încă vite în Transnistria şi am dat instrucţiuni D-lui Alexianu pentru tractoare, vite şi porci".

Iată crime de ordin intern, iată crime de ordin extern, iată crimele pentru care ei stau astăzi în faţa Dvs. şi care trebue să le aducă pedepse aspre.

In Consiliul de Miniştri din 17 Martie, acuzatul Antonescu spunea: „Să luaţi cât mai mult din Transnistria, dar fără acte, pentru ca să nu poată Rusii să scoată mâine documente, pe care să de aducă la masa verde. Şi nu numai Rusii, dar chiar dacă suntem victorioşi, aliaţii noştri pentru ca să se despăgubească şi ei ne vor pune la o contribuţie de război".

Deci: luaţi totul, dar fără acte. Exact cum face un spărgător de rând, un criminal odios, care face o crimă şi apoi caută să spele, să şteargă orice urmă pentru a nu fi descoperit. Exact cum face o bandă care fură colectiv, iar după ce au furat, caută să ascundă jaful pentru ca apoi să-şi fure căciula unul altuia.

Iată ce spunea martorul Adrian Maniu în declaraţia sa

dată în timpul cercetărilor acestor fapte: „D-na Goga mi-a cerut să examinez şi să apreciez ce piese din muzeul din Odesa urmează a fi evacuate. Am venit la Muzeu, împreună cu D-na Goga şi cu alţi funcţionari de specialitate ai Guvernământului şi am constatat că majoritatea pieselor n'au valoare de muzeu fiindcă sunt mai mult obiecte scumpe, dar fără nici o valoare artistică".

Se jefuiau muzeele! Se jefuiau covoarele artistice! Se jefuiau bisericile de obiectele sfinte, — biserici despre care propaganda criminală fascistă a Guvernului Antonescu spunea că sunt transformate în grajduri în Uniunea Sovietică. Propaganda prin broşuri, prin radio, prin presa fascistă, cumpărată din banii poporului, înfăţişa locaşurile sfinte ale poporului sovietic drept grajduri, drept magazine şi orice altceva afară de biserici.

Ca răspuns la toate intervenţiile făcute de către Anglia şi Statele Unite aceştia trimit o declaraţie de război şi spun: „Datorită faptului că România face parte din pactul tripartit, de drept ea se consideră în stare de răsboi cu Statele Unite şi cu Anglia".

Cu toată lumea!

Atunci se pune întrebarea: Ce anume a avut de suferit vreodată poporul român din partea poporului american? Ce a avut de suferit poporul român din partea poporului englez? Ce a avut de suferit poporul român din partea Uniunei Sovietice, pentru ca aceştia, la un moment dat, în numele poporului, erijaţi acolo unde nimeni nu i-a vrut şi nu i-a urmat, vorbind pe nedrept în numele poporului, să le declare război?

României îi trebuia război? României îi trebuia pace.

La 18 Decembrie 1941 un document spune: „Guvernul Regal Român are onoarea de a comunica guvernului Statelor-Unite ale Americei, în conformitate cu dispoziţiunile pactului tripartit şi în special în respectul obligaţiunilor solidarităţii prevăzute în acest pact, ca urmare la starea de răsboi dintre Statele Unite ale Americii pe de o parte şi Reichul German, Italia şi Japonia de altă parte, că se consideră el-însuşi în stare de răsboi cu Statele Unite ale Americii".

Eram deci aliaţi cu Japonia şi în acelaş timp declaram răsboi Statelor Unite. Iată politica care se făcea atunci, politică care ar merita să fie tradusă într'o scenă de teatru şi jucată în cele mai îndepărtate periferii ale Capitalei.

Domnule Preşedinte şi Onorat Tribunal, voi trece acum,

în desfășurarea acestui film, expus prin viu grai, al crimelor și atrocităților făcute, să arăt lipsa de umanitate care a stat la baza guvernării acuzaților din această boxă.

In Consiliul de Miniștri dela 24 Aprilie 1941, în urma unui raport pe care îl făcea Generalul D. Popescu, în legătură cu unele acțiuni de sabotaj, acuzatul Ion Antonescu spunea: „dau drumul mulțimei să-i masacreze; eu mă retrag în cetatea mea și după ce îi masacrează, pun iarăși ordine", iar la aceasta acuzatul General D. Popescu răspundea: „așa le-am spus și eu". Fără să vorbească unul cu altul mai înainte, amândoi gândeau la fel.

Care cetate? Despre ce fel de cetate vorbea acuzatul Ion Antonescu la acea vreme? Da drumul la mulțime! Se credea un Cezar într'un circ. Da drumul la lei, la leii lui, la legionarii lui care mai masacraseră odată pe cetățenii pașnici, numai din pofta de sânge și din dorința de a fi pe placul stăpânilor dela Berlin.

Iată ce spunea în Consiliul de Miniștri din 8 Iunie 1941 acuzatul Ion Antonescu: „Cu riscul de a nu fi înțeles de unii tradiționaliști, cari mai pot fi printre Dvs., eu sunt pentru emigrațiunea forțată a întregului element evreesc din Basarabia și Bucovina, care trebue asvârlit peste graniță. De asemeni sunt pentru emigrațiunea forțată a elementului ucrainian". Nu era vorba deci numai de elementul evreesc, ci era vorba de toate popoarele conlocuitoare din Basarabia și Bucovina.

Cu ce drept, în virtutea căror legi și căror drepturi dispuneau acești acuzați de viața acestor popoare? Cine i-a însărcinat pe ei în aceste drepturi și cine avea de beneficiat de pe urma acestor acțiuni criminale?

In Consiliul de Miniștri dela 6 Octombrie 1941, acuzatul Ion Antonescu spunea: „In ceeace privește pe evrei, am luat măsura ca să-i scot definitiv și total din aceste regiuni. Măsura este în curs. Mai am în Basarabia aproximativ 10.000 de evrei, care în câteva zile vor fi trecuți peste Nistru, iar dacă circumstanțele vor permite, vor fi trecuți dincolo de Urali".

Au existat vreodată pe harta țării românești munții Urali? Despre care Urali vorbeau acești criminali? Unde vroiau să ajungă și de ce trebuia această populație să fie trecută peste Urali? Nu le ajungea locul, nu le ajungea pământul? Și atunci îmi pun întrebarea: care era totuși rostul acestor emigrațiuni, care era rostul acestor crime pe care le preconizau și pe care le puneau imediat în practică?

In stenograma Consiliului de Miniștri dela 29 Iulie 1941, Mihai Antonescu spune: „Tot în legătură cu Basarabia și Bucovina, v'aș ruga să trimiteți pe cine aveți mai bun și mai aspru în poliție". Desigur că el considera că poliția e slabă și nu execută la timp ordinele date de Guvern. Lor le trebuia un călău, o slugă credincioasă și plecată, ca să facă execuțiile cât mai repede, pentruca planul să fie îndeplinit cât mai complect.

In același Consiliu de Miniștri, Amiralul Păiș spune: „Să instituim spânzurătoarea, fiindcă este mai vizibilă și mai impresionantă decât împușcarea", — la care acuzatul Mihai Antonescu răspunde: „Vă asigur că m'am gândit la acest lucru", — la altceva nu avea la ce să se gândească".

„Această măsură este românească și tradițională și vom recurge și la ea. Cred că dacă mergem pe principiul exemplarității pedepsei, trebue să ținem seama de tradiția aceasta. Fără îndoială că vom ajunge și la aceasta".

Intreb pe acuzatul Mihai Antonescu, dacă spânzurătoarea este o tradiție, dacă poporul român a făcut uz de acest mijloc macabru, dacă el nu era decât în capetele lor înfierbântate de fascism și hitlerism, în aplicarea cât mai complectă a concepției și liniei stăpânilor lor dela Berlin și de pretutindeni, unde existau curente fasciste?

Iată o altă stenogramă din 13 Noembrie 1941, unde acuzatul inginer Bușilă, pe atunci Ministru al Lucrărilor Publice — care chemase aici niște martori, cari să arate dacă el a făcut vreodată politică rasială s'au s'a gândit măcar la aceasta — spunea: „Au plecat jidanii din Iași?" Au plecat? Nu erau plecați; erau morți jidanii din Iași, erau în morminte, în gropile comune din cimitirele din Podul Iloaiei, din Tg. Frumos, de pretutindeni; nu plecaseră.

Spunea la un moment dat acuzatul Ion Antonescu: „Armata s'a luptat pe teritoriul Uniunii Sovietice cu elan și cu bărbăție". Minciună, minciună sfruntată, la adăpostul căreia vroiau să atenueze durerile și plânsetele acelora care n'au mai ajuns să-și vadă părinții și frații. Armata Română pe front n'a fost decât ordonanța armatei germane, armatei fasciste de cotropire și de jaf. Soldatul român pe front a avut de îndurat cele mai groaznice suferințe, de care o armată a avut parte vreodată. In timp ce hoardele germane erau plecate să jefuiască, țăranii și muncitorii cari compuneau armata română erau ținuți luni de zile, să moară de foame și de frig în transeele din prima linie, pentru o cauză care nu era a lor. Soldatul ro-

mân a fost înjosit de către soldatul neamț și disprețuit ca o ființă inferioară.

Acuzații din boxă n'au trădat numai poporul fără apărare dar au trădat și armata, au trădat și tradiția militară a armatei române, dându-i ordin să se lase comandată de către hitleriștii germani.

In 1943, când frontul din Caucaz se prăbușea vertiginos când armatele sovietice porniseră la un atac furibund pentru a-și recâștiga libertatea teritoriului și a popoarelor lor, pentru a goni hoardele de cotropitori depe pământurile lor, în armata română, sătulă de suferinți, se produc spărturi, soldații nu mai vor să lupte, ofițerii nu mai vor să meargă înainte, întrebându-se continuu pentru ce toate aceste sacrificii, pentru cine le facem noi?

Iată o scrisoare a lui Hitler către Antonescu, care poartă data de 31 Iulie 1941, în care după ce Hitler îi mulțumește pentru concursul larg și pentru respectarea tuturor hotărârilor luate în întrevederile dela Berlin, spune într'un pasagiu: „Așa cum l-am însărcinat pe dl. Ministru Killinger să vă comunice ca răspuns la scrisoarea Dvs., vă comunic și acum... „Care era răspunsul lui Antonescu?: „Voi merge până la capăt în acțiunea pornită în Răsărit. Deaceea nu pun nici un fel de condiție și nu discut cu nimic această colaborare militară..."

Nu pune nici o condiție, și nu discută cu nimic. Totul considerat german. Totul era în slujba Germaniei, a fascismului, nu mai erau condițiuni, nu mai erau discuțiuni.

Un alt capitol, care a dus la nenorocire. la durere, la jaf este capitolul românizării.

Aici acuzatul Dragoș voia neapărat să spună că a făcut o legiuire foarte bună pentru românizare. Bună pentru concepția ta, acuzat Dragoș, pentru ceeace ai gândit și cultivat, nu bună pentru poporul nostru, nu bună pentru istoria poporului nostru.

Românizarea a fost un nou sistem de jaf și de crimă făcute la adăpostul unor legi cu caracter rasial, fascist. Aceasta nu poate să sufere o desmințire. Pe lângă opera de secătuire a vieții țării în folosul nemțesc, guvernul Antonescu a luat o serie nesfârșită de măsuri de prigoană; atâtea legi rasiale și de românizare, atâtea legi de militarizare, atâtea legi prin care s'au luat măsuri împotriva muncitorilor cari ar fi vrut să-și reclame drepturile la existență. Toate acestea dovedesc

cât de adâncă a fost influența fascistă în timpul cât Ion Antonescu a condus țara și cât de hotărâți erau miniștrii lui, care i-au dat concursul pentru aservirea României, Germaniei hitleriste.

Acuzatul Dragoș spune mai departe într'o scrisoare către Mihai Antonescu: „Eu cred — și sunt convins că n'aș putea fi desmințit — că în Europa nu există o lege mai potrivită și mai unitară ca aceasta pe care am avut cinstea s'o întocmesc și care este menită să rezolve integral problema evreească".

Intrecuse în această materie chiar pe stăpânul lui dela Berlin, întrecuse în această materie de crime cele mai odioase instrumente ale S. S.-ului german, ale Gestapo-ului și ale tuturor bandelor care nu aveau alt rost decât asasinatul și jaful.

In ultimul Consiliu de Miniștri dela 23 August 1944, s'a făcut o declarație de către acuzatul din boxă Dumitru Popescu, care arată: Mareșalul Antonescu deschizând ședința spune: Astă noapte m'am gândit să blamez armata printr'un ordin de zi pe națiune, fiindcă armata refuză să mai lupte așa cum trebue împotriva Rușilor.

Să blamezi armata! Doar o blamaseși destul în cei patru ani când ai dus-o la pieire! Să arunci această pată rușinoasă asupra armatei țării!

Există depoziția generalului Arbore care spune: In acest consiliu mareșalul Antonescu a expus situația grea a frontului, a indicat măsurile ce urmează să se ia, anume retragerea treptată a armatei și stabilirea unei linii de rezistență în Oltenia, apoi peste munți până în munții Apuseni.

Iată ce voia să facă acuzatul Antonescu în ziua de 23 August, care dela ora 5 dim. s'a transformat în ziua istorică a poporului român, data când această bandă a fost pusă în imposibilitate de a mai acționa și de a-și continua nefasta ei politică.

Mai departe g-ralul Arbore spune: Imi aduc aminte că Mareșalul Antonescu care se întorsese depe front și-a arătat nemulțumirea că armata nu mai vrea să lupte împotriva forțelor sovietice și că s'a gândit să dea un ordin de zi pe națiune pentru blamarea armatei.

Da, nu mai vroia să lupte armata, pentru că a văzut că ați înșelat-o, ați mințit-o; nu mai vroia să lupte armata contra intereselor poporului român, pentru că ea în timpul încleștării depe front a putut să la contact cu soldații și cu ofițerii

ruși, a putut să vadă care este realitatea și al cui este acest război și atunci nu au mai voit să lupte soldații români contra intereselor patriei, contra poporului român, împotriva părinților lor. Dar voi continuați să dați ordin pentru a se opune rezistență pe nu știu câte luni, pentru ca zadarnic să mai cadă sute și mii de vieți, pentru ca zadarnic să se mai facă sacrificii atât din rândurile armatei cât și din rândurile populației civile depe urma bombardamentelor, prin urgia războiului. Sunteți vinovați de aceste crime, sunteți acoperiți din cap până în picioare de sânge. Oricât de mare ar fi apa n'ar putea să spele petele depe obrazul vostru, pete care s'au resfrânt și asupra țării și care prin condamnarea voastră vor trebui să fie șterse.

Și în această ordine de idei voi caracteriza o parte din acuzați pentru ca să se știe pentru ce sunt trimiși în judecată, deoarece din declarațiunile lor rezultă că ei nu știu nimic, că au aerul că ar ține aici locul altora și nu al lor înșuși. (Acuzatorul public arată crimele comise de acuzați individualizând rolul fiecăruia și măsura în care s'au achitat de sarcinile lor de slugi credincioase ale lui Hitler. Acuzatorul public se oprește în deosebi asupra vinovăției următorilor acuzați: Ion Antonescu, Mihai Antonescu, Horia Sima, C. Pantazi, Mihai Sturza, Gheorghe Alexianu, Eugen Cristescu și Radu Lecca).

Domnule Președinte și Onorat Tribunal, în rezumat — față de expunerea pe care am făcut-o și în care am arătat și din punct de vedere juridic de ce fapte se fac vinovați acuzații și pentru ce sunt trimiși în fața Dvs., poporul român așteaptă dela Dvs. aplicarea sancțiunilor care vor trebui să șteargă de pe obrazul acestei țări pata rușinoasă și sângeroasă aruncată de acuzații de față. Poporul român știe odată pentru totdeauna că cei care au adus nenorocire și au exterminat prin politica lor tineretul acestei țări, care au trimis tineretul și femeile în Germania, acei care au furat și au dus politica bunului plac, poporul român vrea să știe că aceștia și-au primit sancțiunea. Istoria poporului român trebue să se spele de acest regim, istoria poporului român trebue să fie curată, poporul român nu poate să trăiască cu pata pe care aceștia i-au aruncat-o pe obraz. Aceștia sunt profitori și criminali. Nu e mai puțin adevărat că și celelalte cercuri reacționare din țara noastră își au vina lor. Fără concursul acestor vârfuri reacționare, dușmani de moarte ai democrației și intereselor ro-

mânești, aceștia s'ar fi prăbușit. Interesele de clică au dus la acest dezastru. De aceia poporul ne-a însărcinat să-i judecăm și să-i sancționăm pe criminalii de război.

Deci pentru aceste crime expuse aici, față de ororile pe care le-am arătat, de crima de înaltă trădare a guvernului criminalului Antonescu, față de toate durerile pricinuite acestui popor și de toată jalea din timpul celor 4 ani de neagră dictatură a guvernării lor, în numele poporului, în numele dreptății și umanității, cer aplicarea pedepsei cu moartea pentru aceia pe care i-am caracterizat.

(Sala aplaudă prelungit, strigăte de bravo. Președintele suspendă ședința).

RECHIZITORIUL

ACUZATORULUI PUBLIC PROCUROR GENERAL DOBRIAN

Domnule Preşedinte,

Onorat Tribunal al Poporului,

Vi s'a făcut o amplă şi documentată expunere cu privire la politica dictatorială a lui Ion Antonescu, prin care el şi guvernul său, trădând interesele neamului, subjugaseră Germaniei în totul ţara noastră, punându-i la dispoziţie oştirea şi toate avuţiile ei în războiul criminal pe care Hitler îl deslănţuise, călăuzit de ideea imperialismului german. Continuând firul acestei expuneri vă voiu vorbi despre politica economică a lui Ion Antonescu şi a guvernului său. Această politică economică se integrează în tonul politicei hitleriste, căreia acest guvern se infeudase pentru a servi interesele Germaniei. Prin această politică economică ţara ar fi fost împinsă în prăpastie, dacă nu ar fi intervenit cunoscutele evenimente dela 23 August 1944.

Situaţia economică, în care guvernul Antonescu a lăsat ţara este atât de grea, încât consecinţele le suferim şi azi şi le vom mai suferi.

Politica de cucerire a lui Hitler bazându-se pe ideea imperiarismului german, cu substrat exclusiv economic, este dela sine înţeles că prin antrenarea României în războiul contra Uniunii Sovietice, el n'a urmărit decât subjugarea economică a ţării noastre, pe care Ion Antonescu i-a oferit-o gratuit. De aceea, trupelor nemţeşti care intrau în ţară la 12 Oct. 1940 la

chemarea lui Ion Antonescu, le urmau o altă armată: aceea a financiarilor şi economiştilor germani, a marilor potentaţi ai industriei şi comerţului german. Veneau ei să organizeze finanţele şi economia ţării româneşti ? Nu ! Ei veneau să organizeze dirijarea şi scurgerea tuturor bogăţiilor ţării către Germania.

Plecau astfel din România trenuri întregi şi şlepuri încărcate cu petrol, cereale, leguminoase, seminţe de tot felul, lemn. lână, vite, piei şi tot felul de materii prime, încât poporul român rămânea flămând şi gol, ba lipsit încă până şi de lumină în lungile nopţi de iarnă. Intr'un cuvânt ,Hitler a reuşit să înfăptuiască ceeace germanii au vrut să realizeze prin pacea dela Bucureşti în 1918, când în afară de ciuntirea graniţelor noastre, ei hotărau : suprimarea totală a industriei româneşti, pentru ca noi, rămânând un stat exclusiv agricol, să fim complectamente tributarii industriei germane; control asupra întregii activităţi economice; terenurile petrolifere să fie cedate în intregime unei societăţi germane cu drept exclusiv de a le exploata iar consumul intern să fie controlat de nemţi. Ei preluau porturile noastre dunărene, instituiau un tarif vamal special în favoarea Germaniei şi un monopol al exporturilor. Toate acestea Hitler a reuşit să le realizeze datorită slugărniciei şi dărniciei lui Ion Antonescu şi guvernului său. Ion Antonescu este acela care, sprijinit de întreaga clică reacţionară, a pregătit dezastrul economic al ţării.

Primul act al politicei criminale a lui Ion Antonescu şi guvernului său de trădare a intreselor naţionale, în vederea pregătirii războiului contra Uniunii Sovietice, a fost acela al finanţării pretinsei misiuni germane, pe care o adusese în ţară cum şi a trupelor germane ce i-au urmat în vederea agresiunii din Balcani şi apoi împotriva Uniunii Sovietice. Aducând aceste trupe germane în ţară Ion Antonescu şi-a luat obligaţiunea de a le întreţine. La cererea lui Hitler, guvernul Antonescu s'a obligat să plătească suma de 100 milioane lei lunar, adică 1.2oo.ooo.ooo lei anual. Ministerul de Finanţe a plătit însă zeci de miliarde, deoarece germanii conform unui sistem al lor, pe care l-au folosit în toate acordurile economice încheiate ulterior, au cerut majorarea acestei subvenţii, ajungând să pretindă după cum o mărturiseşte Mihai Antonescu în şedinţa consiliului de miniştri din 20 Aprilie 1944, nici mai mult nici mai puţin, decât 11 miliarde lei lunar, ceeace revenea la de 10 ori mai mult pe lună decât pretinseseră la început pe timp de

un an întreg. Pentru finanțarea acestor trupe Ministerul Finanțelor a cheltuit circa 67 miliarde lei, ceeace la valoarea de astăzi se ridică la câteva mii de miliarde, iar Banca Națională, care făcea aceste plăți, s'a văzut nevoită să mărească emisiunea cu 20 miliarde peste plafonul normal. Prin finanțarea trupelor germane cu circa 67 miliarde lei, prin crearea unei datorii flotante de aproape 300 miliarde lei, întreg edificiul financiar al României s'a sdruncinat și dezorganizat iar porțile inflației au fost larg deschise.

Menționăm aci și notele stenograme ale ședințelor consiliilor de miniștri din 6 Noembrie 1942, în care Mihai Antonescu recunoaște că primindu-se pe teritoriul nostru aproape 500 mii oameni, aceasta a însemnat pentru țară o servitute de a pune la dispoziția nemților mijloacele financiare pentru aprovizionări.

O altă stenogramă din 9 Noembrie 1942, arată că Mihai Antonescu, vorbind despre finanțarea trupelor germane din România, reproduce în totul raportul său din 26 Noembrie 1941 adresat lui Hitler. Menționăm și raportul Ministerului de Finanțe din 15 Septembrie 1941, pag. 5-a din care rezultă că dela venirea trupelor germane în țară și până la 15 Septembrie 1941, acestea au fost finanțate cu o sumă de 34.361 milioane lei, cum și memorandum-ul din 9 Ianuarie 1943, pag. 6-a, în care se reeditează conținutul memorandumului mai sus menționat.

Al doilea act al guvernului Antonescu de trădare a intereselor naționale, este acela al aservirii totale a economiei țării față de Germania, prin acceptarea și instituirea unui monopol al exportului ca un drept exclusiv pentru Germania. Acest monopol privea aproape întreg exportul nostru, dar dintre cele mai importante avuții ale țării al căror export fusese monopolizat de germani, cerealele și petrolul stau în loc de frunte. Pentru a satisface cererile germane, guvernul Antonescu a făcut un plan de adaptare a culturii agricole pentru cerințele pieții germane, extinzând suprafețe cultivate cu plante oleaginoase și zarzavaturi în folosul exclusiv al Germaniei. Astfel pentru plante oleaginoase s'a ajuns la 360 de mii ha., după cum rezultă din comunicarea făcută de Nicolae Mareș în ședința consiliului de miniștri din 9 Ianuarie 1941. Prin acordul din 1940, semnat la Berlin de Vasile Dimitriuc și Clodius, România se obliga să cedeze Germaniei aproape toate produsele, în special cele agricole, astfel că in urma unui acord și diferite alte convenții, întreg exportul de cereale și plante oleaginoase a

mers în Germania. Pentru satisfacerea cerințelor Germaniei, după cum rezultă din comunicarea făcută de Ion Antonescu în consiliul de miniștri dela 4 Februarie 1942, s'a cedat Germaniei întreaga cantitate de orez din Dobrogea și județul Brăila. Pentru asigurarea exportului exclusiv de plante oleaginoase, s'a acordat un adevărat monopol societății „Solagra" aflată sub control german, singura autorizată să cumpere de pe piața internă și să exporte semințele oleaginoase. In afară de soc. „Solagra", au mai luat ființă și alte diferite societăți germane sau sub control german, cărora li s'a dat monopolul de colectare și export pentru cereale, leguminoase, semințe și furaje, dintre care citâm: **„Cerealcomerț", „Sudostropa", I. M. C. „Rizeria Română" apoi „Horticola", Comagran", „Prodag", „Deruvex", „Hanserex", „Dunarex", „Agromex", „Danugran" și „Mueller Cereal-Export".**

O pagubă însemnată pentru economia țării românești rezultă din faptul că cerealele noastre erau vândute Germaniei la prețuri fixe, în timp ce din Germania se aduceau mărfuri la prețul pieței germane. Prin mărirea cursului mărcii germane dela 40 la 60 lei aceste mărfuri erau cumpărate cu mult mai scump. O altă pagubă însemnată rezultă din faptul că România ne mai putând face export și în alte țări, pierdea diferența dintre prețul pe care-l plătea Germania și acela pe care le-ar fi plătit alte țări. In plus pierdea devize forte pe care România ar fi putut să le obțină, cum și taxele vamale care în exportul pentru Germania intrau în clearingul româno-german și care au rămas neplătite.

România și-a respectat în totul obligațiunile luate, în timp ce importul mărfurilor din Germania, echivalentul acestor produse, scădea tot mai mult. După cum rezultă din raportul Ministerului Economiei Naționale, exportul de cereale s'a ridicat dela 59,7% în 1940 la 77,9% în primele șase luni ale anului 1941, exportându-se în Germania dela 1 Octombrie 1940 până la 30 Septembrie 1941, 770.000 tone cereale în valoare de 4 miliarde 272.079.000 lei, iar semințe de plante 96.823 tone în valoare de 1.327,522.000 lei, însumând o valoare totală de peste cinci miliarde și jumătate lei. In plus s'au exportat semințe pentru care nu fuseseră fixate contingente, în valoare de 242 milioane 846.730 lei.

Din acelaș raport al Ministerului Economiei Naționale mai rezultă că diferența dintre prețurile produselor agricole vândute în Germania dela 1 Octombrie 1940 la 1 Septembrie 1941

și prețurile pe care România ar fi putut să le obțină în Suedia sau Elveția este de 768.433.201 lei.

La întregul export românesc de produse agricole efectuat în același interval, numai din diferența prețurilor vânzărilor neoficiale interne (pentru armatele germane din România) sau a acelora la care ar fi putut să se valorifice produsele agricole în țări cu devize libere și prețurile cu care aceste produse au fost vândute Germaniei, rezultă pentru economia națională o pagubă de aproximativ 10 miliarde 800 milioane lei.

Dar în afară de cereale și alte produse agricole, s'a mai exportat în Germania și s'a vândut pentru consumul pe loc al trupelor germane 90% din contigentele de animale, adică 15000 boi, 30.000 de porci, 1000 cai și 5000 de oi, în timp ce în România și la București, nu s'a putut da carne populației decât odată pe lună și atunci în cantități minimale.

Cu toată lipsa de piei pentru fabricarea încălțămintei și cu toate că în România nu exista disponibil, s'au predat în cursul anului 1941 Germaniei 7500 piei de bovine. Trebue remarcat că toate aceste cantități s'au predat numai dela 1 Octombrie 1940 până la 1 Septembrie 1941. Cum până în prezent nu s'a putut întocmi o statistică a livrărilor acestor produse pentru exportul în Germania și pentru întreținerea trupelor germane din România, se înțelege că până la izgonirea germanilor din țară aceste cantități se ridică la cifre enorme.

EXPORTUL DE PETROL. In 1939 a intervenit un acord între Germania și România pentru un schimb de petrol contra armament, sub denumirea de „Oelpakt", care nu avantaja Germania numai în ceeace privește preferința la livrările de petrol față de alte țări. După instaurarea regimului Antonescu cea dintâi grijă a Germaniei a fost să sporească atât creșterea volumului de petrol exportat cât și îngreunarea modalităților de plată, ceeace a cauzat imense pagube țării românești. Se convenise la început ca schimbul de petrol contra armament și lichidarea acestui cont special să se facă printr'o compensare directă și reciprocă între aceste două materii, fixându-se la amândouă prețurile de înainte de războiu cu un mic spor la prețul petrolului, fiindcă se aducea din apropiere și astfel transporturile erau asigurate, Germania luându-și obligațiunea ca livrările de materiale de războiu să se facă în așa măsură, încât ele să acopere livrările de petrol. Prin modificări succesive aduse acestui acord lichidarea celor două conturi—export de petrol și import de armament — este scoasă din sistemul com-

pensării directe și reciproce și trece în clearingul româno-german, ceeace dă posibilitatea Germaniei să trimită cu totul alte mărfuri în locul armamentului, în cea mai mare parte lipsite de orice importanță pentru economia țării românești.

Exportul de petrol se face de data aceasta fără nici un fel de control și în cantități tot mai mari, ceeace guvernul Ion Antonescu admitea în vederea obținerei armamentului.

Crima guvernului Antonescu constă în primul rând în aceea că în locul celei mai importante avuții a țării ei acceptau să primească material fără importanță, care servea nu pății, ci războiului. Dar acest război era războiul lui Hitler, pentru ca să distrugă omenirea. Germania având ea însăși nevoie de armament pentru războiul ce-l ducea, reduce tot mai mult cantitățile de material de răboi cerut de guvernul Antonescu și în locul acestui material trimite alte mărfuri fără importanță ca: ceasornice, rechaud-uri, fiare electrice de călcat, din care și azi se mai găsesc pe piață, articole de librărie și diferite alte mărunțișuri.

Pagubele rezultate din diferența dintre prețul petrolului și prețul mărfurilor trimise de Germania nu pot fi nici măcar calculate. Aceste mărfuri rămânând necumpărate, moneda nu putea fi absorbită de piață, încât Banca Națională trebuia să facă noi emisiuni, pentru ca guvernul Antonescu să poată finanța exportul de petrol pentru Germania. Cu toată această situație, guvernul Antonescu, la cererea nemților, a luat totuși măsuri de a intensifica exploatarea petrolului până la secătuirea acestui isvor de bogăție națională. In scrisoarea lui Clodius din 17 Februarie 1942 adresată Comisiei guvernamentale române — scrisoare care se află la dosarul acuzatului Marinescu fila 207 — el cere guvernului român o nouă lege a minelor, pentru sporirea producției de petrol, care să fie pusă în aplicare imediat. Cererea lui Clodius este satisfăcută imediat de Marinescu, care a alcătuit legea petrolului din 17 Iulie 1942 pentru exploatarea structurilor petrolifere până la epuizare.

Dar exploatarea începe să se facă într'un mod sălbatic: nemții pătrund în societățile petrolifere, controlează și reduc consumul intern, producția și exportul petrolului pentru Bulgaria, Elveția, Suedia. Ei monopolizează petrolul, tot petrolul românesc merge în Germania, iar România suferă pierderi enorme: prețul scăzut al petrolului, diferențele de preț față de alte țări, taxele vamale, valoarea petrolului în întregime care a rămas neachitat de germani.

Guvernul Antonescu a mers cu dărnicia sa până acolo, încât a dat nemţilor până şi rezerva de benzină a aviaţiei româneşti, în cantitate de 14,350 tone, aşa după cum s'a convenit prin protocolul din 27 Iulie 1942, referitor la producţia şi repartizarea benzinei de aviaţie. Acest protocol e semnat de Ion Marinescu. Prin acelaş protocol se recunoaşte că producţia maximă de benzină românească pentru aviaţie este de circa 8 mii tone, din care se repartizează pentru aviaţia germană 5.650 tone, iar pentru aviaţia română 2.350 tone.

Germanii merg cu pretenţiunile lor până acolo încât prin protocolul din 11 Ianuarie 1943 (fila 165, dosar vol. 37) semnat de Clodius şi Mihai Antonescu, cer şi obţin ca guvernul Antonescu să îngrijească prin măsuri administrative şi la nevoie chiar prin legi, ca exportul de produse petrolifere spre Germania şi Italia să fie sporit la 4 milioane tone în cursul anului 1943, prin restrângerea consumului intern şi prin sporirea producţiei.

Este de remarcat exportul de produse petrolifere din anul 1943, când din totalul exportului de 2.787.617 tone produse petrolifere s'a exportat numai Germaniei 2.217.546 tone, la care adunându-se cele 348.251 tone exportate Italiei, rezultă că în acest an s'a exportat pentru maşina de război nazi-fascistă 2.567.747 tone produse petrolifere. Deci, aproape întregul export de petrol mergea în Germania.

La exportul de cereale şi petrol trebueşte însă adăugat şi exportul de materii prime ca: pirită, marmoră, minereuri de fier, calc natural şi diverse alte materii şi mărfuri.

Continuând seria actelor de trădare a intereselor naţionale guvernul Antonescu a acceptat penetraţiunea germanilor în diferite societăţi industriale, petrolifere, comerciale, instituţii bancare şi altele, ba chiar le-a permis să-şi constitue pe acelea ale lor proprii, dându-le astfel posibilitatea să deţină monopolul exportului şi să controleze întreaga noastră activitate economică.

Aceste societăţi se constituiau cu un capital neînsemnat în raport cu volumul afacerilor ce întreprindeau, dar şi acest capital, ca şi acela cu care nemţii veneau în participaţie la societăţile româneşti, nu era adus din Germania, ci provenea fie din rezervele de lei interni, pe care le-au obţinut în special pentru finanţarea trupelor germane, fie din angajamente de a aduce materii prime pentru funcţionarea întreprinderilor, pe care le calculau în cota-parte.

Multe din aceste societăţi funcţionau prin creditele largi ce li se acordau de Banca Naţională, Banca Românească şi prin diferite alte instituţii bancare şi societăţi, între care C. A. F. A., cum şi prin chiar bănci cu capital aproape în întregime nemţesc, cum erau „Banca Comercială Română" şi „Banca de Credit din Praga", sucursala.

Din tabloul comunicat de C. A. S .B. I. — dar şi acesta incomplect — rezultă că numărul acestor societăţi şi întreprinderi se ridică la 325 firme, dintre care: 20 instituţii bancare 10 societăţi cooperative, 159 intreprinderi comerciale şi 163 întreprinderi industriale. Dintre aceste firme au primit credite dela Banca Naţională un număr de 52 societăţi, restul primind credite dela alte instituţii bancare.

Ţinem să arătăm că societăţilor germane, cărora li se dădea dreptul exlusiv de colectare şi comerţ cu produse agricole şi despre care am vorbit la capitolul exportului cerealelor, ca „Agromex" „Cerealcomerţ" „Prodag" „Rizeria Română" şi „Müller-Cereal Export", li s'au acordat asemenea credite de Banca Naţională. Deasemeni, tot Banca Naţională a acordat credite şi societăţilor petrolifere, în care nemţii erau interesaţi şi anume: *„Colombia"*, *„Concordia"*, *„Petrol-Blok"*, *„Sarpetrol"* *„Kontinental Oel"* şi *„I. R. D. P."*.

Credite mari dela Banca Naţională a primit în special societatea *„Rogifer"*, ale cărei angajamente la B. N. R. la data de 5 Septembrie 1944 erau de 3.111.383.092 lei.

Această societate a avut o durată efemeră. Germania urmărea prin ea acapararea industriei grele a ţării. In acest scop, prin concernul „Herman Göring Werke", în baza contractului din 13 Februarie 1941, s'a încheiat convenţia II cu guvernul Antonescu, pentru fondarea societăţii „Rogifer" în vederea organizării industriei româneşti în cadrul protocolului din 4 Decembrie 1940 referitor la refacerea economică a României.

Societatea „Rogifer" a luat fiinţă prin D. L. nr. 1633 publicat în „Monitorul Oficial" din 2 Iunie 1941, având ca asociaţi Statul Român şi Uzinele „Hermann Göring Werke", cu un capital social de 150 milioane, în participare egală. Scopul societăţii era arendarea şi exploatarea clădirilor, maşinilor şi instalaţiunilor întreprinderilor „N. Malaxa", expropriate de Statul Român în baza D. L. 370 din 18 Februarie 1941, alcătuit tocmai în acest scop.

Prin contractul încheiat la 7 Octombrie 1941, întreprinderile „Malaxa" sunt arendate societăţii „Rogifer". In baza

acestui contract și a scrisorii-anexă la contract, cu data de 26 Septembrie 1941, societatea „Hermann Göring Werke" se obligă să pună la dispoziția industriei românești anumite cantități de cocs și minereuri, aceeași societate fiind obligată prin contract să dea și concursul technic. Societatea „Hermann Göring Werke" nu și-a îndeplinit niciuna din aceste obligațiuni, totuși, noua societate „Rogifer" a funcționat până la consumarea stocurilor proprii ale întreprinderilor „Malaxa" care fuseseră preluate de către „Rogifer".

Aportul arătat în contract, pe care nemții se obligaseră a-l aduce, nu a fost însă adus, astfel că fără nici un fel de contribuție această societate germană a realizat beneficii din prelucrarea materialului românesc și livrările făcute de „Rogifer".

Pentru ca societatea „Rogifer" să poată funcționa ea a fost finanțată de Banca Națională. Ea a funcționat până la data de 13 Februarie 1943, când în urma unei convenții între Statul Român și grupul „Hermann Göring Werke", acțiunile acestui grup sunt vândute Statului Român, astfel că dela această dată Statul român rămâne singurul acționar al Rogiferului. Grupul „Hermann Göring Werke" a abandonat Rogiferul deoarece acesta nu mai prezenta nici un interes pentru el din cauză că stocurile de materii prime preluate dela Malaxa se epuizaseră, iar nemții care n'au avut intenția să aducă materiile prime necesare, au lăsat întreprinderile în seama Statului Român. Guvernul Antonescu în loc de a cere reparațiuni, a cumpărat cu bani grei partea socială a grupului H. G. W., care însă nu reprezenta nimic, încât acest grup realizează încă un beneficiu. Statul își cumpăra astfel proprii săi bani.

TRANSPORTURILE PUSE IN SERVICIUL GERMANIEI

Pentru ca opera de predare a intereselor economice naționale să fie complectă, guvernul Antonescu care rămânea credincios în slujba lui Hitler, a pus la dispoziția Germaniei și căile de comunicație, efectuând nenumărate transporturi germane cu reduceri de tarif, cum și diferite lucrări de complectare de linii și instalații de cale ferată, care se efectuau după un program aproape exclusiv după cerințele comandamentului german, spre a servi exclusiv acestuia.

Prin punerea la dispoziție a rețelei C. F. R. pentru transporturile militare germane, întreg serviciul de transport intern este dezorganizat, căci numai dela venirea în țară a germanilor

și până la sfârșitul anului 1941, C. F. R.-ul a transportat un număr de 22 mii de garnituri militare germane (vezi memorandul din 11 Februarie 1942, fila 2).

Pentru transportul trupelor germane și pentru acela al militarilor izolați, cum și pentru transportul petrolului în Germania, s'a admis un tarif redus.

Prin acordarea acestei reduceri, calea ferată a suferit o pagubă de 37.689.585.060 lei pentru efectuarea trasporturilor de oameni, mărfuri, bagaje, mesagerii și păcură în contul trupelor germane din România, pe intervalul dela 1 Septembrie 1940 la 23 August 1944, iar pentru transportul de alte mărfuri pe aceeași perioadă, calea feartă pierde alte 10 miliarde 531.201.572 lei. Dar germanii nu au achitat în întregime nici măcar acest tarif redus, din care cauză calea ferată a suferit o altă pierdere de 5.463.504.120 lei.

In total calea ferată suferă numai de pe urma transporturilor efectuate pentru germani, în afară de distrugeri. o pierdere care se ridică la impresionanta sumă de 53 miliarde 684.090.572 lei.

Pagubele suferite de poporul român nu sunt numai acelea rezultate din politica de trădare a intereselor naționale, politică urmată de acuzații care au făcut parte din guvernul Antonescu, dar și cele suferite ca rezultat și consecință directă a purtării războiului.

Din cauza operațiunilor militare poporul român a trebuit să sufere, pe lângă pierderile de vieți omenești și pierderi în materiale. Aceste pierderi, după cum sunt arătate de Marele Stat Major, la valoarea de atunci, se ridică la suma de lei 145.088,673.218 lei. în afară de muniținile folosite și subzistență care nu pot fi calculate. Pierderile prevăzute în această cifră se referă la armament, harnașamente, mijloace de transport hipo, material transmisiuni, material geniu, material intendență, materiale apărare contra gazelor, material sanitar și autovehicule.

Această valoare însă, raportată la valuta de azi, cu greu ar fi exprimată în cifre.

De pe urma bombardamentelor România a avut de suferit alte pagube și anume :

După date provizorii comunicate de Institutul Central de Statistică au fost lovite un număr de 26.760 clădiri, fără a li se arăta valoarea.

Căile ferate, pe lângă pagubele ce le-au suferit prin

transporturile efectuate pentru trupele germane, despre care am amintit mai înainte, au mai avut de suferit de pe urma bombardamentelor pierderi care se ridică la 100.578.150.000 lei, prin distrugeri de clădiri, linii, locomotive, vagoane, poduri, instalații P. T. T., conducte, diverse materiale, inventar, instalații.

Dar, în afară de aceste pagube, C. F. R.-ul a mai suferit pagube cu ocazia retragerii armatelor germane, prin distrugeri de poduri, material rulant, și instalații care au fost dinamitate, sustrageri de materiale, etc., care se evaluează la suma de 37.480.000.000 lei.

Aci nu intră pagubele datorite războiului din zone operative ale frontului, care nu sunt încă cunoscute cu certitudine și nici evaluate.

Adunate toate pagubele cauzate C. F. R.-ului prin distrugerile ce am arătat, cum și prin cele suferite în urma transporturilor efectuate pentru trupele germane, rezultă că C. F. R.-ul a avut de suportat de pe urma războiului criminal a lui Ion Antonescu, pagube ce trec peste 200 miliarde lei (adică 20.000 miliarde la valoarea actuală).

In total pagubele suferite de industriile petrolifere de pe urma bombardamentelor se cifrează la suma de Lei 29 miliarde 565.900.000 (la valoarea de azi peste 3.000 de miliarde).

Alături de industria petroliferă, guvernul Antonescu a mai pus la dispoziția nemților și industria noastră siderurgică, „Reșița", „Malaxa", „Șantierele Navale Galați", cum și alte diferite fabrici, care au lucrat până la epuizarea stocurilor lor proprii, căci nemții nu le mai aprovizionau nici cu materii prime și nici cu cărbunii necesari după cum se obligaseră, comunicând lui Mihai Antonescu că Germania se găsește în imposibilitate de a livra aceste materii.

JAFURILE DIN U. R. S. S.

Jefuind țara de bogățiile ei pentru a le pune la dispoziția germanilor, Ion Antonescu și guvernul său, adoptând în totul politica de jaf a lui Hitler, au considerat de a lor datorie să jefuiască teritoriile din Rusia Sovietică, pe care pătrunseseră vremelnic în urma războiului dus contra acestei țări.

In vol. 36, filele 11-25 se găsește un tablou întocmit de subcomisiunea pentru aplicarea art. 12 din convenția de armistițiu, în care sunt prevăzute toate bunurile jefuite din U.R.S.S. Din acest tablou rezultă că s'au ridicat în cantități enorme, greu de calculat și greu da evaluat, diferite bunuri ca: instalațiuni de forță, cazane cu aburi, strunguri pentru tăiat metale, instalații și unelte de fierărie, instalații de pompe și compresoare, instalații pentru ridicat, instalații de transport, autovehicule și tractoare, instalații pentru construcții, instalații electrice și autogene, metale feroase, metale neferoase, cabluri și sârmă electrică, instrumente de măsurat, rezervoare, instalații de incendii, articole de cauciuc și asbest, produse textile, piei și fabricate de piele, chimicale, mașini diferite, alte materiale, mașini agricole și inventar agricol, vehicule de tracțiune animală, animale, cereale, alimente și diferite alte materiale, între care și material sanitar.

Dacă în ceeace privește unele din aceste bunuri ar putea fi discuție dacă constitue sau nu capturi de război, în ceeace privește altele, nu mai poate fi nici o discuție.

Ce capturi de război pot fi considerate oglinzile, covoarele, goblinurile, prețurile, samovarele, mașinile de cusut, pianele, patefoanele, tablourile, obiectele de artă, icoanele, vestmintele bisericești și tot felul de alte obiecte, din care n'am enumerat decât o cantitate neînsemnată ?

Jaful s'a făcut însă, după cum a voit și a dispus Ion Antonescu și Mihai Antonescu, iar Alexianu se conforma în totul ordinelor transmise de Dobre. sub controlul și supravegherea directă a acestuia. Alexianu lua totul și trimitea totul. Dar lua și pentru el, și trimitea și lui Mihai Antonescu covoare și diferite obiecte de artă.

„Să luăm cât mai mult din Transnistria, dar fără acte, pentru ca mâine rușii să nu poată scoate documente pe care să le aducă la masa verde" — spune Ion Antonescu în ședința Consiliului din 17. III. 1943.

Acestea sunt principalele acte, prin care Ion Antonescu și miniștrii săi, trădând interesele poporului român, au aservit Germaniei întreaga economie a țării și au participat la războiul criminal a lui Hitler, prin care acesta urmărea subjugarea economică și politică a Europei în „noua ordine socială" pe care voia să o realizeze în interesul Germaniei hitleriste. (Acuzatorul public arată apoi rolul fiecăruia dintre acuzații: Ion Antonescu, Mihai Antonescu , Ion Marinescu, Gheorghe Dobre, Vasile Dimitriuc, Constantin Bușilă, Nicolae Mareș, Constantin Papanace, Ian Protopopescu și Corneliu Georgecu, cerând pentru toți aceștia pedeapsa maximă: condamnarea la moarte).

RECHIZITORIUL

ACUZATORULUI PUBLIC-ŞEF VASILE STOICAN

Şedinţa se deschide la orele 18.

— Se prezintă la şedinţă o delegaţie a invalizilor de război precum şi o delegaţie a paraliticilor din lagărul Vapniarka, care prezintă o moţiune.

Un delegat citeşte moţiunea.

PREŞEDINTELE: Tribunalul ia act de moţiunea invalizilor de război.

— Un delegat din partea paraliticilor din lagărul Vapniarka citeşte o moţiune de care Tribunalul deasemenea ia act.

PREŞEDINTELE: D-l Acuzator Public-Şef Stoican Vasile are cuvântul în desvoltarea rechizitoriului.

D. ACUZATOR PUBLIC ŞEF STOICAN: D-le Preşedinte şi Onorat Tribunal al Poporului, să-mi daţi voe, înainte de a începe expunerea mea, să-mi exprim emoţia pe care o simt faţă de cele petrecute aici. Imi voiu implora slabele mele puteri pentru a se înzeci, spre a putea face rechizitoriul acestor acuzaţi. Pentrucă adevăratul rechizitoriu este făcut de aceste victime ale criminalilor pe care-i judecaţi Dvs. aici; pentrucă rechizitoriul cel mai mare şi mai puternic este rechizitoriul care porneşte din toate colţurile acestei ţări, în care aceşti criminali au introdus suferinţa; rechizitoriul cel mai puternic contra acestor acuzaţi este făcut de umbrele morţilor cari plutesc în această sală, a zecilor de mii de morţi cari s'au prefăcut în praf şi care nu au avut nici măcar mormânt pe întinsul teritoriului Uniunii Sovietice; pentru că rechizitoriul cel mai puternic stă în tremuratul acestor invalizi paralitici pe care i-aţi văzut aici în faţa domniilor voastre, pentru că rechizitoriul

cel mai puternic stă în suferinţa mută a zecilor de mii de văduve şi orfani de război rămaşi depe urma crimelor săvârşite de aceşti criminali.

Eu aici mă voiu mărgini a face numai o apărare a lor, o apărare a suferinţei lor, o apărare a amintirii celor morţi fără altă vină decât de a fi fost oameni. Eu am de expus aici astăzi capătul de acuzare care mi-a revenit, a unei singure crime, dar cea mai mare crimă pe care am denumit-o şi noi şi toate popoarele civilizate, crima contra umanităţii, crimă care a fost săvârşită asupra oamenilor care nu aveau altă vină decât de a se fi născut oameni şi de a fi victimele propriilor lor semeni.

Onorat Tribunal al Poporului, vă numesc aşa pentrucă Dvs. sunteţi poporul. Am auzit în şedinţă vorbindu-se cu cinism, cu mare cinism, de popor, de poporul pe care această bancă a acuzaţilor pretinde că l-ar fi avut în spatele lor. Vă voiu arăta imediat cine era poporul care stătea în spatele acestor criminali de război.

Poporul sunteţi Dvs., poporul este acest plugar care reprezintă massele imense ale plugărimii de pe tot întinsul ţării, care munceşte zi de zi pentru propăşirea ţării acesteia, şi care a fost trimis într'un război criminal.

Poporul este acest muncitor care în cursul dictaturii, sub teroarea dictaturii, a umplut temniţele şi lagărele şi a fost pus să muncaască pentru războiul hitlerist.

Poporul este această reprezentantă a femeilor din ţara românească, reprezentanta soţiilor şi mamelor tuturor celor cari au murit pentru cauza lui Hitler, în deportări, cari au murit schingiuiţi sub diferite sisteme criminale.

Poporul sunt intelectualii de acolo, profesori universitari şi avocaţi, cari au suferit alături de celelalte categorii sociale sub această dictatură.

Iată poporul. Acesta este adevăratul popor, nu poporul de care vorbiţi voi din boxă. Acesta este poporul, imensa majoritate a poporului românesc, care vă judecă astăzi şi care vă va sancţiona mâine.

Aţi reuşit un singur lucru! Aţi reuşit să transformaţi România dintr'o ţară cu tradiţii de blândeţe, dintr'o ţară blajină, să o transformaţi într'o ţară care şi-a făcut trista celebritate de a fi a doua ţară din Europa şi a treia din lume după Germania şi Japonia, ca număr de crime, cu cei mai sălbatici criminali de război şi crime săvârşite prin cele mai barbare sisteme.

Aceasta este realitatea. Suntem chemaţi noi dela această bară, muncitorul care v'a vorbit eri şi noi ceilalţi cari nu suntem muncitori cu palmele, dar care ne mândrim că suntem alături de el, să apărăm ţara românească şi prin acest proces s'o reabilităm în faţa propriilor săi ochi, în faţa trecutului său, în faţa viitorului său. în faţa tuturor popoarelor civilizate, iubitoare de libertate.

Acesta este rolul nostru. Rolul nostru este ca prin redusele noastre posibilităţi să vă prezentăm domniilor voastre tragedia celor patru ani de dictatură antonesciană. Rolul nostru este modest, pe când rolul Dvs. Onorat Tribunal al Poporului este mare, este acel de a smulge din istoria românească paginile celor patru ani de dictatură antonesciană, care sunt îmbibate cu sânge, pagini de ruşine în istoria poporului românesc.

SPRIJINUL „POPULAR"

Rolul Dvs. este să reabilitaţi acest popor şi să eliminaţi din mijlocul colectivităţii româneşti pe aceşti criminali.

Onorat Tribunal al Poporului, s'a vorbit aci despre sprijinul popular al guvernării Antonescu. Să-mi daţi voie înainte de a ajunge la capitolul meu, al crimelor în contra umanităţii, să discutăm acest sprijin popular şi să spulberăm această minciună, care denotă cinism împins până la capăt.

S'a vorbit de sprijinul popular al guvernării Antonescu. Onorat Tribunal al Poporului, guvernul Antonescu a avut un singur sprijin — a fost guvernul lui Hitler în România. Acesta este adevărul.

Cu greu ar fi putut Hitler, înainte de 6 Septembrie şi după 6 Septembrie să schimbe configuraţia politică a României fără sprijinul acestor criminali. Guvernul Antonescu este guvernul lui Hitler în România.

Ce este cu legionarii? Ce este cu acea ordine pe care a introdus-o acuzatul Ion Antonescu la 21 Ianuarie 1941? Ce este cu acea ordine pe care a introdus-o pentru binele poporului român, aşa cum spune acuzatul Ion Antonescu ?

Este ordinea germană, este ordinea nouă, este ordinea care a introdus-o Ion Antonescu pentru a servi pe Hitler şi hitlerismul.

Onorat Tribunal al Poporului, în prima fază, dela 6 Septembrie până la rebeliune, Germanii s'au servit în România de mişcarea legionară, de mişcarea teroristă pe care o cunoaşteţi

şi prin care ei au căutat să desăvârşească o penetraţie economică, politică şi militară în ţara românească.

Ce era mişcarea legionară? Nu am să revin asupra discuţiunilor acestei chestiuni, pentrucă ea este bine cunoscută de Dvs.

Mişcarea legionară nu era decât instrumentul hitlerist de teroare în România, nu era decât coloana cincea în ţara noastră.

Să-mi daţi voie să citesc un singur document, de mare importanţă, de o deosebită pregnanţă pentru cele ce voi susţine.

Iată, Onorat Tribunal al Poporului, scrisoarea lui Himmler, personagiu de tristă celebritate, scrisă celuilalt personagiu, de aceiaşi tristă celebritate, Horia Sima:

Mult stimate camarad Horia Sima,

Am primit astăzi pentru o întrevedere pe colaboratorul Dvs. dr. Biriş, care cu ocazia şederei sale la Berlin, s'a prezentat la Gruppenführerul Heydrich, şeful poliţiei de siguranţă, pentru a discuta împreună problemele poliţieneşti, în special pregătirea şi complectarea cadrelor. M'a interesat să aflu direct dela acest intim colaborator al dvs. despre mişcarea legionară şi noua organizare a României.

Cu această ocazie am constatat paralelele care se pot trage în desvoltarea mişcării legionare şi a partidului naţional-socialist din Germania.

In această primă epocă a preluării puterii, au fost traşi la răspundere şi împuşcaţi de către mişcare în afară de Justiţia de Stat, oameni şi adversarii noştri, similar cazului legionarilor care au răzbunat moartea stimatului şi iubitului lor Căpitan cum şi a nenumăraţilor camarazi.

O asemenea măsură este justă, pentrucă ea nu poate fi adusă la îndeplinire niciodată de justiţia ordinară, care este legată de paragrafe şi va depinde întotdeauna de un formalism al paragrafelor.

O altă paralelă s'ar putea trage — după cum mi se pare — şi în ceeace priveşte raportul mişcării legionare faţă de Şeful de Stat din România, aşa cum a fost şi raportul partidului naţional-socialist, faţă de preşedintele Reichului von Hindenburg.

Sunt sigur, că el va fi din ce în ce mai mult pătruns de convingerea, că portivit exemplului din Germania şi Italia,

Patria nu poate fi reconstruită, fără mişcarea eşită din sânul poporului, fără ajutorul dvs., camarade Horia Sima, care aţi preluat moştenirea căpitanului Codreanu, şi fără ajutorul legionarilor.

După cum aud, veţi vizita în curând — la invitaţia locţiitorului Führerului — în calitatea de şef al mişcării legionare, Germania şi partidul muncitoresc german naţional-socialist M'aşi bucura foarte mult, dacă dvs. în timpul şederii dvs. în Germania, după cum sper, aţi rezerva o zi sau două din programul dvs. pentru a vizita organizarea SS-ului şi a poliţiei şi cu acest prilej am avea ocazia să discutăm amănunţit asupra acestora din urmă, precum şi despre multe probleme care prezintă un mare interes.

Pentru mine în calitate de SS-Reichsführer şi Şef al Poliţiei Germane, se înţelege dela sine că voiu da în orice privinţă concursul meu, atât cu sfatul, cât şi cu fapta, Statului Român, şi mişcării legionare, la reorganizarea poliţiei, precum şi la organizarea mişcării.

După cum vedeţi, în această scrisoare este vorba de pregătirea şi complectarea cadrelor de teroare în România.

Iată, Onorat Tribunal al Poporului, un document din care se vede că mişcarea legionară era regisată, era organizată în structura ei teroristă de către şeful, maestrul terorismului internaţional Himmler.

Ce s'a întâmplat, Onorat Tribunal al Poporului? S'a întâmplat rebeliunea dela 21 Ianuarie 1941, când Germanii şi-au dat seama că legionarii merg pe calea anarhiei, pe calea desordinei. Hitleriştii au spus: „Noi avem nevoe în România de ordine pentru a pune bazele unei exploatări economice acolo, şi pentru a face din România o bază de atac în războiul de agresiune în contra U. R. S. S.

Iată, Onorat Tribunal al poporului scrisoarea lui Hansen şeful Misiunii Germane în România, care a scris-o cu ocazia procesului rebeliunii dela Curtea Marţială. El a trimis următoarea scrisoare:

„Generalul Mehedinţi m'a vizitat la 28 Ianuarie 1941 la Hotel Ambasador, nu din îndemnul său propriu, ci eu l-am rugat pentru această vizită, în mod expres.

„Am făcut aceasta, pentru faptul că legionarii au procedat la rebeliune, în mod evident în completă neştiinţă sau chiar greşită interpretare a atitudinei armatei germane, care în concordanţă cu politica oficială a Marelui Reich şi directivele acestuia era hotărîtă să păstreze o loialitate faţă de Conducătorul Statului generalul Antonescu.

„Am crezut cu atât mai necesar, a aduce la cunoştinţa legionarilor această atitudine bine stabilită, pentrucă Horia Sima m'a vizitat în ziua de 21 Ianuarie, după amiază, şi eu în neştiinţa acţiunii sale, care urma să se producă. am răspuns, potrivit asigurărilor pe care le-a dat, cu prilejul asasinării maiorului Döring, în vederea unui sentiment sincer şi camaraderesc al Legiunii faţă de armata germană.

„Hotărît însă ar fi următoarele: lui Horia Sima şi Legiunii le este cunoscut, că pentru Germania şi România, sunt în curs fapte importante militare. Deci trebue să fie clar că aceste pregătiri nu trebue să fie turburate în nici un caz.

„Rebeliunea. începută fără ştiinţa misiunii militare germane ar putea periclita prin situaţia şi cu urmările ei posibile, aceste înfăptuiri. De aceea trebuie să fie clar că armata germană, contra voinţei sale bine accentuată, s'ar vedea pur şi simplu forţată să intervie şi că aceasta s'ar produce bine înţeles fără prejudiciul sentimentului de amiciţie faţă de Legiune şi numai în favoarea conducerii legale a Statului, care a oferit Führerului Adolf Hitler încrederea necondiţionată".

Şi scrisoarea urmează pe acelaş ton. Din această scrisoare, precum şi din toate evenimentele din această perioadă, veţi ajunge la concluzia că schimbarea dela legionari la Ion Antonescu nu s'a făcut din motivele invocate în apărările pe care le-a făcut acuzatul,, ci pentru un unic scop, pentrucă Hitler a vrut să-şi schimbe vechilul în România.

Onorat Tribunal aţi auzit în şedinţe discutându-se cu o rară lipsă de răspundere pentru un martor care se pretindea a fi jucat un rol politic în ţara românească, aţi auzit aducându-se certificate acestei mişcări. Aţi auzit Dvs. că această mişcare a fost prezentată aci ca un partid reprezentând o opinie, un curent popular. Aţi auzit de tactică electorală şi aţi auzit aci martori cari au făcut cartel electoral cu acest partid. Aţi auzit aci de scuza că aceasta n'a fost o unire în vederea guvernării ca aceea făcută de Mareşalul Antonescu, ci a fost un simplu cartel electoral. Dar un cartel electoral făcut de un partid care se pretindea că este un partid politic de ordine, un cartel electoral în aceste condiţiuni poate duce la două consecinţe grave. Poate duce sau la consecinţa că partidul politic care face cartelul cu mişcarea teroristă să fie înghiţit de mişcarea teroristă, sau se poate întâmpla ca în cazul când şeful mişcării teroriste,

pentrucă acesta contează într'o mişcare teroristă, capul bandei, când acesta dispare, se poate întâmpla ca partidul politic să devie în baza testamentului acestui cap de mişcare teroristă, să devie locul de refugiu al foştilor membri ai acestei mişcări teroriste. Toate acestea le prezintă onorabilul martor ca „experienţe electorale", ca „strategie electorală". Nu domnilor, a fost o simpatie reciprocă, care a fost împinsă până a fi certifiţării. A fost o dureroasă experienţă pentrucă aceste carteluri n'au fost numai strategii politice, ci au ridicat în ţara românească coloana 5-a germană, mişcarea legionară. Acesta a fost rezultatul cartelurilor politice. Şi n'a fost un cartel politic, a fost o simpatie reciprocă, care a fost împinsă până a fi certificată şi susţinută eri când s'a făcut mărturia, în faţa crucii şi în împrejurările de astăzi din România.

Onorat Tribunal să trecem la aceeaşi temă a bazei populare a dictaturii, a regimului de teroare antonesciană. Aţi supus ţara românească la ocupaţia germană. Aţi mascat această ocupaţie germană sub protocoale şi convenţiuni, vrând să induceţi poporul în eroare că este vorba de o simplă misiune de instrucţie. Dacă aţi avut poporul în spatele Dvs., de ce aţi simţit nevoia să spuneţi în Consiliul de miniştri: este nevoe să mintim poporul, să facem propagandă, să-i legăm ochii să nu vadă că este o ocupaţie militară germană în ţară. Să prezentăm poporului această misiune drept o simplă misiune de instrucţie care va sta o lună, două şi pe urmă va pleca.

CE ERA „MISIUNEA GERMANĂ"

Daţi-mi voie Onorat Tribunal, să vedeţi din însuşi textul convenţiei semnată de acuzatul Ion Antonescu şi semnată şi pertractată de Statul Major Român, despre ce fel de misiune de instrucţie este vorba.

Iată documentul: „Propunerile Guvernului Român pentru trimiterea unei misiuni militare germane. Bucureşti, 17 Septembrie 1940.

„Propunerile Guvernului Român pentru trimiterea unei misiuni militare germane pe baza convorbirilor cari au avut loc la 15—17 Septembrie 1940 între generalul Antonescu, conducătorul Statului Român, şi generalul Von Tippelskirch, din partea Comandamentului Suprem German".

Ce se aduce în ţară? Desigur, Onorat Tribunal, ipocrizia sub care s'au mascat toate nelegiuirile acestei guvernări o veţi

întâlni în toate documentele şi aci în clauzele aşa zisei misiuni de instrucţie.

„Aviaţia de luptă: 6—8 escadrile de bombardament".

Vă amintiţi că la interogator acuzatul Ion Antonescu a spus: „n'a venit aviaţie".

„6—8 escadrile de bombardament. 10—12 escadrile de vânătoare. 6 escadrile de asalt Stuka, 24 baterii antiaeriene, 75—88 mm, 20 baterii, 37—40, 30 baterii mitraliere 320. 6 baterii proectoare".

Misiune militară de instrucţie sau protecţia petrolului german dela Ploeşti — toată această aviaţie şi toată această artilerie antiaeriană?

Veţi vedea imediat din documentul Statului Major ce trupe au intrat în România până la isbucnirea războiului pe baza acestei pretinse convenţiuni pentru misiunea militară de instrucţie. Dar în însăşi această convenţie pentru aşa pretinsa misiune militară de instrucţie veţi găsi la punctul 8 sub titlul „Colaborarea în caz de război".

„Colaborarea în caz de război se va stabili din timp direct între guvernele celor două ţări."

Ce caută această clauză într'o convenţie pentru trimiterea unei simple misiuni militare de instrucţie, aşa cum au vrut s'o prezinte acuzaţii?

N'am să mai reţin Onoratul Tribunal cu lectura tuturor acestor documente. Voiu folosi câteva rânduri din declaraţia lui Ilie Steflea, fost Şef al Statului Major:

„In ce priveşte trupele germane venite pentru instrucţie în ţară, mi-am dat seama că sub acest pretext au intrat în ţară nu numai trupele necesare pentru instrucţie, ci un număr mare pe care nu l-am putut cunoaşte niciodată, de divizii germane, care au trecut Dunărea pentru a merge unele în Grecia, altele pentru a ataca Serbia".

Eram în faza pregătitoare — şi aceasta este marea crimă: aţi făcut din paşnica ţară românească bază de atac contra Serbiei, contra Greciei şi contra Uniunii Sovietice. Prima fază, primul obiectiv al acestei aşa zise misiuni militare de instrucţie a fost ocupaţia germană pentru înlesnirea trecerii trupelor către Iugoslavia şi Grecia.

Veţi vedea, Onorat Tribunal, efectivele, aşa cum sunt enumerate de Statul Major, care ajung le 22 Iulie 1941, tot în cadrul acestei mici misiuni militare de instrucţie, să numere: un comandament de armată — nu vă mai citesc toate fazele

prin care a trecut această misiune militară —, trei comandamente de corp de armată, 6 divizii de infanterie în Moldova şi alte 2 în curs de transport.

Vasăzică, Onorat Tribunal, iată cum se prezenta misiunea militară de instrucţie. Ea era ocupaţia României de către trupele germane, era deschiderea drumului pentru războaiele de agresiune contra Iugoslaviei, contra Greciei şi contra Uniunii Sovietice.

Pentru ce toate acestea? Ca să aruncaţi România în cel mai dezastruos război, în cea mai groaznică nenorocire pe care a suportat-o această ţară, într'un război în care nu aveam ce căuta, într'un război care a aruncat o pată peste acest popor pentru secole.

Cine v'a atacat? Cine v'a provocat? Aţi auzit dvs. de eforturile Uniunii Sovietice de apropiere în acea perioadă, de România. Şi în ccmplectarea documentelor arătate dimineaţă, daţi-mi voe să vă evoc dvs. din relatarea făcută de ambasadorul României de atunci la Moscova, din notele lui, să vă evoc însăşi convorbirea cu Comisarul Poporului pentru Afacerile Externe de atunci al Uniunii Sovietice, Molotov. Iată ce spune Ambasadorul României la Moscova:

„Marţi 24 Iunie la ora 2 după masă am primit un telefon dela Kremlin că d. Molctov doreşte să mă vadă: la ora 4 fără un sfert am fost primit la Kremlin cu acelaş ceremonial ca la vizita cea dintâi pe care o făcusem acum un an d-lui Molotov Un ofiţer mă aşteaptă pe peron, se prezintă, îmi strânge mâna, mă întovărăşeşte până în apartamentul de primire. Sunt introdus în biroul cel mai lung cu uşa deschisă a Vice Preşedintelui Consiliului Comisarilor Poporului.

D. Molotov vine spre mine, pare obosit, îmi întinde mâna cu un gest simplu şi liniştit. Imi vorbeşte apoi pe un ton domol, cu încredere, cu voce scăzută: Aş vrea să ştiu, domnule Ministru, care este situaţia dintre noi. Trăiam până mai ieri în pace".

Cu câtă simplitate în câteva cuvinte se rezumă o istorie întreagă. Cu câtă simplitate şi cu cât bun simţ se exprimă în câteva cuvinte un înterg trecut de prietenie între cele două popoare.

„Am declarat în mai multe rânduri, în termeni categorici, că doream o Românie paşnică şi independentă. Voinţa noastră pe care am dovedit-o prin fapte, era să întărim raporturile dintre noi. Când Germania v'a dat aşa zisa garanţie, am protestat

împotriva acestei garanţii, fiindcă presimţeam că e menită să turbure raporturile dintre U. R. S. S. şi România. Această garanţie însemna sfârşitul independenţei Dvs. Aţi intrat sub dependenţa Germaniei.

Câteva luni mai târziu aţi şi fost ocupaţi de fapt. Nu era însă nevoie să vă asociaţi la agresiunea banditilor împotriva noastră. Suntem siliţi să tragem toate consecinţele în urma acestor fapte.(D. Molotov repetă de mai multe ori cuvintele : „bandit" şi „banditesc", de altfel fără nici o pornire şi pe un ton potolit — de câte ori pomeneşte de agresiunea germană).

Iată prin glasul unui om simplu care conduce destinele popoarelor sovietice exprimată durerea tuturor acestor popoare pentru agresiunea unui popor vecin şi prieten.

CAMARADERIA ROMÂNO-GERMANĂ

Iată Onorat Tribunal legitimitatea acestui război de agresiune care se face unui vecin care îţi întindea mâna prietenește. S'a mers mai departe cu cinismul în a se invoca sprijinul poporului pentru această dictatură şi s'a vorbit şi s'a trâmbiţat tot timpul acestei dictaturi de camaraderia de arme româno-germană. Se cunoaşte astăzi ce înseamnă camaraderia de arme româno-germană: Inseamnă că soldaţii români stăteau 10 luni sau un an pe front, pentru ca trupele germane să poată pleca în concediu. Se cunoaşte această camaraderie când în retragere, dacă un biet soldat român, care mergea pe jos zeci de kilometri, se agăţa de un camion cu soldaţi germani aceştia cu baioneta îi retezau mâinile. Camaraderia româno-germană? Vă voiu citi imediat ordinul de zi dat pentru trupele române de către camaradul lui Ion Antonescu, comandantul armatei a XI-a germane, von Schubert. Veţi vedea imediat din acest document ce înseamnă camaraderie româno-germană, ce înseamnă frăţia de arme. Imi stau şi acum în minte lozincile criminale pe cari le lansaţi pentru a face propagandă: „Frăţia de arme româno-germană", „Camaraderia româno-germană" şi alte asemeni formule destinate să mascheze poporului român gradul de vasalitate la care armata română se găsea faţă de armata germană. Cu acestea vroiaţi să amăgiţi poporul român că războiul era un război popular şi că această tovărăşie banditească era o alianţă pentru salvarea ţării şi a poporului român.

Aţi menţinut armata acolo pe front prin teroare, aţi menţinut acolo pe front armata prin fel de fel de ordine, prin cari îi plimbaţi în faţa ochilor sancţiunile cele mai grele şi pedep-

sele cele mai grave. Veţi vedea imediat cât de popular era acest război de agresiune în sânul armatei condusă de generalii acuzatului Ion Antonescu.

La 3 Februarie 1943, într'una din proclamaţiile mincinoase, ipocrite, cinice, pe care acuzatul Ion Antonescu le lansa către armată, spune: „Soldaţi ai armatei Caucazului, suntem mândri de voi. In aceste clipe grele ţara întreagă vă priveşte cu admiraţie şi plină de nădejde. In faţa morţilor voştri ne descoperim. Faptele voastre de azi au întrecut pe cele de ieri şi vă înalţă la gloria legendară a eroilor români".

Ce ruşine pentru mine să citesc astăzi în faţa dvs. şi a ţării aceste rânduri! Două zile mai târziu, la 5 Februarie 1943, — ca să vedeţi cât cinism a stat la baza acestei guvernări — la 5 Februarie, proclamaţia către aceiaşi soldaţi ai Caucàzului:

„Sunt informat că în unităţile din Caucaz se găsesc elemente cari îşi pleacă urechea la şoaptele de destrămare a neamului şi că unele din ele ar fi găsit ecou în special în rândurile ofiţerilor.

Exagerând consecinţele evenimentelor de pe frontul de Est în perioada aceasta de iarnă, propaganda inamică pretinde că războiul pentru noi ar fi pierdut şi sfătueşte pe luptătorii noştri să înceteze lupta pentrucă în Rusia nu ne sacrificăm decât pentru Germania şi în schimb neglijăm interesele noastre, cari ne cer să recucerim Ardealul şi nu teritorii ruseşti.

Reamintesc tuturor că în acest război de apărare este vorba de fiinţa neamului nostru, iar pierderea lui înseamnă pentru noi moarte, dela care numai prin noi înşine şi cu ajutorul Germaniei ne putem salva.

Desfăşurarea nenorocoasă a unora din ultimele lupte nu trebue să ne ducă la pierderea încrederii în victorie. Să privim pentru aceasta în tabăra inamicului. El a pierdut nenumărate bătălii şi a trebuit să părăsească un teritoriu foarte vast, a pierdut milioane de oameni, armament şi material de tot felul şi totuşi îşi păstrează dârzenia în luptă şi voinţa de a lupta.

Cu atât mai mult nouă, învingători până azi şi pătrunşi adânc în inima inamicului, nu ne este permis să facem vreun act de slăbiciune.

Dorinţa de a veni în ţară pentru cei ce au avut concediu şi aşa zisa preocupare de împlinire a altor idealuri naţionale, vor fi socotite manifestări periculoase pentru disciplina militară şi sancţionate ca atare.

Cer tuturor, dela general la soldat, să-şi ascută voinţa şi hotărîrea pentru ca la momentul hotărât să poată da inamicului lovitura de moarte. Acesta trebue să fie crezul tuturora şi toţi comandanţii vor trebui să-l desvolte şi insufle astfel subalternilor lor încât orice propagandă inamică să fie cu hotărâre şi dispreţ respinsă, orice şovăială sau rezervă din rândurile proprii, să fie denunţată şi sancţionată, fără îngăduinţă".

Iată Onorat Tribunal care era starea de spirit, care era popularitatea regimului Antonescu, care era popularitatea comandantului de oşti Antonescu în mijlocul poporului român, în acest război. Vă vorbeam adineaori de una din marile minciuni ale acestei dictaturi: camaraderia de arme germano-română.

Iată documentul Schobert adresat acuzatului Antonescu: „Jafurile soldaţilor români au luat în teritoriul ocupat aşa proporţii...".

Domnule preşedinte, v'am citit numai o propoziţiune din scrisoarea lui Schobert care era Comandantul suprem, dar veţi găsi în acest dosar diferite ordine de zi ale tuturor comandanţilor dela mare la mic, din care se vede dispreţul acestei armate germane pentru armata română, starea de vasalitate în care armata română este ţinută de comandanţii şi chiar de soldaţii germani. Un ofiţer român este socotit inferior de către un caporal german. Aceasta este realitatea, aceasta este frăţia şi camaraderia de arme româno-germană.

Fără să mai revin asupra tuturor celorlalte împrejurări, discutate, argumentate şi dovedite de către colegul meu azi dimineaţă, fără să vă mai arăt celelalte manifestări ale poporului român pe cari le veţi vedea în expunerea mea asupra criminalilor de pe acea bancă, în care veţi vedea că tot ce a fost opunere în ţara românească faţă de acest regim, faţă de acest război, faţă de toate fărădelegile guvernării Antonescu, orice opunere zic a fost reprimată fără milă şi toţi luptătorii pentru eşirea din război, în contra războiului fascist, pentru libertate, pentru progres, au fost întemniţaţi, iar unii au fost ucişi.

SPRIJINUL PARTIDELOR POLITICE

Da, s'a pretins de către acuzaţi, crezând că prin aceasta îşi pot invoca sprijinul popular pentru fărădelegile lor, că au avut sprijinul a două persoane pe care le cunoaştem şi cari se intitulează şefii a două partide politice române. Aceasta înseamnă sprijinul popular? Reprezentau aceşti doi şefi de partide în 1940 când recomandau miniştrii din mijlocul lor, în 1941, când

ați făcut războiul și ați fost încurajați în tot timpul guvernării și susținuți de finanța liberală și de ajutorul țărănist, reprezentau aceste două persoane sprijinul popular? Vă puteți pune pe această temă, că ați avut sprijinul poporului român? Ce reprezentau aceste persoane? Aceste persoane reprezentau propriile lor interese, propriile lor vanități. Insuși acuzatul Ion Antonescu ca și martorul Maniu au afirmat aci: „Ne înțeleseserăm după debarcarea Regelui Carol II să luăm guvernul împreună dar nu ne înțeleseserăm asupra președinției".

Iată preocuparea acestor doi domni, era preocuparea de propriile lor persoane; erau vânători de situații în viața politică românească. Ce reprezentau ei decât aceste interese și ambițiuni personale? Reprezentau câteva cercuri restrânse reacționare de moșieri, câteva cercuri restrânse de bancheri. Aceștia da, recunosc, au susținut guvernul Antonescu. Dar de aici, dela aceste cercuri restrânse și până la a spune că acest guvern a avut sprijinul popular, este o imensă distanță. De aceea conchid Onorat Tribunal, arătând încă un alt aspect al ipocriziei și cinismului acestor acuzați, când v'au făcut acele susțineri. Aș vrea înainte de a păși la capitolul care ne interesează, acela al crimelor contra umanității, să desvolt cele trei teme cari îmi revin mie încă în complectarea expunerii făcută de dimineață. In ceeace privește politica antimuncitorească a guvernului Antonescu, Onorat Tribunal, vi s'a arătat de către colegul meu azi de dimineață cum acest guvern criminal a trimis tineretul la luptă pentru Hitler, iar o altă parte din tineret a trimis-o în Germania să muncească pentru Hitler în uzine.

POLITICA ANTIMUNCITOREASCĂ

Voiu da citire numai câtorva fragmente dintr'o scrisoare a unui nenorocit ucenic român trimis în Germania, din care veți vedea un alt aspect al criminalilor, acel al ipocriziei lor. S'au trimis Onorat Tribunal al Poporului în Germania, s'au prezentat opiniei publice și Consiliului de Miniștri acești muncitori ca fiind trimiși în Germania pentru perfecționare. S'a spus că sunt trimiși în Germania lucrători pentru specializare. Realitatea este că se trimiteau copii, ucenici și erau folosiți în Germania, la cele mai grele munci. Veți vedea imediat, Onorat Tribunal, ce vă spune acest băiat în scrisoarea lui trimisă din Germania, o scrisoare foarte lungă în care este arătată suferința unui biet copil trimis din sânul familiei lui la suferință în Germania. Am să vă evoc câteva fragmente din acea scrisoare, scrisă la 19 Noembrie 1914, dela Hallendorf din Germania:

Iubiții mei,

Titinică, mămică, țățico și Gico,

Doresc ca micile mele rânduri să vă găsească în momentele cele mai fericite ale dvs. Țin să vă spun că în această scrisoare vă voi povesti toată situația mea și soarta tuturor celor plecați din România: Iată cum începe: Știți bine că dela Camera de Muncă din România am cerut ca plecarea mea din România o fac numai pentru mecanică de aviație. Iată ce s'a întâmplat. După ce am părăsit portul Orșova, nemții depe vapor, cum s'ar zice „Sașii din România" au și început să ne persecute din orice lucruri și să ne înjure. După ce am ajuns în Germania în localitatea Hallendorf ne-au băgat în barăci de scânduri cum sunt făcute și prin România numite lagăre. Ne-a dat la fiecare în primire câte un pat, o saltea de paie nenorocită de curgea paiele din ele câte un cearceaf și 3 pături, dintre care 2 pături le legăm într'un cearceaf și formăm o plapomă de vară, cum e la noi și câte o pernă tot din paie, îmbrăcată într'o față de pernă de mort. Mâncarea este în felul următor: 1 sfert de pâine pe zi 20 grame unt scos din cărbuni, o feliuță de salam de cal, și un castron de ciorbă de morcovi, postârnac și cartofi fără zeamă și verdeață și fără nici un pic de grăsime. Toate astea le dă la ora 12 ziua și-ți mai dă tocmai a doua zi la 12. Suntem la un loc cu prizonierii la muncă. Suntem tratați mai rău ca prizonierii. Murim de foame. Suntem obligați să muncim 12 ore pe zi și câștigăm 140 mărci germane pe lună, din cari se fac următoarele rețineri: 40 de mărci că nu ești căsătorit, 30 mărci pe lună mâncarea. Rămân 70 mărci pe lună dintre cari mai cumpăr și eu, săpun, cremă, și în fine trebue să mă întrețin din toate. 70 mărci este socotit în bani românești, este în valoare de 4.200 lei. Aici am rămas gol, fără haine și m'am îmbolnăvit. In Germania nu poți să-ți cumperi haine fără o cartelă care este numerotată cu puncte în număr de 120. Insă să nu credeți că cumperi cu punctele, trebue să plătești 100 mărci pentru un costum de haine și deabea că sunt făcute din hârtie. Apoi cartela nu o primești decât după 6 luni de muncă. Noi nu suntem ca ucenicii. Suntem ca muncitori salahori. Și odată venit aci, nu mai poți să pleci decât după terminarea războiului german cu întreaga Europă. Suntem aproape de Branschweig situat în nord-estul Berlinului. Suntem la 40 km. de granița Olandei, la 50 km. de Franța și la 70 km. de Belgia. Aici sunt nenumărate bombardamente. Vin englejii și bombardează mereu

uzinele. Apoi drumul lor pentru bombardarea Berlinului îl au pela noi, căci este drumul cel mai scurt. Lansează câte o rachetă de luminează ca ziua. La lagărul italienilor a lansat 4 bombe cari au distrus 150 camere, au murit 150, plus răniţi de nu le mai dai de număr. Aici este un frig îngrozitor. Se lasă un fum de nu vezi omul la un metru, un fum amestecat cu chidă de albeşte pământul. Apoi sunt ploi multe la o oră sau 2 ore începe ploaia. Uzinele nu sunt gata încă, deabea acum sunt în construcţie. Sunt ca un fel de mine de scos cărbunii din pământ Nu este nici pomeneală de aviaţie. Pe mine m'a dat la lopată cu încă 50—60 de inşi să aruncăm praful şi cenuşa dela cărbunii rămaşi de unde s'a scos fierul pe nişte curele care sunt la 2 metri înălţime. Puteţi să vă închipuiţi cât praf îmi cade în ochi îndărăt şi în gură. Când ies dela lucru nu mă mai cunoşti, sunt alb. După gât scuip numai praf negru.

Aici nu ai dreptul să-ţi faci mai mult de un costum de haine pe an, 1 pereche de bocanci de gumă şi 2 cămăşi, cu 2 perechi de ismene. Totul îl cumperi numai cu cartele pe care ţi le dă numai după 6 luni de muncă. Inchipuiţi-vă dacă nici aţa de cusut nu-ţi dă fără cartelă cu puncte. Şi chiar dacă cumperi nu-ţi dă mai mult de 10 metri de aţă. Nu poţi nici să te cârpeşti. Rufele trebue să ţi le speli singur şi după toate astea n'ai nici săpun. Aici sunt de toate naţiunile prizonieri: ruşi, belgieni, olandeji, francezi, polonezi, apoi din aliaţii italieni, unguri, cehi, slovaci, croaţi, bulgari şi cel din urmă nenorociţii români Sunt şi negri africani. Dacă nu vrei să munceşti unde vor ei, te bagă în lagărul de pedeapsă Nr. 21 mai îngrozitor ca o închisoare. Mor în acest lagăr zilnic 5—6 prizonieri. De aici nu mai poţi scăpa numai dacă ai o boală grea care nu o au ei ce să-i mai facă, sau o boală molipsitoare. Ca de exemplu mama sau tata cuiva este pe moarte sau chiar mort, cu certificat dela doctor sau dela primărie pentru acest caz. Se mai poate aduce în ţară prin mandate de arestare, urmărit de vreun fapt. Aci este îngrozitor. Dacă te duci la doctor, doar se uită la tine şi spune: gutarbeit, adică bun de lucru. Cu bani de poţi să pleci din Germania, numai cu 10 mărci, 600 lei în bani românesti, de cumpărat nimic nu poţi deasemenea. Banii se duc în vânt pe nimica, pe cremă, săpun, tuns şi diferite. De aceea a câştigat Germania războiul. Străinii i-au muncit în fabrici, iar adevăraţii germani la front.

Tată şi mamă şi dragele mele surori am ajuns rău. Sunt băieţi care şi-au lăsat liceul şi aici e vai de ei. (Ne-a spus pe

faţă pur şi simplu că nu o să mai vedem România decât după terminarea războiului. Plec zilnic noaptea câte 5—6 băieţi, în diferite direcţii: în Franţa neocupată, îndărăt în România şi unde văd cu ochii.

Eu v'am scris 8 scrisori în care v'am scris numai bine ca să poată să ajungă, căci altfel le rupe cenzura la Viena. Scriu această scrisoare printr'un om bolnav pe care l-am cinstit cu 500 lei bani românesti numai ca să v'o aducă. Dar totodată cu scrisoarea sunt fugit şi eu din lagăr. Dacă reuşesc să trec graniţa germană şi de controlul dela vama din Viena să ştiţi că sunt în Bulgaria şi vă voi scrie, iar dacă nu înseamnă că m'au prins şi sunt internat în lagărul de pedeapsă nr. 21. In acest caz trimiteţi-mi o telegramă că unul din voi a murit, sau alt caz băgaţi-mă voluntar şi chemaţi-mă prin Legaţie sau prin orice, numai salvaţi-mă căci astfel nu mai este cu putinţă să ne mai vedem. Sunt şi bolnav, gol desbrăcat prin clima aceasta nordică aproape de Marea Baltică, dacă voi vedea că e cu neputinţă să mă întorc, mă voi sinucide, cum au şi început unii, în felul acesta nu voi mai trăi. Aşi prefera să fac 6 luni închisoare la Văcăreşti şi să nu mai fiu aici. Să stau eu până se termină razboiul? Inchipuiţi-vă când se va termina războiul, când abea începe cu America şi Anglia? Este cu neputinţă, că de altfel eu nici nu mai pot îndura mai mult la maximum un an.

Terminând, căci nu pot să vă povestesc mai mult ca atât într'o scrisoare, termin repetând încă odată că mâine 19 Decembrie 1941, plec din lagăr într'un transport de bulgari. Dacă reuşesc să trec de controlul german dela graniţă ajung în Bulgaria. Dacă nu, voiu fi în lagărul Nr. 21. In orice caz să nu vă mai gândiţi la mine. Mai încercaţi prin telegrame că a murit cineva din noi, prin mandat de arestare, fie prin orice, numai aduceţi-mă. V'am mai scris în toate scrisorile să-mi trimiteţi haine groase, bocanci, palton, ciorapi şi ţigări, Nimic nu am primit până în prezent, nici măcar trei rânduri să ştiu şi eu despre voi dacă sunteţi sănătoşi sau nu. Acum fie că nu aţi primit nicio scrisoare, fie că nu mai vreţi să ştiţi de mine, căci nu pot să-mi fac altă închipuire. Vine Crăciunul şi eu stau închis în bărăcile friguroase şi blestemate să distrugă viitorul atâtor mii de tineri. Pentru noi nu vine Crăciunul. Inchişi în lagăre, fără să poţi pleca în oraşul Braunschweig, căci e departe la 20 de

Km. şi-ţi trebue bani şi gol şi amărât în suflet. Pe fiecare faţă poţi să citeşti o amărăciune.

Terminând rămân al vostru fiu, frate şi cumnat, care vă doreşte, vă îmbrăţişează şi sărută.

(ss) Petrică Popescu

Wohnlager: 25 Stube 6 Hallendorf 2 über Braunschweig-Deutschland P. S. Nicu ce mai face? Mi-e dor de el şi nea Mitică. Sănătate la toţi şi cei ce întreabă de mine.

Vă urez sărbători fericite şi petrecere frumoasă.

Scrisă la 17 şi 18 Decembrie 1941.

(ss) Popescu

Iată Onorat Tribunal, aservirea României, făcută de acest guvern german-hitlerist.

Veţi auzi pe Mihai Antonescu spunând: am adus aceşti muncitori înapoi din Germania. Dar a avut grije să-şi infirme această apărare de astăzi cu un document din timpul guvernării, cu declaraţia sa făcută în Consiliul de Miniştri dela 15 Ianuarie 1943. Invoacă stenograma pe care n'o mai citesc. Dvs. o cunoaşteţi şi în care spune: „Am adus pe aceşti muncitori din Germania, pentrucă sunt tineri între 20 şi 22 ani şi pentrucă am nevoie de ei în armată, pentru a-i trimite în măcelul din Răsărit". Dar în schimbul acestui tineret pe care îl trimetea în Răsărit, la 8 Martie 1944, declară tot într'un Consiliu de Miniştri că va trimite în locul acestor tineri români, care se înapoiază în ţară, alţi tineri care erau originari din Basarabia.

Iată complectarea pe care am dorit s'o aduc expunerii politicii anti-muncitoreşti a Guvernului Antonescu, făcută de colegul meu Săracu astăzi dimineaţă.

DUŞMANUL REFORMEI AGRARE.

Aşi fi vrut Onorat Tribunal, în câteva cuvinte, deşi n'ar mai fi fost nevoie, să vă vorbesc şi de politica anti-ţărănească a lui Ion Antonescu. Nu mai era nevoie să vă vorbesc de aceasta, din moment ce în acest guvern reprezentantul ţărănimii, titularul Ministerului Agriculturii, era acuzatul Mareş, care a venit în faţa Domniilor Voastre şi v'a spus că este moşier, că este boier, că este contra reformei agrare, contra împroprietăririi ţăranilor, că ţăranul să nu fie ridicat la o viaţă omenească. Cred că nu mai era nevoie să vă fac această expunere.

Iată domnilor, în ziarele din 6 Decembrie 1941, s'a publicat un memoriu al lui Garoflid, preşedintele de atunci al sindicatelor agricole, care în esenţă spunea următoarele: „Se vântură în ţară ideia unei exproprieri agricole..." Deci umbla prin ţară un svon de expropriere agricolă. Dar iată că la 7 Decembrie 1941, acuzatul Ion Antonescu se grăbeşte ca în presa din Bucureşti să publice răspunsul la acel memoriu, în care spunea textual:

„Exproprierea este o măsură de expedient.

„Eu nu am în program exproprierea.

Iată, prin urmare, concluzia. Sunt dovezi care arată felul cum considera acuzatul Ion Antonescu proprietatea şi cum înţelegea să apere interesele ţăranilor. ..Eu n'am în program exproprierea", spunea acuzatul Ion Antonescu. Iată domnilor, în câteva cuvinte politica anti-ţărănească a acestui guvern, a acestui dictator: „Eu n'am în program exproprierea, eu am în guvern pe Mareş". Desigur că Mareş nu putea să apere decât interesele latifundiarilor, să exploateze şi să apese pe bietul ţăran român.

RASPUNDEREA COLECTIVA.

In fine, Onorat Tribunal al Poporului, aşi vrea să vă vorbesc câteva cuvinte asupra răspunderii colective a politicii de care se face vinovat Guvernul Antonescu şi întreaga echipă dictatorială a lui. Inainte de a trece la cetirea câtorva documente aflate aici din care rezultă clar această răspundere, — deşi această răspundere n'are nevoie de documente, — răspundere integrală a politicii Guvernului Antonescu, trebue să arăt că nu se poate face în faţa Domniei Voastre afirmarea că miniştrii, şefii de departamente cari au lucrat la ducerea războiului, nu au ştiut de război, nu se poate veni să se afirme de nici un ministru al oricărui departament că n'a ştiut de declararea războiului contra U. R. S. S.-ului, sau contra Statelor Unite ale Americei.

Nu poate să vină nici un ministru să spună că nu a ştiut de ocuparea germană a ţării pentrucă toate acestea s'au discutat în Consiliul de Miniştri la 17 şi 19 Iunie, adică cu 3 zile înainte de declararea războiului. Toate aceste chestiuni s'au discutat în amănunt în Consiliul de Miniştri şi la care a asistat şi ministrul de interne Pflaumer, împreună cu Statul Major de experţi. Impreună cu acesta s'au discutat în amănunt

organizarea teritoriilor în timpul cotropirii de către armata germană.

De altfel, Onorat Tribunal, o spune însuşi acuzatul I. Antonescu, când a fost întrebat la interogator la instrucţie. A spus-o simplu de tot: „ce, erau copii, aceşti miniştri care erau alături de mine? Acei cari nu au putut sau nu au vrut să subscrie, puteau să piece". Aţi avut martori, sunt documente în dosar din care se constată că cine a vrut să se retragă s'a retras, cine nu a vrut să accepte o demnitate în Guvernul Antonescu nu a acceptat-o, cine a avut o demnitate în Guvernul Antonescu a putut să o abandoneze oricând. Deci nu se poate face nici o apărare pe considerentul: Nu cunosc măsurile care s'au luat; sau: nu am putut să mă desolidarizez. Răspunderea colectivă politică este stabilită de însuşi acuzatul I. Antonescu, care în şedinţa Consiliului de Miniştri din 16 Decembrie 1941 declară textual: „Niciodată nu am angajat guvernul şi nici o discuţie fără ştirea întregului Guvern".

D-lor, aceste chestiuni nu sunt tratate numai la noi, nu sunt rezolvate numai de Dvs. Am aci un document din care se constată că această chestiune, care a fost pusă înaintea noastră, a fost pusă în faţa Trib. Internaţional dela Nuerenberg. Să mă ierte d-nii gazetari ai Naţiunilor Unite, dacă nu voiu exprima cu exactitate numele acuzatorului englez sau american care a susţinut această teză.

La Nuerenberg s'a pus problema răspunderii colective a unei organizaţii, nu a guvernului german, dar a unei organizaţiuni luate în întregul ei şi anume a Marelui Stat Major.

Iată ce spune acuzatorul Maxell Fyfe: „Un om nu poate fi pus într'un post înalt împotriva voinţei lui şi nu poate fi forţat să acţioneze în mod criminal, aşa cum au făcut-o acuzaţii. Documentele capturate şi extrasele din stenograme dovedesc că acţiunile acestor organizaţiuni au fost criminale".

Ce avem de stabilit din documente?

Că acţiunea acestei organizaţii a fost criminală şi că cineva care este într'un post înalt nu poate face copilăria, cum spunea acuzatul Ion Antonescu, să susţină că l-a primit fiind forţat sau că nu l-a putut părăsi. Răspunderea criminală este a tuturor care au luat parte la iniţierea şi desăvârşirea acţiunilor criminale.

Mai departe, acest document arată că a luat cuvântul reprezentantul francez, care spune următoarele: „Codul penal francez cuprinde articole speciale care prevăd că toate acele

organizaţiuni, care acţionează în dauna Statului, încercând să impună voinţa lor majorităţii poporului, sunt criminale".

Acuzatorul francez caracterizează în mod amănunţit activitatea acestor organizaţii şi grupuri, care este în contrazicere cu legea.

Vasăzică, spune mai departe, că să nu citesc tot documentul, acuzatorul francez, că dacă în dreptul comun răspunderea este limitată, este individuală şi dacă totuşi în dreptul comun se poate stabili şi o răspundere colectivă, cu atât mai mult această răspundere colectivă se poate stabili în materie politică, în materia aceasta a crimelor de război. Şi noi avem textul art. 227 şi următorul din codul penal, care stabileşte această răspundere colectivă. Deci atunci când se stabileşte cu documente că în Consiliul de Miniştri s'a aprobat războiul în contra U. R. S. S., întreaga organizaţie este criminală. Acolo unde se stabileşte că guvernul a discutat declararea războiului în contra St. Unite, întreg guvernul este criminal, care a declarat acel război şi care a discutat acel război.

Guvernul care a ordonat masacrele dela Odessa, fără ca nimeni să ridice un glas de protest, un cuvânt de compătimire pentru zecile de mii de morţi, acel guvern care funcţiona în acel moment este responsabil de crimele dela Odessa şi componenţii lui se integrează în răspunderea colectivă a guvernului din acel moment.

Onorat Tribunal al Poporului, aceasta este ceeace am încercat să vă expun în desăvârşirea prezentării Domniilor Voastre, a aspectelor generale din actul de acuzare al nostru.

CRIMELE IMPOTRIVA UMANITĂŢII.

Să-mi permiteţi să trec cu analiza, după ce s'a cercetat în faţa D-voastră în şedinţa de dimineaţă, răspunderea politică a guvernului Antonescu pentru dezastrul ţării, după ce s'a analizat în faţa dv. răspunderea guvernului Antonescu pentru aservirea economică şi financiară a ţării, să fac o expunere a celui de al treilea capitol de acuzări, care se aduc guvernului Antonescu, a crimelor propriu zise de război, îndreptate în contra umanităţii.

Prima crimă în contra umanităţii este trimiterea la un război de agresiune şi jaf a zeci şi sute de mii de tineri români. Moartea acestora nu poate fi numită moarte eroică, pentrucă

nu este eroic să mori într'un război de agresiune şi de jaf.

Eroii sunt acei cari mor pentru apărarea pământului Patriei lor.

Eu nu fac nici o deosebire şi întreg poporul românesc nu face nici o deosebire între crima de a trimite floarea tineretului ţării, cei 600 de mii de soldaţi, cari s'au pierdut pe frontul de Răsărit şi crimele dela Maidanek. Ei au fost trimişi într'un război criminal, într'un război premeditat criminal, într'un război care nu era în conformitate cu trecutul nostru, era împotriva istoriei Neamului Românesc, un război de agresiune şi de jaf.

Onorat Tribunal al Poporului, poporul românesc nu poate face nici o deosebire între felul de masacrare a acestor tineri şi felul de masacrare dela Maidanek, unde oamenii au fost luaţi pe lopată şi aruncaţi în cuptoare.

Nu pot să fac nici o deosebire între acest fel de a trimite la moarte floarea neamului şi între împuşcarea la marginile pădurilor, a deportaţilor, în gropi antitanc, lăsaţi să moară acolo fără mormânt.

Ei bine toţi aceşti morţi, soldaţi români, au putrezit în stepele Caucazului, în stepa Donului, pe tot întinsul imens al U. R. S. S.-ului.

Morţii s'au transformat în pulbere şi poate îi aduce vântul stepei astăzi la noi, în ţara românească, îi aduce în Patria lor sub formă de praf.

Nu fac, Onorat Tribunal al Poporului, nici o deosebire între aceste crime şi trimiterea pe front, într'un război de agresiune şi de jaf, a tineretului român. Aceasta constituie o crimă în contra umanităţii.

Toţi acuzaţii din această boxă vor răspunde pentru aceste crime în faţa Tribunalului Poporului, în faţa Neamului Românesc, în faţa istoriei.

Onorat Tribunal al Poporului, nu voiu cerceta în faţa Dvs. toate formele de criminalitate şi bestialitate, sub care s'au manifestat aceşti acuzaţi. Voiu arăta numai un moment culminant în această deslănţuire sângeroasă de crime. Pentru aceasta, să îmi permiteţi, să vă vorbesc despre groaznicul masacru dela Odessa.

MASACRUL DELA ODESSA.

Onorat Tribunal al Poporului, după ce oraşul Odessa a fost invadat de către trupele cotropitoare, un fapt de război,

să-mi permiteţi să-l numesc aşa, pentrucă aşa este şi vă voiu documenta acest lucru, are loc. Da, are loc un fapt de război: Comandamentul militar sare în aer. Am să vă arăt că este vorba de un act al trupelor regulate, de aceea este vorba de un fapt de război.

Veţi vedea dv. că documentul Nr. 5, care cuprinde ancheta generalului Iacobici făcută la Odessa, imediat ce acest comandament a sărit în aer, arată în mod categoric că comandamentul în care se găseau soldaţi şi ofiţeri germani şi români, la Odessa, a sărit în aer, în urma unei mine puse de trupele care se retrăseseră. Acesta este un lucru bine stabilit, confirmat de martori în faţa Onoratului Tribunal, lucrul acesta se constată din dos. Nr. 1 al Trib. Poporului, judecat definitiv de către acest Onorat Tribunal şi trecut prin Casaţia română.

Se constată din depoziţiile martorilor că o bătrână din Odessa, o locuitoare de acolo a prevenit pe Generalul Glogojanu să nu intre în această clădire pentrucă dela retragerea trupelor nu a intrat nimeni şi că ar putea să fie minată.

Ei bine, Onorat Tribunal, Generalul Glogoianu intră în această clădire care fusese într'adevăr minată şi clădirea sare în aer.

Ce se întâmplă? Este considerat acest act ca un act care vine dela populaţia civilă şi prin telegrama Preşedinţiei Consiliului Nr. 562 din 23 Octombrie 1941, ora 12.30, Cabinetul Militar al Conducătorului Statului către Vrancea 1 — indicativul Comandamentului dela Odessa — se ordonă de conducătorul de atunci Ion Antonescu:

„Ca urmare a celor petrecute la Comandamentul Militar Odessa la 22 Octombrie, Mareşalul Antonescu ordonă:

Comandamentele militare şi autorităţile din Odessa se vor instala în afara oraşului sau în clădirile din oraş care au fost în prealabil şi în mod perfect şi sigur curăţate de echipe speciale şi deminate. Se vor cerceta cu atenţie şi împrejurimile lor. Mareşalul Antonescu ordonă să se raporteze cine este responsabil de neexecutarea sau de incomplecta executare a ordinului".

Ţin să accentuez că în prealabil se trimisese la Odessa acest ordin de care este vorba, în care Comandanţii locali superiori ai armatei primeau ordin dela Bucureşti să nu intre în nici o clădire fără ca în prealabil clădirea să fie verificată.

Deci, domnilor, nenorocirea are loc, pe de o parte dintr'un act militar datorit armatei combatante, pe de altă parte datorită neglijenţei comandanţilor cari au intrat într'o astfel de

clădire militară minată. La ce se ajunge din toate aceste împrejurări? La vina bieților copii și femei cari veți vedea imediat cum au fost măcelăriți.

Dar și dacă n'ar fi dat urmare comandanții locali acestui ordin și prin însăși darea lui și existența lui, este un ordin criminal care ar trebui sancționat, fiindcă vă rog rețineți, mai departe:

„Deoarece este aproape sigur că acțiunea dela Odessa a fost pusă la cale de către comuniștii locali și pentru a se înlătura pe viitor o asemenea acțiune, Domnul Mareșal Antonescu ordonă să se treacă la severe represalii, astfel: pentru fiecare ofițer român sau german mort în urma exploziei, vor fi executați 200 comuniști. Pentru fiecare soldat mort câte 100 comuniști. Execuțiile vor avea loc în cursul zilei de astăzi".

Ce urmează, Onorat Tribunal al Poporului? Sunt strânși de prin case copii, femei și bătrâni, la întâmplare și deavalma, pentrucă s'au strâns 25.000 oameni. Tot ce a fost armată în Odessa a lucrat la strângerea acestor oameni. S'au strâns 25.000 de nevinovați printre cari erau cetățeni ai Uniunii Sovietice, evrei, români, tot feluri de neamuri. Nu vă mai rețin cu lectura actului de acuzare și hotărîrii Tribunalului Poporului pe care vi le-am adus aci.

V'așI citi numai câteva pagini ca să vedeți grozăviile petrecute. Vi le voiu reda în măsura în care pot să le reținși în măsura în care coardele pe care fiecare suflet le are, îmi vor lăsa liniștea să vi le arăt în toată sălbăticia și cruzimea lor.

S'au strâns, cum vă spuneam, în jurul cifrei de 25.000 oameni și s'a îndreptat un nesfârșit convoi către bariera orașului, la Dalnik, unde erau 4 magazii. Poate ar fi mai bine să vă citesc pentru că s'ar părea că sunt lucruri de fantezie, dar sunt relatări ale ofițerilor români, sunt lucruri relatate de un profesor universitar care era sublocotenent în armata română, văzute și trăite de dânsul. Voiu da lectură la câteva rânduri din declarația lui.

Sunt strânși acești nenorociți și îndrumați către bariera Dalnik într'un convoi nefârșit de oameni încovoiați care mergeau către moarte, convoi nesfârșit de femei care duceau copilașii de mână sau la sân, de bătrâni, de bolnavi care cădeau pe drum, spune martorul, cale de 3—4 km., cât era până la această barieră. Tot drumul era semănat de cadavrele celor împușcați, celor cari nu mai puteau merge și erau împușcați la margine de drum. Ajunge acest convoi al morții la cele 4 magazii. (Imi pare

rău că emoția mă oprește să citesc rând pe rând, rândurile îmi joacă înaintea ochilor, să nu scap nici un amănunt din acest înfiorător spectacol). Aceste magazii sunt în număr de 4 în lungime de 25—30 metri și lățime 10—15 metri. In trei din aceste magazii sunt îngrămădiți ca sacii de grâu într'un hambar, înghesuiți unii într'alții, toți bărbații și soțiile celor cari nu puteau să se despartă de bărbații lor și voiau să-i urmeze la moarte. Sunt îngrămădiți în trei magazii, iar în a patra magazie sunt îngrămădite femeile și copiii. Sunt astupate toate ieșirile, se fac creneluri în pereți, se introduc mitraliere și se trage înăuntru. Minute întregi, ceasuri întregi, nu se aud decât răpăieli de mitralieră.

Dar, Onorat Tribunal, executanților, călăilor, li se pare că sistemul nu este destul de expeditiv, că nu merge prea repede, mai așteptau alții, alte coloane, să fie executați. Trebuia terminată operațiunea pentrucă era Octombrie, se făcuse ora 5 și începuse să se înopteze. Cu mitraliera nu puteau fi omorâți toți, unii cădeau pe jos, la cei mai din mijloc nu ajungea mitraliera. Ce se face? Se astupă crenelurile cu paie. Se introduce într'unul sau două creneluri furtunurile și se stropește cu benzină interiorul și exteriorul magaziilor, apoi se dă foc.

Ei bine, Onorat Tribunal, să-mi permiteți să caut declarația aceasta, pe care am adus-o, dar sunt zeci de declarații, dosarul este voluminos la depoziția acestor domni cari spuneau că nu știu nimic, acuzatul Ion Antonescu care spunea că a aflat de aceste masacre tocmai în 1944. Veți vedea imediat când a aflat.

Grozăvia este așa de înfiorătoare încât nu vreau să fac altceva decât să vă citesc din declarația acestui martor, profesorul Neacșu Alexe, asistent la Facultatea de Litere, ascultat la 25 Aprilie 1945, la Dvs. și la instrucție, fost sublocotenent de rezervă pe front în Regimentul 23 Infanterie Călărași.

După aceasta s'a trecut la operația în sine de mitraliere a celor ce se găseau înăuntrul celor 4 magazii și cred că ordinul de deschidere a focului l-a dat sau colonelul Deleanu sau col. Niculescu Coca. Magaziile au fost luate pe rând, ceeace a făcut ca operațiunea să dureze până noaptea, nefiind terminate toate magaziile în aceiași seară.

A doua zi, una din magaziile unde nu se terminase operațiunea de mitraliere, a fost aruncată în aer și în mod simbolic și exemplificativ, această operațiune de aruncare în aer s'a făcut cred la aceiași oră, la care a fost aruncat comandamentul în aer.

In ceeace privește mitralierea celor din magazii, care a du-

rat câteva ore, adaog că, observându-se că numai prin mitraliere nu se poate izbuti să fie omorâți toți cei dinăuntru, s'a recurs la o nouă consfătuire a celor cari comandau această operațiune și care vizibil erau enervați și supărați că nu găsesc un mijloc mai rapid de terminarea acestor operații, au recurs la stropirea magaziilor cu gaz și benzină și la incendierea lor. Când incendiul s'a deslănțuit, unii dintre cei cari se găseau în magazie și care erau ușor răniți sau teferi, încercau să fugă, fie sărind pe fereastră, fie să iasă prin acoperiș. Soldații aveau consemn general ca imediat ce iese afară unul, să fie împușcat. Unii care erau înăuntru, ca să scape de foc, apăreau la ferestre și făceau semn ca să-i împuște, arătându-le cu mâna capul, sau inima. Insă când vedeau către ei întinsă arma dispăreau pentru moment din fața ferestrei, pentru ca să reapară peste câteva secunde, făcând către soldați aceleași semne și introducându-se cu spatele ca să nu vadă cel puțin când se trăgea în ei. Operațiunea a durat până în noapte, când scenele văzute în lumina flăcărilor erau și mai îngrozitoare. Cei cari apăreau erau goi, căci se desbrăcaseră de hainele care luaseră foc. Unele dintre femei aruncau copii pe ferestre. Rețin o scenă că un copil de 4—5 ani aruncat pe fereastră a rătăcit timp de 5—10 minute cu mâinile sus între cadavre, soldații români nedorind să tragă în el".

Acesta este poporul român: soldatul român care nu vrea să tragă într'un copil! (sala isbucnește în aplauze puternice).

„Menționez că am văzut mulți soldați români ascunzându-se și știu că multă vreme au comentat operațiunea la care au asistat și pe care au desaprobat-o".

Iată D-lor atitudinea poporului față de crimele lor. Câteva bestii, câțiva executanți, câteva unelte ale lor și ale hitlerismului. Ei care au ordonat, ofițerii care au executat, aceștia sunt uneltele hitleriste, aceștia sunt singurii criminali, **nu** și poporul român. Poporul român este acest soldat care se ascunde ca să nu vadă grozăvia spectacolului.

Onorat Tribunal veți vedea imediat această expunere proectată, toate aceste scene le veți vedea proectate: spânzurătorile cari se ridicau la răspântiile Odessei, fiindcă înainte de a-i trimite la moarte pe acești nenorociți, parte din ei au fost spânzurați pe străzile Odessei, veți vedea aceste magazii prăbușite peste trupurile calcinate ale celor arși acolo, veți vedea toate aceste grozăvii despre care acuzatul Ion Antonescu spune că nu a știut nimic până în 1943, când a venit acest inocent Pantazi să-i spuie: „Domnule Mareșal, se apropie armatele eliberatoare

dela Răsărit. Să ascundem grozăvia dela Odessa, să deshumăm cadavrele celor nenorociți și să le împrăștiem cine știe unde", pentruca acuzatul Ion Antonescu făcând pe inocentul să spună: „Ce este aceasta Pantazi? Despre ce este vorba?". Acelaș Antonescu care în 1941 după ce a dat această telegramă în care a calculat crimele la câte 200 pentru fiecare ofițer ucis și la câte 100 de fiecare soldat ucis, pentru ca acelaș Antonescu în Consiliul de Miniștri să întrebe pe Alexianu: „Alexiene, represiunea dela Odessa a fost destul de severă?" iar Alexianu să răspundă: „A fost, d-le Mareșal, au fost omorâți și spânzurați pe străzile Odessei".

Onorat Tribunal s'a vorbit în cursul interogatoriului de represalii. S'a făcut uz cu cinism, cu ipocrizie, de convenția dela Haga. S'a făcut uz de regulele dreptului internațional.

Convențiunea aceasta dela Haga este o lege rigidă. Dar ai citit d-ta acuzat I. Antonescu ce spun teoreticienii acestei convențiuni, ai acestui drept internațional? Ai citit ce spun umaniștii, ce spun oamenii cari judecă altfel decât Hitler? Ai citit această carte care spune: N'are dreptul să se prevaleze de legea internațională acela care o calcă primul și ai călcat-o primul când ai pornit un război fără cea mai elementară primă formă pe care o cerea dreptul internațional, declarația de război. Ai făcut-o? Ai pornit-o banditește, așa cum spune Molotov.

Să mergem mai departe să vedem: este vorba de convenția internațională? poate fi vorba de represalii? Cred că nu mai este nevoie să mai facem incursiuni. Dar, pentrucă se va veni cu teorii, venim și noi cu teorii. In primul rând v'am arătat că trebuie să fie vorba de un fapt al armatei și este o deducție logică, nu poți îndrepta represalii împotriva femeilor și copiilor pentru o faptă a armatei regulate combatante. Este nevoie să vă citez pentru aceasta pe toți comentatorii convenției dela Haga la adăpostul căreia se pun d-lor? Mai mult, acești învățați în materie de drept internațional spun următoarele: chiar dacă faptul acela al minării comandamentului dela Odessa ar fi fost opera populației civile, d-ta nu erai îndreptățit să dai ordine să fie executate femeile și copiii populației civile. Iată ce spune Pillet, referindu-se la Fochille la pag. 1025: „Dacă infracțiunea este fapta unui necombatant se poate exercita represalii asupra concetățenilor?" Și ei răspund negativ, pentrucă în sânul populației civile nu există o disciplină asemănătoare celei militare, aceasta din urmă stabilind oarecare solidaritate de onoare între aceia care îi sunt supuși. Iar dacă se va obiecta

că beligerantul trebue totuşi să se apere de acţiunile dăunătoare, vom răspunde că el poate s'o facă, cu ajutorul legii marţiale. „Severităţile legii marţiale, spune Fochille, nu se pot justifica decât prin necesitatea de apărare contra întreprinderilor izolate care ar fi prea tentante, dacă nu ar fi reprimate prin pedepse severe".

Puteaţi să invocaţi legea marţială dacă aţi fi stabilit prin cercetări şi dovezi, vinovăţia. Dar aţi făcut vreo cercetare? Acuzatul Antonescu a ordonat represalii, aşa cum am arătat, în telegramă, pentrucă *„este aproape sigur"* că comandamentul a fost minat de populaţia civilă. Nu s'a făcut nici o cercetare, iar cercetarea ulterioară făcută de G-ralul Iacobici a stabilit că nu era opera populaţiei civile.

Aceasta o spun pentru a face comentariile juridice la convenţiunea dela Haga, la adăpostul căreia se pun acuzaţii.

Dar în afară de toate aceste consideraţiuni juridice este uman să omori copii şi femei, este uman când însăşi o bătrână, pe care mai târziu ai ars-o în flăcările dela Dalnik, ţi-a spus că în această casă nu a intrat nimeni dela retragerea armatei, este uman să omori 20.000 de oameni şi când eşti întrebat cine i-a omorât să spui că nu ştii nimic de moartea lor?

MASACRUL DELA IAŞI

Dar să trecem la un alt masacru petrecut de astă dată pe trupul acestei ţări care n'a cunoscut până sub această guvernare de teroare astfel de grozăvii. Veţi vedea la proecţiuni în masacrul dela Iaşi culcaţi pe trotuare şi împuşcaţi copii de 3—5 ani. Veţi vedea pe trotuare mama, tatăl şi un copil de 5 ani din căpşorul căruia cu cârlionţi, ca dintr'o sticlă cu cerneală răsturnată, se scurge sângele.

Onorat Tribunal, acest sânge din capul copilului acestuia şi a mii de copii ucişi de aceşti ucigaşi, acest sânge stă şi astăzi închegat pe obrazul ţării româneşti. Aveţi datoria să stergeţi acest sânge depe obrazul şi mâinile ţării, pentrucă mâinile ţării au fost până acum curate şi au fost mânjite acum de sânge de aceşti criminali.

Veţi vedea că în masacrul dela Iaşi s'a omorât atâta omenire în curtea chesturii Iaşi, încât martorul a spus: „călcăm intrând cu toată gheata în băltoaca imensă de sânge". Vă închipuiţi câte sute şi mii de oameni au fost omorâţi acolo, încât sângele scurs din rănile lor să facă acest lac în curtea chesturei.

Şi vă spuneam: de ce represalii poate fi vorba la Iaşi? De ceeace aţi făcut la Odessa v'aţi pus sub scutul războiului. Vă puteţi pune sub acest scut la Iaşi?

In dimineaţa de 22 Mai, într'o dimineaţă de vară ca toate dimineţile Iaşului însorit, copii abia sculaţi din somn, femei dela munca lor zilnică, bărbaţi mergând spre uzine, ateliere sau birouri, sunt ridicaţi şi duşi în curtea chesturii. Nu mai citesc nici o depoziţie: le aveţi la îndemână. Sunt duşi spre curtea chesturei unde la intrare îi aşteaptă un cordon de soldaţi germani, de soldaţi români şi de poliţişti români cari, fiecare cu o bâtă în mână îi ia în primire. Cine scapă dela acest defileu al loviturilor şi intră în curtea chesturii este ucis de mitraliera aşezată la geamurile chesturii şi val de val vin din oraş şi alte valuri se scurg depe toate străzile. Nu se mai poate împuşca toată lumea. Ce să facă cu ei? Cum să-i omoare cu un sistem mai rapid? Sunt încolonaţi şi duşi la gară, unde sunt înghesuiţi în vagoane plumbuite cu geamurile acoperite şi porniţi la drum pe o căldură toridă. Sunt purtaţi între gările intermediare Târgu Frumos şi Podul Iloaiei, duşi înainte şi iarăşi aduşi îndărăt ca să fie asfixiaţi din cauza căldurii. Iată numai câteva rânduri dintr'o declaraţie:

„Eram pur şi simplu nişte epave. Eu am fost dintre cei mai lucizi iar ceilalţi erau aproape inconştienţi. Noi în vagoane eram atât de mulţi încât am stat unul peste altul şi în primele 24 de ore am avut jumătate de vagon morţi. Eram atât de mulţi în vagon, încât nici nu ne-am putut da seama decât în momentul când cadavrele au început să miroase. Era pur şi simplu un iad. Lumea înebunise.

Imi amintesc că un copil de 4 ani timp de 24 de ore a ţipat mereu : „mămico, dă-mi cafea", „mi-e foame", iar alţii făceau pe Tarzan, iar altul care avea o bodegă, dădea mereu comenzi. Cu un briceg de buzunar am făcut o mică gaură în podeaua vagonului şi fiecare dintre noi pe rând ne aplecam asupra acestei găuri ca să respirăm puţin aer.

In vagonul în care am fost transportat eu, am plecat o sută şi la Călăraşi am ajuns 30.

Hainele le-am desbrăcat depe noi din cauza căldurii şi s'au amestecat cu morţii. Noi eram în aşa stare de slăbiciune, încât nici nu ne mai interesa. Mie personal mi-au scos un inel din deget, dar n'am reacţionat, pentrucă pe de o parte eram aşa de slăbit, încât nici nu puteam, iar pe de altă parte eram cu toţii convinşi că mergem la moarte, încât nu ne mai interesau lucrurile".

La câţiva kilometri de Iaşi era acuzatul Antonescu când se petreceau aceste lucruri, la un sediu al Statului Major. Era la Piatra Neamţ şi a vorbit la 29 Iunie, după cum spune colonelul Lupu, Comandantul Garnizoanei Iaşi.

Un alt martor declară:

„La intrarea în curtea Chesturii am fost aşezaţi deoparte şi de alta câte 8 oameni 3 jandarmi 3 gardieni de poliţie şi doi nemţi din organizaţia Todt, toţi cu câte un par în mână, iar prin faţa lor treceau toţi cei ce erau aduşi şi astfel omorâţi. Doar dacă intrau deodată câte 3—4 atunci, doar unul din mijloc avea şansa să scape cu o mână ruptă, şi dacă criminalii nu-l loveau, veneau după el pentru ca să-i dea şi ultima lovitură, ca nu cumva să scape.

Astfel am stat toţi şi am privit la acest abator de oameni care a durat până la orele 7 sau 8 cu mici pauze pentru a face loc pentru morţii care urmau să cadă şi astfel în faţa noastră au căzut sute de evrei, acuzaţi că ar fi tras asupra armatei române şi germane, dar cu singura vină de a se fi născut evrei.

Toate aceste scene au fost fotografiate de nemţi, care îşi făceau o distracţie din toate aceste cruzimi.

La ora 8—9 am fost încolonaţi şi porniţi spre gară, iar pe tot timpul drumului am văzut numai cadavre pe străzi, bărbaţi, copii, femei cu prunci în braţe, zăceau pe stradă, iar noi călcam peste ei.

Ajunşi la gară am fost culcaţi cu toţii la pământ, cu faţa în jos, pe lângă noi trecând maşini şi tancuri care îţi dădeau tot timpul impresia că trec peste noi şi ne vor strivi, iar un ofiţer neamţ striga: „Wer singt oder stark spricht wird erschossen", aşa în bătae de joc, ca şi cum ne ardea atunci de cântat. Aşa am stat vreo două ore până când am fost îmbarcaţi în vagoane. Eram ridicaţi de jos cu o lovitură de cravaşă peste spate şi număraţi, apoi porneam spre vagon, tot drumul printr'un şir de soldaţi care ne loveau tot timpul.

Clipa în care am fost număraţi, cred că a fost cea mai groaznică din tot calvarul, căci îmi era frică să nu fiu despărţit de tata, căci ne pierdeam amândoi.

In vagonul meu eram 100 de oameni, bătrâni, tineri, copii. Vagonul era de zece tone capacitate şi în acest vagon au fost îngrămădiţi 100 de oameni. Spre dimineaţă trenul a pornit. Prin zăbrelele mici pe care le avea nu am putut vedea încotro pornim cu acest tren al morţii.

Am mers aşa toată ziua de Luni şi pe la orele 6 d. a. am ajuns la Galbeni, o localitate dincolo de Roman. Tot timpul prin gări, ceream apă, dar cei care voiau să ne dea, nu erau lăsaţi de către jandarmii care păzeau trenul.

Luni 30 Iunie pe la orele 6 d. a. trenul a pornit înapoi în direcţia Iaşi. Oamenii îşi păstrau încă conştiinţa şi o parte dintre noi ne bucuram închipuindu-ne că ne înapoiem acasă şi că se termină calvarul. Dar în mijlocul nopţii trenul s'a oprit şi atunci au început să înebunească primii. La început nu ne-am dat seama dacă într'adevăr erau nebuni, însă în mijlocul nopţii au început o parte a vocifera, a ţine discursuri şi care toate au degenerat într'o bătaie generală. Lângă mine stătea un negustor anume Groper ce se afla împreună cu doi fii ai săi şi care au început să-l bată şi toată noaptea a trebuit să-l apăr pe tatăl, spre a nu fi bătut. Pe unchiul meu l-au bătut în aşa fel, încât l-au zăpăcit complect. Spre dimineaţă au căzut istoviţi, unul peste altul şi au început să apară primii morţi. Era în fine Marţi şi ne aflam lângă Tg. Frumos. Aerul era de nerespirat, morţii exalau miros îngrozitor încât jandarmii stăteau la 8 metri de vagoane şi ţineau batistele la nas.

Aici la Tg. Frumos au fost scoşi o parte din vagoane. I-am văzut trecând prin faţa noastră, duşi prin faţa unor bălţi şi cred că împuşcaţi, căci se auzeau tot timpul focuri de armă. Se afla acolo un regiment de geniu sau artilerie, căci alţi soldaţi îi luau în primire pe evrei şi era un sublocotenent tânăr, care le spunea tot timpul să-i ducă mai încolo şi să-i împuşte.

In acest timp nu s'au mai scos cadavre la Ruginoasa, unde în acelaş timp ni s'a pus pe o linie alăturată o locomotivă sub presiune pentru a ne produce căldură. Pentru aceasta să se afle dela Triandaf cine a ordonat să se puie această locomotivă. In tot acest timp au murit în vagonul meu 76 oameni. Scenele erau cutremurătoare. Foarte mulţi au băut propria lor urină, ceeace a dus la nebunie. Nebunii mergeau tot timpul călcând peste cei ce-şi mai trăgeau sufletul, iar noi urlam „apă" dar cine ne auzea. Am rugat pe un jandarm să-mi moaie cămaşa în noroi şi apoi să mi-o dea ca să sug noroiul prima oară. La Roman am fost coborîţi din vagoane şi atunci au coborât cu noi cei 24 de oameni care au mai dormit afară pe pământ şi în noaptea aceea era frig, astfel că a doua zi la îmbarcare din nou în vagoane curtea regimentului unde am stat era plină de cadavre.

In zori de zi au şi început strigătele jalnice ale călătorilor care cereau apă şi aer. Nu voiu putea uita niciodată şi până

în mormânt intonația lugubră a muribunzilor care cereau apă și aer. Căldura sufocantă din timpul zilei următoare făcea ca să ne îngroașe ecoul vocilor disperate și triste, cerând apă, aer, dar fără de folos.

Printre gratiile trenului de marfă mi-am dat seama că acest voiaj al nostru este un drum către moarte, deoarece căldura din vagoane, mirosul cadavrelor, lipsa de apă și aerul extenuau forțele.

In dimineața zilei de Miercuri 2 Iulie au fost coborâte primele cadavre în gara Mircești și încărcate în furgoane militare. Astfel s'au rărit rândurile noastre, într'un fel atât de macabru și trist.

Din cauza groaznicei călduri din vagoane am lepădat o parte din noi hainele, ne mai putându-le suferi, iar alții au desbrăcat cămășile spre a le arunca printre gratiile vagonului la unii soldați binevoitori care le tăvăleau în băltoaca formată din resturile ploilor și amestecată cu praf și murdărie și ne erau restituite cămășile prin aceleași gratii, la care ne repezeam cu gurile uscate și buzele arse spre a le umezi.

Alții au cerut celorlalți, după ce propria lor urină se epuizase, ca să li se urineze în palmă, cu care își stingeau setea.

Eu însumi am fost solicitat de răposatul Lupu, spre a-i face acest serviciu. Nu am putut să mă cobor la această groaznică misiune, și numai după ce m'a implorat, că astfel îi voiu salva viața, m'am supus cu grea inimă acestui ajutor revoltător.

Unii soldați români binevoitori, ce ne însoțeau, înlesneau vânzarea sticlelor cu apă, care ajunseseră la prețuri fantastice din cauza speculei la care am fost supuși, o sticlă cu apă ajunsese până la prețul de 5000 lei și se introducea numai gâtul sticlei printre gratiile vagonului și rând pe rând treceau să-și umezească buzele așa de arse.

Joi dimineața la ora 4 ni s'a dat pentru prima oară băutura miraculoasă a apei de către militari români, reîncepând călătoria groaznică cu două stații înainte și trei înapoi, către necunoscut.

In sfârșit Joi la prânz am ajuns la Roman și la ora 2 p. m. a venit și rândul vagonului nostru.

Călătoria noastră a fost însoțită de aruncări de pietre și gloanțe din trenurile nemțești cu care ne încrucișam.

Acest dureros și tragic voiaj a luat sfârșit Duminică după prânz când am sosit în Călărași-Ialomița, unde autoritățile de

acolo, s'au îngrozit la vederea convoiului nostru, căci cea mai mare parte din noi au fost desfigurați de bătăile la care au fost supuși, și imediat autoritățile locale românești au avut toată bunăvoința de a ne ușura mizerabilul nostru surghiun.

Drumul de tristă amintire a fost parcurs pe următoarea distanță:

Iași - Roman - Bacău - Mărășești - Focșani-Buzău - Ploești-Urziceni, spre a putea ajunge la oaza de salvare a destinației noastre, Călărași, unde am fost transportați la cazarma Regimentului 21 și apoi la Sinagoga din oraș, unde am stat timp de 21—22 luni de zile.

La plecarea din Călărași, Comandantul lagărului Dl. Căpitan Pitis, ne-a declarat următoarele:

„Să plecăm acasă ca cetățeni onești și să mergem cu fruntea sus, deoarece suntem români nepătați și să căutăm să uităm calvarul ce l-am îndurat".

In Curtea Chesturii, înainte de plecare și după plecarea trenului, măcelul continua și să-mi permiteți ca să încheiu descrierea acestor scene de grozăvie — pe care le puteți vedea și proectate mai târziu — să vă dau câteva pasagii din declarația martorului Vasile Spinosu, care căra la cimitir cadavrele din Iași:

„Dela morgă am venit și am intrat și eu în Curtea Chesturii. In curtea Chesturii erau cadavre clădite ca o stivă de lemne pe o lungime de vreo patru-cinci metri și pe o lățime de un metru. In dreapta lângă poartă, cum intri înăuntru, erau unii care mai trăiau, însă schilodiți și masacrați în mod barbar. Cadavrele erau încărcate în camion de către podari. Camionul era însoțit de un gardian public și de doi sau mai mulți nemți. In camionul meu erau doi nemți în față și doi pe scară. Eu am făcut opt transporturi la cimitirul Israelit, fiecare transport cu circa 25—30 de persoane. Eu personal nu m'am mișcat din cabina de conducere, însă auzeam pe podarii care încărcau camioanele, spunând că au scos oameni de prin canal, pe care îi împușcau pe loc sau nemții, sau românii și îi suiau în camion. Dealtfel în camion erau suiți și oameni numai răniți, pe care eu îi auzeam gemând. La început descărcam cadavrele pe marginea gropii, după aceea găsindu-se de către ofițerii și poliția care era acolo că asta durează prea mult, mi s'a dat dispoziții să trag mașina chiar pe margine și să-i deșert ca pe gunoi direct în groapă. Curgea întâi un val de sânge și apoi cădeau deavalma în groapă toate cadavrele.

Marți nu am mai ieșit de fel din casă din cauza faptului că eram grozav de impresionat de scena la care asistasem. Miercuri dimineața când m'am prezentat, am fost trimis de Merievici la Chestură împreună cu un șofer, unde mi s'a dat ordin să ne ducem la Podul Iloaiei tot pentru transportul de cadavre. La Podul Iloaiei am ajuns pe la orele 10 și am făcut transporturi până la ora 6 p. m. când ne-am reînturnat la Iași.

Cadavrele se găseau pe un șes în dreapta șoselei și erau într'o stare de descompunere, unii din ei fiind umflați de cinci ori cât erau normali".

Acestea se petreceau Onorat Tribunal la Iași, în inima țării românești de unde au pornit sufletele cele mai generoasse de scriitori, de gânditori pe care i-a avut țara românească, cele mai umane suflete. Acestea se petreceau la Iași, provocate de sălbătecia hoardelor lui Hitler și de robii și slujitorii lui Antonescu. Și în timp ce acestea se petreceau la Iași, guvernul Antonescu dădea un comunicat. Au fost omorâți cu această ocazie 8—10 mii de oameni și vă închipuiți că în condițiunile în care s'au petrecut aceste masacre, nu aș putea să vă dau o cifră exactă a victimelor.

„Universul" de Miercuri 2 Iulie 1941, publică următorul comunicat:

„Sovietele urmăresc pe toate căile să producă acte de sabotaj, de dezordine și de agresiune, în spatele frontului.

In acest scop, lansează din avion — cu parașutele — spioni și agenți teroriști, cari iau contactul cu agenții rezidenți din țară și cu populația iudeo-comunistă, pentru a organiza împreună acte de agresiune.

Câțiva din acești agenți au fost prinși, iar actele de agresiune încercate au fost sancționate.

La Iași au fost executați 500 iudeo-comuniști, care trăseseră focuri de armă din case, asupra soldaților germani și români.

Toate încercările ce se vor mai face de a turbura liniștea și ordinea vor fi reprimate pe loc, fără cruțare.

Populația pașnică are datoria de a divulga imediat autorităților locale pe toți cei suspecți și pe toți străinii, apăruți de curând în localitate. Cine nu divulgă la timp pe acești turburători ai ordinei și siguranței vor fi executați, împreună cu toată familia".

Onorat Tribunal, era cel mai odios, cel mai absurd, cel mai nejustificat masacru din șirul masacrelor îngrozitoare ale

acestui guvern și ale stăpânilor lor dela Berlin — fiindcă veți vedea imediat în special dincolo de Nistru că toate masacrele sunt făcute pe același tipar, pe același model hitlerist.

Este cel mai nejustificat masacru, este cel mai criminal comunicat care el însuși vă acuză. Când la 2 Iulie s'a dat comunicatul și când astăzi pretindeți că nu știți nimic de masacre, reese dela sine adevărul. Realitatea a fost cea cunoscută de ofițerii d-tale, de autoritățile dumitale, de generalul Leoveanu, de col. Căptaru, de col. Lupu, de Barozzi, de toți coloneii și para coloneii pe care îi aveai acolo și care au contribuit la executarea acestor masacre.

Care este realitatea d-lor? N'o spunem noi, n'o spun victimele ca să bănuiți că este vorba de o pornire de răzbunare, o spun autoritățile dumitale de atunci. Nu s'a tras nici un foc de armă de către evrei sau comuniști, contra armatei germane sau române. A fost o îngrozitoare și criminală înscenare. Soldați germani, elemente ale acestui inocent Eugen Cristescu, care spune că nici nu a fost la Iași (Veți vedea că pe tot parcursul pe care a mers eșalonul I al acestui criminal, pe tot parcursul a semănat crime și masacre) — elemente ale acestui criminal, elemente germane și din nefericire instrumente ale lui Hitler din armata lui Antonescu de atunci, urcați în turnul Goliei, la Spiridonie, la Universitate, la Fundație, urcați în toate podurile clădirilor, trăgeau cu arme de salon, cu gloanțe oarbe, ca să provoace și să justifice aceste masacre. N'a fost niciun sodat, niciun ofițer român sau german rănit. Nu i-a fost sgâriată măcar tunica vreunuia. Unde sunt morții și rănițiii dumitale? Sunt documente oficiale la dosar și vă stau la dispoziție.

Realitatea este că s'a căutat o diversiune. Tot acest șir de crime v'au servit diversiunilor voastre, ale dumitale și ale lui Hitler. S'a căutat o diversiune, pentrucă după aproape o săptămână trupele invadatoare stăteau pe loc, s'a căutat atunci o diversiune și s'a găsit sub forma acestor masacre dela Iași.

Onorat Tribunal, masacre de acest fel se multiplică la infinit.

Ar fi foarte greu să vi le descriu pe toate în amănunt, mă voiu opri numai în câteva cuvinte asupra masacrelor petrecute dincolo de Nistru.

Ședința se suspendă.

Ședința se redeschide la orele 20,30.

PREȘEDINTELE: Domnule Acuzator Public Șef Stoicanu continuă expunerea rechizitoriului.

ACUZATOR PUBLIC ŞEF STOICAN: Onorat Tribunal, înainte de a continua expunerea rechizitoriului, vă rog să binevoiţi a îngădui, să se proecteze — aşa cum au fost prinse — imaginile înfiorătoare luate dela Iaşi şi la Odessa cu ocaziunea masacrelor petrecute acolo în împrejurările ştiute. După această proecţiune voiu continua expunerea.

PREŞEDINTELE: Tribunalul dispune proectarea imaginilor.

Se proectează înaintea acuzaţilor o serie de imagini asupra masacrelor petrecute la Iaşi şi Odessa. Dl. Acuzator Public Şef Stoican dă explicaţiuni asupra fiecărei imagini.

ACUZATOR PUBLIC ŞEF. STOICAN: Domnule Preşedinte şi Onorat Tribunal, voiu continua să desfăşor în faţa Domniilor voastre hrisovul acestor zile întunecate de crime, din timpul guvernării antonesciene.

Am rămas cu analiza mea la masacrul din jud. Golta ,din Transnistria.

Vă amintiţi că în cursul desbaterilor s'a făcut uz, în faţa Domniilor Voastre de o stenogramă a Consiliului de Miniştri în care acuzatul Ion Antonescu întreabă pe Alexianu: „Am auzit, Alexianu, — spune acuzatul Ion Antonescu — că ar fi fost ceva morţi la Golta".

„Nu este adevărat" — răspunde acuzatul Alexianu. Veţi vedea astăzi şi vor vedea şi acuzaţii, că aceste lucruri n'au putut rămâne şterse pentru posteritate, că aceste crime au eşit la iveală şi că pentru aceste crime, pe care astăzi poporul românesc le va cunoaşte în toată grozăvia lor, acuzaţii vor trebui să răspundă.

In jud. Golta din Transnistria, Onorat Tribunal, au fost masacraţi 70.000 de oameni. Prefect al acestui judeţ, reprezentant al Conducătorului Statului şi al Guvernului era Isopescu Modest. Şi îmi amintesc că, la interogatoriul dat la instrucţie, acuzatul Ion Antonescu mi-a spus: am avut în Transnistria prefecţi a căror bună amintire şi stimă o păstrez şi astăzi; am avut prefecţi, pe cari i-am citat pe Naţiune.

Imi amintesc deasemenea, din interogatoriul lui Alexianu, luat la instrucţie, când a spus că evreii din jud. Golta au fost masacraţi de germani.

O inexactitate totală! desmințită de toate probele administrate în dosarul Nr. 1 al Trib. Poporului, care a sancţionat pe aceşti criminali: crimele au fost săvârşite de către prefectul judeţului Golta, reprezentant al Guvernului Român.

Crimele hitleriştilor au fost desigur fioroase şi numeroase, împrăştiate pe întinsul întregii Europe, pe unde au trecut hoardele lor criminale. Crimele lor sunt ale lor! Crimele voastre sunt ale voastre! Şi crimele din jud. Golta au fost ale autorităţilor, ale reprezentantului guvernului antonescian în acel judeţ.

La Bogdanovca au fost câteva lagăre. La Bogdanovca au fost masacraţi 48.000 de oameni, în ajunul Crăciunului.

Şi iată cum. Au fost scoşi din lagăre în dimineaţa zilei de 21 Decembrie: bătrâni, bolnavi, infirmi, femeile care, slăbite de regimul de înfometare din acest lagăr, n'au putut fi transportate până la marginea, până la liziera păduricii, la care au fost asasinaţi ceilalţi, au fost băgate după sistemul dela Odessa, în nişte grajduri, care au fost îndopate cu paie în pod şi la toate deschizăturile; au fost stropite cu petrol şi li s'a dat foc.

Ceilalţi cari s'au putut deplasa, au fost duşi la liziera păduricii din apropiere. In acele magazii, în acele grajduri au fost arşi 4.500—5.000. Restul de 43.000 au fost duşi la liziera acelei păduri, şi, în timp ce magaziile ardeau în urma lor, nenorociţii aceia, cari mergeau în convoaie, ştiau că merg la moarte. Şi vă descriu martorii şi au spus în faţa Dvs. scenele îngrozitoare care aveau loc: mamele cari luau în braţe copii implorând Cerului îndurare; părinţii cari încurajau copii, spunându-le să păstreze resemnare în faţa morţii. Groaza pusese stăpânire pe toţi acei 43.000 de oameni, cari mergeau la moarte.

Când au ajuns la pădurice au fost întâi jefuiţi şi desbrăcaţi de tot ceeace mai aveau asupra lor. Apoi au fost împuşcaţi în grupuri de câte 300—400 de oameni, cu cartuşe explozibile. Masacrele au durat 2 zile, Onorat Tribunal, 2 zile de sărbătoare creştinească, 23 şi 24 Decembrie, în ajunul sărbătorii creştineşti a Crăciunului.

In ziua de 24 Decembrie s'au suspendat. In ziua de 24 Decembrie d.-Prefect ca să-şi procure un divertisment, o distracţie de Crăciun, a sosit la faţa locului şi a fotografiat masacrul.

In ziua de 24 seara, masacrul s'a întrerupt, pentru a continua în ziua de 28 şi în ziua de 29 Decembrie.

Au fost lăsaţi în viaţă numai 200 de oameni, aleşi din cei mai voinici, cari timp de 2 luni — Ianuarie şi Februarie, lucrurile se petreo în 1942 —, au fost întrebuinţaţi pentru arderea cadavrelor.

Și în marginea acelei păduri, timp de 2 luni cei 200 de oameni au ars cadavre.

Cum?

Le-au așezat în stive, înalte de 2 metri și late de 4—5 m.: un cadavru slab, un cadavru gras, pentru ca grăsimea unuia să alimenteze focul și să transmită focul și la cadavrul cel slab. S'a așezat un rând de cadavre și un rând de paie, pentru ca focul să se propage și mai iute. Și timp de două luni de zile a ars această imensă torță omenească, spre cinstirea și slava regimului de civilizație și a războiului sfânt, dus de mareșalul desrobitor Ion Antonescu.

Din acei 200 de gropari, 150 au fost apoi împușcați sub pretextul că au lucrat prea încet, — pentrucă opratia a durat 2 luni de zile.

Celălalt lagăr — (acesta a fost la Bogdanovca: 48.000 de oameni) — la celălalt lagăr, — la Dumanovca au fost masacrați 18.000 de oameni. De data aceasta cu alt sistem. La Dumanovca, pentruca chinul să fie mai mare și mai prelungit în timp s'au masacrat în grupe și pe zile câte 300—400 de oameni la 3—4 zile. Și astfel au fost masacrați și la Dumanovca 18.000 de oameni.

Dar li s'a părut călăilor că aceasta nu este suficient și, la alt lagăr, la Acmecetca, se introduce un alt sistem de exterminare, copiat în totul după sistemul hitlerist: sistemul înfometării. Și la Acmecetca, 4.000 de oameni sunt exterminați prin înfometare. După ce zile întregi nu li se dă nimic de mâncare; după ce sunt slăbiți până la epuizare complectă, după zile întregi de înfometare li se aduce, Onorat Tribunal, și se dă fiecăruia câte un cartof crud, pe care să-l mănânce și care să le producă chinuri și dureri groaznice. După această hrană, li se dă câte o ceșcută de făină de porumb crud.

Sunt astfel, Onorat Tribunal, exterminați prin înfometare cei 4.000 de internați dela Acmecetca.

Onorat Tribunal aș vrea să încheiu cu descrierea acestui masacru dela Golta, cele câteva exemple, din nenumăratele masacre comise prin guvernarea antonesciană.

Aceste masacre, Onorat Tribunal, atunci când s'au comis și atunci când au ajuns la urechea poporului românesc au înspăimântat opinia publică; au înspăimântat-o și au îngrozit-o, pentrucă ele sunt străine sufletului românesc. Au fost manifestări de cinism, însă la fel cu cinismul pe care îl întrebuințează acuzații astăzi, au fost manifestări de cinism ale

acelor împerecheri istorice, de care se prevalează astăzi acuzații.

La 18 Iulie, adică aproape o lună după masacrul dela Iași, acuzatul Ion Antonescu primește dela susținătorul său, d. Maniu, următorul memoriu: „**Svonuri tot mai persistente vorbesc despre masacrele săvârșite asupra populației minoritare, în special evreești, din Moldova**". Vă rog să rețineți subtilitățile textului: „Svonuri tot mai persistente". Svonuri! La 18 Iulie ele erau svonuri, după ce apăruse și comunicatul acela blestemat în ziarele românești.

„**Ele nu sunt verificate**". Ca și cum d. Maniu n'a avut nici un prieten politic la Iași; ca și când nu citise ziarele; ca și când Țara Românească nu știa și nu era înfiorată, de grozăviile dela Iași, — aceasta la o lună după săvârșirea masacrului. „**Ele nu sunt verificate și noi dorim să nu fie adevărate. Toate cazurile de rebeliune sau de trădare națională, trebuesc pe loc și cu mare asprime pedepsite. Măsurile legale, care sunt luate pentru a preîntâmpina repetarea unor asemenea acțiuni criminale, sunt bine venite.**"

O țară întreagă știa că nimeni n'a fost vinovat la Iași, din populația civilă, din nenorociții aceia masacrați; iată pe susținătorul lui Antonescu, care arată că toate cazurile de trădare națională trebuesc cu asprime sancționate. Și cine era chemat să aprecieze actele de trădare națională? Trădătorul Antonescu!

Nu este aceasta o aprobare a masacrului săvârșit?

Ce este aici altceva decât contrastul dintre neamul românesc, dintre opinia publică românească, care desaprobă și se înfioară la văzul și la auzul acestor masacre și susținătorii acestui regim, susținătorii cari erau departe de sufletul și aspirațiile poporului român.

Onorat Tribunal al Poporului, voiu trece cu analiza rechizitoriului meu la un alt capitol de crime ale regimului Antonescu: deportările.

Să-mi permiteți, însă, înainte de a vă da câteva amănunte asupra condițiunilor sălbatice, asupra condițiunilor barbare în care au avut loc aceste deportări, să vă arăt egida sub care ele s'au săvârșit; să vă arăt de unde au pornit, cine le-a inițiat.

Vă citesc Dvs. din stenograma Consiliului de Miniștri din 8 Iulie 1941, următoarea declarație a Vice-Președintelui Consiliului de Miniștri de atunci, acuzatul Mihail Antonescu de astăzi.

Iată ce spune el în Consiliul de Miniștri: „Cu riscul de a nu fi înțeles de unii tradiționaliști, cari mai pot fi între Dvs., eu sunt pentru migrațiunea forțată a întregului element evreesc din Basarabia și Bucovina, care trebue svârlit peste graniță. Deasemenea sunt pentru migrațiunea forțată a întregului element ucrainian, care n'are ce căuta aici în momentul acesta."

Și mi se mai spune astăzi că evacuările și deportările s'au făcut pe considerațiuni strategice: Că deportările dela 5 Octombrie 1941 din Bucovina, atunci când frontul era tocmai la Odessa s'au făcut pe astfel de considerațiuni.

Am întrebat pe I. Antonescu ce considerațiuni strategice puteau fi avute în vedere atunci când frontul era tocmai la Odessa.

Mi se mai spune apoi că deportările s'au făcut pentru a salva pe evrei — este o altă manifestare de cinism și de nerușinare...

Iată pentru ce s'au făcut deportările. Iată port-parolul acuzatului I. Antonescu, pe vicepreședintele de Consiliu care vorbea totdeauna în numele conducătorului Statului și angaja responsabilitatea sa. Iată ce vă spune vice-președintele de Consiliu, iată de unde au pornit deportările.

„**Imi este indiferent** — spune mai departe vice președintele Consiliului — **dacă în istorie vom intra ca barbari**".

Vei răspunde Mihai Antonescu pentru această frază și pentru toată barbaria pe care ai deslănțuit-o în urma ei!

Și iată, acum vine comparația: „Imperiul Roman a făcut o serie de acte de barbarie față de orizontul contemporan și a fost totuși cel mai măreț și mai vast așezământ politic".

Nu-ți este permis să dai astfel de directive. Noi nu ne comparăm cu Imperiul Roman; suntem un modest popor, care n'am avut nici tendințe de expansiune, nici misiuni civilizatorii. Am avut o singură misiune: să ne păstrăm ființa noastră națională de popor modest și muncitor, care n'a eșit niciodată din granițele sale, care n'a făcut niciodată acte de barbarie, ci și-a apărat totdeauna pământul său și ființa sa națională.

Mai departe: „Nu știu peste câte veacuri neamul românesc se va mai întâlni cu o libertate de acțiune mai mare, cu posibilitatea de verificare și revizuire națională, pe care a prăbușit-o o serie întreagă de infiltrațiuni."

Ce este această directivă decât reeditarea teoriei lui Rozemberg? Ce este altceva decât reproducerea declarațiilor colegului d-tale din Germania Goebbels?!

„Iată ordinele date — Consiliul de Miniștri se ținea și cu guvernatorii Basarabiei și Bucovinei — așa că vă rog să fiți implacabili". „**Omenia siropoasă** — iată ce numea acuzatul omenia tradițională a poporului român — **vaporoasă, filozofică, n'are ce căuta aci. Prin urmare, să folosim acest moment istoric și să curățim pământul românesc și națiunea noastră de toate nenorocirile pe care le-au abătut veacurile asupra acestui pământ. Chiar românii care au ajuns să fie rătăciți și au intrat în valurile de anarhie, vor fi nimiciți fără cruțare. Veți fi fără milă cu ei. Imi iau răspunderea în mod formal!**"

Dacă ți-ai luat atunci răspunderea în mod formal, dece te ascunzi astăzi după degete?

...„**Și spun că nu există lege. Deci, fără forme, cu libertate completă. Dacă este nevoie, să trageți cu mitraliera**".

Și atunci, Onorat Tribunal, ce poate fi astăzi decât nerușinare și cinism, dacă se vine și se spune: Am deportat, pentrucă mi-au cerut germanii, sau pentrucă necesități strategice o cereau. Nu, ați deportat pentrucă ați transplantat în România și ați aplicat aici teoriile de ură de rasă ale hitlerismului Ați transplantat într'un pământ care nu o primea, o buruiană străină: buruiana urei de rasă.

Onorat Tribunal, în urma acestor directive de principiu date în Consiliul de Miniștri, Comenduirea Pieței Cernăuți primește următoarea telegramă pentru Lt. Petrescu, dela conducătorul Statului:

„In conformitate cu ordinul d-lui Mareșal Antonescu, toți evreii din Bucovina să fie trimiși în 10 zile la Est de Nistru. Raportați până mâine la ora 20 de executare..."

Semnat: Șeful Secției II-a, Lt. Col. Dinulescu. Nr. 6651 din 4 Octombrie 1941.

Pentru conformitate, pentru șeful biroului III, Maior Savopol Gheorghe.

Ce urmează Onorat Tribunal? Urmează tragedia acestor oameni nevinovați din Basarabia și Bucovina, urmează acele groaznice deportări. Guvernator al Bucovinei era Calotescu Cornel, generalul care a fost judecat și condamnat de Dvs., generalul acela care în Consiliul de Miniștri spunea acuzatului I. Antonescu: „Bucovina este moșia dvs., iar eu sunt vechil pe moșia dvs."

Ce face vechilul lui Antonescu în Bucovina? Iată ce spune

sentința dvs.: „In noptile premergătoare fiecărei ridicări, acuzatul dădea ordine să se adune în curtea chesturei toți funcționarii guvernământului pentru a forma echipe ce urmau să execute ordinele de ridicare.

Primul act al tragediei deportării începe în primele ore ale dimineții și se încheie seara, când vagoane încărcate până la refuz și închise ermetic porneau spre Transnistria.

In acest interval, pe terenul sportiv Macaby, aveau loc scene sfâșietoare. Astfel, într'o zi, pe terenul amintit, o femeie cu un sugaciu în brațe s'a urcat pe tribuna terenului, de unde acuzatul domina mulțimea chinuită de perspectiva deportării. Femeia l-a implorat să nu fie deportată, ținându-se seamă că are un copilaș mic. Acuzatul, cu brutalitatea-i cunoscută, a izbit femeia, care s'a rostogolit depe tribună scăpând jos copilul".

Cu această ocazie un martor declară :

„In ziua de 28 Iulie 1942, doi jandarmi însoțiți de doi agenți, bat la ușa familiei mele, — în acea clipă, dinăuntru se aud țipete îngrozitoare, — ușa nu se deschidea. Jandarmii forțând intrarea, în fața lor găsesc 4 cadavre și o femeie bătrână cu un copil mic care plângea — familia se otrăvise. In fața acestui spectacol îngrozitor, jandarmii s'au înduioșat, unul dintre ei a început să plângă. N'au mai vrut să execute deportarea celor rămași în viață. Un agent înștiințează pe acuzatul Stere Marinescu de cele întâmplate și rugându-l ca cei doi supraviețuitori să nu mai fie deportați, acuzatul cu bestialitatea-i cunoscută se duce la fața locului și văzând jandarmul plângând, îl întrebă: „Dece plângi", la care jandarmul răspunde: „Domnule Maior, am și eu copii și o mamă bătrână acasă".

Acuzatul Stere Marinescu, ordonă ca imediat să fie băgați la carceră, atât jandarmul cât și agentul, pentru neexecutare de ordin, iar bătrâna și copilașul de șase luni o predă altei patrule, pentru a fi deportați.

Așa ați băgat la carceră tot poporul românesc, ca să nu-i auziți plânsetele și protestele pentru toate aceste crime înfiorătoare pe care le-ați făcut la ordinul lui Hitler, din proprie inițiativă, sau după exemplul și sugestiile barbariei hitleriste.

Toți aceștia, Onorat Tribunal, sunt duși la Nistru ,sunt dați jos din vagoane și sunt încolonați, dezbrăcați, desbrăcați, bărbați, femei, bătrâni, copii și duși în aceste lagăre pe care vi le-am

descris dela Bogdanovca, Dumanovca și Acmecetca, unde sunt așezați în stive și li se dă foc.

Onorat Tribunal, nu este cruțat de deportare nimeni: nu sunt cruțați nici cetățenii polonezi, cari au fost și ei deportați; nu sunt cruțați nici invalizii de război, nici bătrânii din azile, nici bolnavii din spitale; sunt deportați chiar și cei 66 de nebuni din azil. Iată opera de purificare întreprinsă sub directivele celor doi șefi hitleriști I. Antonescu și M. Antonescu.

Onorat Tribunal, s'a vorbit aici de necesități strategice, de ordine hitleriste. Dar ce necesități strategice și ce ordine hitleriste au impus deportarea nenorociților de țigani? Au fost deportați în Transnistria 26.000 de țigani din care 6—8000 au fost omorîți de același colonel Isopescu-Modest la Golta și nu de germani, cum se spunea de Alexianu.

Care sunt necesitățile strategice? Am să vă arăt eu imediat care au fost aceste necesități și ce a determinat deportarea țiganilor. Ca să vedeți câtă identitate de procedeuri, câtă identitate de concepție criminală între acești criminali și stăpânii lor hitleriști, iată, un document dela Nuernberg în care un martor norvegian descrie rezultatele experiențelor făcute de savanții hitleriști cu un gaz asupra unui grup de țigani.

Hitleriștii făceau experiențe cu gaze otrăvitoare asupra țiganilor, iar voi îi deportați în Transnistria, ca să fie exterminați acolo.

Onorat Tribunal, n'am să vă arăt amănunte; sunt documente dela dosar din care rezultă că acuzatul Vasiliu a executat în amănunt aceste deportări, că a ridicat pe țigani, numai cu sdrențele depe ei și cu ceiace puteau lua într'o batistă, că i-a deportat în cel mai scurt timp posibil — spune ordinul — ca să nu stârnească agitație în țară și că între cei deportați au fost multe femei și mulți copii, mamele, nevestele și copiii celor depe front.

Iată, Onorat Tribunal, necesități strategice; barbarie și imitație servilă a sistemelor hitleriste, împământenite în România.

Dar ce necesități strategice au determinat deportarea sectelor religioase? Prin adresa 14.258 din 9 August 1942 către Inspectoratul General al Jandarmeriei se dă următoarea dispoziție:

„La raportul dvs. Nr. 36636 din 8 Iulie 1942, cu onoare se comunică următoarele: Din ordinul d-lui Mareșal Antonescu urmează să se interneze în Transnistria deocamdată numai

membrii sectei religioase inokentiste, în număr de circa 2.000".

Iar prin ordinul 5721 din 6 Maiu 1942, Ion Antonescu extinde aceste măsuri la toţi sectanţii.

Este o politică barbară, o politică de ură şi de discriminare rasială, este o politică de migraţiune forţată. Este termenul autohton utilizat pentru prima dată în istoria poporului românesc de criminalul Mihai Antonescu. Deportările sunt făcute sub directivele lui, care vorbeşte în numele conducătorului Statului atunci, acuzatul Ion Antonescu, astăzi. Este încă o crimă din seria crimelor sălbatice, pentru care acuzaţii trebue să răspundă.

In total au fost deportaţi depe pământul ţării româneşti 315.641 de cetăţeni români, dintre cari au fost exterminaţi 270.641.

Onorat Tribunal, voiu trece cu analiza la o altă crimă din şirul acestor crime denumite de noi şi de poporul românesc: crime contra umanităţii, — la lagărele de internare.

Au fost lagăre de internare pe pământul ţării româneşti şi au fost lagăre de internare pe pământurile cotropite din răsărit.

Lagărele de internare din interiorul ţării au avut ca scop să cuprindă în ele pe toţi luptătorii antifascişti care au ridicat cuvântul de protest contra regimului de dictatură şi de asuprire, care au ridicat cuvântul contra războiului anti-sovietic şi pentru eşirea din război şi alăturarea ţării româneşti de Naţiunile Unite.

Lagărele de dincolo de Nistru, de pe teritoriul cotropit erau înfiinţate pentru exterminarea populaţiei nevinovate, a populaţiei civile, a cetăţenilor sovietici. Aţi văzut ce s'a întâmplat în aceste lagăre când v'am descris masacrele din jud. Golta.

Pe cine interna acuzatul Ion Antonescu în lagărele din ţară? Primul lagăr înfiinţat este cel dela Tg. Jiu, înfiinţat prin decizia acuzatului Ion Antonescu din 12 Februarie 1941 şi transmis Ministerului Apărării Naţionale prin adresa Ministerului Afacerilor Interne Nr. 689 din acea zi. Mormânt al luptătorilor anti-fascişti, acest lagăr dela Tg. Jiu este pus sub conducerea uneltelor celor mai devotate, celor mai buni cunoscători ai sistemelor hitleriste iniţiate de Antonsecu, sisteme pe care le-a avut în intenţiune atunci când a înfiinţat lagărul, de exterminare prin muncă istovitoare, prin înfometare şi schingiuire a tuturor luptătorilor anti-fascişti. Aţi judecat şi pe aceşti criminali, Zlătescu şi Trepăduş, şi aţi văzut sistemul

lor de schingiuiri, înfometare, pedepsirea cu legarea de copaci, aţi văzut cum bolnavii erau trimişi la lucru pe Valea Jiului, cum erau puşi cu mâinile tremurânde de febră, să strivească piatra necesară lucrărilor de cale ferată, aţi văzut cum erau exploataţi de către concesionarii acestor lucrări, bolnavii trimişi acolo, în frig, ploaie şi zăpadă..

Dar Onorat Tribunal, pentru ce au fost trimişi aceşti luptători la Tg. Jiu? Am aci o listă întreagă de luptători antifascişti. Veţi vedea că n'au altă vină decât că luptau contra războiului criminal şi pentru trecerea României în tabăra luptătorilor pentru libertate a Naţiunilor Unite.

Cine erau internaţi în lagăr, Onorat Tribunal? Feciori de ţărani, cum era Filimon Sârbu. Cine erau schingiuiţi în beciurile poliţiei şi în toate închisorile din ţară? Feciori de ţărani români şi muncitori români, luptători pentru libertate.

Daţi-mi voie să vă dau câteva exemple, să fac numai câteva creionări ale vieţii acestor luptători.

Filimon Sârbu, fecior de ţăran din Hunedoara. El are o singură vină: lupta contra fascismului şi guvernării antonesciene. El preconizează unirea celor două pături de muncitori din ţara românească, a ţărănimii şi a muncitorimii, în lupta pentru libertate şi democraţie, în lupta pentru eliberarea de sub asuprire, de sub dictatură, în lupta de eşire din războiul criminal. El declară că războiul împotriva Uniunei Sovietelor şi a Naţiunilor Unite este criminal. El este arestat cu tot grupul de luptători care au avut îndrăzneala să lupte contra acestui război criminal, sunt supuşi la cele mai îngrozitoare torturi de poliţia antonesciană, sunt arşi cu fierul.

Li se înscenează proces, iar în faţa plutonului de execuţie la 18 Iulie 1941, maiorul Filipescu, comandantul plutonului de execuţie, vrând să-i lege ochii, Sârbu refuză, spunând: „Nu este nevoie: primesc moartea cu ochii deschişi, pentrucă această moarte îmi este dată, fiindcă am luptat pentru o cauză naţională."

Iată, Onorat Tribunal, cine zăceau în lagăre şi închisori, cine erau schingiuiţi, cine erau condamnaţi: iată cine reprezentau poporul românesc şi lupta poporului românesc contra dictaturii şi războiului; iată cine erau exponenţii şi cine aveau dreptul să vorbească în numele poporului românesc; nu tovarăşii, nu împerecherile istorice pe care acuzaţii le invocă astăzi.

Alt luptător anti-fascist, Justin Georgescu. Student al Fa-

cultății de Litere și Filozofie din București, el luptă contra fascismului și contra influenței legionare în Universitate, el luptă pentru a mobiliza studențimea în lupta contra hitlerismului și pentru eșirea din războiu și alăturarea de Națiunile Unite. Este arestat de organele Siguranței și Gestapo-ului în August 1942. In beciurile Prefecturii de Poliție, este supus la cele mai bestiale schingiuiri, până este ucis. Este aruncat apoi dela etajul 2 al Prefecturii, spunându-se că s'a sinucis.

Alți luptători, Petre Gheorghe și Nicolae Atanasof sunt schingiuiți, li se smulg unghiile dela mâini și dela picioare; lui Petre Gheorghe i se smulge părul din cap și este ars cu fierul. Sunt trimiși apoi la Curtea Marțială din Ploești, de sub conducerea călăului Manea Cristea, condamnați și executați la 10 Februarie 1943.

Elena Pavel, studentă, se alătură și ea luptei contra dictaturei antonesciene și contra războiului. Este arestată, este supusă la toate chinurile imaginabile, bătae, înfometare, este pusă la cele mai degradante munci, este supusă carcerii, este supusă tuturor torturilor morale la care poate fi supusă o femeie în închisoare. Este trimisă la închisoarea din Ploești și la 1 August în cursul unui bombardament, un avion lovit cade pe închisoare, unde omoară 60 femei, tot așa de nevinovate ca și aceasta.

In sfârșit, Onorat Tribunal al Poporului, în seria de luptători anti-fasciști, care au luptat și murit anonim, în marea luptă surdă dusă de poporul român contra dictaturii antonesciene și contra războiului criminal, se află și Bernath Andrei. Este un muncitor conștient de dezastrul în care țara este dusă de această guvernare. El luptă contra fascismului și contra guvernului Antonescu. Este prins și internat la Vapniarka de unde este dus apoi la Râbnița. La 17 Martie 1944 deținuții dela Râbnița sunt asasinați de fasciști.

Vă rog, Onorat Tribunal, să-mi permiteți, ca încheere la acest capitol să citesc cuvintele acestui luptător, de o simplicitate impresionantă, dar care rezumă toată lupta și toată tragedia poporului român: „Suntem gata să ne dăm viața, dacă cauza libertății o va cere. Viața noastră nu ne aparține. E a aparține poporului. Poporul are nevoie de noi. Trăim și luptăm pentru popor".

Iată, Onorat Tribunal, un muncitor, un om simplu, iată cum vorbea și cum lupta, în timpul guvernării antonesciene, adevăratul popor. Cei care au susținut această guvernare nu reprezentau poporul românesc, nu reprezentau interesele și năzuințele de libertate ale acestui popor.

Nu pot să încheiu capitolul lagărelor, fără să amintesc de cel mai îngrozitor lagăr, care nu este cu nimic mai prejos de lagărele înființate de nemți pe teritoriul țărilor cotropite. Este vorba de lagărul dela Vapniarka, de acel lagăr pus sub comanda acelui criminal, judecat și condamnat de dvs., Murgescu.

Lagărul dela Vapniarka cuprindea în August 1942 un număr de 101 și apoi 126 internați. La 16 Septembrie 1942 numărul se ridică la 150 persoane, pentruca a 2-a zi, la 17 Septembrie 1942, numărul internaților să fie de 1135.

Ce însemnează această creștere? Această creștere este rezultatul unui ordin criminal dat de acuzatul Ion Antonescu și desăvârșit în toate amănuntele și extins de către acuzatul Vasiliu.

Vă citesc prima frază din ordinul pe care Piky Vasiliu îl transmite organelor în subordine: „Prin ordinul Nr. 11.563 din 16 Septembrie 1942 — al acuzatului Ion Antonescu — se ordonă ca toți evreii comuniști să fie trimiși după condamnare, în lanțuri, împreună cu familiile lor, în Transnistria".

Acuzatul Ion Antonescu, ordonase ca toți evreii condamnați pentru comunism și aflați în lagăre și închisori, să fie trimiși în Transnistria. Acuzatul Vasiliu, cu dela sine putere, extinde această măsură și la familiile lor, femei și copii; extinde această măsură la luptătorii anti-fasciști care nu fuseseră condamnați niciodată sau care, ispășindu-și pedepsele, fuseseră eliberați. In urma acestui ordin criminal, sosesc la Vapniarka acești luptători, care apoi sunt exterminați, — după cel mai criminal sistem, care nu poate fi concurat decât de sistemul hitlerist.

Ați văzut dvs. aci victimele acestui lagăr; au fost hrănite cu mazăre furajeră timp de luni de zile. Este vorba de o mazăne care se numește științificește laterus sativus și care este o mazăre de nutreț. A fost utilizată în mod intenționat pentru hrana deținuților, pentru exterminarea lor. Această boală se manifestă, după cât este cunoscut în lumea medicală, cu spasmuri, deranjamente și paralizie.

La 27 Decembrie 1942 apare primul caz al acestei boli la unul din internații veniți în Septembrie 1942; era dintre luptătorii anti-fasciști trimiși din țară. In zilele și lunile următoare cazurile s'au înmulțit atât de mult, încât 600 de internați

au căzut bolnavi. Deşi s'a făcut un raport medical, în care se arăta pericolul ce ameninţa pe internaţi, li s'a refuzat categoric schimbarea hranei, iar pentru a-şi atinge scopul urmărit, adică exterminarea, s'a împiedecat introducerea medicamentelor şi îmbrăcămintei necesară bolnavilor.

CRIMELE IMPOTRIVA POPULAŢIEI SOVIETICE

Onorat Tribunal, îmi rămâne să analizez altă crimă, care atât prin victimele pe care le-a făcut, cât şi prin sistemul întrebuinţat nu este cu nimic mai prejos de toate celelalte: este vorba de crima contra populaţiei sovietice, contra femeilor şi copiilor din satele şi oraşele depe teritoriile cotropite.

Onorat Tribunal, voiu arăta imediat ce spune dreptul obişnuit, că aceasta a fost o luptă legitimă, o luptă contra partizanilor. S'a invocat Onorat Tribunal, că această luptă a partizanilor era un sistem contrar dreptului internaţional.

Onorat Tribunal, voiu arăta imediat ce spune dreptul internaţional. V'am arătat în şedinţa de ieri că nu se pot pune la adăpostul dreptului internaţional criminalii de război cari au pornit un război de agresiune şi de jaf, fără declaraţie de război, atacând mişeleşte şi banditeşte în zorii zilei, o ţară amică, o ţară paşnică, ce nu avea nici o intenţie de agresiune.

V'am arătat că nu se poate pune la adăpostul dreptului internaţional un criminal de război care în acest război de agresiune a săvârşit cele mai oribile crime pe care le cunoaşte istoria criminologiei.

Dar, Onorat Tribunal, să vedem ce sunt aceşti partizani. Ce sunt oare aceşti partizani decât poporul francez, care a luptat contra năvălitorilor? Ce sunt aceşti partizani decât întregul popor norvegian care a luptat contra năvălitorilor? Ce sunt aceşti partizani decât întregul popor sârb, care a luptat împotriva năvălitorilor? Ce sunt aceşti partizani, decât sufletul colectiv al tuturor celor iubitori de libertate, care voiau să-şi scuture lanţurile, să se libereze de această dominaţie hitleristă?

Aţi venit şi aţi spus: partizani. Chestiunea s'a analizat însă în marele proces dela Nürnberg. Sub pretextul luptei contra partizanilor, criminalii hitlerişti şi voi după dânşii criminali hitlerişti din România, aţi exterminat femeile şi copiii, sub pretextul că aveaţi în faţa voastră luptători. Vă voiu citi un document din care rezultă că această armată de partizani din

Uniunea Sovietică era organizată după modelul armatei regulate. Nu erau partizani, erau femei şi copii acolo; voi aţi exterminat populaţia civilă.

Iată ce spune documentul dela Nürnberg al acuzatorului Smirnov: „Nimicirea în masă a locuitorilor paşnici din Uniunea Sovietică şi ţările din Sud-Estul Europei, a fost înfăptuită pretutindeni de criminalii nazişti germani, după cum se vede din directivele lor oficiale şi rapoartele lor. Ea avea următoarele scopuri: 1) Exterminarea fizică — şi veţi vedea dvs. cu câtă fidelitate, Onorat Tribunal, criminalii antonescieni îndeplinesc această directivă, câtă identitate de directive se vădeşte la criminalii antonescieni! Vasăzică, — spune documentul, — acele execuţiuni aveau de scop exterminarea fizică a acelei populaţiuni, pe care ei o considerau capabilă de rezistenţă; 2) Din motive rasiale, adică pentru realizarea teoriei naziste, şi aci, Onorat Tribunal, intervin la punctul 3 şi 4, cele două pretexte de care s'au servit acuzaţii în masacrele pe care am avut onoarea să vi le descriu. Execuţiile se mai făceau, 3) ca represalii şi 4) chipurile, pentru lupta împotriva partizanilor. Acuzatorul arată că fasciştii nemţi n'au luptat cu partizanii, nu i-au putut nimici pe partizani şi de aceia au abătut atâtea greutăţi, atâtea represalii asupra populaţiei paşnice".

Aceasta este realitatea; n'aţi putut lupta în luptă dreaptă cu aceşti partizani şi v'aţi îndreptat toată furia şi toată răzbunarea contra populaţiei civile, cu un scop bine determinat: să exterminaţi această populaţie civilă. Iată, Onorat Tribunal, un document emanat dela unul din generalii lui Ion Antonescu, un ordin general din 4 Ianuarie, dela Comandamentul Diviziei Vânătorilor de Munte, care spune: „Partizanii, în suprafeţele mari ce stăpâneau în regiunea împădurită, aveau comandamente organizate comparativ cu orice trupă operativă. Astfel dispuneau de un comandament şi un Stat Major".

Iată dar, Onorat Tribunal, că partizanii erau armata cea mare a poporului, organizată aşa cum însuşi un comandant al lui Antonescu o recunoaşte. Deci aveau posibilitatea de luptă directă. Ce a însemnat uciderea femeilor şi copiilor decât desăvârşirea tendinţelor voastre criminale, tendinţelor de exterminare a populaţiei civile?

Iată, Onorat Tribunal, de unde porneşte această exterminare. La data de 26 Februarie 1943, Generalul Comandant al Corpului 3 de Armată transmite următorul ordin:

„In conformitate cu ordinul d-lui Mareşal Ion Antonescu

trimis de Ministerul de Război cu Nr. 1.505.082 din 9 Ianuarie 1943, în interesul supravegherii, menţinerii ordinei şi siguranţei Statului în întregul Guvernământ al Transnistriei, cu onoare vă rog, să binevoiţi a dispune stricta executare a următoarelor măsuri: Locuitorii din Transnistria nu au voie să părăsească satele şi oraşele unde locuesc, decât cu autorizaţie specială.

La primirea prezentului ordin, următoarele categorii de persoane vor fi trecute în tabloul de evidenţă şi ţinute în strictă supraveghere. Printre alte persoane enumerate în aceste categorii, sunt cei cari au servit în armata sovietică, fie ca militari, mobilizaţi în fabrici, ori au lucrat la diferite autorităţi. Ridicarea lor se va ordona pe categorii, iar executarea legii, etc...

Până la apariţia unei ordonanţe în care se vor stabili sancţiunile cele mai grave pentru cei care cu vădită ştiinţă, calcă aceste măsuri impuse pe teritoriul ocupat, constatarea infracţiunilor la ordinea şi siguranţa Transnistriei se va face de organele de jandarmerie, care vor interveni pentru constatarea infracţiunilor din proprie iniţiativă, din ordinul Inspectoratului de Jandarmi sau a Prefectului".

Iată ce mână liberă se dă jandarmilor. Intr'adevăr jandarmii folosesc această mână liberă şi sub pretextul partizanilor, sunt distruse sate cu tunul, li se dă foc, sunt ucise femeile şi copii.

Iată, Onorat Tribunal, unul din acuzaţii cari au fost judecaţi de Dvs.: Slt. Ghineraru Florin. După ce i se analizează crima de a fi fost comandantul lagărului din Berşad, unde s'au întâmplat câteva crime, pe care dvs. şi opinia publică le cunoaşteţi, unde slt. Ghineraru târa copii legaţi de motociclete prin prundul şoselei, iată ce spune mai departe actul de acuzare: „Acuzatul Ghineraru Florin nu se mulţumea cu maltratarea internaţilor, a căror spaimă nu era suficientă pentru cruzimea sa, dar şi-a întins teroarea şi asupra populaţiei civile ucrainene. Din cercetările făcute până acum, rezultă că acuzatul a împuşcat sute de localnici, imputându-le diferite vini, între care aceea de a fi partizani era cea mai frecventă.

Iată Onorat Tribunal acelaş sistem ca şi acel al criminalilor hitlerişti.

„Se face dovadă că personal a împuşcat 5 localnici, sub motiv că ar fi partizani. Iar în noaptea de Anul Nou 1944, a adus dela fabrica de zahăr din Berşad 18 oameni împuşcaţi,

chemând 10 persoane din ghetto le-a ordonat să-i desbrace şi să-i spânzure de stâlpi de telegraf, spunând că au fost partizani şi că a făcut aceasta, pentru a da exemplu, iar altă dată a fost văzut cum a împuşcat alţi trei localnici (v. decl. Bădău Ion, Scherer Aron).

In loc ca aceste crime să-l potolească — cu aproximativ două luni dela părăsirea localităţii Berşad, acuzatul a trecut la asasinate în massă contra populaţiei paşnice ucrainene şi evreeşti.

Victimele erau întâi duse la sediul raionului de jandarmi Berşad unde erau bătute îngrozitor. După aceste, aşa zise cercetări, urmau execuţiile în grup de 80—100. Victimele erau trimise la locul execuţiei cu câte o zi înainte pentru a-şi săpa propriul lor mormânt. Inainte de a-i executa, oamenii erau jefuiţi de tot ce aveau asupra lor şi apoi urma execuţia cu un glonţ tras în ceafă.

Infiinţându-se un detaşament sub comanda col. Pătrăşcoiu, din care făcea parte şi acuzatul, acesta foloseşte această ocazie, pentru încendieri de sate şi ucideri de oameni fără nici o judecată şi ordin. Se stabileşte în sarcina sa, că înainte de a părăsi localitatea Berşad, acuzatul a dat ordin să se încue uşile caselor şi să fie incendiate, — ordinul a fost executat, — depărtându-se de sat, a dat ordin să se tragă cu tunul asupra lui. La fel a dat ordin ca închisoarea din Berşad, să fie distrusă, cu cei 30—40 de deţinuţi, prin aruncare de granade".

Au mai fost astfel masacraţi mii de ţărani din Ovidiopol. Şi mai e cazul a 40 de intelectuali care au fost omorîţi sub acest pretext al partizanatului.

Rezultatul era acesta: toate instrumentele lui Mihai Antonescu şi ale lui Ion Antonescu, nu făceau decât să-i urmeze directivele date în plin Consiliu de Miniştri la Bucureţşi, oraş de unde până la ei n'au pornit niciodată în trecut astfel de directive, de unde niciodată n'au pornit aceste cuvinte, nu s'au auzit aceste cuvinte că „este indiferent dacă vom intra ca nişte barbari în istorie". Onorat Tribunal, poporului român nu-i este indiferent dacă va intra în istorie ca barbar. Barbarii s'au făcut în aceşti 4 ani întunecaţi dar barbariile n'au fost făcute de poporul român. Poporul român înfierează aceste barbarii; barbariile au fost făcute de instrumentele hitleriste din România, au fost făcute de către servitorii lui Hitler din România. Poporului român îi repugnă aceste barbarii şi po-

*

porul român prin dvs. va sancţiona pe aceşti barbari care au vrut să introducă în istoria poporului român pagini din istoria hunilor.

Vă rog să binevoiţi a veni cu pedeapsa cea mai severă şi în pedeapsa pe care v'a cerut-o colegul meu Săracu să cuprindeţi şi faptele expuse de mine astăzi.

Barbariile acestea nu sunt ale poporului român. Poporul român prin dvs. se desolidarizează şi se scutură de toate aceste barbarii. El este incapabil de crime, de sălbătăcii; de cruzimi contra femeilor şi copiilor, este incapabil de crime în contra oamenilor nevinovaţi şi contra umanităţii.

Onorat Tribunal v'am arătat în ultima parte a expunerii mele că socoteam egal de vinovaţi pe toţi componenţii Guvernului Antonescu cari în decursul Consiliilor de Miniştri au pregătit toate aceste acţiuni criminale ale acestei organizaţii colective care a fost dictatura Guvernului Antonescu. V'am arătat că ei sunt vinovaţi cu toţii în măsura în care au participat unii la Consiliile de pregătire a războiului, alţii la Consiliile de Miniştri de continuare a războiului, alţii la Consiliul de Miniştri pentru declararea războiului contra Statelor Unite ale Americii, alţii la Consiliul de Miniştri când s'au discutat masacrele şi cum nu s'a ridicat nici un glas de protest, nici o desolidarizare, nu s'a formulat măcar nici o întrebare, nu s'a ridicat nici unul din aceştia care vor să se arate astăzi ca binefăcători ai poporului român, să întrebe măcar atâta: ce a fost la Odessa? Nu s'a ridicat nimeni să întrebe: ce este dincolo de Nistru în ţara morţii? Ce este în iadul din Transnistria? Ce se întâmplă la Iaşi? Nimeni. Aţi subscris cu toţii prin solidarizarea care v'a unit de acuzatul Ion Antonescu.

Dar, pentru stabilirea încadrărilor juridice şi a contribuţiei personale la aceste crime colective în guvernarea lui Ion Antonescu, îmi voiu permite să analizez în câteva cuvinte şi să individualizez culpele şi pedepsele pentru fiecare acuzat în parte. (Acuzatorul-public şef trece apoi în revistă contribuţia individuală a fiecăruia şi cere pedeapsa maximă).

Domnule Preşedinte, invocând textele de lege arătate şi cerând ca acuzaţii să fie sancţionaţi cu maximum de pedeapsă, dvs. cunoaşteţi ce însemnează aceasta; dar pentrucă nu toţi judecătorii sunt jurişti, vreau să precizez că am înţeles prin acest maximum, pedeapsa maximă prevăzută de lege, adică pedeapsa cu moartea.

Onorat Tribunal, cu aceasta, am terminat modesta mea expunere de modest exponent al poporului românesc, care

m'a trimis aci să-i apăr suferinţele trecute, să apăr amintirea celor pe care i-a pierdut, să apăr amintirea victimelor nevinovate ale măcelurilor şi crimelor de tot felul deslănţuite de acest regim criminal.

Aş avea o singură mulţumire la sfârşitul acestei expuneri: aşi avea mulţumirea dacă poporul românesc ar considera că prin slaba mea voce a ajuns până la dvs. un cât de mic ecou al tuturor suferinţelor prin care ţara a trecut în aceşti 4 ani de război. Aşi fi mulţumit dacă prin slabul meu glas, dvs. aţi auzit astăzi gemetele muribunzilor pe front, gemetele deportaţilor, gemetele celor care ardeau în flăcări, gemetele celor care mureau asfixiaţi, în trenurile morţii. Aşi fi cu conştiinţa împăcată, dacă prin slabul meu glas aţi auzi toate aceste dureri şi aşi mai fi mulţumit dacă prin slabul meu glas aţi auzi în acelaş timp dorinţa întregului popor românesc să eliminaţi din mijlocul colectivităţii româneşti pe aceşti criminali care au aruncat pete de sânge asupra istoriei lui, pete de sânge pe mâinile şi pe obrazul poporului românesc.

Prin sentinţa severă de condamnare pe care o veţi aduce, veţi şterge acest sânge, pentrucă acest sânge nu provine din crimele poporului român. Poporul erau aceşti soldaţi care nu trăgeau în copii şi în femei. Poporul erau acei muncitori şi ţărani care erau închişi şi executaţi dacă ridicau glasul să protesteze contra războiului şi contra crimelor pe care le-a adus acest război.

Poporul român sunteţi Dvs. toţi care îl reprezentaţi aci, care judecaţi şi care veţi aduce sentinţa dreaptă de desolidarizare, veţi aduce sentinţa dreaptă care să vorbească tuturor popoarelor din lume care sunt alături de noi prin omenie şi prin civilizaţie, sentinţă prin care vrem să ne alăturăm marelui cor al tuturor popoarelor care cer libertate, pace înăuntrul hotarelor şi pace în lume, împăciuire între popoare şi împăciuire între locuitorii aceleiaşi ţări.

Vă rog să daţi posibilitate poporului român, prin sancţionarea acestor criminali de război să privească cu încredere viitorul, şi să poată fi socotit şi mâine cum a fost socotit şi înainte de apariţia acestor criminali în viaţa poporului românesc, să fie socotit ca un popor muncitor, ca un popor modest, ca un popor care va pune umărul său pentru clădirea unui viitor de pace, de democraţie şi de libertate în lume.

(Sala întreagă isbucneşte în aplauze furtunoase, strigând: „Moarte criminalilor").

Şedinţa se suspendă.
